

İDARE

Dahiliye vekâletinin aylık mecmuası

Yıl: 8

İkinci Kânun 1935

Sayı:82

RESMÎ KISIM

Artırım ve yerli mallar 7 günü başlangıcında Başvekil General İsmet İnönü'nün açım söylevi.

Ankara radyosunda Dahiliye Vekilinin ekonomik ülkümüzü anlatan söylevi.

Tayinler,

Birinci kânun 934 de takdir ve tecziye edilen merkeze mensup memurlar.

Kanunlar

Tefsirler.

T. B. M. M. Kararlar,

Kararnameler

Talimatnameler

Tamimler

Saylav seçimine ait tamimler

Fek ve ilhakla;

Tekaüt ve yetim muamelesi ikmal edilenler

Aramızdan ayrılanlar

GAYRÎ RESMÎ KISIM

Uluslararası mahallî idare kongraları

K. Naci Kıcıman

Resmî Kısım

**Artırım ve yerli mallar yedi günü
başlangıcında Başvekil
General İsmet İnönü'nün
açım söylevi**

— Bayanlar, Baylar, sevgili dinleyicilerim,

Ökonomi ve artırma haftasını yeniden açıyoruz. Bir kaç yıldanberi, yılın belli başlı günlerinde bu toplantılar bütün memlekette, memleketin ökonomi ile alâkasını, ökonomi işlerinde hevesle çalışmayı ve memleketin ökonomik varlığını gözden geçirmeyi kolaylaştıran bir fırsat oluyor. Bu geçen yılın ökonomik vaziyetini size geniş yürekle ve kıvançla söyleyebilecek vaziyetteyiz. Bütün dünyada ökonomik vaziyet bu sene yer yer bazı iyilikler gösterdi denilebilirse de genel olarak sıkıntı, darlık devri geçmiş ve genişliğe dönmüş denilemez. Bütün memleketlerde tahmin bu yoldadır. Bizim memleketimize gelince; bu geçen yıl içinde memleketin ökonomik durumunun iyiliğe döndüğünü söyleyebiliriz sanıyorum. Bu son beş altı yıllık dünyaya şamil olan sıkıntının bizim ülkede iyiliğe döndüğünü zannetmek, böyle bir zannı söylemek bir cesaret olduğunu bilirim. Ama bunu kat'î, riyazi bir şekilde ileri sürmek ve mübalâğalı rakamlar söylemek aklımdan geçmez. Ancak alınan tedbirler ve memleketteki alışveriş halinin bunu söylemek için imkân verdiğini siz de biraz sonra kabul edeceksiniz.

Bu yıl diğer uluslarla, uluslararası ticaretimiz geçen yıllara nisbetle azalmamıştır. Aksine olarak genel mahiyeti ile daha iyi bir istikamet göstermektedir. Diğer taraftan iç pazarının oldukça canlı mikyasta artması dış ticaret ile beraber olarak memlekette fiatlar üzerinde iyi bir tesir husule getirmiştir. Fiatlar içinde size bazı rakamlar söyleyeceğim ki memlekette hasıl olan yahut hasıl olmağa yüz tutan genişlik için umut verici bir delil olarak siz de gözönünde bulunduracaksınız. Başlıca, dışarıya çıkardığımız mallardan üzüm, zahire geçen yıla nisbetle daha fazla para etmiştir. Üzerinde çok söylenen incirin değeri benim aldığım son hesablara göre geçen seneye nisbetle yüksek addolunabilir. Herhalde geçen yıl kinden daha az fiatta olmadığını söylemekte ittifak vardır. İnciri bilhassa söylemem onun değeri üzerinde çok münakaşa geçtiğindendir. Üzümde ve zahirede fiatlar münakaşa götürmez surette geçen yılkinden daha elverişlidir. Bundan sonra yün ve pamuk geliyor. Bunların memleket dahilindeki fiatları geçen yıldan çok daha iyidir. Meselâ yünün kilosu geçen sene 17 kuruşa kadar satılırken bugün 120 kuruştan aranmaktadır. Tiftik geçen yıl 28 kuruşa satılmakta iken bu yıl 115 kuruşa kadar aranmaktadır. Pamuğun kilosu geçen yıl aşağı yukarı 17-20 kuruşken bu yıl şimdi elli kuruşa kadar aranmaktadır. Diğer mahsulât zeytinyağı, deri de geçen yıla nisbetle iyi Hattadır. Ökonomik duruşumuzun iyi alâmetlerinden en kanaat verici olarak memleket içindeki bu fiat artması başlıca sevindirecek bir alâmettir. Bunu yalnız ticaret sisteminde kabul ettiğimiz usulde değil iç pazarın genişlemesinde ve artmasında görmeliyiz.

Evvelâ ticarete sıkıntı, darlık yıllarında başlıyan kontenjan usulü bu son yıl içinde serbestliğe doğru geniş mikyasta çevrilmiştir, memlekete girmesi kontenjana bağlı mal mikdarı çok azalmıştır. Buna mukabil klirnikle, denkleşme ile memlekete girecek mal mikdarı çok artmıştır. Şu halde geniş mikyasta, denkleşmeğe müsaid kliring ticareti-

ni takib ediyoruz. Genel kontenjan miktarını çok azaltmışızdır.

Yurd içinde takib ettiğimiz ekonomi siyasasında iç pazarı genişletmeğe çalışıyoruz. İç pazarın genişlemesi, sınaî program tesirile, vatandaşlar için istifadeli bir âmil olacaktır. Sınaî program hakkında, geçen yıl yüksek katınızda, yapılacaktır, düşünülüyor diye söylediğim sözler bu yıl temel atma ve tahakkuk alanına getirme suretile ileri bir safhadadır.

Şişe fabrikasının temelini attık. Bu yaz işliyeceğini umuyoruz. Sanayi programı için başlangıcı 934 malî yılını kabul etmiştik, 935 malî yılı içinde şişe fabrikasını açmış olacağız.

Pamuklu için İstanbulda Bakırköy fabrikasını açtık. Önümüzdeki ilkbaharda Kayseri kurumunu da açacağız. Ereğlideki fabrikanın temelini attık. Önümüzdeki yıl işlemeye başlayacak. Önümüzdeki yazda Nazillideki diğer büyük fabrika ile Malatyada kurulacak fabrikanın ve Bursada kanğarın fabrikanın temelini atmağa çalışacağız. Sömikok fabriaksının mamulâtını ise önümüzdeki mevsimde piyasamızda göreceğiz.

Hulâsa 934 ve 935 seneleri içinde beş senelik sanayi programının büyük bir kısmı tahakkuk edecektir. Demir sanayiinin esasları şimdiden geniş mikyasta tedkik edilmekte, plânları yapılmaktadır. Önümüzdeki yaz mevsiminde temelleri atılacaktır.

Kâğıt fabrikası yazın işlemeye başlayacaktır. Seramik, kendir sanayiinin önümüzdeki yaz etüdleri bitirilecek ve işe başlanmış olacaktır. En sona kimya sanayii kalıyor. Bunlardan başka olan bütün sanayi fabrikalarının temelleri ve işletilmeleri herkesin anlıyacağı ve göreceği bir derecede ilerlemiştir.

İlk maddelerimizin, kendi fabrikalarımızda ve kurulularımızda işlenecek bir vaziyet alması tabii bir çok faydalı ve hayırlı olarak fiatlar üzerinde yükseltici tesirini göstermektedir. Kendi mahsullerimizin dahilde alıcısı ve onu de-

gerleştirici müşterisi olmak ilk maddelerimizin harice satış hatlarını da kıymetlendirmektedir.

Görüyorsunuz ki memleketin ekonomik durumunu düzeltmek ve yükseltmek için hem dışarı işleri hem içeri işleri ayrı ayrı tedbirler almak ve bu tedbirler arasında yakınlık, karşılık ve uygunluk tutundurmak gerekir.

Bütün dünyanın darlık içinde bunaldığı ve hastalıktan kurtulmak, iyiliğe dönmek alâmetleri dünyanın her tarafında iyice belirmediği zamanlarda Cumhuriyet Türkiyesinde ekonomik sağlığın gözle görünür bir şekilde fark göstermesi cumhuriyet ekonomik politikasının esaslı bir muvafakiyetidir. (Sürekli alkışlar).

Bu ekonomik söylemede vatandaşların vazifeleri ve çalışma istikametleri çok genişlediğini ve çok ehemmiyetlendiğini ayrıca zikretmeliyim. Arkadaşlar; bir çok memleketler mahsullerini gerek fabrika, gerek toprak mahsullerini stok halinde görmekten, malları satılmıyarak ellerinde birikmiş olmaktan çok sıkıntı içindedirler. Ama size ben rakam üzerinde söyleyebilirim ki bugün yetiştirdiğimiz mahsullerden elimizde birikmiş hiç bir şey olmadıktan başka ileride yetiştireceklerimizden de 24 milyon liralık bir miktarını satmak için müşterimiz kapımızda bekler vaziyetteyiz. Yani biz ileride yetişecek mallarımızı satmak için şimdiden mühim bir miktarda bağlanmış bulunuyoruz. Bu, mahsul yetiştiriciler için çok teşvik edici ve çok ehemmiyet verilmesi lâzım gelen bir vaziyettir. Aynı zamanda onlar için çok çalışma ve çok yetiştirme icab ettiren bir vaziyettir de. Cumhuriyet hükümeti fabrikalarında ve tarlalarında çok mahsul yetiştirme ihtiyacındadır. Hükûmete ve ulusça bütün gayretimizi kazanmak ve mahsul yetirmek, gayretimizi, en son imkânlarına kadar takatı sarfedip, mahsul yetiştirmeye çalışmalıyız. Çalışma- ekonomik sahada verimli olmamızı çok artırmak niyetindeyiz. Bu seneki mahsullerden bahsederken m de bir iki kelime ile bahsetmezsem eksik kalır, bütün mahsulümüz geçen seneye nisbetle miktar

olarak daha fazla değildir. Hattâ daha azdır, denebilir. Fakat değer olarak elimize geçen para en çok tütün istihsal ettiğimiz senelerde elimize geçen paradan eksik değildir, fazladır. Bu geçirdiğimiz yıl içinde, memleketin malî vaziyetinden de memnuniyetle bahsedebiliriz.

Devletin bütçesi, bu sene gerek memleket müdafaası için ve gerek diğer ihtiyaçlar için göze alınan masraflarla 185 milyon liraya kadar yükselmişti. Şimdiye kadar hâzinenin geliri ve tahsilatı bu bütçenin tahakkuk edebileceğini emniyetle vadetmektedir. Zaten ekonomik vaziyet, alışveriş ve iç pazarının genişliği, mahsullerin para etmesi rakamalara müstenid olarak meydanda olduktan sonra vatandaşların borçlarını hâzineye ödeme kabiliyeti kendiliğinden artar. Fakat biz bunu hâzinenin kendi varidatını tahsil etmek için gördüğü kolaylıkla da rakam üzerinde ve gözle görerek anlıyoruz. Altı aylık tahsilatımızın yekûnu 90 milyonu geçmektedir ki, 185 milyon tahmin ettiğimiz varidatı emniyetle alabileceğimizi tahmin etmek hakikate uygun bir söyleme olacaktır.

Cumhuriyet Merkez Bankasının ortada altın miktarı bu yıl zarfında da artmıştır. Geçen yıl bu vakıflar mevcut altın, ortada dönen, tedavül eden kâğıt paraya nisbetle yüzde 15 tutuyordu. Bugün aldığım malûmata göre bu miktar yüzde 16,5 çıkmıştır. Yüksek heyetinizce ve sizin vasıtanızla da bütün ulusça meçhul değildir ki bir çok memleketlerde altın karşılığı bu dar senelerde artmıyor, eksiliyor. Biz kanunen kâğıd paralara henüz daha karşılık ilân etmediğimiz halde Cumhuriyet Merkez Bankasında birikmekte olan altınlarımız artmaktadır. Eğer biz münhasıran altın biriktirmek yani uluslararasıdaki alışverişte mümkün olduğu kadar az satın alarak çok satmak gibi dar bir düşünce ile hareket etseydik daha çok altın biriktirebilirdik. Ama biz iş hacmini, gerek uluslararası ticarete gerekse iç pazarda daraltarak para biriktirmeyi ekonomik bir kâr saymıyoruz. Bizim politikamız bütün dünyada alışverişin geniş olması ve bunun için kolaylık göstermektir.

Ancak bu güzeydedir ki geçim ve uluslararası ekonomik münasebetleri daha kolay ve daha rahat olur ki bunun genel olarak gösterdiği faydalar daha çoktur. Bununla beraber altın karşılığını artırmanın bütün ekonomik muhitlerde ve vatandaşlar arasında, iyi bir ahenk, iyi bir muvazene işareti olarak kabul edileceğine şübhe yoktur.

Arkadaşlar, ulusal paranın değeri üzerinde bu ufak hulâsadan sonra bir iki söz söylemek isterim. Görüyorsunuz ki ulusal paranın değerini tutmak için bütün şartlar mevcuttur. Anlayışımız ve siyasetimiz olarak ulusal paranın değerini mutlak olarak muhafaza edeceğiz, asla düşmesine mahal vermiyeceğiz. Bu şerait içinde düşmesi için bizim düşmesine karar vermemiz lâzımdır. Biz geçen yıllar söylediğimiz gibi asla bu zihniyette değiliz. Ulusal paramızın değerini düşürmeye ihtiyaç da yoktur. Onun için gerek tasarruf erbabı gerek hariçten bizimle muamele yapanlar, münasebette bulunanlar değeri sabit olarak muhafaza edilmesi için kat'î karar içinde bulunan bir para, ile muamele yapmaktan memnundurlar ve memnun olacaklardır. Tasarruf erbabı için, tasarruf yerlerine yatıracakları en emin para bugün Türk parasıdır (alkışlar). Bu konuşmalarımı, bu sözlerimi dış siyasası alanında bir iki görüşümle tamamlamak isterim. Evvelâ uluslararası vaziyeti: Bu son yıl içinde bazı günler çok gergin olmuştur, diyebiliriz. Ancak bu son günler içinde uluslararası havası gerginliğini ve şurada burada patlıyılmış gibi gösterdiği istidatları oldukça yumuşatmıştır. Garbı Avrupanın son zamanlardaki büyük meselelerinde ulusların izam ve aklı selimi nihayet üste çıkarak büyük meseleleri, uyuşulacak ve sulh havası içinde hallolunacak, bir istikamete götürmüştür. Bu, Uluslar Cemiyetinin son bir kaç yıl içinde çok sarsıntılara uğradıktan sonra bu yıl bütün insaniyete verebileceği en kıymetli hediye addolunabilir. Doğrudan doğruya Türkiyeye taallük eden dış siyasaya gelince; biz doğrudan doğruya Türkiyeye taallük eden ağır bir mesele içinde bulunmuyoruz. Bizim, sulh havası için gösterdiğimiz;

kaygu, daha ziyade uluslararasıda Türkiyeden oldukça uzak bulunan meselelerden dolayı dünyanın barış içinde yaşayışı bozulmasın endişesindendir. Türkiyenin vaziyeti, komşuları ile iyi münasebetleri, komşularile yaptığı muahedeler bilhassa son yıl içinde bütün bu memleketin memnuniyetle bayramını yaptığı Balkan Andlaşması, bizim komşularla münasebetlerimizi iyi hava içinde olgun bir hale getirmiştir.

Ümid ediyoruz ki bizim zihniyetimize ve takib ettiğimiz politikaya göre komşularla münasebetimiz, gelecek yıl içinde daha iyi bir istikamette yürüyecektir. Ama eğer uluslararası havası bu memleketin kendi karicî siyasetini hüsnü niyetine, uzlaşma fikrine olduğu kadar millî müdafaasına da istinad ettirmesini zarurî kılıyorsa bu, bütün dünya politikasının tabîi ve zarurî bir neticesidir. Türkiye bütün memleketlere şamil olan müşterek bir kanaatin, müşterek bir ihtiyacın izinde yürümekten başka bir şey yapmamaktadır. Biz bu istikamette gene yürüyeceğiz, dikkatli bulunmak yolundan ayrılmıyacağız. Ökonomik ve malî alanda olan inkişafımız, uluslararasıda sulh fikrinin sağlam bir temelde olmasına mütevakkıftır ki bu hususta Türkiyenin kendi kuvveti en emin ve en müessir yardımcılardan birisidir. Sulhun, inkılâbın ve ökonomik genişlemenin en iyi bir yardımcısı olan millî müdafa masarifini onun sahibi olan Türk milleti daima hoş görece ve sağlam tutmağa çalışacaktır. (Alkışlar)

İçeri siyasette bütün ülke emniyet içinde ve dirilik içinde çalışmağa devam ediyor. Yeni bir cemiyet olmak için yurdun inkılâb yolunda her yıl aldığı hamleler içinde bulunduğumuz senenin güzel eserleri ile de ayrıca süslenmiş ve genişlenmiştir. Büyük Millet Meclisinin son kararı ile Türk cemiyeti daha çok yükselmiş, ve daha çok yükselmek için yeni şartlar temin edilmiştir. Kadınlarımızın memleketin idaresinde seçme ve seçilme hakkını almaları yurdumuz için ayrıca bir genişlik, rahatlık ve yükselme temin edeceğine yüreğimizin içinden samimî olarak kani bulunuyoruz. (Alkışlar)

Arkadaşlar, Türk vatandaşı bir noktayı hiç gözden kaçırmadan çalışmak mecburiyetindedir! Yeni Türkiyenin bizim düşündüğümüz ve istediğimiz hedefe yükselmesi için bütün meselelerinin, bütün çalışma istikametlerinin aynı zamanda halledilmesi ve takip edilmesi lâzımdır.

İnsanın hayatında olduğu gibi milletler yaşayışında da muhtelif meseleler hallolunmak için birbirinin sırasını beklemezler. Onun için Türkiyenin yükselme hayatını ekonomik sahada, millî müdafaa sahasında, malî sahada, haricî siyaset sahasında ve dahilî siyaset sahasında hep beraber başarılmak, hedefe, muvaffakiyet hedefine, varmak için tek çaredir. Ulus hayatının hiç bir istikameti ihmal kabul etmez. Bunları söyleyişim bu büyük millî işler arasında hepsinin kendi ihtiyacı kadar, kendi istediği kadar tedbirinin aynı zamanda bulunması lüzumunu göstermek içindir. Görüyorsunuz ki Türk davası, Türk kurtuluş, ilerleyiş davası her yıl yurddaşlardan yeni bir hamle yeni bir gayret ve sarsılmaz yeni bir inanma istemektedir. Türkiye on, on iki senedenberi gösterdiği gayretler, gördüğümüz tecrübelerle önümüzdeki seneler daha çok azim, gayret göstermek iktidarındadır, azim, gayret göstermek mecburiyetindedir. Yeni tasarruf ve iktisat haftasını açarken gelecek yıl bugünlerde gerek ekonomik gerek siyasal alanda yurdun daha yüksek, daha ileri olacağına asla tereddüt etmeden emniyetle bakıyoruz.

(Şiddetli ve sürekli alkışlar).

Ankara radyosunda Dahiliye Vekilinin öekonomik ölkümüzü anlatan söylevi

— Bayanlar, Baylar,

Yılın, artırma ve yerli mal, yedi gününü kutlularken biriktirme ve yerli mal sözlerinin genişlediğini de görüyoruz. Bundan beş yıl önce yerli mal kullanalım derken yiyecekten başka, mallarınız pek azdı.

Bundan beş yıl önce para biriktirelim derken, para artırmanın ulusal değeri, daha iyice, anlaşılmamıştı.

Yıllar geçtikçe, bu sözlerin anlamı, çevresi, genişledi; ulusal bir değer, ve bir öz kazandı. Acunda, bundan yıllarca önce, liberal ökonomi denilen düzen, yaşarken, pazar şartları uluslar arasındaki ökonomik denkleşmeyi, azçok korurdu, Satın alma gücü azalan bir öлке ya az satın alır, ya da az satın alamazsa parasının değeri düşer ve yahut da, dışarıya borçlanırdı. Böylelikle dışarıya sattığı değerlerle, dışarıdan aldığı değerler arasında aşağı yukarı, kendiliğinden, bir denkleşme doğardı.

Bu yüzden, Türkiye uluslar çağında yabancılara karşı borçlu bir öлке oldu, sultanlar da, yabancılardan başı taçlı kölelerinden başka bir şey değildiler. Türkler boğazı tokluğuna çalışırlar, artırdıklarını sultanlara verirler, sultanlar da aldıklarının büyük bir parçasını haraç olarak yabancılara verirlerdi. Ulusun yalnız, geliri değil bütün varı yoğun (düyunu umumiye) kanalı ile yabana akıp giderdi. Düşmanlarla beraber sultanlardan da, kurtardığımız bu güzel ölkenin ve çok çalışkan ve düzenli Türklerin on beş yıl önceki göze çarpan bakımsızlığı ve yoksulluğu yalnız ve yalnız bu yüzdendir. Cumhurluk Türkiyesinin, ilk ve başlıca kaygusu, ulusal geliri ulus için faydalı kılmak siyasasını, gütmek oldu. Bugün siyasamızın amacı budur: Ulusal gelirimizin, ulusça ve ulusça tutumlu ve verimli, ve yerinde kullanılması. Sanayileşme yolunda büyük bir hızla ilerlemekteyiz. Sanayileşme demek ökonomik bütünleşme

ve iç pazarın genişlemesi demektir. Kurduğumuz, ve kuracağımız fabrikaların kamusu yalnız kendi başlarına yeni yeni birer iş kaynağı olmakla kalmıyacaklar, yurdun diğer iş alanlarında da yeni yeni işler yaratacaklardır. Bütün bu, fabrikaların ilk maddelerini, kömürü, işçiyi, ustayı bu yurd yetiştirecek, bu ülke verecektir. Fabrikalara giren ve çıkan malların taşıma işini, demiryollarımız ve gemilerimiz yapacaktır. Fabrikaların, kredi ve sigorta işlerini, kendi paramızla kurduğumuz, bizim bankalar göreceklerdir. İşçi, usta, mühendis gibi binlerce ve binlerce yurddaşlarımız çalışacak, iş bulacaklardır. Bir kaç yıl içinde, yurdumuzun iş çevresinin ne kadar genişliyeceğini, ve dolayısıle ulusal gelirimizin ne kadar yükseleceğini biz kendi gözlerimizle göreceğiz. Kurulan fabrikaların çıkaracağı malların bizim alım gücümüze uygun olması gerektir ve bu böyle olacaktır.

Bunun çıkar yolu bir yandan geniş halk yığınlarının ve hele köylülerimizin alım gücünün artması öbür yandan da fabrikalarımızın, verimli çalışmasıdır. Bu fabrikalar bugünkü iç pazarımıza göre kuruluyor. Bugünkü iç pazarımızın işi dar, gücü azdır. Ulusun satın alma gücü arttıkça, iç pazarımız, genişliyecek, fabrikaların verimi artacak, bu fabrikalar, bize yetmiyecektir.

Soysal ülkümüz olan ulusun ve Türkelinin iyi yemesi, güzel giymesi, esenle ve genlikle yaşaması gerçekleşince en uzak ve en küçük köyümüz bile alışverişe güçlü ve canlı olarak katılınca, bugünkü fabrikaların yanma yeni yeni ve daha büyük çaplarda fabrikalar kurulacaktır. Bu duruma bir gün önceden erişmek gerektir. Çünkü her kurulan bir fabrikamız ülkemize göz diken düşman karşısına dikilen bir kaledir. İç pazarımız bundan on yıl önce işlenmemiş bir ormandı. Onu açmak ve işletmek Türkün özlediği ve gözetdiği kutlu bir amacı olmalıdır. Yerli mal sözü, yerli ilk madde, yerli iş gücü, yerli para, yerli demiryolu, yerli gemi gibi bütün ekonomiyi saracak kadar geniş olmalıdır. Artırma savaşının, bu genişlik içindeki ve bu genişlemek

yolundaki yeri bakınız nekadardır büyüktür: Bankalardaki küçük küçük azar azar biriktirilen paralarımız yetmiş milyon lirayı aştı, 1922 yılında ancak (1) milyon lirayı bulabilen bu biriktirilen paranın on iki yıl içinde yetmiş kat artmasının; öğünlerle anılmağa ve karşılanmağa değeri vardır. Küçük biriktirmeleri verimli, ve kazançlı iş kaynaklarına akıtmak ulusun büyük bir özenle güdeceği bir siyasadır. Ulusumuzun demiryollarına ve fabrikalara karşı gösterdiği candan bağlılığı gönençle anmak gerektir. Demiryollar işi, fabrikalar işi bu inana değer. Sanayileşme işimizi bir gün önce bitirmek bu inam artırmak için olduğu kadar yurdu düşman saldırısından korumak, kendilerimizi ve çocuklarımızı yabancılara, ve yabancılara kul köle olmaktan kurtarmak için de gerektir.

Tayinler

Valiler

Antalya valiliğine Kütahya valisi Sahip, Kütahya valiliğine İçel valisi Hazım, Kırşehir valiliğine Muş valisi Mithat, Giresun valiliğine Ankara vilâyeti idare heyeti azasından Yahya Sezai, İçel valiliğine Ankara idare heyeti azasından Hakkı Haydar, Kastamonu valiliğine vekâletinde bulunan mülkiye müfettişi Fazıl, Kocaeli valiliğine vekâletinde bulunan mülkiye müfettişi Haşan Faik, Çankırı valiliğine vekâletinde bulunan mülkiye müfettişi Derviş Hüsnünün nakil ve tayinleri, Dahiliye Vekilliğinin 4/12/934 tarihli teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 4/12/934 te onay edilmiştir.

4/12/934

Kaymakamlar

No. 11062

Açık olan Erganimadeni kaymakamlığına Baskil kaymakamı Hamdi, Baskil kaymakamlığına Hozat kaymakamı Ali Rıza, Anamur kaymakamlığına. Mardin vilâyeti Emniyet müdürü Necati, Andirin kaymakamlığına Feke kaymakamı Cevdet, Turgutlu kaymakamlığına Kula kaymakamı Sait, Kula kaymakamlığına Mektebi Hukuk mezunlarından Cemal, Bünyan kaymakamlığına Hukuk mezunlarından Vilâyetler idaresi umum müdürlüğü memurlarından Faik, Şarkışla kaymakamlığına Boğazlıyan kaymakamı Basri, Boğazlıyan kaymakamlığına Hukuk mezunlarından Nüfus işleri umum müdürlüğü memurlarından Necmi, Hozat kaymakamlığına Mesudiye kaymakamı İsmail Hakkı, Görele kaymakamlığına Bozkır kaymakamı Hamit, Küre kaymakamlığına İncesu kaymakamı Muzaffer, İznik kaymakamlığına Karedenizereğli kaymakamı Emin, Karadenizereğli kaymakamlığına Genç kaymakamı Mümtaz, Genç kaymakamlığına Çermik kaymakamı Hayri, Kızıltepe kaymakamlığına Gebze kaymakamı Rıdvan, Gebze kaymakamlığına Gölpazarı kaymakamı Osman Nuri, Divriki kaymakamlığına Adıyaman kaymakamı Âdil, Savur kaymakamlığına Diyarbekir Emniyet müdürü Raşit, Gölpazarı kaymakamlığına Silivri eski kaymakamı Mehmet Ali, Feke kaymakamlığına Anamur kaymakamı İsmail Hakkı, Beytüşşebap kaymakamlığına Sasun kaymakamı Cenap, Kozan kaymakamı Halilin istifasına binaen mezkûr kaymakamlığa Çarşamba kaymakamı Mazhar, Birinci Umumî müfettişlik iskân müdürlüğü muavinliğine 45 lira maaşla Savur kaymakamı Narinin nakil ve yeniden tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

18/12/934

—————

**Birincikânun 934 de takdir ve tecziye edilen
merkezden mansup memurlar**

Takdir ve tecziye edilenler

Elbistan kaymakamı Vehbi:	İ. Elbistan kasabasının imarı ve Belediye işlerinin kanunî bir şekilde idaresi hususundaki gayretinden dolayı vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.
Sandıklı kaymakamı Arif:	Köy kanununa tevfikân köylerde mektepler yaptırması hususundaki gayretinden dolayı takdirname ile taltif edilmiştir.
Uzunköprü kaymakamı Necmettin	Kazası hususî muhasebe tahsilatındaki gayretinden dolayı takdirname ile taltif edilmiştir.
İpsala kaymakamı Nurettin:	Kazası hususî muhasebe tahsilatındaki gayretinden dolayı takdirname ile taltif edilmiştir.
Keşan kaymakamı Reşat:	Kazası hususî muhasebe tahsilatındaki gayretinden dolayı takdirname ile taltif edilmiştir.
Kavaklı kaymakamı Kâzım:	Kazası hususî muhasebe tahsilatındaki gayretinden dolayı takdirname ile taltif edilmiştir.
Kızılcahamam kaymakamı Dilaver	Kızılcahamam ve Ankara yolundaki ihtimamlı ve muvaf-

	fakietli çalışmasından dolayı vilâyetçe takdirname ile taltif edilmiştir.
Sason kaymakamı Cenap:	Mıntakası dahilindeki yol inşaatında gösterdiği gayret ve faaliyetten dolayı vilâyetçe takdir edilmiştir.
Beypazarı kaymakamı Rasim:	Beypazarı, Ayaş yolu üzerindeki muvaffakietli çalışmasından ötürü takdirname ile taltif edilmiştir.

Tecziye edilenler

Tokat kaymakamı Celâl:	Belediye işlerini gayri mes’ul ellere bırakmasından dolayı tevbih cezasile tecziye edilmiştir.
Eskişehir Nüfus Müdürü Tahir:	Yurddaşlığımıza alınan muhacir ve mültecilerin işlerini yanlış ve noksan gördüğünden dolayı ihtar cezasile tecziye edilmiştir.

Kanunlar

**(Havaî seyrüsefere mahsus beynelmilel sıhhî mukavele)ye
iştirakimiz hakkında kanun**

Kanun No: 2593

Kabul tarihi: 1/12/1934

Madde 1 — 1032 senesinde Paris Beynelmilel Sıhhiye Dairesi tarafından tanzim edilip 12 nisan 1933 tarihinde

imzalanmış olan (Havaî seyrüsefere mahsus beynelmilel sıhhî mukavele) ye Hükümetimizin iltihakı kabul edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur. 3/12/1934

Bazı kisvelerin giyilemeyeceğine dair kanun

Kanun No: 2596

Kabul tarihi: 3/12/1934

Madde 1 — Herhangi din ve mezhebe mensub olurlarsa olsunlar ruhanilerin mabet ve ayinler haricinde ruhanî kisve taşımaları yasaktır.

Hükümet her din ve mezhepten münasip göreceği yalnız bir ruhaniye mabet ve ayin haricinde dahi ruhanî kıyafetini taşıyabilmek için muvakkat müsaadeler verebilir. Bir müsaade müddetinin hitamında onun aynı ruhanî hakkında yenilenmesi veya bir başka ruhaniye verilmesi caizdir.

Madde 2 — Türkiyede kanuna tevfikân teşekkül etmiş ve edecek olan izcilik ve sporculuk gibi topluluklar ve cemiyet ve kulüb gibi heyetler ve mekteblere mahsus kıyafet, alâmet ve levazım taşımak istedikleri zaman yalnız nizamname veya talimatname ile muayyen tiplere uygun kıyafet, alâmet ve levazım taşıyabilirler.

Madde 3 — Türkiyede bulunan Türklerin ve yabancıların, yabancı memleketlerin siyaset, askerlik ve milis teşekkülleri ile münasebetli kıyafet ve alâmetlerini ve levazımını taşımaları yasaktır.

Madde 4 — Ecnebi teşekkül mensublarının kendi kıyafet, alâmet ve levazımları ile Türkiyeyi ziyaret etmeleri, İcra Vekilleri Heyetince tayin olunacak mercilerin müsaadesine tâbidir.

Madde 5 — Türkiye Devleti nezdine memur bulunanların kıyafetleri beynelmilel mer'î âdetlere tâbidir.

Müsaadei mahsusa ile gelen yabancı memleketler kara, deniz, hava kuvvetlerine mensub kimselerin resmî üniformalarını nerelerde ve ne zaman taşıyabilecekleri İcra Vekilleri Heyeti kararıle tayin olunur.

Madde 6 — Bu kanunun tatbik suretini gösterir bir nizamname yapılır.

Madde 7 — Birinci maddenin hükümleri bu kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay sonra ve diğer maddelerin hükümleri kanunun neşri tarihinden itibaren mer'îdir.

Madde 8 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti mamurdur.

5/12/1934

869 sayılı kanunun 2 nci maddesine fıkra ilâvesine dair kanun

Kanun No: 2597

Kabul tarihi: 5/12/1934

Madde 1 — 369 sayılı kanunun 2 inci maddesine aşağıda yazılı fıkra ilâve edilmiştir

Evvelce madalyası olup ta ölmüş olanların madalyalarının varisine intikali işi, Millî Müdafaa Vekilliğince yapılır.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur.

8/12/1934

**İntihabı Meb'usan kanununun bazı maddelerinin
değiştirilmesine ve kanuna bir madde ilâvesine dair kanun**

Kanun No: 2598

Kabul Tarihi: 5/12/1934

Madde 1 — İntihabı Mebusan kanununun muaddel ikinci maddesi aşağıda olduğu gibi değiştirilmiştir:

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Üyeleri Türkiye Devleti halkından her kırk bin nüfusta bir kişi olmak üzere seçilir. Bir intihap dairesinin nüfusu kırk binden aşağı olsa dahi herhalde bir meb'us seçmeğe hakkı olacağı gibi nüfusunun kırk binden yukarısı için aşağıdaki gibi muamele yapılır:

Elli beş bine kadar bir, elli beş bin birden 95 bine kadar iki, 95 bin birden 135 bine kadar üç, 135 bin birden 175 bine kadar dört meb'us seçilecek ve bu miktardan ziyadesi bu yolda arttırılacaktır.

Madde 2 — İntihabı Meb'usan kanununun 5, 11, 16, 23, 58 inci maddelerindeki 18 yaşını bitirenler kaydi 22 yaşını bitirenler şeklinde değiştirilmiş ve bu maddelerdeki (Zükûr) kaydi kaldırılarak yerine kadın, erkek konulmuştur.

Madde 3 — Rey verenlerden, rey verirken hüviyet ve şahsiyetleri belli olmıyanların reyi kabul olunmaz.

Madde 4 — Bu kanun hükümleri neşri tarihinden başlar.

Madde 5 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

8/12/1934

**Teşkilâtı Esasiye kanununun 10 ve 11 inci maddelerinin
değiştirilmesi hakkında kanun**

Kanun No: 2599

Kabul tarihi:5/12/1934

Madde 1 — Teşkilâtı Esasiye kanununun onuncu ve on birinci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 10 — Yirmi iki yaşını bitiren kadın, erkek her Türk meb'us seçmek hakkını haizdir.

Madde 11 — Otuz yaşını bitiren kadın, erkek her Türk meb'us seçilebilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

8/12/1934

**9/12/1934 tarih ve 2875 sayılı Resmî Gazetede neşredilen 2593
numaralı kanunla iştirakimiz kabul edilen (Havaî seyrüsefere
mahsus beynelmilel sıhhî mukavelename)**

Hükümetlerince kendilerine verilerek usulüne muvafık olduğu anlaşılan salâhiyetnameleri hâmil bulunan, zirde vaziülümza murahhaslar, havaî seyrüseferin sıhhî kontrolünü mütekabil itilâfla tanzim etmek ürnniyesile, aşağıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır:

BİRİNCİ KISIM

Umumî ahkâm

Madde 1 — Yüksek Âkit Taraflar, işbu mukavelenamenin tatbikatı hususunda, aşağıdaki tarifâtı kabul eylerler:

I - Hava gemisi kelimesi, havadaki aksülâmellerin yardımile cevvi havada tutunabilen ve havaî seyrüsefere tahsis edilmiş olan her aleti ifade eder.

İşbu mukavelename münhasıran aşağıdaki tarifât dairesine giren hava gemileri hakkında kabili tatbiktir:

1° - Azimet noktasile son karaya ineceği mahal, başka başka arazide kâin olanlar,

2° - Azimet noktasile son karaya ineceği mahal, aynı arazi dahilinde bulunup da bu meyanda başka arazide ara duruşu yapanlar;

3° - Konaklamaksızın birden fazla arazi - Bu arazi ister aynı Devletin, ister muhtelif Devletlerin idaresi, tabiiyeti, mandası veya nüfuzu altında olsun - üzerinden uçanlar;

II - Müsaadeli tayyare karargâhından maksut, gümrük veya sair bir hizmete ait olarak, arazisi dahilinde bulunduğu Hükümetin salâhiyettar makamınca sureti mahsusada irae edilerek, hava gemilerinin bir araziye duhullerinde ilk nazil olacakları veya bir araziyi terklerinde sefere başlayacakları tayyare karargâhıdır.

III - Sıhî tayyare karargâhından maksut, işbu mukavelenamenin 5 inci maddesi ahkâmına tevfikân teşkil ve teşhiz edilerek memleketin salâhiyettar makamınca olsuretle irae edilmiş olan müsaadeli tayyare karargâhıdır.

IV - Tayfa kelimesi, hava gemisinin sevku idaresi veya uçuşu hususunda gemide bir vazife sahibi olan veya herhangi bir suretle geminin, yolcularının veya hamulesinin hizmetinde kullanılan her şahsı ifade eder.

V - Daire kelimesi, muayyen bir arazi parçası, yani, vüsat ve nüfusu ne olursa olsun, bir vilâyet, bir Hükümet, bir kaza, bir eyalet, bir kanton, bir ada, bir nahiye, bir şehir, şehrin bir mahallesi, bir köy, halk yığintıları v. s. manasına gelir.

İşbu mukavelenamenin 8 inci maddesinde derpiş edilmiş olan şerait dahilinde, bir tayyare karargâhı bir daire teşkil edebilir.

VI - Müşahede kelimesi, eşhasın sureti mahsusada ihzar olunmuş bir binada tecrit edilmelerini ifade eder.

Nezaret kelimesi, tecrit edilmemiş ve serbestçe tebdili mekân edebilecek olan ve fakat ahvali sıhhiyelerini tayin edecek tıbbî muayeneye tâbi tutulması zımnında, gidecekleri muhtelif mahaller sıhhiye makamatına vüruatları ihbar olunan eşhası ifade eder.

VII- Gün kelimesi, 24 saatlik bir devre manasınadır.

Madde 2 — İşbu mukavelenamede tayyare karargâhlarına taallûk eden hususat, deniz tayyarelerde mümasilleri aletlerin denize inmelerine tahsis edilmiş olan mahallere de şamildir.

BİRİNCİ FASIL

Sureti umumiyyede tayyare karargâhları ve müstahdemini hakkında

Madde 3 — Yüksek Âkit Taraflardan her biri, kendilerine ait olan müsaadeli tayyare karargâhlarını, tahaffuz! tedabirin malûm ihtiyaçlarına tetabuk edecek ve hiç olmazsa, işbu mukavelenamenin nazarı dikkate aldığı tıbbî teftişatı icra hususunda vücuduna lüzum hâsıl oldukça bir tabibin muavenetini temine kâfi sıhhi teşkilâtla teşhiz eylemeği taahhüt eyler.

Madde 4 — Arazisinin maruz kalabileceği sari hastalıklar tehlikesini nazarı itibara alarak, sıhhi tayyare karargâhları tesis edip etmemek hususunun ve bu husus için müsaadeli tayyare karargâhlarından hangisinin intihabı lâzım geldiğinin takdiri Yüksek Âkit Taraflardan her birine aittir.

Madde 5 — Sıhhi tayyare karargâhında daimî surette aşağıda yazılı şeyler bulunmalıdır:

a) Tayyare karargâhında daimî surette hazır bulunmaları meşrûr olmak üzere, lâakal tabip ile bir veya müteaddit sıhhiye memurundan müteşekkil bir tababet teşkilâtı;

b) Tıbbî muayene icrasına mahsus bir bina;

c) Şüpheli mahiyette görülen mevaddın, mahallinde muayenesine imkân olmadığı takdirde, bunlardan nümune alınmasına ve berayi tahlil laboratuara gönderilmesine muktazi alât;

d) İcabında hastaların tecrid, nakil ve tedavileri ve bunların münferit bir surette yekdiğerleriyle temaslarını men'e matuf ve tahaffuz lâzimesinin âmir olduğu herhangi bir tedbirin, gerek karargâh dahilinde, gerek yakınında bu iş için müstahzar binalarda tatbikini müemmin vesait;

e) Lüzumu halinde, dezenfeksiyon, hüveyn ve haşaratın imhası, farelerin itlâfı ve işbu mukavelename ile mevzu sair tedabirin tatbikına muktazi levazım.

Sıhhî tayyare karargâhı kâfi mikdarda ve safiyetinde iştibah caiz olmıyan içme suyu tertibatile beraber, artıklarla süprüntülerin ref'i ve kullanılmış suların tahliyesi hususunda mümkün olan emniyeti haiz bir sistem ile mücehhez olacak ve imkânın müsaadesi nisbetinde, farelerin tasallûtundan masun bulunacaktır.

Madde 6 — Sıhhî tayyare karargâhı tabibinin, salâhiyettar sıhhî makama merbut bir memur olması veya o makamca kabul edilmiş bulunması muktazidir.

Madde 7 — Yüksek Âkit Taraflardan her biri, kendi sıhhî tayyare karargâhlarının bir listesini, diğer Yüksek Âkit Tarafların husulü ittlâı zımnında, ya Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine, veya Havaî Seyrüsefer Beynelmilel Komisyonuna tebliğ edecek ve bu müessesat da alacakları bu kabil malûmatı mütekabilen yekdiğerine iblâğ eyliyeceklerdir.

Tebliği vaki, her tayyare karargâhının vaziyeti, sıhhi tesisatı ve memurini sıhhiyesi hakkında malûmatı ihtiva eyleyecektir.

Panamerikan Sıhhiye kanunnamesine iltihak etmiş olan Yüksek Âkit Taraflarca, işbu mukavelenamenin bu maddesile, 8, 37, 40, 58, 59, ve 60 ıncı maddelerine tevfikân Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine icrası muktazi tebliğat, Panameriken Sıhhî Bürosu vasıtasile yapılacaktır.

Madde 8 — Sari hastalıkların ihbarı ve işbu mukavelenamenin sair ahkâmının tatbiki hususunda, sıhhi bir tayyare karargâhının bir daire olarak irae edilebilmesi için:

1° - Oraya giren ve oradan çıkan her şahsın salâhiyetkar makam tarafından kontrolüne müsait teşkilâta malik olması;

2° - İşbu mukavelenamenin 18 inci maddesinde istihdaf edilmiş olan hastalıklardan birinin mücavir arazide mevcudiyeti halinde, tayyare karargâhına duhulün, hava yolundan maada herhangi bir tarikle gelen ve bulaşık olduğunda şüphe edilen her şahıs için memnu bulunması, ve tayyare karargâhında oturan veya yolu uğrıyarak oraya gelmiş bulunan eşhasın hariçteki eşhasla temas veya herhangi bir suretle sirayet tehlikesine maruz kalmamalarını müemmin tedbirin, salâhiyetkar makamı tatmin edecek bir surette, tatbıkına elverişli bulunması muktazidir.

Sıhhi bir tayyare karargâhı olmıyan müsaadeli bir tayyare karargâhının aynı veçhile bir daire olarak irae edilebilmesi için, onun, fazla olarak, toptoprafi vaziyeti itibarile, herhangi bir sirayeti maraz ihtimaline karşı filen masun bulunması lâzımdır.

Yüksek Âkit Taraflar, işbu madde müeddasınca daire olarak teşkil ettikleri tayyare karargâhlarını Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine bildirecekler ve keyfiyet mezkûr Ofisçe diğer Yüksek Âkit Taraflarla Havaî Seyrüsefer Beynelmilel Komisyonuna tebliğ edilecektir.

İKİNCİ FASIL

Hava gemileri evrakı sıhhiyesi

Madde 9 — Yol defterine «mülâhazat» serlevhası altında aşağıdaki malûmat kaydolunacaktır:

1° - Sefer esnasında hava gemisinde hâdis olan sıhhi vekayi;

2° - İşbu mukavelenamenin tatbikatından olarak, hava gemisinin sefere çıkmazdan evvel ve konaklamaları esnasında tâbi tutulduğu sıhhi tedabir;

3° - Hadis olduğu takdirde, hava gemisinin terketmiş olduğu memlekette, işbu mukavelenamenin üçüncü kısmında mevzuubahis sari hastalıklardan birinin zuhuruna müteallik malûmat. İşbu kayitle istihdaf olunan gaye, diğer bir arazide kâin tayyare karargâhlarına giden yolcular hakkında ledelhace oralarda yapılacak tıbbî tahkikatı teshil eylemektir.

Buna binaen, temiz olduğu halde, dahilinde yukarda ismi geçen hastalıklardan biri zuhur eden herhangi bir memleket Hükümeti, mevzuubahis vakaların menşei sirayetile mahiyeti hakkında turuku saire ile diğer memleketlere yapmakla mükellef bulunduğu tebligattan maada bilûmum müsaadeli tayyare karargâhlarındaki salâhiyettar makamata bu bapta icap eden malûmatı vermeğe mecburdur. İşbu istihbarat mezkûr makamatça, ilk malûmatın tebellûğundan itibaren 15 gün zarfında azimet eden gemilerinin yol defterlerine yazılacaktır.

Hava gemileri karantina patentası bulundurmamak mecburiyetinden varestedirler. İşbu maddenin tatbikatından olarak, yol defterine düşürülecek kayıtlar, tayyare karargâhındaki salâhiyettar makam tarafından bilâ ücret tetkik ve tasdik olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Ticarî eşya ve posta

Madde 10 — Hava gemilerinde bulunan ticarî eşya, işbu mukavelenamenin 25, 29, 33, 42, 44, 47, 49, ve 51 inci maddelerinde musarrah tedbirlerden maada, vasıl oldukları memlekette herhangi bir nakil vasıtasile getirilen eşya hakkında kanunen tetbik olunagelen tedabire de tâbi olacaklardır.

Madde 11 — Mektuplar ve muhaberat, matbualar, kitaplar, gazeteler, işe müteallik evrak, kolipostallar ve posta ile yapılan her nevi irsalât, işbu mukavelenamenin 33- üncü maddesinde derpiş edilen şeraite tâbi mevaddı ihtiva eylemedikleri takdirde, herhangi bir tedbire tâbi tutulmazlar.

İKİNCİ KISIM

Alelade tatbik olunacak sıhî rejim

Madde 12 — Sıhî veya müsaadeli tayyare karargâhlarına merbut tabibin ahvalin icabına göre, hava gemilerinin gerek sefere çıkmalarından evvel, gerek karaya inmelerini müteakip, yolcularla tayfanın ahvali sıhhiyelerini tafahhusa hakkı vardır.

Maamafih herhangi bir teahhura sebebiyet vermemek ve seyahatin devamına mania iras eylememek ümniyesile işbu tıbbî muayene, polis ve gümrük idarelerince yapılması mutata olan muamelelerle mütenazır bir surette icra olunacak ve bu muayene dolayısıyla herhangi bir resim istifa edilmeyecektir. Şukadar ki, Mısır Deniz ve Karantine Sıhî Meclisinin, kendi hususî rejiminde derpiş edilmiş olan rûsumu istifa hakkı mahfuzdur.

Madde 13 — Her tayyare karargâhında, hastaların bu hizmete mahsus bir hava gemisile nakilleri hususu mahfuz kalmak kaydile, salâhiyetkar makamın, karargâh doktorunun teklifile, sari hastalık arazi gösteren eşhasın tayyareye rûkûblarını men'e hakkı vardır.

Tabip bulunmadığı takdirde, tayyare karargâhındaki salâhiyetkar makam, haklarında bir tabibin müteleası istihsal oluncıya kadar, bu kabil eşhasın azimetini tehir edebilir.

Madde 14 — Sari hastalıkların zuhuruna sebebiyet verecek mevaddın uçuş esnasında hava gemilerinden atılması veya düşürülmesi memnudur.

Madde 15 — Bir hastanın karaya ihracı zarureti hasıl olduğu takdirde, hava gemisi kumandanlığınca keyfiyet vaktü zamanile ve karaya inmeden evvel mevrit tayyare .karargâhına ihbar edilecektir.

Madde 16 — Bir hava gemisinde, işbu mukavelenamenin üçüncü kısmında derpiş edilmemiş olan sari bir hastalıktan musap vak'ası bulunduğu ve keyfiyet karargâh tababetince de teyit edildiği takdirde, işbu karargâhın kâin bulunduğu memlekette mer'i tedabiri mutade tatbik olunacaktır. Hasta hava gemisinden çıkarılabileceği gibi, salâhiyettar sıhhi makamca lüzum görüldüğü takdirde, hususî bir binada tahtı tecride dahi alınır. Diğer yolcularla tayfalar, tıbbî muayeneye ve lüzumunda, muktazi sıhhi tedabire tâbi tutulmak şartile, seyahatlerine devamda muhtardırlar. İşbu sıhhi tedabirden tayyare karargahında kabili tatbik olanları, hava gemisinin mümkün mertebe kısa bir müddet yolundan alıkonulması zımında, polis ve gümrük muamelelerde müterafik bir surette tatbik olunacaktır.

Madde 17 — İşbu mukavelenamede sureti mahsusada derpiş edilmiş bulunan ahval müstesna olarak, hava gemileri gerek konaklıyacakları, gerek varacakları tayyare karargâhlarında sıhhi muameleye tâbi tutulmuşlardır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Bazı hastalıklarda tatbik edilecek sıhhi rejim

Madde 18 — Mukavelenamenin işbu kısmında derpiş edilmiş olup, atide musarrah ahkâm mevzuunu teşkil eden hastalıklar şunlardır: Veba, kolera, sarı humma, lekeli humma ve çiçek.

Madde 19 — İşbu mukavelenamenin tatbikatında, tefrih devresi şöylece hesap edilmiştir:

Veba	vak'asında 6 gün
Kolera	» 5 »

Sarı humma	vak'asında 6 gün
Lekeli humma	» 12 »
Çiçek	» 14 »

Madde 20 — Yüksek hıfzıssıhha makamâtı, 21 haziran 1926 tarihli beynelmilel sıhhi mukavelename ahkâmına tevfi kan, Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisile (işbu teşekkülün bu hususta itilâflar akteylemiş olduğu mahallî bürolarından) sarı hastalıklar hakkında kendilerine vaki olacak ihbarat ve tebligattan, sıhhi ve müsaadeli tayyare karargâhlarında yapılacak sıhhi kontrola tesir edecek mahiyette bulunan malûmatı, mütekabilen memleketlerinin o nevi tayyare karargâhlarına isal edeceklerdir.

Madde 21 — Mukavelenamenin işbu kısmında derpiş edilmiş olan tedabirin haddi azam olarak telâkkisi icap- eder.

Yüksek Âkit Taraflarca hava gemileri hakkında tatbik olunacak muamele, bu hudut dahilinde tayin edilecektir.

Ecnebi bir daire ve tayyare karargâhından gelecek hava gemilerinin işbu mukavelename dairesinde tedabire tâbi tutulup tutulmayacakları keyfiyeti, Yüksek Âkitlerden her birinin takdirine bağlıdır.

Aşağıda yazılı 54 üncü maddeye tevfi kan, bu bapta ahzedilmiş olan malûmat ile evvelce tatbik edilmiş olan tedabir nazarı dikkate alınacaktır.

Madde 22 — İşbu kısımda muharrer ahkâmın tatbikatında, bir dairenin bulaşık addedilmesi, anın, 21 haziran 1926 tarihli beynelmilel sıhhi mukavelename metninde olsuretle tavsif edilmiş bulunmasına muallâkdir. [*]

---

* 21 haziran 1926 tarihli beynelmilel sıhhi mukavelenamenin IOuncu maddesile Hinci maddenin 1 inci fıkrası mucibince, bir daire, tadat edilmiş olan hastalıklardan birile aşağıdaki ahvalde « bulaşık » addedilir: Veba ile sarı humma için, hariçten gelmediği anlaşılan ilk musap vakası zuhurunda; kolera için « merkez » teşkil eden vakalar yani, ilk musapların etrafındakiler haricinde zuhur ederek, başlangıçta hastalığın iik tahaddüs eylediği mahalde tevessünün önüne geçilemediğini isbat eden vakalar lekeli humma ile çiçek için de. hastalığın müstevli bir şekilde tezahürü takdirinde.

**I. Veba, kolera, lekeli humma ve çiçek vukuatında takip
olunacak ahkâm**

BİRİNCİ BAP

Azimetle ittihaz olunacak tedabir

BİRİNCİ FASIL

Madde 23 — İşbu babda derpiş edilmiş olan hastalıklardan birile bulaşık bir daireden hareket eden hava gemileri hakkında aşağıdaki tedbirler tatbik olunur:

1°) Hava gemisinin ve bilhassa hastalığın sirayetinde müsait akşamının esaslı bir surette tathiri;

2°) Yolcularla tayfaların tıbbî muayenesi;

3°) Adı geçen hastalıklardan birinin arazını gösteren veya hastaların yakınında bulunması dolayısıyla hastalığın sirayetini teshile hadim şeraiti haiz bulunan eşhasın ihracı;

4°) Ancak kâfi derecede temiz oldukları takdirde kabulü mücaz olan zatî eşyanın muayenesi;

5°) Veba vak'ası zuhurunda, fare bulunmasından şüphe edilirse, itlafıfar ameliyesinin tatbiki;

6°) Lekeli humma vak'asında, imhayı hevam ve haşarat ameliyesinin, tıbbî muayene neticesinde hastalığı nakle salih görülen eşhas ile bagajlarına hasrı.

Hava gemilerindeki evrak, 9 uncu madde ahkâmına muvafık meşruhatı ihtiva eyliyeceklerdir.

İKİNCİ FASIL

Muvalasâtta ittihaz olunacak tedabir

Madde 24 — İşbu babada derpiş edilmiş olan hastalıklardan birile bulaşık bir daireden gelen hava gemilerinin de müsaadeli tayyare karargâhlarına inmeleri caizdir. Şu kadar ki, Yüksek Âkitlerden herbiri hastalığın sirayet şe

raitinin istilzamatına göre, bazı dairelerden gelen hava gemilerini, havaî seyrüsefere hâlel iras etmemek üzere, bunların incekleri sıhî veya müsaadeli tayyare karargâhlarının coğrafi vaziyetini ve hava gemilerinin takip etmiş oldukları güzergâhı nazarı dikkate alarak, muayyen karargâhlara inmeğe icbar edebilirler.

Sıhî tayyare karargâhı mahiyetinde olmıyan müsaadeli tayyare karargâhlarında, icabına göre tatbik olunacak tedabir. Tayfa ile yolcuların sıhî muayenelerine ve hastaların indirilerek tecridlerine münhasırdır. Muayeneye: memur tabibin müsaadesi lâhik olmadıkça, yolcularla tayfa karargâh makamınca tayin edilen hudut haricine çıkamazlar. İşbu memnuiyet, sıhî bir tayyare karargâhına inerek orada, işbu babda derpiş edilmiş olan mukaveleyi görünciye kadar, konaklıyacağı karargâhlarca hava gemisine vazolunabilir.

Madde 25 — Hava gemisi kumandanı, karaya indiği andan itibaren, sıhîye dairesinin emrine amade bulunmağa, alâkadâr hidematça istenilecek sıhî mahiyette malûmatı vermeğe ve tetkik edilmek üzere, gemi evrakını göstermeğe mecburdur.

Bir araziye duhulünde, sıhî veya müsaadeli bir tayyare karargâhı haricinde karaya inen hava gemisinin kumandanı, idaresi altındaki gemi hastalıklı bir daireden gelmiş veya gemisinde hastalık zuhur etmiş bulunuyorsa, keyfiyeti en yakın mahallî makamata ihbara mecburdur. Mezkûr makamat, işbu mukavelename ahkâmı umumiyesinden mülhem olarak, ahvalin istilzam ettiği tertibatı alacak, ve imkân varsa, hava gemisini sıhî bir karargâha sevkeyliyecektir. Salâhiyettar sıhîye dairesinin müsaadesi olmadıkça, gemiden eşya çıkarılamıyacağı gibi, yolcu veya tayfa efradından kimse uzaklaşamıyacaktır.

Madde 26 — İşbu mukavelenamenin tatbikatında, atideki ahval müstesna olarak, müşahede yerine nezaret ikame edilemez.

a) Müşahedenin müsmir bir surette tatbik edilemeyeceğine hükmolunursa;

b) Hastalığın sirayet tehlikesi memleket için fevkalade vahim telâkki edilirse;

c) Müşahedeye tâbi tutulacak şahıs sıhhi noktai nazardan emniyetbahş bulunmazsa;

Müşahede veya nezaret altına alınan eşhas sıhhiye dairesince icrasına, lüzum görülecek her türlü taharriyatın icrasına muvafakat edeceklerdir.

A – Veba

Madde 27 — Hava gemisinde veba vakası olmadığı takdirde, yalnız atideki tedabir ittihaz olunur:

1°) Yolcularla tayfanın tıbbi muayenesi;

2°) Tatbikına lüzum görülen fevkalâde ahvalde, ve menşe tayyare karargâhında bu tedabir tatbik edilmemiş ise, itlâfıfâr ve imhayı hevâm ameliyelerinin tatbiki;

3°) Hava gemisinin bulaşık daireyi terki tarihinden bilhesap altı gün geçmemek üzere tayfa ile yolcuların müşahede altına alınması.

Madde 28 — Hava gemisinde hakikî veya şüpheli bir veba vakası zuhurunda, aşağıdaki tedabir tatbik olunur:

1°) Tıbbi muayene;

2°) Hastanın derhal ihraç ve tecridi;

3°) Hasta ile temasta bulunmuş olan ve sıhhiye dairesince şüpheli addedilen eşhasın, geminin muvasalatı tarihinden itibaren, altı günü tecavüz etmemek üzere, müşahede altına alınması;

4°) Hastanın elbiselerde, iç çamaşırları ve sıhhiye idaresince bulaşık addedilen her nevi eşya, imhayı hevâm ve haşerat ameliyesine tâbi tutuldukları gibi lüzumunda, dezenfekte edilirler.

5°) Hava gemisinin şüpheli akşamında imhayı hevâm ameliyesi tatbik olunur.

6°) Fevkalâde ahvalde, gemide farelerin bulunmasından sıhhiye idaresince şüphe edilir ve muktazi ameliyenin sefer başlangıcında yapılmamış olduğu tahakkuk ederse, itlafıfar ameliyesi tatbik olunur.

Madde 29 — Vebalı bir daireden gelen eşya arasında fare veya pire bulunmasından sıhhiye idaresince iştibah hasıl olursa, bu eşya icap eden ihtiyat kaidelerine riayet edilerek çıkarılacaktır.

B – Kolera

Madde 30 — Hava gemisinde kolera vakası zuhur etmemiş ise, ittihaz olunacak tedabir aşağıdakilere maksur kalır:

1°) Yolcularla tayfanın tıbbî muayenesi;

2°) Hava gemisinin hastalıklı daireden ayrıldığı tarihten itibaren beş günü geçmiyecek bir müddetle, yolcularla tayfanın müşahede altına alınması.

Madde 31 — Sefer esnasında şeriri bir şekilde kolera arazı gösteren bir vaka zuhurunda hava gemisi, konak mahallerinde veya muvasalatında, aşağıdaki rejime tâbi tütölür:

1°) Tıbbî muayene;

2°) Hasta veya hastaların derhal ihraç ve tecridi;

3°) Tayfa ile yolcuların, geminin muvasalatından itibaren beş günü geçmemek üzere, müşahede altına alınması ;

4°) Elbise, iç çamaşır ve sıhhiye idaresince bulaşık addedilen eşyanın dezenfeksiyonu;

5°) Hava gemisinin hastalar tarafından işgal edilmiş olan veya bulaşık addedilebilecek akşamının dezenfeksiyonu;

6°) Gemideki içme suyunun bulaşmış olmasından şüphe edildiği takdirde, dezenfekte edilmesi ve buna imkân olmazsa, döküldükten ve hâzinesi dezenfekte edildikten sonra, iyi su ile tebdili;

Tebaaları hakkında kolera tohumları nakillerinin taharri muamelesini tatbik eden memleketlere hava gemilerde giden ve orada ikamet etmek isteyen eşhas, zikri geçen tebaalara aynı ahvalde tahmil edilmekte olan mecburiyetlere tebaiyet edeceklerdir.

Madde 32 — Altı aydan daha az bir müddet evel veya altı günden fazla bir zamandan beri kolera aşısı yaptırmış olduğunu isbat eden eşhas yalnız müşahede altına alınırlar.

Tevsik keyfiyeti, imzası musaddak bir tabip tarafından tahrirî olarak verilmiş bir şahadetname ibrazile yapılır. İmza tasdiksiz olduğu takdirde, vesika, (a) sıhhi bir tayyare karargâhına memur tabip veya, (b) aşı yapmağa memur olandan gayri ve fakat memleketin nizamı mucibince, pasaport istihsaline müteallik talepleri tasdika salâhiyettar, bir zat tarafından imzalanacaktır.

Madde 33 — Aşağıda sayılı taze gıdaların karaya ihracı menedilebilir:

Balık, kabuklu deniz hayvanatı, meyva ve sebze.

C - Lekeli humma

Madde 34 — a) Gemide lekeli humma zuhur etmemiş ise, lekeli hummanın müstevli bir halde hükümferma olduğu daireyi on iki günden beri terketmiş olan eşhas hakkında, işbu mukavelenamenin 52 inci maddesinde musarrah olanlardan maada hiç bir sıhhi tedbir ittihaz olunmaz.

b) Gemide lekeli humma vakası zuhur etmiş ise, aşağıdaki tedbirler tatbik olunur:

1°) Tıbbî muayene;

2°) Hastanın derhal ihracile tecdit ve bitten tathiri;

3°) Bitli oldukları tahmin edilen veya sirayet tehlikesine maruz kalmış bulunan eşhasın bitten tathiri ile, o tarihten itibaren 12 gün geçmemek üzere nezaret altına vazı;

4°) İç çamaşırı, elbise ve sıhhiye idaresince bulaşık addedilen sair eşyanın haşerattan tathiri;

5°) Hummanın hava gemisinde oturduğu ve sıhhiye idaresince bulaşık addedilen akşamın haşerattan tathiri.

II - Çiçek

Madde 35 — Gemide çiçek vakası zuhur eylememiş ise, bu hastalığın müstevli bir şekilde hüküm sürdüğü bir daireyi 14 günden evvel terketmiş ve sıhhî makamın takdirince hastalığa karşı kâfi derecede muafiyet iktisap etmemiş olan eşhas hakkında yapılacak tedabir müstesna olarak, herhangi bir sıhhî tedbir tatbikına mahal yoktur. Bu eşhas, 52 inci madde ahkâmına halel gelmemek üzere, aşılacakları veya tahtı müşahedeye alınacakları gibi aşılandıktan sonra da, geminin muvasalâtı tarihinden bilitibar 14 gün geçmiyecek bir müddetle, müşahede altına alınabilirler.

Gemide çiçek vakası zuhur eylemiş olduğu takdirde aşağıdaki tedabir tatbik olunur:

1°) Tıbbî muayene;

2°) Hastanın derhal ihraç ve tecridi;

3°) Hastalığa tutulmak tehlikesine maruz kaldıkları tahmin edilen ve sıhhî makamın kâfi derecede muafiyet iktisap etmediklerine hükmolunan eşhas hakkında, işbu maddenin (a) fıkrasında mezkûr ahkâm tatbik olunabilir.

4°) İç çamaşırı ile elbiseler ve sıhhî makamca yakında bulaştığına hükmolunan sair eşyanın dezenfeksiyonu;

5°) Çiçeklinin gemide oturduğu yerlerde, sıhhî makamca bulaşık addolunan sair akşamın dezenfeksiyonu;

İşbu madde müeddasınca, hastalığa karşı muafiyet iktisap etmiş addedilecek eşhas şunlardır:

a) Evvelce bu hastalığa tutulduklarını veya üç seneden az bir müddet zarfında veya 12 günü mütecaviz bir zamandan beri aşılandıklarını isbat edenlerle, (b) kendilerinde, hastalığa kablelmiat bir teamülün mevziî asarı görülen ve bu delâil itibarile kâfi derecede muafiyet iktisap etmiş olanlar. Bu alâimin mevcudiyetinden gayri ahvalde, isbat keyfiyeti, bir tabip tarafından tahriren verilecek ve 32 inci maddenin 2 inci fıkrasında derpiş edilmiş

olan şekilde sıhhati musaddak bulunacak bir şahadetname ibrazile tamam olur.

İKİNCİ BAB

Sarı humma vakalarında tatbik olunacak ahkâm

BİRİNCİ FASIL

Umumî ahkâm

Madde 36 — Yüksek Âkit taraflar, sarı hummanın beldi bir mahiyette mevcudiyetinden şüphe olunan arazide bu hastalığın kendi arazileri dahilinde şeriri bir surette teşhisi gayri kabil ve fakat biyolojik muayenesi suretile zahire ihracı mümkün olan şekilde mi mevcut olduğunu araştırmak hususunda icap eden tertibatı ahzedeceklerdir.

Madde 37 — Yüksek Âkit Taraflardan her biri, 21 haziran 1926 tarihli beynelmilel sıhhi mukavelenamenin 1, 2, 3, 4, 5 ve 8 inci maddelerinde tayin edilen şekilde yapılması lâzımgelen musap vakalarile mütehakkak sarı humma vakalarının sureti tehaddüsüne müteallik ihbarattan maada, kendi arazisi dahilinde sarı hummanın yukarda gösterilen şekilde mevcudiyetini derhal diğer Yüksek Âkitlere ve aynı zamanda Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine (ya doğrudan doğruya veyahut bu hususta Ofisin itilâfat aktetmiş olduğu mahallî bürolar vasıtasile) bildirmeği taahhüt eyler.

İKİNCİ FASIL

Sarı hummanın mevcudiyeti tahakkuk eden veya

beldi bir şekilde hüküm sürdüğü anlaşılan

mahallere ait ahkâm

Madde 38 — Dördüncü madde ile beraber ve aşağıdaki 46 ncı maddede derpiş edilmiş olan ahkâm mahfuz kalmak kaydıla, işbu mukavelenamenin 1 inci maddesinin

işaretli kısmının II inci fıkrasında mezkûr hava gemilerine küşade bulundurulana ve bir mahalde, yani, sarı hummanın şeriri veya biyolojik bir surette kabili teşhis bir şekilde mevcut bulunduğu arazinin bir kısmında, tesis edilmiş olan her tayyare karargâhının, işbu mukavelenamedeki tarifata muvafık bir sıhhi tayyare karargâhı olmakla beraber, fazla olarak;

a) En yakın meskûn merkezden münasip bir mesafede mebani bulunması;

b) Sivrisineklere karşı tamamen mahfuz bir su teşkilâtına malik olması ve imkânın müsaadesi nisbetinde, yuvalarile beraber hevamı, tekâmüllerinin her devresinde muntazam bir usul tahtında imhaya hâdim vesait sayesinde, sineklerin tasallûtundan masun bulunması;

c) Hevamanın duhulüne mâni teşkilâtla mücehhez ve gemi tayfalarile tayyare karargâhı müstahdemininin ikametlerine salih bir binaya malik olması;

d) Aşağıda muharrer 42 ve 44 üncü maddelerde derpiş edilen tedabirin tatbiki halinde, yolcuların ikamet ve tedavilerine muhassas ve keza sineklerin duhulüne mâni olacak surette mücehhez bir binaya malik olması.

Madde 39 — Sarı hummanın bariz bir surette veya belde bir şekilde hüküm sürdüğü mahalde evvelki maddede musarrah şeraite tekabül edecek evsafı haiz bir tayyare karargâhı mevcut değilse, böyle bir karargâhın tesisine değin o mahalden diğer araziye havaî seyrüsefer tatil edilecektir.

Madde 40 — Yukarıda mezkûr 38 inci madde ahkâmına tevfi kan tesis ve teşhiz edilmiş olan her tayyare karargâhı sarı hummaya karşı tayyare karargâhı ismini taşıyacak ve ayrı bir daire sayılacaktır. Böyle bir tayyare karargâhının ihdası, arazisi üzerinde bu tesisatı yapan Yüksek Âkit Tarafından, 7 inci maddede derpiş edilmiş olan şerait dairesinde, diğer Yüksek Âkitlerle Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine ve Havaî Seyrüsefer Beynelmilel Komisyo-

nuna bildirilecektir. Bu tebliğ neticesi olarak, mücavir bir şehir veya köyde veyahut diğer bir daire dahilinde sarı hummanın mevcudiyeti hakkında beyanname itası usulü bu tayyare karargâhı için mabihüttatbik olmayacaktır. Mezkûr karargâh ancak dahilinde ikamet eden eşhas arasında sarı humma vakaları zuhur ederse bulaşık ilân edilecektir.

Madde 41 — Sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhı bulaşık bir daire haline inkılâp eylediği takdirde, oranın hastalıktan istihlâsına matuf bütün tedabirin ittihazına ve sarı hummanın sirayeti tehlikesinin tamamen indifâına kadar, mezkûr tayyare karargâhından diğer araziye havaî seyrüsefer tatil edilecektir.

Madde 42 — Sarı hummaya karşı müesses tayyare karargâhı bulaşık olmayıp da bulunduğu havalide sarı humma mevcut olduğu takdirde, hava gemisinin hini azimetinde veya her halde azimetinden pek az bir zaman evvel, aşağıdaki tedabir ittihaz olunacaktır:

1°) İçlerinde sivrisinek bulunmadığına emniyet kesbedilmek üzere, hava gemisile hamulesinin teftişi ve lüzumu halinde, imhayı hevâm ameliyesinin tatbiki; keyfiyetin yol defterine kaydı.

2°) Yolcularla tayfa efradının tıbbî teftişi; bunlar arasında, sarı hummaya tutulmuş olmalarından şüphe edilen veya hastalığın sirayetine maruz kaldıkları tesbit olunan eşhas, gerek karargâh muhiti dahilinde, gerek başka bir mahalde ve sıhî makamca muvafık görülecek şerait dahilinde, hastalığın sirayetine maruz kalmış bulundukları son günden itibaren, altı günlük bir devrenin hitamına kadar, nezaret altında bulundurulacaktır.

3°) Yolcuların ve tayfa efradının isimleriyle hastalığın sirayetine ne suretle maruz, kaldıklarına ve azimetten evvel tâbi tutuldukları nezaretin şerait ve müddetine müteallik malûmat yol defterine kaydedilecektir.

Madde 43 — Transit suretile sefer yapmakta olup sarı hummalı bir mahalden gelmiyen ve kumanyasını düzmek

üzere sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhında konaklıyan herhangi bir hava gemisi, bu karargâhtan hava gemilerinin hini azimetinde tatbiki mutat olan tedabire tâbi tutulmayacaktır.

Yol defterinde, sarı hummaya karşı müesses tayyare karargâhına ancak kumanyasını tamamlamak için inmiş olduğuna dair meşruhat bulunmak şartile, mezkûr hava gemisi, seferinin imtidadınca, işbu baptaki ahkâma tâbi tutulmayacaktır.

Madde 44 — İşbu mukavelenamenin 1 inci maddesinin 1 inci kısmının 2 inci fıkrasında gösterilmiş olan, san hummalı iki mahal arasında seyrüsefer yapan hava gemileri, bu havalide kâin ve sarı hummaya karşı müesses bir karargâhtan sefere başlamak ve aynı mahiyette bir karargâha inmek mecburiyetindedirler. Yolcularla tayfanın ve eşyanın ihraç veya tahmili ameliyesi ancak sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhında yapılabilir.

Bu kabil tayyare karargâhları arasında sefer yapan hava gemilerinin kumanya almak üzere sarı humma olmıyan bir mahalde kâin herhangi bir tayyare karargâhına inmeleri caizdir.

Hava gemisinin sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhına muvasalatında ittihaz olunacak tedabir şunlardır:

1°) Sivrisineği hâmil olmadıklarına emniyet kesbedilmek üzere, gemi ile hamulesinin teftişi ve lüzumu halinde, imhayı hevam ameliyesinin tatbiki;

2°) Sarı humma ârazı göstermediklerini tebyin zımnında, yolcularla tayfa efradının tıbbi muayenesi;

Sarı hummaya musabiyetinden şüphe edilen veya hastalığın sirayetine maruz kaldığı zamandan itibaren altı günlük bir devreyi, muvasalat tayyare karargâhındaki sıhhî makamı tatmin edecek bir surette doldurduğu tahakkuk etmemiş olan şahsın gerek karargâh muhiti dahilinde, gerek başka bir mahalde, sıhhî makamca tensip edilecek şe-

rait dahilinde ve hastalığın sirayet etmiş olması muhtamel bulunan devrenin son gününden bilhesap, altı günü geçmiyecek bir müddetle, nezaret altına konulması caizdir.

Madde 45 — Sarı hummanın hüküm sürdüğü bir mahalde kâin sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhından yola çıkarak hastalık olmıyan bir mahalle vâsıl olan hava gemileri hakkında aşağıda muharrer III üncü IV üncü fasıllardaki ahkâm tatbik olunur.

Madde 46 — Mahallî havaî seyrüsefer noktai nazarından, sarı hummanın mevcudiyeti tahakkuk eden veya beldi bir şekilde mevcut bulunduğu anlaşılan araziye mücavir Hükümetlerin, münhasıran mevzuubahis arazi arasındaki havaî seyrüseferi temin zımnında ve mütekabil itilâf aktifte, sarı hummaya karşı müesses tayyare karargâhlarından başka karargâhlar tesis ve istimal eylemelerine işbu fasılda. herhangi bir mâni mevcut telâkki olunmayacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Sarı humma olmıyan ve fakat bu hastalığın inkişafına müsait şeraiti ihtiva eyliyen arazi ve mahallere müteallik ahkâm

Madde 47 — Sarı humma olmıyan ve fakat bu hastalığın inkişafına müsait şeraiti haiz bulunan arazi ve mahallerde kâin sıhî tayyare karargâhına bir hava gemisinin muvasalatında ittihaz olunacak tedabir aşağıda gösterilmiştir:

1° - Sivrisinek olmadığından emin olmak üzere, hava gemisile hamulesinin teftişi ve lüzumu halinde, imhayı hevam ameliyesinin tatbiki;

2° - Sarı humma ârazı göstermediklerini tebyin zımnında yolcularla tayfa efradının tıbbî muayenesi;

Bir şahsın sarı hummaya musabiyetinden ıstıbah hâsıl olduğu veya hastalığın sirayetine maruz kaldığı zamandan itibaren altı günlük bir devreyi, karargâh sıhî ma-

kanımca makbul sayılacak bir surette, itmam eylediği tahakkuk etmediği takdirde, bu şahsın gerek karargâh muhiti dahilinde, gerek haricinde, sıhhi makamca tensip olunacak şeraite tevfik ve kendisine hastalığı sirayet etmiş olması muhtemel bulunan son günden itibaren, atlı gün müddetle nezaret altında tutulması caizdir.

Madde 48 — Yüksek Âkit Taraflar, makbuliyeti tahakkuk edecek müstesna ahval hariç olmak üzere, sarı hummalı yerlerden gelecek olan ve fakat işbu babın 11 inci fıslındaki ahkâma ve betahsis sefere çıkışta yapılacak tedabire riayet etmiş olmak şartile, hava gemisinin 47 inci maddede zikredilmiş olan arazide karaya inmelerine, bazı sıhhi esbap vesilesile, mümanaatta bulunmamayı taahhüt eylerler.

Madde 49 — Şu kadar ki, Yüksek Âkit Taraflarca, sarı hummalı araziden gelecek yolcu, tayfa ve eşya çıkaracak olan hava gemilerinin karaya inmeleri için muayyen sıhhi tayyare karargâhları irae olunabilir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Sarı hummanın yerleşmesine müsait şeraiti haiz olmyan arazi ve havalide müteallik ahkâm

Madde 50 — Sarı hummalı havaliden gelen hava gemileri, bu hastalığın yerleşmesine müsait şeraiti haiz olmyan arazi ve havalide kâin sıhhi ve müsaadeli herhangi bir tayyare karargâhına inebileceklerdir.

Madde 51 — Muvasalâtta ittihaz olunacak tedbirler aşağıda gösterilmiştir.

- 1° - Sivrisinek olmadığını tebyin zımnında hava gemisile hamulesinin teftiş ve lüzumu halinde imhayı hevam âmeliyesinin tatbiki;
- 2° - Yolcularla tayfa efradının tıbbi muayenesi.

ÜÇÜNCÜ BAP

Müşterek ahkâm

Madde 52 — İşbu mukavelenamenin 18 inci maddesinde mezkûr hastalıklardan birine tutulmak tehlikesine maruz kalmakla beraber, terfih müddetini geçirmeksizin hava gemisile Yüksek Âkitlerden birinin arazisine gelen eşhasın, işbu babın 2 inci faslındaki ahkâma halel gelmemek şartile, mezkûr müddetin hitamına kadar müşahede altına alınmaları caizdir.

Kolera ile çiçeğe gelince, hastalığa karşı muafiyet iktisap etmiş olan eşhasa mütedair bulunan 32 ve 35 inci maddeler ahkâmı, işbu madde ile derpiş edilmiş olan tedbirlere dahi şamildir.

Madde 53 — Bir tayyare karargâhına muvasalâtlarında, işbu kısımda mevcut ahkâma tevfikân, tefrih müddetince müşahede altında bulundurulmak lâzımgelen eşhas, keyfiyetin müteakip durak mahallerile mevrit makamâtına, gerek işbu mukavelenamenin 9 uncu maddesinde musarrah yol defterine kaydi suretile, gerek güzergâhlarında ağrıyacıkları tayyare karargâhlarının her birinde tıbbî muayeneye tâbi tutulacaklarını kâfil herhangi bir vasıtaya tevessül edilmek şartile, yollarına devam edebilirler.

İşbu mukavelenamenin 26 ıncı maddesile 44 üncü maddesinin 4 üncü ve 47 inci maddenin 2 inci fıkralarında derpiş edilmiş olan şeraite tevfikân nezaret altında bulundurulmaları lâzımgelen eşhas, sarı hummadan maada diğer hastalıklar hariç olmak üzere, ancak tefrih müddetini bitirdikten ve mevrit sıhhiye makamâtının muvafakatini istihsal eyledikten sonra, yollarına devam edebilirler

Madde 54 — Hastalıklı bir daireden gelen hava gemisine sıhhi tedabirin tatbiki hususunda, her tayyare karargâhı sıhhi makamınca, o gemiye ecnebi bir memleket veya aynı memleket sıhhi tayyare karargâhında daha evvel tatbik edilmiş ve işbu mukavelenamenin 9 uncu madde-

sinde mezkûr sefer defterinde usulü dairesinde mukayyet bulunan tedabir, mümkün olduğu kadar geniş bir nisbette, nazarı itibare alınacaktır.

Hastalıklı bir daireden gelen ve haklarında sıhî tedabir memnuniyet bahş bir surette tatbik edilmiş olan hava gemileri, aynı memlekete veya diğer bir memlekete ait tayyare karargâhına muvasalatlarında, ikinci defa bu tedbirlere tâbi tutulmayacaklardır. Şu şart ile ki, o zamandan beri bu gemilerde aynı tedbirlerin tatbikini istilzam edecek bir hâdisе zuhur etmemiş ve gemi, mahrukat tedarik etmek hali müstesna olarak, bulaşık bir tayyare karargâhına uğramamış ola.

Madde 55 — Tayyare karargâhında sıhî tedabirin tatbikile mükellef olan makamca, talep vukuunda, gemi kaptanına veya alâkadar herhangi bir şahsa, tatbik olunan tedabirin mahiyeti, istimal olunan usul, hava gemisinin tathir edilen akşamı ve tedabirin ittihazına saik olan esbabı mübeyyin meccani bir şâhadetname verilecektir.

Aynı makam tarafından, içinde 18 inci maddede mezkûr sarı hastalıklardan biri zuhur eden hava gemisile gelen yolculara, talep eyledikleri takdirde, muvasalât tarihlerini ve kendilerile eşyalarına tatbik edilmiş olan tedabiri mübeyyin keزالik meccani bir şâhadetname verilecektir.

Madde 56 — İşbu mukavelenamede sureti mahsusada derpiş edilmiş olan ahval müstena olarak, sıhî esbaptan dolayı hava gemileri yollarından alıkonmıyacaktır.

Veba, kolera, sarı humma, lekeli humma, çiçek hastalıklarından birile musap bir hasta tarafından işgal edilmiş olan hava gemisi, işbu mukavelenamede derpiş edilmiş olan her vakada ittihazı muktazi tahaffuzî tedabirin tatbiki müddetine maksur olan müddetten fazla yolundan alıkonmıyacaktır.

Madde 57 — İşbu mukavelenamenin II inci babının ve be tahsis 47 inci maddesindeki ahkâm mahfuz kalmak şartile, bu mukavelename ahkâmına tevfikana tayyare karargâhınca tahmil edilen mecburiyetleri kabul etmek istemiyen her hava gemisi, yoluna devamda serbestir. Fakat, ku

manya düzmek gibi bir sebep olmadıkça, aynı memleket dahilinde kâin başka bir tayyare karargâhına nüzul edemez,

İşbu hava gemisinden eşya ihracı, geminin evveleminde tecrit edilmiş ve eşyasının da, lüzumu takdirinde, işbu mukavelenamenin 10 uncu maddesinde derpiş edilmiş olan tedaime tâbi tutulmuş olması şartlarının ifasına vabestedir.

Mezkûr gemi, yolcularından karaya çıkmak isteyenleri, sıhhi makamca mevzu tedabire riayet etmeleri şartile, karaya çıkmağa mezun olacaktır.

Hava gemisi, hali tecritte bulunmak şartile, mahrukat, yedek malzeme, erzak ve su yükletebilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Nihaî ahkâm

Madde 58 — Yüksek Akit Taraflardan ikisi veya ikiden fazlası, işbu mukavelename esasatı dahilinde, hava sıhhiye nizamından mevcut muayyen bazı noktaları ve alelhusus, 3 üncü kısmın 2 inci faslı ahkâmının kendi arazileri dahilinde sureti tatbiki hakkında hususî itilâflar akdinde muhtardırlar.

Bu kabil itilâflarla 46 ıncı maddede istihdaf edilmiş olanların, mer'iyete girdikleri andan itibaren ve 7 inci maddede derpiş edilmiş olan şeraite tevfikân, gerek Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine, gerek Havaî Seyrüsefer Beynelmilel Komisyonuna tebliği muktazidir.

Madde 59 — İşbu mukavelenamenin tefsiri hususunda Yüksek Âkit Taraflar, aralarında ihtilâf zuhur eylediği takdirde, herhangi bir prosedüre müracaattan evvel Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisi Daimî Komitesinin mütaleasını istihsal hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde 60 — 12 inci maddenin son fıkrasile mevzu hükme hâlel gelmemek üzere, Yüksek Âkit Taraflar, kendi tayyare karargâhlarında cari sıhhi muamelât hususunda, diğer Yüksek Akit Tarafların hava gemilerine, kendi millî

hava gemilerine tatbik ettikleri tarifeyi tatbik eylemeği taahhüt ederler.

Bu tarife mümkün mertebe mutedil olacak ve 7 inci maddedeki şerait dairesinde, gerek Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine, gerek Havaî Seyrüsefer Beynelmilel komisyonuna tebliğ edilecektir.

Madde 61 — Yüksek Âkit Taraflardan biri işbu mukavelenamede tadilât icrasını arzu eylediği takdirde, bu babdaki teklifatını Felemenk Hükümetine iblâğ edecektir. Mezkûr Hükümet marifetile meseleden haberdar edilecek olan Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisi, münasip görürse mukavelenameyi muaddil bir protokol kaleme alarak bunu Felemenk Hükümetine isal eyliyecektir.

Felemenk Hükümeti tarihli bir tamim ile işbu protokol metnini diğer Yüksek Âkit Taraflar Hükümetlerine arzelyiyecektir.

Yüksek Âkit Taraflardan herbirinin teklif edilen tadilâta muvafakati keyfiyeti, ya taraflarından Felemenk Hükümetine sarîh bir tasvip cevabı verilmesi veya tamim tarihinden itibaren 12 ay zarfında mezkûr Hükümet nezdinde itirazatta bulunulmaması suretile taayyün edecektir.

Sarîh veya zımnî muvafakat cevaplarının adedi, Yüksek Âkit Taraflar Hükümetlerinin lââkal üçte ikisini temsil eylediği takdirde keyfiyet Felemenk Hükümeti tarafından bir zabıt varakasile tevsik edilecek ve bu zabıt varakası Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisile sair Yüksek Âkit Taraflar Hükümetlerine gönderilecektir. Protokol mevzuubahis zabıt varakasinda isimleri mezkûr bulunan Hükümetler arasında, zabıt varakası tarihinden itibaren altı aylık bir müddetin inkızasile mer'iyüicra olacaktır. Protokole iltihak eyliyecekleri zamana kadar, diğer Yüksek Âkit Taraflarca işbu mukavelename tadilâtsız olarak tatbik edilecektir.

Madde 62— İşbu mukavelename bugünkü tarihli ola

cak ve bu tarihten itibaren bir sene zarfında imzalanabilecektir.

Madde 63 — İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün mertebe süratle Felemenk Hükümetine tevdi edilecektir. Tasdiknamelerden on kıt'asının tevdiini müteakip bu babda mezkûr Hükümetçe tanzim edilecek olan zabıt varakasının birer sureti, Yüksek Âkit Taraflar Hükümetlerine ve Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine irsal kılınacaktır. İşbu mukavelename, mezkûr zabıt varakası tarihinden 120 gün sonra mer'iyet mevkiine girecektir.

Muahharan vaki olacak her tasdikname tevdiinde keyfiyet, yukarıda gösterilen usul dairesinde tanzim olunacak bir zabıt varakasile tevsik edilecektir. İşbu mukavelename, Yüksek Âkit Taraflardan her biri hakkında, tasdiknamelerin tevdiini mübeyyin zabıt varakası tarihinden 120 gün sonra mer'i olacaktır.

Madde 64 — İşbu mukavelenameyi imzalamamış olan memleketler, ilk on tasdiknamenin tevdiini müş'ir zabıt varakası tarihinden itibaren, her an iltihaka kabul olunacaklardır.

Her iltihak, diploması tariki ile Felemenk Hükümetine tebliğ edilecektir. İltihakname Felemenk Hükümetinde kendi Hazinei Evrakına konulacak ve keyfiyet, mukavelenameye dahil bulunan bütün memleketler Hükümetlerle, Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine, Hazinei Evraka tevdi tarihinin tasrihile, iş'ar edilecektir. Her iltihak, bu tarihten 120 gün sonra muteber olacaktır.

Madde 65 — Yüksek Âkitlerden her biri, imza, tasdik veya iltihak anında, işbu mukavelenameyi kabul etmek suretile, müstemlekeleri, himayesi altındaki memleketler, deniz aşırı arazisi veya tabiiyet veya mandası altında mevzu arazinin tamamı veya bir kısmı hakkında hiç bir mecburiyet tekabül etmediğini beyan edebilecektir. Bu takdirce, işbu mukavelename ahkâmı, bu yoldaki beyanatın matufu olan arazi hakkında cari olmayacaktır.

Yüksek Âkit Taraflardan her biri, işbu mukavelenamenin, yukarıki fıkrasında derpiş edilmiş olan beyanat mevzuunu teşkil etmiş olan arazinin tamamı veya bir kısmı hakkında tatbiki fikrinde olduğunu, bilâhara Felemenk Hükümetine iş'ar eyliyebilecektir.

Kezalik, Yüksek Âkit Taraflardan her biri, 66 inci maddede mezkûr müddetin inkızasından sonra, dilediği vakit, işbu mukavelenamenin, müstemlekelerde himayesi altındaki memleketlerin ve deniz aşırı arazisile tabiiyeti veya mandası altına mevzu arazinin tamamı veya bir kısmı hakkında tatbik edilmemesi fikrinde olduğunu beyan edebilir; bu takdirde, bu babdaki beyannamenin Felemenk Hükümetince Hazinei Evraka vazı tarihinden bir sene sonra, mukavelename, beyanname mevzuu teşkil eyliyen arazi hakkında kabili tatbik olmayacaktır.

Felemenk Hükümeti yukarıdaki ahkâmın tatbikatından olarak kendisine yapılmış olan tebliğat ve beyanattan, bunların kendi Hazinei Evrakına tevdi tarihinin tasrihile, işbu mukavelenameye dahil bulunan bütün memleketler Hükümetlerini ve Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisini haberdar eyliyecektir.

Madde 66 — İşbu mukavelenameye dahil bulunan memleketlerden her birinin Hükümeti, mukavelename ahkâmile beş sene müddetle âmil olduktan sonra, diploması tarikile Felemenk Hükümetine tahrirî tebliğde bulunmak şartile, dilediği zaman, mukavelenameyi feshedebilir. Feshe mütedair beyanname, Felemenk Hükümetince kendi Hazinei Evrakına konulacak ve keyfiyet derhal mukavelenameye dahil bulunan bütün memleketler Hükümetlerde Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine, tevdi tarihile beraber, iş'ar kılınacaktır; her fesih, bu tarihten bir sene sonra muteber olacaktır.

Madde 67 — Evveleminde, vaziülümza Yüksek Akitlerin tasvibine iktiran eylemedikçe, işbu mukavelenamenin imzası keyfiyeti hiç bir kaydı ihtirazî ile müterafik olmayacaktır. Kezalik, mukavelenameye dahil bulunan bütün

memleketler tarafından evveleminde tasvib edilmedikçe, ihtirazî kayitle müterafık tasdikname tevdiî ve mukavelenameye iltihak keyfiyetleri cevapsız bırakılacaktır.

Tasdikan lilemeal, alâkadar memleketler murahhasları işbu mukavelenameyi imzalamışlardır.

**Vilâyetler Evi müteahhidi istihkakı için bono verilmesine ve
Vilâyetler Evinin tesisat ve mefruşatı için 200 000 liraya kadar
taahhüt icrasına ve 1935 ve 1936 seneleri bütçelerine konacak
tahsisat ile ödenmek üzere bono çıkarılmasına mezuniyet
verilmesine dair kanun**

Kanun No: 2604

Kabul tarihi: 10/12/1934

Madde 1 — Ankarada yapılan Vilâyetler Evinin 2562 numaralı kanun mucibince Hâzinece deruhte edilen 334,000 liralık istihkakına mukabil müteahhide, tediye edileceği seneler bütçelerine konacak tahsisattan ödenmek üzere, bono verilir.

Madde 2 — Vilâyetler Evinin tesisat, inşa ve mefruşatı için 1935 ve 1936 senelerine sari (200 000) liraya kadar taahhüde girişmeğe ve 1935 ve 1936 yılları bütçelerine konulacak tahsisattan ödenmek üzere bono çıkarılmasına mezuniyet verilmiştir

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.

12/12/1934

Kadastro ve Tapu Tahriri Kanunu **Umumî hükümler**

Kanun No: 2613

Kabul tarihi: 15/12/1934

Madde 1 — Kadastro, gayrimenkûl malların hukukî ve hendesî vaziyetlerini tespit eder ve gösterir.

Madde 2 — Gayri menkul malların kadastro su yapılır. Ancak Maliye Vekâleti icap eden yerlerde tapu tahriri yapılabilir.

Madde 3 — Kadastro yapılacak mıntakalarda Harita Umum Müdürlüğünce kadastro nirengi ve poligonu yapılmamış ise bu tesisatı Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü tarafından yapılır.

Madde 4 — İcra Vekilleri Heyetince münasib görülecek yerlerde kadastro nun fennî ameliyatı müstakillen veya Hükümetle müştereken yapılmak üzere hakikî veya hükmi şahıslara ihale edilebilir.

Madde 5 — Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü bütün resmî daireler ve belediyeler ve hususî idareler ve müesseseler ve şahıslar tarafından yaptırılmış veya yaptırılacak plân ve haritalardan lüzum gördüklerini ve bunlara aid vesikaların birer örneğini çıkarabilir. Askerî kanunların müstahkem ve mahrem mevkilere aid hükümleri mahfuzdur.

Madde 6 — Kadastro masraflarının yüzde ellisi belediyelerce temin olunan şehir ve kasabaların haritaları önce yapılabilir ve kadastro su yapılmakta olan kaza içinde henüz sırası gelmiyen çiftliklerin bütün masrafları sahihlerince deruhde ve temin edildiği takdirde Umum Müdürlüğün tensibi ile kadastro su yapılabilir.

Bu masraflar memur ve müstahdemlerin ücretleriyle yol harçlarını ihtiva eder. Gerek belediyelerce gerek sahihlerince bu suretle verilecek paralar Hâzineye irad kaydolunur.

Madde 7 — Bu kanun mucibince teşekkül eden komisyon ve postalar ellerinde o yerin en büyük mülkiye memurunun vesikası bulunmak şartile keşif, mesaha ve mutlak surette tetkikat icrası için meskenlerle bütün gayrimenküllere gündüz girebilirler, Mümanaat vukuunda komisyon veya posta reisinin talebile o yerin zabıta memuru ve belediyeden bir zat veya ihtiyar meclislerinden bir aza ile birlikte meskenlere girmeğe salâhiyetlidirler.

Gayrimenkul malların ne suretle kullanıldığını bildirmeğe ve istenilen her türlü malûmatı vermeğe alâkalılar mecburdur.

Madde 8 — Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğünün teklifi üzerine yeniden nerelerde kadastro ve tahrir yapılması lâzımgeldiğini Maliye Vekâleti tayin eder ve keyfiyet Umum Müdürlükçe ve mahallî Hükümetçe gazete ile, gazete olmayan yerlerde mutad şekillerde nihayet bir ay içinde halka ilân olunur ve ilân tarihinden itibaren iki ay geçmedikçe kadastro ve tahrir muamelesine başlanılamaz.

BİRİNCİ FASIL

Teşkilât

Madde 9 — Kadastro ve tahrir yapılmaya başlanan her mıntaka veya kısımda kadastro ve tahrir müteallik işler bir müdür tarafından idare olunur.

Madde 10 — Kadastro ve tahrir mıntakalarında müdürün reisliğinde aşağıdaki zatlardan bir komisyon toplanır:

A - Müdür,

B - Kadastro Mektebinden mezun olupta kadastro işlerinde en az beş sene istihdam olunmuş bir zat,

C - Komisyonca görülecek lüzum üzerine komisyona iltihak ettirilecek fen memuru,

D - Belediyesi olan yerlerde belediye meclislerince, olmyan yerlerde ihtiyar meclislerince seçilecek iki zat,

E - Lüzum görülen yerlerde bir orman fen ve evkaf memuru.

Madde 11 — Azanın yarısından bir fazlası bulunmadıkça komisyon toplanamaz. Reylerde tesavî olursa reisin bulunduğu taraf üstün sayılır.

Madde 12 — Kadastro mahkemesi tek hâkim ile kurulur. Kadastro mahkemelerine aid işler adliye müfettişleri tarafından teftiş olunur. Bu teftiş raporunun bir sureti Kadastro Umum Müdürlüğüne verilir. Teftiş raporları üzerine icap eden muamele Adliye Vekâletince tayin olunur. Lüzumu halinde Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü de mahkemenin idari işleri hakkında kendi müfettişlerine' teftiş yaptırır.

Madde 13 — Kadastro Komisyonlarının emirlerine, işlerine göre lüzumu kadar tapu ve fen memurları ve kâtiblerden postalar verilir.

Madde 14 — Hâkim en az beş sene hukuk mahkemesi reislik veya azalıklarında bulunmuş olanlardan Adliye Vekâletince seçilir.

İKİNCİ FASIL

Tahdid

Madde 15 — Kadastroşuna başlanan şehir, kasaba ve köylerin ve bunların hududu içinde olmıyan ormanlarla çiftliklerin Belediye ve Köy Kanunlarındaki tarifler dairesinde sınırları tayin olunur.

Belediye ve Köy Kanunlarına göre sınırları önce tayin edilmiş ise öylece kabul olunur.

Madde 16 — İki veya daha ziyade şehir ve kasaba veya köy ahalisine müştereken terk ve tahsis edilmiş olan mer'a, koru ve baltalıkların taksimi kabil olur ve belediye ve ihtiyar meclisleri de razı olursa, taksim olunub o suretle zaptı yapılır.

Madde 17 — Bir adada birden ziyade mahalle bulunur-

sa bunlardan bir mahalle yapılır. Bir mahallede en az yüz gayrimenkul bulunur. Belediye meclisleri zaruret halinde bunu azaltabilir. Bir ada birden fazla mahalle arasında müşterek ise ihtiyaç ve münasebetine göre bir mahalleye mal edilir.

Madde 18 — Kadastro mntakasında sınırları belli olmıyan her gayrimenkulün köşe noktalarına, sahihleri tarafından mahallin icabına uygun işaretler konur.

Bu mntakalarda tahdidin başlıyacağı 15 gün evvel mahallî gazetelerle ve olmıyan yerlerde mutad şekillerle ilân edilir.

Madde 19 — On üçüncü maddede söylenen postalar, gayrimenkul sahihlerine beyannameler dağıtır. Bunlar sahihleri ve isterlerse posta kâtibleri tarafından bir ay içinde doldurulur. Beyannamelere varsa vesikaların aslı veya postalar tarafından tasdik olunmuş suretleri ilıştırılır.

Beyannameler alâkalılar tarafından imza olunur. Yazı bilmıyenlerin koyacakları işaret belediye veya muhtar tarafından tasdik edilir.

Madde 20 — Kadastro postaları aşağıda gösterildiği üzere çalışır:

A - Postalar belediye veya ihtiyar meclisi tarafından vukuf erbabı olarak seçilecek en az iki kişi ile ve varsa alâkalıları veya mümessilleri hazır olduğu halde beyannamelerde yazılı her parçanın hududunu tetkik ve tatbik eder. Hudud ve tasarrufça aykırılık yoksa beyannameler vukuf erbabı tarafından tasdik olunur.

B - Tahdid sırasında alâkalılar arasında hudud veya tasarruf ihtilâfi olur ve araları bulunamazsa postalar bu ihtilâflı noktayı sabit işaretler dikerek krokide gösterirler ve bunun komisyonca halledileceğini beyannameye yazıp alâkalılara imza ettirirler.

C - Müddetinde herhangi bir sebeble beyannameleri geri verilmiyen gayrimenkuller vukuf erbabının vereceği malûmat üzerine postalarca tetkik ve tahdid olunur.

Madde 21 — Girintili ve çıkıntılı olan sınırlar ve küçük parça, arsa ve dağınık tarlalar alâkalıların rızalarile değiştirilir ve birleştirilir.

Bu muamelelerden hare ve resim alınmaz.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Tasarruf tetkikleri

Madde 22 — Beyannameler dosyası ile beraber postalar tarafından komisyona verilir ve komisyonlar aşağıda gösterilen işleri yapar.

A - Komisyon tetkiklerine semt, mevki ve mahalle itibarile başlar işe başlamadan en az 15 gün evvel mutad vasıtalarla hangi tarihlerde nereleri tetkik edeceğini o yerde ilân eder ve belediyeye ve ihtiyar meclisine de haber verir.

B - Alâkalılar tetkik sırasında hazır bulunmazlarsa iş geciktirilmeyib beyanname ve bağlı vesikalara ve komisyonun varacağı kanaate göre gayrimenkul malın sahibi tayin edilir ve kaydı yapılır.

C - Vesikaları olmyan beyannameler üzerine vukuf erbabınca verilecek izahlarla yapılacak tetkiklerden alınacak kanaate göre, sahihleri namına gayrimenkulün kaydı yapılır.

D - Gayrimenkul mal tapu sicillindeki sahibi veya varisleri namına kaydolunur. Bu gayrimenkul üzerinde aynî veya şahsî bir hak mevcut ise veya aile yurdu tesis edilmiş ise keyfiyet sicille kayid ve şerh olunur.

E - Tefevvüz veya tedavül tarikile temellük edilegeldiği vesikalar ile yahud vukuf erbabının sözlerde anlaşılan gayrimenkul mallar esasen tapu senedine bağlı olup olmadığına ve tasarruf müddetinin müruru zaman haddine varib varmadığına bakılmıyarak sahibi namına kaydolunur.

Alâkalılar tarafından iddia vukuunda 4 üncü fasılda yazılı hükümlere göre mesele hallolunur.

F - Üzerinde başkasının aynî veya şahsî hakları olan bir gayrimenkul mahlûl oldukta bu haklar mahfuz kalmak üzere Devlet namına kaydolunur.

G - Devletin hususî mülkiyetinde olmayıp Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve âmmenin hizmetine tahsis olunmıyan ham toprağı açib işgal edenlere bütün toprakları mecmuu iskân haddini geçmezse bu yerler kendilerine parasız terk olunarak namlarına tescil olunur. Fazlaları Devlet namına kaydolunur. Ancak dağlık ve taşlık ve pırnallık olupta imarı için masraf ve emek sarfederek meydana getirilmiş arazi ile bağ ve meyvalık haline konulmuş toprakların miktarı ne olursa olsun imar edene parasız terk olunarak namlarına tescil olunur.

H - Yapılacak ilânlar ve tahkik üzerine sahibi bulunmıyan gayrimenkuller Devlet namına kaydolunur. Bu malların on seneye kadar hükmen müstehakkı çıktığı takdirde namına kaydi tashih edilir ve satılmış ise bedeli verilir.

Madde 23 — Hükümetçe hudud üzerine yapılmış olan satışlarda hududun tecavüz suretile büyütülmediği anlaşılırsa miktara bakılmaksızın hududa itibar olunur. Eğer satış miktar üzerine yapılmış ise miktar muteberdir. Hükümetçe yalnız miktar üzerine satılmış ve kayidlerinde bu suretle gösterilmiş olan gayrimenkul malların miktarında zuhur edecek fazla kısım yüzde onu geçmiyorsa zilyedi namına parasız kaydolunur. Yüzde onu geçiyorsa ihale veya teffiz tarihinden itibaren tasarruf müddeti on seneye varmamış ise fazlası için rayice göre değer bahası takdir edilerek zilyedine teklif ve kabul ederse kendisine borç kaydolunur. Ancak mübadil, muhacir ve mültecilere ve 341 senesi Muvazene! Umumiye Kanununun 23 üncü maddesinin (A) fıkrası mucibince topraksız halka tevzi ve teffiz ve temlik edilmiş olan gayrimenkul mallarda zuhur eden fazlalık bu hükümden müstesna olup bilmesaha taayyün edecek fazla miktar 1331 ve 1771 ve 1866 numaralı kanunlara göre muamele görmek üzere zilyedleri namına kaydolunur. Eşhas tarafından yalnız miktar üzerine satılmış olan

gayrimenkullerin senedinde yazılı miktardan noksan veya fazla zuhur eden kısım hakkında alâkalılar tarafından komisyona müracaatla bir iddia vaki olmazsa noksan veya fazlasına bakılmaksızın zilyedi namına kaydolunur. Bir iddia vaki olupta iki taraf da uyuşamazlarsa keyfiyet kadastro mahkemesince umumî hükümler dairesinde hallolunur.

Madde 24 — Değer bahalar belediyelerce veya ihtiyar meclislerince seçilmiş en az iki vukuf ehline takdir ettirildikten ve bedelin itidali belediye veya ihtiyar meclisince tasdik edildikten sonra komisyonlarca da mutedil görülürse teffiz muamelesi yapılır.

Komisyon takdir edilen bedeli mutedil görmezse o yer halkından üç kişilik yeni vukuf erbabı intihab eder. Bunların takdir edeceği değer baha addedilir. Alâkalıların değer baha için vergi temyiz komisyonlarına müracaat hakları mahfuz olub bu muamele tesciline mâni teşkil etmez.

Madde 25 — Komisyonlar tasarruf hakları tesbit ve kadastrusu ve tahriri ikmal olunan yerlerin plânları ile hehangi parçanın kimlerin namına kaydolunuduğunu ve tahakkuk ettirilen kadastro ve tahrir resimlerinin miktarını gösterir cetveller alâkadarların öğrenmesi için mahalle veya köylerin herkes tarafından görülebilecek yerlerine iki ay müddetle asılır ve keyfiyet mutad şekillerle ayrıca ve varsa mahallî gazete ile ilân olunur.

Madde 26 — Bu cetvellerin asılması şahsen tebliğ hükmündedir. O şehir veya köyde bulunanlar tarafından yukarıki maddede yazılı müddet içinde ve bulunmayanlar tarafından o şehir veya köyde kadastro heyetlerinin işleri bitinciye kadar vuku bulacak iddia ve ihbarlar ve bir hatadan doğan teklifler komisyonlarca alâkalıların müdafaaları dahi dinlenib tetkik edildikten sonra iktizasına göre muamele düzeltilir ve karar alâkalılara tebliğ olunur. Tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde bu karar aleyhine kadastro mahkemesine müracaat olunabilir.

Müddet geçince cereyan edecek muamelenin ve tetki-

ka tâbi olüpta neticelenmemiş olanlardan maadasının vaziyetlerinin kafiyeleştiğini gösterir bir zabıtname yapılarak komisyon azası tarafından imza edilir.

Aksi müddeti içinde müracaat etmiyenlerin müracaat hakları mahfuz olub bunların gayrimenkulleri için yapılan muamele hilafı hükmen sabit oluncıya kadar kafidir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

İhtilâfların halli

Madde 27 — 22 inci maddenin (A) fıkrasına göre yapılacak ilândan sonra ve ilânda yazılı yerlerde gayrimenkul mallara taallûk eden, kadastroyu ve tahriri alâkalandıran her türlü ihtilâfların halli kadastro mahkemelerine aiddir. Mahkemelerce görülmekte olan veya yüksek salâhiyetli mahkemelerden bozularak iade kılman bu gibi hususlara aid dava evrakı da resen kadastro mahkemesine devrolunur.

Kadastro mahkemesi devrolunan dava evrakını kaldıkları noktadan ve bozularak iade edilenleri bozma sebeblerine göre tetkik ve fasleder.

Kadastro mahkemelerinin verdiği hükmün yüksek salâhiyeti mahkemece bozularak iadesi zamanında komisyonlar o yer mahkemesinin kaza hududu dışına çıkmış ise bu davaya o yerin salâhiyeti mahkemesi bu kanun hükmüne göre bakar.

Madde 28 — Komisyonların faaliyet mıntakası içinde kaza yolu ile taksim icrası sulh mahkemelerine aiddir.

Madde 29 — Kadastro mahkemesine müracaat istida he olabileceği gibi ifade zaptettirmek suretile de olabilir.

Kadastro mahkemesinin kurulduğu yerde baro teşkilâtı yoksa veya üç dava vekili bulanmıyorsa taraflardan her biri dilediklerini vekil tayin edebilirler.

Bu mahkemelerde tahriri tebligat usulü cereyan etmez. "

Alâkalılar arasında tasarruf ehliyetini haiz olmıyanlar bulunur ve bunların veli veya vasileri de olmazsa kadastro

ve tahrir muamelelerine münhasır olmak üzere kadastro hâkimi tarafından kendilerine vasi nasbolunur.

Madde 30 — Kadastro mahkemesi ihtilâf halinde bulunanları sulha davet eder. Muvafakat etmezlerse nihayet bir hafta içinde hakem tayin etmelerini bildirir. Buna da razı olmazlarsa ihtilâfî hükmen halleder.

Madde 31 — Aralarında sulhu kararlaştıranların mahkemece ifadeleri dinlenir ve kararlaştırdıkları musaleha şekli tesbit olunarak altı alâkadarlara mühürlendirilip veya imza ettirilip veyahud parmak bastırıldıktan sonra tasdik edilir ve kayid muamelesi ona göre yapılır. Bu sulhnameler ilâm mahiyetinde olup iki taraf için kat'idir.

Madde 32 — Taraflar hakem tayinine muvafakat eyledikleri takdirde aşağıda gösterildiği üzere muamele olunur:

1 - Tahkim keyfiyeti yazılı bir mukaveleye veya kadastro mahkemesince ifadelerine göre tutulacak bir zabıtnameye müstenid olacaktır.

2 - Hakem seçmekte iki taraf uyuşmazsa mahkeme en az üç kişiden mürekkeb hakem seçecektir.

3 - Hakemler işe başlamazdan evvel mahkeme huzurunda yemin ederler.

4 - Hakemler kendilerine verilen evrak üzerine 15 gün içinde kararlarını verirler. Bu müddet kâfi gelmezse mahkemece münasib müddet verilir.

5 - Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 527 inci maddesinde yazılı hallerde hakemler kadastro mahkemesine müracaat ederler.

Madde 33 — Taraflar sulha veya tahkime yanaşmazlarsa mahkemece davet olunarak dava rüyet ve fasıl ile verilecek hüküm alâkahlara tefhim olunur.

Belediye veya köy hududlarına taallük eden hükümler mahallî Hükümet ile alâkadar olan belediyelere ve ihtiyar meclislerine tebliğ olunur.

Madde 34 — Kadastro mahkemesi, davalara, bu kanunda yazılı hükümlere ve yazılı olmıyan hallerde umumî hükümlere göre bakar.

BEŞİNCİ FASIL

Tahrir

Madde 35 — Gayrimenkul mallar üzerindeki hakları tetkik ve hak sahihlerini bu kanun hükümlerine göre tayin ve tesbit etmek maksadile Maliye Vekâleti lüzum görülen yerlerde kadastro ve tahrir komisyonları ve postaları marifetile plânsız tahrir yapabilir. Bu komisyonlarda fen memuru bulundurmıyabilir.

ALTINCI FASIL

Kadastro ve tahrir resmi

Madde 36 — Kadastrusu yapılan gayrimenkulden vergi kıymetlerine göre aşağıdaki resim ve harçlar alınır.

1 - Tetkik sırasında gösterilen tapu senedi, kadastroca tescil yapılacak şahıs namına yazılı ise binde bir buçuk,

2 - Tetkik sırasında mülkiyeti üzerlerine tescil edilecek şahıslar namına tapu senedi veya kaydi gösterilmediği takdirde binde üç,

3 - Tetkik sırasında görülecek senedsiz tasarruflarda tasarruf haricen yapılan alım satımdan ve veraset vergisine tâbi olmıyan bağışlamadan doğmuş ise usulüne göre tahakkuk ettirilecek ferağ harcı alındıktan sonra birinci fıkraya göre binde bir buçuk,

4 - Senedsiz tasarruf intikalden ise intikal harcı almayıp yalnız ikinci fıkraya göre hare alınır. Kayid tashihiinde ifraz ve taksim veya birleştirme muameleleri için ayrıca hare ve resim tahakkuk ettirilme.

Madde 37 — (36) ncı madde mucibince tahakkuk ettirilecek kadastro harçları ile ferağ harcı ve bu kanunda yazılı değer bahalardan tahakkuk eden Devlet alacakları birlikte ve müsavi taksitlerle beş senede tahsil edilir.

Gayrimenkul mallann tesbitinden sonra başkasına

bağışlamada ve satışta bu resim ve değer bahalar bağışlıyan ve satandan peşin olarak tahsil edilir. Şayed bağışlanan veya satın alan kabul ederse bu resim ve değer baha kendi tarafından ya peşin olarak veya taksitle tesviye olunabilir.

Madde 38 — Tetkik edilmek üzere kadastro mahkemelerine ve kadastro ve tahrir komisyonlarına vaki olan itiraz ve iddialara aid evrak ile beyennameler ve ittihaz olunacak idari ve kazaî kararlar ve icra edilecek tebligat ve kadastro hâkimi tarafından verilen veraset senedleri ve çıkarılacak kayid suretleri ve verilecek kadastro haritaları ve emsali bilûmum evrak damga resmile sair hare ve resimlerden muaftır.

Madde 39 — Bina ve arazi tahrir komisyonlarınca vergi istifasına matrah olarak takdir edilmiş olan kıymetlerle gayrisafiî iradlar kadastro ve tahrir komisyonlarınca aynen kayid ve kabul olunarak kadastro ve tahrir resmi tahakkukuna esas tutulur.

Kadastro ve tahrir sırasında kıymeti malûm olmıyan gayrimenkullerin kıymetleri aid olduğu vergi kanunlarındaki usule göre tayin edilir.

YEDİNCİ FASIL

Müteferrik maddeler

Madde 40 — Kadastro ve tahrir ameliyesi dolayısile maddeten zarara uğradıklarını iddia edeceklerin tahakkuk eyliyecek zararları komisyonca tesbit olunarak hükme muhtaç olmaksızın kadastro veya tahrir tahsisatından tazmin edilir.

Madde 41 — Kadastro ve tahrir ameliyesine aid işaretler kasda makrun olmıyarak bozulduğu veya yerlerinin değiştirildiği komisyon nezdinde tahakkuk eylediği takdirde masrafları müsebbiblerine aid olmak üzere yeniden yapılır.

Madde 42 — Gayri resmî surette eşhas tasarrufuna geçirildiği tesbit olunan gâyrimenkullerden başkasına devredilmek istenilen mahallerin muameleleri, masrafları alâkadarlara aid olmak üzere 18 inci maddeye göre takdimen ilân olunarak müddet bitince muarız çıkmazsa muamelesi yapılır.

Madde 43 — Kadastro ve tahrir sırasında bulundurulacak vukuf erbabına çalıştıkları günler için İcra Vekilleri Heyetince tayin olunacak miktarda yevmiye verilir.

Komisyon ve posta memurlarının merkezlerinden ayrı ve nakliye vasıtasına ihtiyaç olan yerlerde çalıştıkları günler için mutad nakliye vasıtalarının ücreti verilir. Nakliye vasıtalarının tayini ve ücretin rayice göre takdiri mahallî belediyesine aiddir.

Madde 44 — Bu kanunun tatbikatında güçlük çıkaranlar ve hile, hud'a katanlar ve tahrif yapanlarla kanunun yüklettiği vazifeyi yapmaktan kaçanlar hakkında usulü dairesinde bir zabıt varakası tutularak kanunî takibat yapılmak üzere müddeiumumiliğe yollanır.

Madde 45 — Bu kanunun nasıl tatbik edileceği bir nizamname ile gösterilecektir.

Madde 46 — Bu kanunun hükümleri kadastro ve tapu tahriri yapılan yerlerde tatbik olunur.

Madde 47 — 5 şubat 1328 tarihli emvali gayrimenkulenin tahdid ve tahriri hakkındaki muvakkat kanun ile 10 nisan 1340 tarih ve 474 numaralı kanunun altıncı maddesi hükmü mülğadır. Mezkûr maddede gösterilen heyet bu kanunun 10 uncu maddesine göre teşkil kılınır.

Muvakkat madde 1 — Bu kanunun mer'iyetinden evvel tahakkuk ettirilmiş bütün kadastro ve tahrir hare ve resimlerinden henüz verilmeyen taksitler, bu kanunda yazılı nisbetlere indirilerek tahsil edilir.

Muvakkat madde 2 — Bu kanunun neşri tarihinden evvel en aşağı beş sene kadastro hizmetinde bulunanlar onuncu maddenin (B) fıkrasındaki kayidden müstesnadır.

Madde 48 — Bu kanunun 14 üncü maddesinin hükmü neşrinden altı ve diğer maddelerinin hükmü bir ay sonra muteberdir.

Madde 49 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18/12/1934

5 Şubat 1328 tarihli kanun 1384 numaralı Takvimi Vakayide ve-474 numaralı kanun 69 sayılı Resmi ceridededir.

Harcırah kararnamesinin 43 üncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun

Kanun No. 2616

Kabul tarihi: 15/12/1934

Madde 1 — 15 mayıs 1335 tarihli harcırah kararnamesinin 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Ancak bu maddede gösterilen aile efradından maaşının tutarı yirmi liraya kadar olanlara (yirmi dahil) aile harcırahı verilip ondan fazla maaşı olanlara aile harcırahı verilmez.

Madde 2 — 942 numaralı ve 20 kânunuevvel 1926 tarihli kanun kaldırılmıştır.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanunun hükmünü İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

17/12/1934

[942 numaralı kanun 530 sayılı Resmî Ceridededir.]

**İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun bazı maddelerini
değiştiren kanun**

Kanun No. 2630

Kabul tarihi: 22/12/1934

Madde 1 — İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 103 üncü maddesini değiştiren 2 haziran 1926 tarih ve 894 sayılı kanun aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Her vilâyette bir umumî meclis bulunur. Vilâyet umumî meclislerinin üyeleri kazalar tarafından seçilir.

Kazalar kadın ve erkek her on beş bin nüfus için bir üye göndermek hakkını haizdir. Şöyle ki:

On beş binden yirmi bine kadar bir, yirmi bin birden otuz bine kadar iki, otuz bin birden kırk bine kadar üç, kırk bin birden altmış bine kadar dört, bundan sonra her yirmi bin için bir üye seçilecektir.

Madde 2 — İdarei Umumiyei Vilâyat Kanununun 108 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Meclisi umumî vilâyat üyesi dört yıl ifayı hizmet etmek üzere seçilir. Müddetini bitirenler tekrar seçilebilirler. Bu dört yıl, seçimin bittiği günden başlar.

Muvakkat madde — Bu kanunun neşrinden sonra ilk yapılacak mebus seçiminin yapıldığı ay içinde bütün vilâyetlerin umumî meclis üyeleri yeniden, seçilir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümleri neşrinden başlar.

Madde 4 — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yerine getirir.

24/12/1934

**İntihabı Mebusan Kanunu muvakkatinin bazı mevaddını
muadil 3 nisan 1339 tarih ve 320 sayılı kanunun beşinci maddesini
değiştiren kanun**

Kanun No. 2631

Kabul tarihi: 22/12/1934

Madde 1 — 3 nisan 1339 tarih ve 320 sayılı kanunun beşinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bir nahiye dahilinde bulunan kadın ve erkek nüfustan her 400 kişi için bir müntehibi sani seçilir. Bu miktardan fazlası için aşağıdaki gibi muamele yapılır:

600 e kadar (1), 601 den bine kadar (2), 1001 den bin dört yüze kadar (3) ve fazlası için bu gidişle müntehibi sani seçilir.

Madde 2 — Bu kanunun hükümleri neşri tarihinden başlar.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24/12/1934

Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülü hakkındaki kanuna bağlı cetvelde bazı tadilât yapılmasına dair olan 2006 sayılı kanunun ikinci maddesini değiştiren kanun

Kanun No. 2634

Kabul tarihi: 22/12/1934

Madde 1 — 16/6/1932 tarih ve 2006 sayılı kanunun ikinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Gümrük Muhafaza Umum Kumandanlığının kara, deniz ve hava kısımlarına aid askerî kadrosu 1453 sayılı kanunun ikinci maddesine göre kabul ve tasdik olunur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir

Madde 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24/12/1934

**Kaçakçılığın men ve takibine dair olan 1918 numaralı kanunun
71 inci maddesinde yazılı müddetin uzatılmasına ve bu kanuna bir
madde eklenmesine dair kanun**

Kanun No. 2635

Kabul tarihi: 22/12/1934

Madde 1 — Kaçakçılığın men ve takibine dair olan 1918 sayılı kanunun 71 inci maddesinde konulmuş olan müddet 1937 yılı mayıs ayının sonuna kadar uzatılmıştı'.

Madde 2 — Adlî ve askerî ihtisas mahkemelerinden kalmalarına lüzum görülmiyenler Bakanlar Heyeti kararile kaldırılır.

Madde 3 — Bu kanunun hükmü neşri günlemecinden yürür.

Madde 4 — Bu kanun hükümlerini yürütmeğe Bakanlar Heyeti memurdur.

24/12/1934

**Memurin Kanunun 75 inci maddesine bir fıkra ilâvesine dair
olan 2324 sayılı kanuna bir fıkra ilâvesine dair kanun**

Kanun No. 2636

Kabul tarihi: 22/12 1934

Madde 1 — 2324 sayılı kanuna aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

Bu madde hükmü umumî, mülhak ve hususî bütçelerden maaş alan memur ve mütekaidlerin dul ve yetimlerine de şamildir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

24/12/1934

**Taşınması yasak olmıyan silâhların alım satımı
hakkında kanun**

Kanun No. 2637

Kabul tarihi: 22/12/1934

Madde 1 — Silâh taşıma için resmî makamdan yazılı izni olmıyanlara silâh ve cepane satılamaz.

Silâhlarla, cepanelerinin şahıslar arasında ne türlü olursa olsun elden ele geçmesi halinde de yazılı izin aranması mecburidir.

Av tezkereleri, av silâhlarını taşımak için izin yerine geçer.

Madde 2 — Silâh satıcıları silâhlarının nevi, cins ve çapını o yerin en büyük zabıta âmirine bildirmek ve kendilerinden her silâh alan kimsenin ismile adresini bir deftere ve cins, numara ve çapını satın alanın elindeki yazılı izin kâğıdına kaydetmek ve her yedi gün sonunda bir cetvel yapıp zabıta âmirine bildirmekle mükelleftir.

Cepane satanlar da kime ve ne kadar cepane sattıklarını deftere yazmağa mecburdurlar.

Madde 3 — Silâh taşımağa izinli olanlar silâhlarını sattıkları veya parasız verdikleri takdirde ellerindeki izin belgelerini zabıtaya geri vermeğe ve kime sattıklarını veya verdiklerini bildirmeğe mecburdurlar.

Madde 4 — Adlî takib üzerine veya sair hükûmetçe zabt ve müsadere edilen silâhlar, taşınması yasak olsun olmasın, Millî Müdafaa Bakanlığı emrine verilir.

Madde 5 — Bu kanun hükümlerine aykırı gidenlerden silâh satıcıları yedi günden bir aya kadar hafif hapis veya elli liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezasına ve bunlardan başkaları Türk Ceza Kanunun 549 uncu maddesine göre mahkûm edilirler.

Madde 6 — Bu kanun hükümlerinin tatbik suretini gösterir bir nizamname yapılacaktır.

Madde 7 — Bu kanun neşrinden bir ay sonra muteberdir.

Madde 8 — Bu kanun hükümlerini yürütmeğe Adliye, Millî Müdafaa, Dahiliye, Maliye Bakanları memurdur.

24/12/1934

Buğdayı Koruma Karşılığı Kanununun bazı maddelerini, değiştiren kanun

Kanun No. 2643

Kabul tarihi: 22/12/1934

Madde 1 — 30/V/934 tarih ve 2466 sayılı kanunun birinci, dördüncü ve dokuzuncu maddeleri aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Değişen birinci madde — Memleket içerisindeki fabrikalarda yapılan veya bu kanuna göre fabrika sayılmıyan değirmenlerde öğütülüp te satışa çıkarılan veya yabancı memleketlerden getirilen her türlü buğday ve çavdar unları ve irmik (fabrika tabirile işletici kuvvet ne olursa olsun vals veya elek tertibatını veya her ikisini havi olan un fabrika ve değirmenleri kastedilmiştir).

Memleket içerisindeki fabrika ve imalâthanelerde yapılan veya yabancı memleketlerden getirilen her türlü bisküvi, makarna ve şehriye, buğdayı koruma karşılığı vergisine tâbidir. Bu kanun mucibince fabrika sayılmıyan değirmenlerde öğütülüp te satışa çıkarılmıyan unlar bu vergiden müstesnadır.

Fabrika sayılmıyan değirmenlerde öğütülen unlardan satılık ekmek yapan fırınları, imal miktarları esas tutularak toptan vergiye bağlamağa Maliye Vekili salâhiyetlidir.

Değişen 4 üncü madde - vergi, buğday ve çavdar unlarında 72 kiloluk gayri safi siklette birinci nevi un için çuval başına 150 kuruş, bundan aşağı nevideki unlar için çuval başına 100 kuruştur. Birinci nevi unun evsafı İktisad ve Ziraat Vekâletlerince müştereken tayin olunur.

Makama, şehriye ve bisküvi fabrikaları kullandıkları unları kendileri yaparlarsa bu unlardan da birinci nevi itibarile vergi alınır.

Makarna, ırmik ve bisküvilerin vergisi kilo başına 2 kuruştur.

Vergiye tâbi un fabrika ve değirmenleri çuvallarını 72 kiloluk olarak hazırlamıya mecburdurlar. Bu mecburiyetin tatbikına imkân görülmiyen yerlerde Maliye Vekili hükmün tatbikini münasib müddetle geciktirmeğe salâhiyetlidir. 72 kiloluktan artık veya eksik çuvalların vergisi yukarıki nisbete göre hesablanır.

Değişen 9 uncu madde — Bu kanunun hükümlerine riayet etmiyenler hakkında aşağıdaki hükümler tatbik olunur:

A) Değirmen, fabrika ve imalâthane sahib, Müdür ve mümessillerinden:

1 — Bu kanuna göre tutulması lâzımgelen defteri tutmıyan veya tasdik ettirmıyen veya bir kısım muamelelerini deftere geçirmeyenlerin bu suçlara taallûk eden müddete aid vergisi resen takdir olunarak bir kat fazlasile defaten tahsil ve kendilerine ayrıca 100 liradan 1,000 liraya kadar para cezası hükmolunur. Defter tutulmuş olupta ibraz edilmediği takdirde tutulmamış sayılır ve ona göre ceza tatbik edilir.

2 — Defterini veya makbuzunu tahrif edenler hakkında iki aydan üç seneye kadar hapis cezası hükmolunmakla beraber bundan mütevellid vergi zıyayı iki kat fazlasile ve defaten tahsil olunur.

3 - Defterin kısmen veya tamamen imha edenler hakkında üç aydan beş seneye kadar hapis cezası hükmolunmakla beraber kayıtları imha olunan müddete aid vergiler resen takdir edilerek üç kat fazlasile defaten tahsil olunur.

B) Vergiye tâbi değirmen ve fabrikalardan buğday ve çavdar unlarının, kurşun mühürsüz ve nakliye tezkeresiz

olarak ihracı ve nakli ve nerede öğütölmüş olursa olsun bu unların mühürsüz ve tezkeresiz satışı çıkarılması yasaktır. Bu kanun mucibince fabrika sayılmıyan değirmenlerde öğütölmüş unları satılığa çıkarmak isteyenler unlarla birlikte bağılı oldukları Maliye dairesine müracaatla vergisini vermeğe ve nakliye tezkeresi alıp çuval veya kaplarına kurşun mühür koydurmağa mecburdurlar. İrmikler hakkında da buna aid hükümler tatbik olunur.

Makarna, şehriye ve bisküvilerin pulsuz olarak fabrika ve imalâthanelerden çıkarılması ve memleket içinde nakli yasaktır.

Değirmen, fabrika ve imalâthanesinden kurşun mühürsüz veya pulsuz malı çıkartanlar ile bu malların sahihleri hakkında bir aydan bir seneye kadar hapis cezası hükmolunmakla beraber, kaçak mallar Türk Ceza Kanununun 36 ıncı maddesinin son fıkrası hükmüne göre müsadere olunur.

Kurşun mühürsüz veya pulsuz malları yukarıda yazılı yasağa karşı bilerek nakledenlerle satan ve satın alanlardan bu malların vergisi müştereken ve üç kat olarak defaten tahsil ve mallar yukarıki fıkra hükmüne göre müsadere olunur.

C) Makarna, şehriye ve bisküvilerin bu kanunun mer'iyeti tarihinden üç ay sonra paketle satılması mecburidir. Bu mecburiyete riayet etmiyenlerden kilo başına alınacak vergi beş kat olarak tahsil ve mallar hakkında da yukarı fıkrada yazılı müsadere hükmü tatbik olunur.

Bu maddede yazılı suçların tekerrürü halinde cezalarla vergi zamları taz'if edilir. Resen takdir hallerinde ve bunlara karşı yapılacak itiraz ve temyiz taleplerinde 2430 sayılı Muamele Vergisi Kanununun hükümleri cari olur.

Madde 2 — 30/5/1934 tarih ve 2466 sayılı kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Buğdayın mubayaa, muhafaza, nakil ve memleket içinde ve dışında satışı ile buna müteferri işler ticarî ma-

hiyette olup 2056 ve 2303 sayılı kanunların tatbikına aid muameleler, Muhasebe! Umumiye Kanunu ile arttırma ve eksiltme ve ihale kanunu hükümlerine ve Divanı Muhasebatın vize ve murakabesine tâbi değildir.

Ancak bu muamelelerin neticelerine aid banka tarafından verilecek hesaplar her sene sonunda Divanı Muhasebattan tayin edilecek iki zat ile Maliye, İktisad ve Ziraat Vekâletlerinden tayin edilecek iki zat ile Maliye, İktisad ve Ziraat Vekâletlerinden tayin olunacak birer zatten müteşekkil heyet marifetile bütün hesap ve muamelelere bakılmak suretile tetkik edilir. Heyet bu hesapları kendilerine tevdi tarihinden itibaren bir ay zarfında tetkik ve bir rapor ile Maliye Vekâletine tevdi eder. Maliye Vekâleti de hesaplar ile raporu kendi mütaleasını da ilâve ederek tetkik ve tasdik olunmak üzere bir ay zarfında Büyük Millet Meclisi bütçe, Maliye, İktisad ve Divanı Muhasebat Encümenlerinden mürekkeb umumî heyete tevdi eder.

Umumî Heyetin tasdik kararı alâkadar memurların ibrası hükmündedir.

Madde 3 — Her nevi çarşifırınları ile un ve irmikten mamul maddeleri hazırlayıp satan müesseseler, vergisi verilmiş un kullanımıya mecburdurlar. Bu mecburiyete riayet etmeyenlerin ellerindeki kaçak unlar Türk Ceza Kanununun 36 ıncı maddesinin son fıkrası mucibince müsadere olunmakla beraber vergileri beş kat olarak defaten tahsil edilir.

Madde 4 — 30/5/1934 tarih ve 2466 sayılı kanunun ikinci maddesi kaldırılmıştır.

Madde 5 — Bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren her hangi türlü olursa olsun yeniden un fabrika ve değirmeni açılması ve mevcut değirmen ve fabrikalarda tamir mahiyetinde olmıyan tadil ve ilâveler yapılabilmesi için hükümetten müsaade alınması şarttır. Bu hükme riayetsizlik halinde bu değirmen ve fabrikalar işletilmez.

Muvakkat madde — Bu kanunun mer'iyeti tarihine

kadar geçen zamana aid olupta tahsili bu tarihten sonraya kalan vergilerle misil zamları ve henüz neticelenmemiş olan muameleler hakkında 2466 sayılı kanun hükümleri tatbik olunur.

Madde 6 — Bu kanun 1 kânunsani 1935 tarihinden muteberdir.

Madde 7 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

25/12/1934

Tapu Kanunu

Kanun No: 2644

Kabul tarihi: 22/12/1934

Madde 1 — Gayrimenkullerin tescilinde o gayrimenkul Devlete aid ise bulunduğu yerdeki en büyük malmemuru, hususî idareye aid ise vali. Evkafa aid ise Evkaf müdürü veya memuru, belediyeye aid ise belediye reisi, köye aid ise muhtar ve mahsus kanunla teşekkül etmiş diğer hükmî şahıslara aid ise bunların kanunî mümessilleri salâhiyetlidirler. Bu mümessillerin salâhiyetlerini kullanma şeklini gösteren kanunlar hükmü yerinde durmaktadır.

Madde 2 — Hükmî şahısların tapu işlerinde merkez veya şubelerinin bulundukları yerin en büyük mülkiye âmirinden nizamnamelerine göre gayrimenkul tasarrufuna izinli olduklarına ve tescil işini yapacak mümessilin salâhiyetine dair alınacak belgenin verilmesi mecburidir. Ticaret şirketleri bu belgeyi ticaret sicil memurundan alırlar.

Madde 3 — Mevcudiyetleri Türkiye Cümhuriyeti Hükümetince tanınmış olan yabancılara aid dinî, ilmî, hayrî müesseselerin fermanlara ve Hükümet kararlarına müs-

teniden sahiplendikleri gayrimenkuller bu belgelerin sınırları dışına çıkmamak ve Hükümetin izni alınmak şartile müesseselerin hükmî şahsiyetleri namına tescil olunabilir.

Madde 4 — Madenlerin tesciline aid muamelelerde mahsus kanun ve nizamlarına göre verilecek belgelerin İktisad Vekâletince tasdik edilmiş olması şarttır.

Madde 5 — Verese arasında mülkiyet veya intifa haklarından birini seçmekte muhayyer olan mirasçı var ise veraset senedini veren mahkeme tarafından kendisine verilecek bir hafta mühlet içinde hangisini seçeceğini beyan eder. Bu müddet içinde cevap vermediği takdirde mülkiyeti seçmiş sayılarak veraset senedi tanzim olunur. Bu müddet hazır olmıyanlara tebliğ suretile verilir.

Madde 6 — Devletin hususî mülkiyetinde olmayıp hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve âmmenin hizmetine tahsis olunmıyan sahihsiz ham toprağı açıp işgal edenlere hiç toprakları yoksa bu yerlerin iskân haddine kadar olan miktarı ve toprağı olupta tutarı iskân haddini geçmezse bu yerlerin iskân haddini dolduracak miktarı parasız terkolunarak namlarına tescil olunur. İskân haddi idare heyetlerince tayin ve tasdik olunur. Ancak taşlık ve pırnallık olupta imar için masraf ve emek sarfederek meydana getirilmiş tarla ile bağ ve meyvalık haline konulmuş toprakları miktarı ne olursa olsun imar edene parasız terkolunarak namlarına tescil olunur.

Devletin hususî mülkiyetinde olupta âmmenin hizmetine tahsis kılınmamış araziye kütük veya ağaç dikerek bağ ve bahçe yapan kimseye o yerin verilmesinde mahzur olmadığı mahallî idare heyetince tasdik kılındığı takdirde o bağ ve bahçenin vergi kıymetinin yüzde sekizi alınmak suretile namına tescil olunur.

Birinci ve ikinci fıkralarda yazılı araziye açmak isteyenler açacağı kısmın mevkiini, sınır ve miktarlarını gösterir bir beyanname ile mahallin en büyük mülkiye memu-

runa, müracaat ederek bir makbuz ilmühaberi aldığı takdirde bir sene için o yerin imarında tercih hakkı kazanır. Tapuda tescil ihyanın sübutundan ve bedele tâbi arazide 19 uncu madde mucibince ilk taksiti verdikten sonra yapılır.

Bu hükümlerden ancak Türk vatandaşları istifade eder,

Madde 7 — Azamî 20 hektarı geçmiyen ve mahlûlen Devlete kalan arazide hissedar olan kimsenin tebliğ tarihinden itibaren iki sene zarfında mahlûl hisseye aid vergi kıymetinin yüzde ellisini değer baha olarak itaya muvafakat ettiği takdirde namına teffiz ve ihale olunur. Bu hüküm mesken olarak tasarruf ve istimal olunan binalarda da caridir.

Madde 8 — Denizden doldurulmak istenilen yerler için -o yerin en büyük malmemurundan izin almak lâzımdır. Bu isin doldurulacak yer belediye sınırı içinde ise belediyenin, limanı da alâkadar ediyorsa liman dairesinin veya deniz ticareti idaresinin ve müstahkem mevki kumandanlığı olan yerlerde müstahkem mevki kumandanlığının muvafakatleri alımdaktan sonra 3 yıl müddetle verilir. Belediye sınırı dışında ise alâkalarına göre vilâyet veya kaza idare heyetlerinin muvafakati alınır. İzinle doldurulan bu yerler izni veren dairelerden alınacak belgeler üzerine değer baha aranmaksızın dolduran namına tapu sicillerine geçirilir. Üç yıl içinde makbul bir özür olmaksızın doldurma işini bitirmiyenlerin bu yerlerden eli çektilir.

Madde 9 — İzinsiz doldurulmuş olan yerlerin tescilinde mahzur olmadığı alâkalı daire ve heyetlerce kabul olunursa doldurulan yerlerin doldurulmuş olduğu halindeki değer bahasının onda biri alınmak şartile dolduran namına tescil yapılır.

Madde 10 — Deniz kıyısında teressübattan veya denizlerin med ve cezrinden dolmuş yerlerin satılmasında mahzur olmadığı sekizinci maddede yazılı alâkalı dairelerce bildirildiği takdirde o yerlerin kendi gayrimenkulüne biti-

şik olan kısmını o gayrimenkul sahibinin kendisine yapılacak tebligattan itibaren iki sene içinde takdir olunacak değer baha ile almağa hakkı vardır. Bu yerleri satın alanların o yeri korumak için rıhtım inşası hakkı olacaktır.

Madde 11 — Sahibli bir gayrimenkulün önü veya bitişiği doldurulmak istenildiği takdirde sahibinden başkasına izin verilemez. İzinsiz olarak sahibi tarafından doldurulan böyle bir yerin tescilinde mahzur olmadığı alâkalı daire ve heyetlerce bildirildiği takdirde doldurulan yerin doldurulmuş olduğu haldeki kıymetinin onda biri alınıb dolduranın veya dolduranın yerine geçenin namına asıl mülkü ile birleştirilerek tescil olunur.

Devlet, vilâyet, belediye veya köy meclisince sıhhî, İctimaî veya İktisadî sebeblerle yapılacak doldurma işlerinde yukarıki fıkra yazılı gayrimenkul sahihlerine doldurmağa yetecek mühlet verilerek doldurma teklif olunur. Bu müddet içinde doldurmadıkları takdirde bu hakları kalmaz.

Madde 12 — Bir gayrimenkulün önünde veya bitişiğinde olupta sahibi tarafından doldurulmak istenilen yerin doldurma işi bitirilmeksizin o gayrimenkul bir başkasının mülkiyetine geçer veya aynı bir hakla takyid olunursa başka suretle mukavele bulunmadığı takdirde bu muamele için şartları mahfuz olmak üzere doldurulan yere de sari olur.

Madde 13 — Devletçe veya vilâyet ve belediyelerce yapılan liman, dalgakıran inşaat ile temizleme ve taramadan meydana gelecek arazi hususî kanunlardaki hükümlere bağlıdır.

Madde 14 — 8, 9, 10, 11 ve 12 inci maddeler hükmü bataklık olmıyan göl ve nehir kenarlarında da caridir. Şu kadar ki nehrin asıl yatağını ve suların akıntısını bozmadığı- ve alt taraflara ve başkalarına mazarratı olmayacağı hakkında fennî rapor aranır.

Başlı başına tasarruf olunabilecek deniz, göl veya ne

hir metrukâtı bulunan sahisiz yerler sahibli bir gayrimenkulun önünde veya bitişiğinde bulunursa o gayrimenkul sahibine değer baha ile satın alması teklif olunur. Bir yıl içinde talib olmadığı takdirde başkalarına satılır.

Bu yerler başlı başına tasarruf olunmıyacak halde ise takdir olunacak değer baha ile bitişiğindeki gayrimenkul sahihlerine temlik olunarak kendileri borçlandırılır.

Göl veya nehrin istilâ veya tahrib ettiği yerlerin sahihlerine Kanunu Medenin 636 ve 637 inci maddeleri hükmü yerinde durmak üzere mukabil tarafta bu sebeplerden meydana gelmiş arazi var ise muadili parasız verilebilir.

Madde 15 — Kimsenin mülkiyetinde bulunmıyan göller, bataklıklarla birikinti suların Devletçe veya kanunu dairesinde vilâyetçe verilen mezuniyete istinaden doldurulması halinde, şerait ifa edildiği aid olduğu makamlardan bildirildiği takdirde, imtiyaz ve ruhsat şeraiti dairesinde hak sahibi namına tescili icra kılınır.

Sahibli arazide husule gelen bataklıkların sıhhi sebeplerinden dolayı kurtulması zarureti tahakkuk edince Devlet veya vilâyet tarafından verilecek müsaid bir mühiede sahihleri kurutmadıkları takdirde o bataklık Devlet veya vilâyet tarafından kurutulur. Sahiblerinden kurutma masrafına iştirak edenlerin arazisi kendilerine verilir. Masrafa iştirak etmeyenlerin arazisi kurutanın mülkü olur. Bu takdirde arazi sahibine o yerin tarla halindeki vergi kıymetinin yarısı tazminat olarak verilir.

Madde 16 — Hususî kanunlarında müsaade edilenleri hariç olmak üzere Devlete, belediyelere ve köylere aid orman, koru ve baltalıklardan tarla açılmaz ve hususî bina yapılamaz. Şahıslara aid ormanlarda dahi aid olduğu vekâletten izin alınmadıkça tarla açılmaz.

Madde 17 — Erbabı vukufa takdir ettirilen değer bahaların ikinci derecede tasdiki belediyelerce seçilecek iki zatın, da iştirakile mahallî idare heyetlerine aiddir.

Madde 18 — Bu kanunda yazılı vergi kıymetleri 1837 numaralı Bina Vergisi ve 1833 numaralı Arazi Vergisi Kanunları mucibince vergiye matrah olan kıymettir.

Madde 19 — Değer bahalar müsavi taksitlerle beş yıl içinde vergi ile birlikte Tahsili Emval Kanununa göre tahsil olunur. İlk seneye aid taksit ödenince gayrimenkul sahibi namına tescil edilir ve geri kalan taksitler için o gayrimenkul ipotekli olur.

Madde 20 — Bu kanunun neşrinden evvel muamelesi bitipte tahakkuk ettirilmiş olan değer bahalar dahi 19 uncu maddede yazılı şekilde taksitle tahsil olunur.

Madde 21 — Köy ve belediye sınırları içinde kapanmış yollarla yol fazlaları köy veya belediye namına tescil olunur.

Madde 22 — Kadastro veya tapu tahriri yapılmış olan yerlerle tapu sened veya kayıtlarına sahiblerinin fotoğrafı yapıştırılmış olan gayrimenkullerin vukubulacak tasarruf muameleleri için belediye veya köy ilmühaberleri aranmaz. Kanunu Medenin mer'iyeti tarihine kadar musakkaf ve bu hükümde olan bağ ve bahçe ve arsaların on beş, diğer arazinin on seneden daha az bir müddet içinde husul bulmuş olan iktisab sebeplerine veya Kanunu Medenin mer'iyetinden sonra düşürülmüş olan kayıtlara müstenid tasarruf muameleleri için dahi böyle yapılır. Ancak bu muamelelerde kayid sahibinin fotoğraf vermesi ve bu fotoğrafın kayde yapıştırılması lâzımdır.

Bu çerçeve dışında kalan muamelelerle 2 inci fıkradaki hallerde fotoğraf veremiyenler için gayrimenkulün sahibi olduğuna ve başkasının alâkası bulunmadığına dair belediye veya köy ilmühaberi almak lâzımdır.

Madde 23 — İlmühaber alınması lâzımgelen muameleler için belediye veya ihtiyar meclisi ilmühaberi tasdikten İmtina ederse bu imtina sebeplerini şerh ile izaha mecburdur. Bunu yapmazsa hakkında kanunî takibat yapılır.

Tapu idareleri yapacakları tetkik ve tahkik üzerine bu

sebeblerin kanunî olmadığını anlarırsa İşi tapu komisyonuna verirler. Komisyon da sebeblerin kanunî olmadığına karar verirse tapu idarelerince muamele yapılır. Aksine karar verirse tapu idareleri 1515 numaralı kanunun şümulü dışındaki hallerde alâkalıyı mahkemeye gönderir. Kaza tapu komisyonlarının kararlarına karşı alâkalıların vilâyet tapu komisyonlarına itiraz hakları vardır.

Madde 24 — Köylerde bulunan metruk ve kimsesiz mezarlıklarla vakfa aid umumî mezarlıklar köyün manevî şahsiyeti namına tescil olunur.

Madde 25 — 1580 sayılı Belediye Kanununun 159 uncu maddesi ile 2510 sayılı İskân Kanununun 21 inci maddesi dışında kalan mer'a, baltalık gibi köy orta malı sayılan yerlerin tescili ve alım satım şekilleri hakkında hususî hükümler konulacaktır.

Madde 26 — Mülkiyete, mülkiyetin gayri aynî haklara müteallik resmî senedler tapu sicil muhafızları veya memurları tarafından yapılır. Alâkalıların isteği halinde resmî senedi tanzim için memurlar ikametgâhlara giderler. Bu sırada gelecek haciz ve tahdid kararları, resmî senedi yapmak için ikametgâha gitmiş olan memura tebliğ olunur.

Resmî senedi taraflarla iki şahid imzalar. Şahidlerin şehadet ve tariflerinde şüpheli bir hal görüldüğü takdirde senedi yapan memur başka şahid istiyeceği gibi fotoğraflarını da arayabilir. 711 numaralı kanun mucibince yapılacak akidlerde de böyledir.

Madde 27 — Tapu sicil muhafız veya memurları tarafından yapılan resmî senedlere iki tarafın ve tapu senedleriyle akde müstenid olmıyan iktisaplarda kayıdlara sahibinin 6X4 büyüklüğünde ve mümkün olan yerlerde fotoğrafları yapıştırılır. Bu imkânı idare heyeti tayin eder. Tapu sicil muhafızları veya memurları da küçüklük ve sair makbul mazeretleri göz önüne alabilirler.

1515 numaralı kanunun şümulüne girmiyen fotoğrafsız tapu kaydi ve senedlerine fotoğraf yapıştırılmak istenil-

dikte tapu memurluğunca hüviyeti bilinmeyenler için hüviyetleri tasdik ettirilerek fotoğraf yaptırılır.

Madde 28 — Akde ve tescile müteallik tapu işleri idari emirlerle durdurulamaz.

Madde 29 — Gayrimenkul malların alım ve satımında noksan hare vermek maksadile satış bedelinin kısmen saklanıldığı hükmen anlaşılırsa alan ve satandan noksan hare üç kat olarak yarı yarıya alınır. Haber vereni varsa vergi mektumatı hakkındaki 1905 numaralı kanuna göre muamele yapılır. Bedelde ketum olması sebebiyle muamele geri bırakılamaz.

Madde 30 — Plân ve resmî mesahaya istinad etmeyen gayrimenkul mallarda eskidenberi malûm ve muayyen olan hududa itibar olunur. Borçlar Kanununun 215 inci maddesi hükmü yerinde durmaktadır.

Madde 31 — Gayrimenkulün mesahası tapu sicillinde yazılı miktardan fazla çıkıpta bu fazlanın bitişik araziye el uzatmaktan ileri gelmediği ve sınırca da bir değişiklik olmadığı yerinde yapılacak tetkik ve tahkiklerle anlaşılır ve keyfiyet tapu komisyonunca da tasdik olunursa sicile, tahakkuk ettiği gibi kaydolunur.

Madde 32 — Plânı veya resmî şekilde yapılmış haritası bulunan gayrimenkullerin gerek kazaen ve gerekse rizaen parçalara ayrılmasında harita yapılması mecburidir. Şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde olupta tapu fen memuru bulunan yerlerde plân ve haritaya bağlı olmayan gayrimenkullerin parçalara ayrılmasında da harita yapılır. Belediye sınırları dışında bulunan gayrimenkullerden kazaî şekilde parçalara ayrılanların haritasını yaptırmak hâkimin takdirine bağlıdır.

Madde 33 — Kanunu Medenin 934, 935 inci maddelerine göre sicillin tashihine ve bir aynî hakkın sukut edip etmediğinin tayinine dair tapu sicil muhafız veya memuru tarafından mahkemeye yapılacak müracaatlar ve bunun üzerine verilecek kararlardan bir gûna hare ve resim alınmaz ve bunlara damga pulu yaptırılmaz.

Madde 34 — Bedelli ahidlerde ve bir akdin yapılması diğzerinin yapılmış olmasına bağı olan hallerde alâkalılar tapu sicil muhafız veya memurunu yediadil yapabilirler. Bu takdirde memur tarafından paranın hak sahihlerine verilmesi âkidlerin tamam olmasına bağıdır. Âkidler tamam olmazsa memur parayı kimden almış ise alâkalılar dağılmadan huzurlarında derhal ona geri verir ve taallûk ettiğı muameleleri bozar.

Madde 35 — Tahdidi mutazammın kanunî hükümler yerinde kalmak ve karşılıklı olmak şartile yabancı hakikî şahıslar Türkiyede gayrimenkul mallara temellük ve tevarüs edebilirler.

Madde 36 — Yabancı hakikî şahıslar bir köye bağı olmyan müstakil çiftliklere ve köy sınırları dışında kalan arazinin otuz hektardan çoğuna ancak Hükümetin iznile sahib olabilirler. Kanunî miras bu hükümden dışarıdır. Adı geçen çiftliklere ve arazinin otuz hektardan ziyadesine vasiyet suretile veya mansub mirasçı safatile yabancı hakikî şahısların sahib olabilmesi de Hükümetin iznine bağı olup izin verilmezse çiftlik ve bu fazla miktar tasfiye suretile bedele çevrilir.

Madde 37 — Yabancı hakikî şahısların intikal işleri Türkiye Cümhuriyeti mahkemelerinden verilen veyahud kendi salâhiyetli makamlarından verilip te Türk kanunlarının veraset usulü hakkındaki hükümlerine uygun olduğı Türk mahkemelerince tasdik edilen veraset senedlerine istinaden yapılır.

Madde 38 — 8 cemaziyelevvel 1275 tarihli tapu nizamnamesi ve zeyillerinin ve 28 receb 1291 tarihli emlak nizamnamesinin ve 7 muharrem 1293 tarihli arazi hakkındaki fıkartı nizamiyenin ve 8 receb 1276 tarihinde iradesi çıkmış olan tapu senedatı hakkındaki talimatnamenin ve 28 receb 1276 tarihinde iradesi çıkmış olan tarifnamenin ve emvali gayrimenkulenin tasarrufuna dair 3 mart 1329 tarihli muvakkat kanunun ve defterhane idarelerinin teşkilât ve tensikatına dair 17 temmuz 1323 tarihli nizam-

name ile zeyillerinin ve emvali gayrimenkulenin muamelâtı tasarrufiyesinde tapu senedatı ile kayıtlarına alâkadarların fotoğrafları yapıştırılmasına dair 30 kânunusani 1926 tarihli kanunun Kanunu Medeni ile Kanunu Medenin tatbikına aid kanun ve Borçlar Kanunu ile ortadan kalkmamış olan hükümlerde başka kanunların bu kanuna uygun olmıyan hükümleri kaldırılmıştır.

Muvakkat madde — Bu kanunun mer'iyetinden evvel, açılarak tarla veya bağ ve bahçe haline konulmuş olupta henüz muamelesi bitmemiş yerler hakkında da bu kanunun 6 ıncı maddesi hükümleri tatbik olunur.

Madde 39 — Bu kanun hükümleri, neşrolunduğu tarihten itibaren yürümeğe başlar.

Madde 40 — Bu kanun hükümlerini Adliye, Dahiliye, Maliye Bakanları yerine getirir.

25/12/1934

		<u>Tertip</u>	<u>Cilt</u>	<u>Sayfa</u>
6 Cemaziyilevvel 1275	No.lı Tapu Nizamnamesi	1	1	200
	Tapu Nizameamesi zeyli	1	1	208
8 Receb	1276 tarihli Tapu senedatı hakkında talimat	1	1	209
28 Receb	1276 tarihli Tapu senedatı hakkındaki tarifname	1	1	216
30 Mart	1329 tarihli Emvali gavrimenkulenin tasarrufuna dair kanunu muvakkat	2	5	239 ve (1435) numaralı Takvimi Vakayide
17 Temmuz	1323 tarihli Defterhane idarelerinin teşkilât ve tensi katına dair nizamname			(617) sayılı Ceridei Ad-Üyede
11 Mart	1330 tarihli zeyli	2	6	336 ve (1777) sayılı Takvimi Vakayide
727 numaralı	Tapu senedatı ile kayıtlarına alâkalarının fotoğrafları yapıştırılmasına dair kanun	293	No.lı Resmî Ceridede	
743 “	Kanunu Mdedenî	339	» »	»
864 “	Kanunu Medenin tatbikına dair kanun	402	» »	»
818 “	Borçlar Kanunu	366	No.lı Resmî Ceridededir	

**Tayyare resmî kanununun 6 inci maddesine bir fıkra
eklenmesine dair kanun**

Kanun No: 2647

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — 2459 sayılı tayyare resmî kanununun 6 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

28 mart 1927 tarihli ve 1000 sayılı kanunun birinci maddesinin C fıkrası mucibince bedeli nakdilerden alınan hususî idareler hissesi de birinci fıkra hükmüne tâbidir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye Vekili memurdur.
26/12/1934

**Madenî ufaklık para hakkındaki 11 haziran 1933 tarih ve 2257
sayılı kanunun üçüncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun**

Kanun No: 2648

Kabul tarihi: 23/12 1934

Madde 1 — Madenî ufaklık para hakkındaki 11 haziran 1933 tarih ve 2257 sayılı kanunun üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Halitası (Yüzde yetmiş beş bakır, yüzde yirmi beş nikel).

Nikel paraların evsafı şöyle olacaktır:

Siklet ve ayar	Sikleti	
Toleransı	Gram	
1 +	6	10 kuruşluk
1 +	4	5 »
1 +	2,5	1 »

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

26/12/1934

Gizli nüfusların yazımı hakkındaki 15/7/1934 tarih ve 2576 sayılı kanunun birinci ve 8 inci maddesindeki müddetlerin uzatılması hakkında kanun

Kanun No: 2649

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — Gizli nüfusların yazımı hakkındaki 15/7/ 1934 tarih ve 2576 sayılı kanunun birinci ve sekizinci maddelerinde yazılı üç aylık müddetler 1 haziran 1935 tarihine kadar uzatılmıştır.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26/12/1934

İskân Kanununun 44 üncü maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun

Kanun No: 2650

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — 2510 sayılı İskân Kanununun 44 üncü maddesinin sonuna bu fıkra ilâve edilmiştir.

43 üncü madde ile bu maddenin iskân işlerinin memurlar tarafından yapılmasına dair olan hükümleri Adliye memurlarına şamil değildir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26/12/1934

18 nisan 1928 tarih ve 1223 sayılı kanuna ek kanunu

Kanun No: 2660

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — Kadıköy ve Haydarpaşa yolcuları için «Akay» İşletme İdaresince Karaköy Köprüsüne bitişik olarak kurulacak iskeleler masrafının yarısı 18 nisan 1928 tarih ve 1223 sayılı kanuna göre toplanan paradan tesviye edilmek üzere İstanbul Belediyesi tarafından verilir.

Ancak bu para yüz yirmi beş bin lirayı geçemez.

Madde 2 — İskelelerin sağlamlığı ve köprüye uygunluğu bakımından projeler İstanbul Belediyesince tetkik ve tasdik olunur.

Madde 3 — İskeleler üstünde yapılacak kira yerlerinin hakimi «Akay» İşletme İdaresine ve gelirleri İstanbul Belediyesine aittir.

Madde 4 — Bu kanunun hükmü neşri tarihinden başlar.

Madde 5 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

26/12/1934

Muhacirlere ve muhtaç çiftçilere ödünç tohumluk ve yemeklik dağıtılması hakkında kanun

Kanun No: 2661

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — 2056 numaralı kanunla Hükümet namına Ziraat Bankasınca satın alınıb alım merkezlerindeki depolarda bulunan buğdaylardan muhacirlere ve kuraklık .gören veya dolu, sel gibi afetlere uğrayan çiftçilere mal olduğu fiatla veya aynen tahsil olunmak üzere Vekiller Heyeti Rararile bir milyon liralık kadarı zincirleme borçlanma yo-

lile ve iki yıl vade ile tohumluk ve yemeklik olarak verilir, O yılın ürünü çiftçinin borcunu ödemiyecek kadar az olursa Vekiller Heyeti kararla bu borç geri bırakılabilir.

Madde 2 — Geçen yıllarda bu yolda verilen tohumluklar da bu bir milyon lira hesaba geçirilir ve tahsilleri bu kanuna göre yapılır.

Madde 3 — Birinci maddeye göre verilen buğdaylardan tahsil edilenleri tekrar muhacirlere, kuraklık ve afet gören çiftçilere dağıtılabilir.

Madde 4 — Çuval masrafı birinci maddedeki bir milyon liralık ödüne para içinden ayrılmak üzere bu buğdaylar çuvala verilir ve Ziraat Bankasıncı kendi usulile dağıtılır ve tahsil edilir. Bankaca tahsil edilmeyen borçları Tahsili Emval Kanununa göre mahallî mal memurları toplarlar.

Madde 5 — Bu kanunun tatbikına aid muamelelerdeki evrak ve senedlere pul yapışırılmaz ve hare alınmaz. Noterler bedava bu borçlanma senedlerini tasdik ederler.

Madde 6 — Bu kanun neşri tarihinden başlar.

Madde 7 — Bu kanunu Dahiliye, Maliye ve Ziraat Vekilleri yürütür.

26/12/1934

Çekirge Haberleşme Ofisini kuran 20 mayıs 1926 tarihli bağlantının daha üç yıl muteber olması için kanun

Kanun No: 2652

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — Komşu Arab Hükûmetlerle Hükümetimiz arasında yapılan ve (Çekirge Haberleşme Ofisi) ni kuran 20 mayıs 1926 tarihli bağlantı üç yıl için muteberdir

Madde 2 — Bu kanunun hükmü neşri gününden başlar

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini Hariciye ve Ziraat Vekilleri yürütür.

29/12/1934

20 mayıs 1926 Uluslararası Çekirge mücadele mukavelesi

Türkiye, Filistin, Şarkî Erden, Irak ve Suriye Hükümetleri Uluslararası Çekirge İstihbarat Ofisinin teşkilini, çekirgeye karşı açılan savaşı müessir kılmak için teşekkülü faydalı görmüşler ve bu maksadla bir mukavele akdine karar vererek aşağıdaki noktalarda uzlaşmışlardır

MADDE — 1

Yüksek Âkidler masrafları birlikte ve müsavi pay dahilinde temin edilmek ve merkezi Şamda olmak üzere Uluslararası Çekirge İstihbarat Ofisinin kurulmasını taahhüd ederler.

MADDE — 2

Ofis Âkid Devletler murahhaslarından mürekkeb bir komitenin idare ve mürakabesi altında çalışacaktır.

Bu komitenin ve Ofisin teşkilât ve salâhiyetleri mukaveleye bağlı ve onun ayrılmaz bir cüzü olan iç nizamnamesile tayin edilmiştir.

MADDE — 3

Kurma ve yıllık idare masrafları ikinci maddede yazılı iç nizamnamesindeki şartlara göre; Âkid Devletler tarafından temin edilir.

MADDE — 4

Âkid Devletler tarafından yerilecek olan iştirak hissesi Fransa Cümhurluğunun Suriye Büyük Komiserliği vasıtasile Şamda bulunan Suriye ve Büyük Lübnan Bankasına verilecektir. Bu para ihtiyaç halinde Ofis Müdürlüğünün havalelerde, azar, azar oradan alınacaktır.

Âkid Devletler tarafından verilecek senelik ilk iştirak hissesi bu mukavelenin alâkadar Hükümetler tarafından tasdiki tarihinden itibaren üç ay içinde ödenmiş olmalıdır. Uluslararası İstihbarat Ofisi, 8 inci madde hükümlerine göre bu üç aylık mühletin bitmesinden sonra çalışmaya başlayacaktır. Ofisin malî yılı çalışmaya başladığı günden başlar. Gelecek seneler hisseleri malî senenin bitmesinden en az bir ay evvel ödenmiş olmalıdır. İngiliz lirası Ofisin resmî parasıdır.

MADDE — 5

Uluslararası mukavelesi ile iç nizamnamesi hükümlerine dair yapılacak olan değişiklik teklifleri, Yüksek Âkidler tarafından, ikinci maddede yazılı komiteye tevdi edilecektir.

Komite tarafından verilen kararlar Âkid Devletlere bildirilecek ve bu kararlar Âkid Devletlerin ekseriyeti tarafından kabul edildiği takdirde muteber olacaktır.

MADDE — 6

Mevcut mukavele üç yıllık bir devre için akdedilmiştir. Her bir devrenin bitmesinden en az bir yıl önce alâkalarını keseceklerini haber vermeyen Devletler için bu akid zımnen aynı bir müddetle uzatılmış olacaktır.

MADDE — 7

Diğer Devletlere haber verilebilmek üzere her Hükümet bu mukaveleye iştirak eylediğini en kısa bir müddet zarfında Fransa Cümhurluğu Büyük Komiserliğine bildirecektir.

MADDE — 8

Her Hükümet için bu mukavelelerin mer'iyete geçmesi, mukaveleye iştirakini bildirdiği günden başlar. Ofis ancak üç Devletin bu mukaveleye iştirakile kurulabilir.

MADDE — 9

Bu mukaveleyi imzalamayan Hükümetler, dilekleri üzerine mukaveleye girebilirler. Bu giriş dilediği kendileri tarafından Fransa Cümhurluğunun Büyük Komiserliğine, ve onun vasıtasile de diğer Âkid Devletlere bildirecektir. Ancak bu. Hükümet madde dördte yazılı şartlara göre Ofisin masraflarına iştirak edeceğine dair taahhüdde bulunacaktır.

MADDE 10

Türkiye, Irak, Şarkî Erden, Filistin ve Suriye Hükümetleri murahhaslarile Fransa Cümhurluğu Büyük Komiserliği murahhası haiz oldukları salâhiyetle bu mukaveleyi bir nüsha olarak tanzim etmişler, imzalamışlardır. Bu nüsha Fransa Cümhurluğu Büyük Komiserliğinin Tomar Hâzinesinde saklanacak ve aslına uygun örnekleri siyasal yollar ile Yüksek Âkidlere gönderilecektir.

Şamda hazırlanmıştır.

20 mayıs 1926

Türkiye	için	Aziz Bey, Tefik Bey
Irak	»	Anwar Khayatt
Şarkî Erden	»	Ali Tabbara
Filistin	»	G. E. Bodkin
Suriye	»	Joseph Atalla
Büyük Komiserlik	»	E. Achard

**Uluslararası Çekirge İstihbarat Ofisi
İç Nizamnamesi**

MADDE — 1

Kurma ve idare masraflarına iştirak kabul eden

Hükümetler tarafından, Şamda bir Uluslararası Çekirge İstihbarat Ofisi kurulmuştur.

MADDE — 2

Ofis hiç bir suretle Âkit Devletlerin idari işlerine karışamaz. Ofis ülkesinde bulunduğu Hükümetin nüfuzu altında olmayıp idari bakımdan tüm bir serbestliğe maliktir. Ofis Âkid Devletlerin ziraat şubelerinde doğrudan doğruya muhaberatta bulunur.

Âkit Devletlerin her birile yaptığı hususî mukavelelerle çekirge mücadele teşekküllerde doğrudan doğruya muhabratta bulunabilir.

MADDE — 3

Fransa Cümhurluğunun Suriye, Büyük Lübnan (Alaouit) 1er ve Cebeli Druz Büyük Komiseri: Uluslararası mukavelesinin ikinci maddesinde yazıldığı gibi komitenin dileği üzerine Ofisin umumî bir menfaat müessesesi olarak kabul edilmesi için lâzımgelen tedbirlerde bulunacaktır.

MADDE — 4

Ofisin başlıca vazifeleri:

a) Âkit Devletlerden veya her hangi münasip bir memba tarafından, çekirgelerin bulunduğu yer, yumurtlama alanlarının kesafeti, tekâmül devreleri, belli veya muhtemel yürüyüşleri ile kontrol ve savaş usulleri hakkında gönderilen malûmatı almak, kaydetmek ve bir düzen üzere sıralamak,

b) Çekirgelerin bulunduğu yer, alan, yumurtlama alanlarının kesafeti, tekâmül devreleri, yürüyüş istikametlerde kontrol ve savaş usulleri hakkında topladığı malûmatı alâkadar Âkid Devletlere mümkün olduğu kadar çabuk vermek,

c) Yumurtlama devresinden sonra çekirgelerin bulunduğu yer ile yumurtlama alanlarının kesafetini gös-

teren bir haritayı, mümkün olduğu kadar çabuk Âkid Devletlere göndermek,

d) Çekirgeler hakkında Âkid Devletler tarafından istenmesi muhtemel olan hususî mahiyetteki istihbaratı kabilse temin etmek,

e) Çekirge savaşı hakkında faydalı sayılan bilûmum istihbaratın Âkid Devletler tarafından gönderilmesini temin etmek,

f) Lüzumlu veya faydalı sayılan yerlerde çekirgelere karşı hep birden harekette bulunmak ülküsile Âkid Devletlere tekliflerde bulunmak,

Çekirgelere karşı sınır boyunca, yapılan müsterek' savaşı temin edebilmek için, alâkalı Devletler arasında bir irtibat sisteminin kurulmasına ve sistemin tatbikına baş vurmak,

g) Ofis ile Devletler arasında çekirge istihbaratı hakkında yapılacak posta ve tel yazısıle muhaberatın parasız yapılmasına çalışmak,

h) Ofis demirbaşının kaydini tutmak,

i) Ofis, Âkid Devletlerin çekirge savaşı hakkındaki faaliyetlerinden ve alınan neticeler ile bu Devletler tarafından yapılan ve yazılan kanun ve nizamnamelerden bahis olarak Âkid Devletlere yıllık bir raporu hazırlayıp sunmak.

MADDE — 5

Âkid Devletlerin vazifeleri

a) Eğer yoksa çekirgelerin yerleri hakkında malûmat toplamak ve akın anlarında çekirgelerle savaşta bulunmakla mükellef hususî bir teşkilât kurmak,

b) Topraklarında bulunan çekirgelerin yer, alan, yumurtlama ve yumurtadan çıkma alanlarının kesafeti, tekâmül devreleri yürüyüşlerde kontrol ve savaş usulleri hakkındaki malûmatı, çarçabuk posta veya tel yazısıle Ofise bildirmek çekirgelerin tekâmül devrelerini diğer Âkid Devletlere ve Ofise bildirmek,

c) Çekirgelerle savaş hakkında yapılan kanun ve nizamnamelerden mümkün oldukça Ofisi malûmattar kılmak,

d) Çekirgeler hakkında Ofis tarafından sorulacak bütün suallere mümkün mertebe cevap vermek.

MADDE — 6

Ofis, Âkid Devletlerin teknisyen birer murahhasından mürekkep Uluslararası bir komitenin idare ve kontrolü altındadır.

Komite üyeleri gizli rey ile, bir yıl için iktidar yerinde bulunmak üzere bir başkan seçer, eski başkan yine seçilebilir.

MADDE — 7

Başkanın Âkid Devletlere hitaben gönderdiği davetnameler ile komite yılda bir kere toplantıya çağırılır; toplantının yer ve tarihi evvelki toplantı devresinde reylerin, ittifakile belli edilir.

İlk toplantı Büyük Komiserlik mümessilinin davetile Şamda olacaktır. Komite üyelerinin yarısının dileğiyle yıllık fevkalâde bir toplantı yapılabilir. Bu yarımda; fevkalâde toplantının yer ve tarihini belli edecek olan başkanın; bulunması şarttır.

MADDE — 8

Komite toplantılarının devam müddeti sınırlandırılmıştır. Komitenin verdiği kararlar, mevcut üyelerin mutfak ekseriyetinin reyî alınmakla mer'idir. Yalnız reylerin: müsavâtı halinde, başkanın reyunin bulunduğu tarafın içtihadı muteberdir.

Komite kararlarının mer'iyeti için Âkid Devletlerin murahhaslarının yarısından fazlasının toplantıda bulunması şarttır. Fevkalâde toplantıda verilen kararların meriyeti için fevkalâde toplantıyı istiyen murahhasların hepsinin bulunması lâzımdır.

MADDE — 9

Ofis maaşlı bir müdür ve muhtelif memurlar vasıtasile idare edilir. Müdür komite tarafından seçilir. Komite üyelerinden biri müdür olarak seçilebilir. Müdürün ağronom veya haşarat mütehassısı olması lâzımdır. Şayed komite dışından biri seçilirse komite toplantılarına istişarî rey ile iştirak eder.

Bütün memurların nasb ve azilleri müdürün salâhiyeti dahilinde olup bunlar hakkında komiteye karşı mes'uldür.

MADDE — 10

Ofisin resmî dili, fransızcadır, fakat Âkid Devletler tarafından Ofisle yapılan muhaberat, mensup oldukları Devletlerin dili ile de olur.

MADDE — 11

Komitenin alelâde veya fevkalâde toplantılarına çağırılan komite üyelerinin yol harçlıkları mensup oldukları Âkid Devletler tarafından ödenir.

İstişare mahiyetinde toplantılara çağırılan Ofis Müdürünün yol harçlığı ve sair masrafları Ofise aiddir.

MADDE — 12

Komite evvelki yıl içinde yapılan masrafları tetkik ile, bilânçoyu mütehassıs bir muhasibin tetkikından geçirdikten sonra tasvib eder. Komite müstahdemininin iç nizamnamesile, Ofisin idaresine aid tedbirler hakkında müzakerede bulunur.

Komite tarafından kabul edilen ve yukarıda yazılan tedbirler ve nizamnameler Âkid Devletlere bildirilir ve onların rızası olmadan değiştirilemez.

MADDE — 13

Her bir devre sonunda Ofisin idaresine ve çalışmasına dair Âkid Devletlere birer mazbata sunulur.

Şam Mayıs 1926

Türkiye	için	Aziz Bey, Tevfik Bey
Irak	»	Anwar Khayatt
Filistin	»	G. E. Bodkin
Suriyet	»	Joseph Atalla
Şarkî Erden	»	Ali Tabbara
Büyük Komiserlik	»	E. Achard

**Şarkî Erden Büyük Komiserlik
İstanbul Rıhtım, Dok ve Antrepo Şirketinden satın alınan
rıhtım ve antrepolarla vasıtaların ve imtiyaz haklarının
işletme tarzına ve menkul ve gayrimenkul mallarının
kullanılmasına dair kanun**

Kanun No. 2655

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — Hükümetle İstanbul Rıhtım, Dok ve Antepo Şirketi arasında akdolunan 18/12/1934 tarihli mukavele mucibince satın alınmış olan rıhtım, dok ve antrepolarla birlikte şirketin imtiyaz mukavele ve şartnameleri ve bütün eklerle haiz olduğu haklar ve satın alma mukavelesile Hükümete devrettiği bütün işler, hak ve menfaat ve mallar İstanbul liman işleri için kurulan Maliye Vekilliğine bağlı idareye geçer.

Maliye Vekilliği, için gelimine göre bu işlerin bir kısmını veya hepsini hükûmî şahsiyeti haiz olmak üzere teşkil edeceği bir müesseseye veya Devlet dairelerinden her hangi birin devretmeğe salahiyetlidir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.
28/12/1934

**Matbuat Kanununun 19 Mayıs 1932 tarih ve 1959
numaralı Kanunla tadil edilmiş olan (51) inci maddesini
değiştiren kanun**

Kanun No. 2657

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — 8 Ağustos 1931 tarih ve 1881 sayılı Matbuat Kanununun 19 Mayıs 1932 tarih ve 1959 numaralı kanunla tadil edilmiş olan (51) inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Türkiyede veya yabancı bir memlekette çıkan ve bu kanunun (1) inci maddesinde yazılı olan matbuaların dağıtılması ve Türkiyeye sokulması İcra Vekilleri Heyeti kararla men olunabilir.

Dağıtılan matbualar İcra Vekilleri Heyetinden müstacelen karar alınmak üzere Dahiliye Vekilinin emrile karardan evvel toplattırılabilir. Men olunmuş matbuaların memnuiyetini bilerek Türkiyeye sokan ve dağıtanlardan 50 liradan 300 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Madde 2 — Bu kanunun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28/12/1934

Memurin Kanununa ekli Kanun

Kanun No. 2658

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — Kadro yönünden açıkta kalan veya Bakanlık emrine alınan memurlardan iş başında otuz seneyi doldurmuş olanlar bağlı bulundukları dairelerce tekaüd edilir. Kadro yüzünden açıkta kalmış memurlar varken bunların derecelerine veya bir derece aşağısındaki açıklara dışa

rıdan raemı alınamaz. Bu açık. memuriyetlere ilk önce açıkta kalanalar yerleştirilir.

Derecesi içinde veya bir derece aşağısında verilen memuriyetleri kabul etmeyenlerin açık maaşları kesilir. Kabul edenlerin kendi derece ve sırası içinde ilk açılacak memuriyetlere tayinde üstün tutulmak ve açıkta kaldıkları memuriyet derecesinde tekaüd edilmek hakları saklıdır.

Madde 2 — Kanunı sebeblerle işten çektirilenlerden 1777 sayılı kanunun üçüncü maddesine göre Bakanlık emrine alınanlara tahkikat ve muhakeme sonuna değin açık maaşı verilmez.

Bunlardan men'i muhakeme veya beraet kararı alanlara eli işten çektirildiği tarihten Bakanlık emrine alındığı tarihe değin kesilmiş olan maaşları 1452 sayılı kanuna göre yarım ve Bakanlık emrine alındığı tarihten sonraki maaşları da 1777 sayılı kanunun 3 üncü maddesindeki ölçülere uygun olarak verilir.

Madde 3 — Kadro yönünden açıkta kalmış veya Bakanlık emrine alınmış olan memurlar ücretli kadrolarda maaşlarının dengi veya daha çoğıle teklif edilen vazifeyi kabul etmezler, yahud sermayesinin en az yarısı Devletin olan bir müessesede veya Devlete, vilâyetlere ve belediyelere aid ücretli bir işte intihab veya tayin suretile eski maaşlarına denk veya ondan çok ücretli bir vazife almış olurlarsa kendilerine verilmekte olan açık maaşları kesilir.

Madde 4 — Bu kanunun hükmü neşrinden başlar.

Madde 5 — Bu kanunun hükümlerini yerine getirmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28/12/1934

Sular Kanununa eklenen kanun

Kanun No. 2659

Kabul tarihi: 23/12/1934

Madde 1 — Bir belde veya belde halkının müşterek ihtiyacına mahsus suların kaynakları belediye sınırı dışında bulunsu bile su yollarının ve kaynaklarının bakımı, onarılması, temizlenmesi ve suyun sıhhat şartlarına uygun bir halde bulundurulmas belediyelere aiddir.

Madde 2 — Bir köy veya köy halkının müşterek ihtiyacına mahsus suların kaynakları kendi sınırı dışında ise yukarıki maddede yazılı yumuşları köy ihtiyar meclisi yapar.

Madde 3 — Şehir ve kasabalarla köylerin ortak sularındaki intifa payları mevcut belgelere ve teamüllere göre tesbit olunur. Paylardan başlı başına istifade edilebilirse hisseler ayrılır. Edilmezse tesbit olunup kafileşen teamüllerine göre ortaklama idare olunur.

Madde 4 — Ortaklama idare olunacak suları, alâkalı olan şehir ve kasabalarla köyler Belediye Kanunu hükümlerine göre tesis edecekleri bir birlik marifetile de idare edebilirler.

Anlaşamamazlık yüzünden teamüllere göre veya birlik yapılarak idaresi yoluna konulmıyan ortak sular, en büyük idare âmirinin kararı ve ekseriyetin reyî ile kurulacak bir birlik tarafından idare olunur.

Birliğin ekseriyetle verdiği kararlara uymak bütün alâkalılar için mecburidir.

Madde 5 — Bu kanunda gösterilen tesbit ve ayırma işleri belediye encümenleri, ihtiyar meclisleri ve muayyen hisseli hakikî ve hükmî şahıslar tarafından seçilecek birer aza ve belediye reisinin reisliği altında toplanacak bir komisyon tarafından yapılır. Komisyona aza seçmekten kaçınanlar namına mahallin en büyük idare âmiri tarafından birisi gönderilir. Komisyonların ekseriyetle verecekleri karar muteber olup belediyeye ve köy odalarına asılmak su-

retile ilân ve alâkalılara tebliğ olunur. Tebliğden on beş gün içinde alâkalılar bu kararlara karşı idare heyetine yazılı itirazda bulunabilirler. İdare heyetleri bu itirazları her işten önce tetkik ve hallederler. Bu kararlarla, gününde itiraz olunmayan ve idare âmiri tarafından da tasdik olunmuş bulunan kararlar kafidir. Bu suretle tesbit olunan intifa payına razı olmıyanlar mahkemeye müracaat edebilirler. Şu kadar ki mahkemeden aksine kat'î bir karar alınıncaya kadar komisyonun kararları tatbik olunur.

Madde 6 — Teamül tesbit olunarak kafileştirildikten sonra su başından belediye sınırına kadar olan müşterek su yollarının bakımı, onarılması, temizlenmesi ve suyun sıhhat şartlarına uygun bir halde bulundurulması için gerekli olan masraflar belediye ile hisselilere payları nisbetinde tevzi ve tahsil olunarak sarfedilir.

Fevkalâde hallerde belediye önce gerekli olan tedbirleri alır ve masrafları yapar ve alâkalılardan hisselerini ister.

Bedenen çalışmak isteyen alâkalıların mesailerini iştirak hisselerine sayılır.

Alâkalılar belediyenin, varsa birliğin tesbit edeceği masraf miktarına tebliğinden yedi gün içinde o yerin idare heyetine yazılı itirazda bulunabilir. İdare heyetinin vereceği kararlar kafidir.

Madde 7 — İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye veya ihtiyar meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Madde 8 — Kaynağı belediye sınırı dışında bulunan suların kaynak ve yollarının bakımı, korunması, sıhhat şartlarına uygun bir halde bulundurulması ve idaresi için belediyelerin alacakları tedbir ve kararlara ve yedinci madde hükümlerine göre yasaklarına aykırı hareket edenler hakkında belediye ceza vermek salâhiyeti, belediye sınırına bağlı olmaksızın kaynağa kadar gider. Birlik kurulmuş ise bu salâhiyeti birlik kullanır.

Madde 9 — Masrafa iştirak paylarını vermeyenler hakkında Tahsili Emval Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Madde 10 — Bu kanun neşri gününden muteberdir.

Madde 11 — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe Başvekil, Dahiliye ve Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekilleri memurdur.

29/12/1934

-
2591	numaralı kanun:	Eşkiya müsademesinde malûl olanların İktisadî buhran vergisi istisnaiyetinden ve İnhisar eşyası beyiyesinden istifade hususlarında harp malûlü hükmünde olduklarına dair olup resmî gazetenin 5/12/934 gün ve 2872 inci sayısındadır.
2592	» »	1934 malî yılı umumî muvazene kanununa bağlı bütçelerde bazı değişiklikler yapılmasına dair olup resmî gazetenin 5/12/934 gün ve 2872 inci sayısındadır.
2594	» »	Anadolu ajansı ile 10 sene kadar tahhildat icrası için Hariciye Vekillğine salâhiyet verilmesi hakkında olup resmî gazetenin 6/12/934 gün ve 2873 üncü sayısındadır.
2595	» »	Askerî memnu mıntakalarda istimlâk bedellerinin tesviyesine dair 1744 numaralı kanuna eklenen kanun olup resmî gazetenin 6/12/934 gün ve 2873 üncü sayısındadır.
2600	» »	Evkaf Umum Müdürlüğü 1934 malî senesi bütçesinde münakale yapıl-

			ması hakkında olup 12/12/934 gün ve 2878 sayılı resmî gazetededir.
2601	»	»	Hudud ve sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü 1934 malî senesi büt-çesinde münakale yapılmasına dair olup resmî gazetenin 12/12/934 gün ve 2878 inci sayısındadır.
2602	»	»	Atila Rasimin tahsil ücretinin Maarif Vekâleti bütçesinin «dise ve orta mekteblerle ikmal mektepleri» faslından verilmesine dair olup resmî gazetenin 13/12/934 gün ve 2879 un-cu sayısındadır.
2603	»	»	1934 malî yılı Umumî Muvazene kanununa bağlı bütçelerde bazı tadi-lât yapılmasına ve bazı bütçelere munzam ve fevkalâde tahsisat verilmesine dair olup Resmî gazetenin 16/12/934 gün ve 2881 inci sayısındadır.
2605	»	»	Millî Müdafaa Vekâleti bütçesine fevkalâde tahsisat ilâvesine dair olup Resmî gazetenin 16/12/934 gün ve 2881 inci sayısındadır.
2606	»	»	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bazı maddelerini değiştiren ve bazı maddelerini kaldıran kanun olup Resmî gazetenin 22/12/934 gün ve 2886 ıncı sayısındadır.
2607	»	»	Askerlik mükellefiyeti kanununun 36 ıncı maddesine bir fıkra ilâvesine dair olup Resmî gazetenin 22/12/934 gün ve 2886 ıncı sayısındadır.
2608	»	»	Gümrük Tarifesi Kanununa eklenen 1605 sayılı kanunun birinci

- maddesinin değiştirilmesine dair olup Resmî gazetenin 22/12/934 gün ve 2886 ıncı sayısındadır.
- 2609 » » 1366 sayılı kanunda değişiklik yapılmasına dair olup Resmî gazetenin 22/12/934 gün ve 2886 ıncı sayısındadır.
- 2610 » » Türkiye - Almanya ticaret ve seyri - sefain muahedesine bağlı B listesinin Nisan 1934 nihayetine kadar tatbikına devam edilmesi hakkında akid ve imza edilen mukavelenin tasdiki hakkında olup Resmî gazetenin 22/12/934 gün ve 2886 ıncı sayısındadır.
- 2611 » » Afyonkarahisar - Antalya demiryolunun inşasına dair 2134 numaralı kanuna ek olup Resmî gazetenin 22/12/934 gün ve 2886 ıncı sayısındadır.
- 2612 » » Türkiye ile İtalya arasında yapılp 2498 numaralı kanunla tasdik edilen ticaret mukavelesine bağlı 4 numaralı listenin değiştirilmesine dair olup Resmî gazetenin 22/12/934 gün ve 2886 ıncı sayısındadır.
- 2614 » » Sivas - Erzurum hattını inşa için dahilî istikraz akdine dair 28/5/1934 tarih ve 2463 numaralı kanunun birinci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında olup Resmî gazetenin 23/12/934 gün ve 2887 inci sayısındadır.
- 2617 » » 1453 numaralı kanunun 6 inci maddesinin tadili hakkında olup Resmî

- gazetenin 23/12/934 gün ve 2887 inci sayısındadır.
- 2618 » » Kanunla verilen izinler üzerine yapılan kefaletlerin nasıl yerine getirileceği hakkında olup Resmî gazetenin 23/12/934 gün ve 2887 inci sayısındadır.
- 2619 » » 1934 malî yılı Adliye Vekilliği bütçesinin 521 inci faslında 3 üncü (Avrupa harcırahi) adile bir madde açılmasına dair olup Resmî gazetenin 23/12/934 gün ve 2887 inci sayısındadır.
- 2620 » » Ankarada yaptırılacak orta mekteb binası için iki yüz bin liraya kadar taahhüde girişilmesi hakkında olup Resmî gazetenin 23/12/934 gün ve 2887 inci sayısındadır.
- 2615 » » Askerî hastaneler ile hastane gibi kullanılacak revirlerde hastaların beslenme ve bakımları hakkında olup Resmî gazetenin 24/12/934 gün ve 2888 inci sayısındadır.
- 2624 » » Orta tahsil mekteblerinde yardımcı muaalim çalıştırılması hakkında olup Resmî gazetenin 26/12/934 gün ve 2890 inci sayısındadır.
- 2625 » » 1934 malî yılı Umumî Muvazene kanununa bağlı bütçelerde bazı değişiklikler yapılmasına ve bazı bütçelere fevkalâde tahsisat verilmesine dair olup Resmî gazetenin 26/12/934 gün ve 2890 inci sayısındadır.
- 2626 » » İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1934 malî yılı bütçesinde elli bin liralık

- münakale yapılması hakkında olup Resmî gazetenin 26/12/934 gün ve 2890 nıncı sayısındadır.
- 2627 » » Ziraat Vekâleti 1934 malî yılı bütçesinden Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsüne yardım olarak verilen 50980 liranın fasıllara dağıtılmasına ve enstitü bütçesinde münakale yapılmasına dair olup Resmî gazetenin 26/12/934 gün ve 2890 nıncı sayısındadır.
- 2628 » » Adapazarı Türk Ticaret Bankasının tezyit olunan sermayesine Hâzinenin iştiraki hakkında olup Resmî gazetenin 26/12/934 gün ve 2890 ncı sayısındadır.
- 2629 » » 2503 sayılı Adliye harç tarifesi kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun olup Resmî gazetenin 26/12/934 gün ve 2890 nıncı sayısındadır.
- 2632 » » Askerî Ceza Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve iki maddesine birer .fıkra eklenmesi hakkında olup Resmî gazetenin 27/12 /934 gün ve 2891 sayısındadır.
- 2633 » » 1931 senesi bütçesinde münakale yapılması ve istiklâl harbi malûllerine verilecek para mükâfatı hakkındaki kanuna bağlı üç numaralı cetvelde değişiklik yapılmasına dair olup Resmî gazetenin 27/12/934 gün ve 2891 sayısındadır.
- 2638 » » 1934 malî yılı Umumî Muvazene kanununa bağlı bütçelerde bazı değişikler yapılmasına dair olup Resmî

- gazetenin 27/12/934 gün ve 2891 sayısındadır.
- 2639 » » P. T. ve Telefon Umum
Müdürlüğünün 1934 mali yılı bütçesinde 19000 liralık münakale yapılması hakkında olup Resmî gazetenin 27/12/934 gün ve 2891 sayısındadır.
- 2640 » » Beynelmilel telefomünikasyon mukavelesiyle telli ve telsiz telgraf ve telefon nizamnamesinin tasdiki hakkında olup Resmî gazetenin 1/1/935 gün ve 2895 inci sayısındadır.
- 2641 » » Demiryollar ile Beynelmilel eşya ve yolcu nakliyatına dair olan C. I. M., C. I. V. mukavelelerinin 23 teşrinî sani 1933 de Romada kabul olunan yeni metinlerinin tasdiki hakkında olup Resmî gazetenin 1/1/935 gün ve 2895 inci sayısındadır.
- 2642 » » Ankarada yaptırılan Emniyet âbidesini heykeltraşlık işleri arasına giren heykeller ile parçalarının Güm-rük resminden istisnası hakkında olup Resmî gazetenin 27/12/934 gün ve 2891 sayısındadır.
- 2645 » » Millî iktisat ve tasarruf cemiyetine armağan edilen sesli sinema maki-nasiyla parçaları ve teferruatından gümrük resmiyle başka vergi ve resim alınmaması hakkında olup resmî gazetenin 29/12/934 gün ve 2892 sayısındadır.
- 2646 » » Gümrük Kanununun 49 uncu madde-sini değiştiren kanun olup Resmî

			gazetenin 27/12/934 gün ve 2891 sayısındadır.
2651	»	»	1934 malî yılı bütçesine bağlı D cetvelinin Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekillîği kısmına yeniden konan ücretli iki memur hakkında olup Resmî gazetenin 31 Kânunuevvel 934 gün ve 2894 üçüncü sayısındadır.
2653	»	»	Evkaf Umum Müdürlüğünce alınacak zeytinlikler hakkında olup Resmî gazetenin 31 Kânunuevvel 934 gün ve 2894 üçüncü sayısındadır.
2654	»	»	Ziraat Vekili müesseselerinde yetiştirilen üretme vasıtalarının satılabilmesi ve işler sermaye ile idaresi hakkında olup Resmî gazetenin 31 Kânunuevvel 934 gün ve 2894 üçüncü sayısındadır.
2656	»	»	Tahsili emval kanununa bazı maddelerin eklenmesine dair olup Resmî gazetenin 1/1/934 gün ve 2895 inci sayısındadır.
2662	»	»	2454 numaralı kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasını değiştiren kanun olup Resmî gazetenin 29/12/934 gün ve 2892 inci sayısındadır.
2663	»	»	Muamele vergisi kanununun 2 inci maddesinin 0 fıkrasını değiştiren kanun olup Resmî gazetenin 1/1/935 gün ve 2895 inci sayısındadır.
2664	»	»	Ziraat Vekâletine bağlı Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü ile mektepler ve müesseselerde kullanılacak yabancı devlet tebaasında profesör mütehassıs ve ustalar hakkında olup

			Resmî gazetenin 1/1/935 gün ve 2895 inci sayısındadır.
2665	»	»	İstanbul Rıhtım Dok ve Antrepo Türk Anonim Şirketinin malları ile imtiyaz haklarının satın alınmasına dair olup Resmî gazetenin 1/1/935 gün ve 2895 inci sayısındadır.
2666	»	»	Türkiye ile Yunanistan arsında 30 İlk teşrin 1930 tarihinde imzalanan ikamet ve ticaret ve seyrisefain muahedesini müzeyyel itilâfın kabul ve tasdikına mütedair olup Resmî gazetenin 2/1/935 gün ve 2896 ıncı sayısındadır.
2667	»	»	Sovyet Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı tarafından Türkiye Cümhuriyetine açılan sekiz Milyon dolarlık krediyi müteallik protokolün tasdiki hakkındaki 2434 numaralı kanuna eklenen kanun olup Resmî gazetenin 2/1/935 gün ve 2896 ıncı sayısındadır.
2668	»	»	Balya-Karaaydın Şirketi namına dışardan getirilecek Gazöylin gümrük resminden ve muamele vergisinden muafiyetine dair olan 21/12/934 tarih ve 1895 sayılı kanun hükmünün 1934 malî yılı sonuna kadar uzatılması hakkında olup Resmî gazetenin 2/1/935 gün ve 2896 ıncı sayısındadır.
2669	»	»	Millî musiki ve temsil akademisinin teşkilât kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair olup Resmî gazetenin 2/1/935 gün ve 2896 ıncı sayısındadır.
2670	»	»	Türkiye Cümhuriyetile Amerika Birleşik Devletleri arasında 25/12/934

2671 » »

tarhinde imza olunan karşılıklı me-
talibin tesviesine dair olan itilâfına-
menin tasdiki hakkında olup Resmî
gazetenin 2/1/935 gün ve 2896 inci
sayısındadır.

1934 malî yılı Umumî muvazene ka-
nununa bağlı bütçelerde bazı
değişiklikler yapılmasına ve bazı
bütçelere fevkalâde tahsisat
verilmesine dair olup Resmî
gazetenin 2/1/935 gün ve 2896 inci
sayısındadır.

T. B. M. M. kararları

Türkiye Büyük Millet Meclisi intihabatının yenilenmesine dair

Karar No: 836

Türkiye Büyük Millet Meclisi intihabının yenilenmesine ittifakla
karar verilmiştir

5/12/934

Kânununevvel 1933: Şubat 1934 aylarına aid Divanı Muhasebat raporları hakkında

Karar No: 838

Kânununevvel 1933: Şubat 1934 aylarına aid Divanı Muhasebat
raporları hakkında Divanı Muhasebat Encümenince ittihaz onman
aşağıdaki mukarrerat tasvib edilmiştir.

15/12/1934

1 — Tekaüd ve yetim aylıklarının Muhasebei Umumiye Kanununun 93 üncü maddesi hükmünce zaman geçmesi suretile haktan düşüp düşmemesi tefsir ile kestirilmeğe değer işlerden görülmüştür.

2 — Sahihleri bulununcıya kadar emaneten eytam idarelerince alınmış olan paralar hakkında da 2048 sayılı kanun hükümlerine göre muamele yapılması tefsir ile kestirilmeğe değer işlerden görülmüştür.

3 — 726 numaralı kanun, umumî seferberliğin ilânından son teşrin 1340 başlangıcına kadar Hükümetçe kullanılmış olan deniz vasıtalarının kiralaları bunlardan batan veya sakatlananların ödenecek kıymetlerinin Mahsubu Umumî Kanununa göre ödenmesi lâzımgeleceğini emretmekte bulunduğundan bu gibi borçlarını 459 yılı Mahsuslu Umumî Kanununda yazılı olduğu üzere yirmi sene müddetli tahvil ile ödenmesi lâzımgeleceği yolunda bu fıkra yazılı düşünce yerinde görülmüştür.

4 — Kadastro işlerinde çalıştırılan tapu memurlarına iğreti memurlar gibi yol parası verilmesi lâzımgeleceği hakkında Divanı Muhasebatın bu fıkra yazılı düşüncesi, yerindedir.

5 — Divanı Muhasebatça yapıldığı bu fıkra yazılı bulunan red muamelesi yerinde görülmüştür.

6 — Yabancı memleketlerde yolculuk yapan memurlar için kanun birinci mevki ekspres ve yatak parası verilmesini kabul etmiş olmasına göre Hariciye memurlarının bu suretle yapmış oldukları yol masraflarının ödenmesi lâzımgeleceği ve herhangi bir sebeble birinci mevki yerine ikinci mevki bilet parası verilmek istenilmesi doğru olmadığı cihetle Divanı Muhasebatça yapıldığı bu fıkra yazılı red muamelesi kanuna uygun görülmüştür.

7 — 1932 yılı Bütçe Kanununun 26 ıncı maddesi hükmünün dışında yalnız muallimler bırakılmış olup Maarif Müdürlüğü ise muallimlik olmadığı için bir muallim veya mekteb müdürünün vekâleten yaptığı Maarif Müdürlüğü

için alacağı vekâlet maaşının da sözü geçen 26 inci maddeye göre hesaplanması lâzımgelseğinden Divanı Muhasebatça yapıldığı bu fıkra yazılı red muamelesi yerinde görülmüştür.

8 — 1683 sayılı Tekâüd Kanununun 6 ıncı maddesi tekaüd maaşlarının en çok ne kadar bağlanabileceğini göstermiş olup ister birinci defa tekaüd olanlara ve ister tekaüd olduktan sonra bir iki defa tekrar işte kullanılanlara sonraki hizmetlerde beraber bağlanacak tekaüd maaşlarının kanunun sözü geçen 6 ıncı maddesinde yazılı miktarı geçmemesi lâzımgeldiğinden Divanı Muhasebatça yapılmış olduğu bu fıkra yazılı red muamelesi kanuna uygun görülmüştür.

Eylül: Teşrinisani 1933 aylarına aid Divanı Muhasebat raporları hakkında

Karar No. 837

Eylül: Teşrinisani 1933 aylarına aid Divanı Muhasebat raporları hakkında Divanı Muhasebat Encümenince ittihaz olunan aşağıdaki mukarrerat tasvib edilmiştir.

15/12/1934

1 — Bazı şirketlerden satın alınmış olan hisse senetleri paralarının metruk mallar hesabı carisinden verilmesi doğru görülmemekle beraber 1928 yılındanberi bu hesaplar kapatılmış olduğundan bundan böyle bu yolda işler yapılmayacağı için 1340 - 1926 senelerinde bu suretle yapılmış olan satın alma işleri bu yıllar mutabakat beyannameleri üzerine Yüksek Heyetçe kabul edilmiş ve bu fıkra hesabı kapatılmak istenildiği yazılı bulunan paralar da o zamanki alışların karşılığı ve evvelkilerin ben-

zeri olduğundan Divanı Muhasebatça 2102 numaralı kanuna göre yapılan vize yerinde görülmüştür.

2 — Divanı Muhasebatça yapıldığı bu fıkra yazılı muamele yerinde görülmekle beraber bundan böyle işlerde başka başka düşünlere ve sonunda hakların kaybolmasına yer verilmemek üzere müddetleri bittiği halde çıkarılmıyarak işlerinde kullanılan jandarmaların, kanunların gösterdiği yollarda hizmetlerinin uzatılması işlerinin geciktirilmeksizin yaptırılması lâzımdır.

3 — İğreti bir işle bir tarafa gönderilenlere verilecek yol paraları hakkında eldeki Harcırah kanunu ve kararnamesinin Divanı Muhasebatça anlayış ve yapılış şekli hakka ve işe uygun görülmektedir. Ancak 1846 sayılı kanunun yazılış tarzının başka başka anlayışlara yol verdiği anlaşılmakta ve pek eski zamanlarda yapılmış ve bir çok eklemelerle şimdiye kadar hükümleri devam edegelmiş olan harcırah kararnamesi de bugünkü eksiklikleri karşıliyacık ve dolduracak bir halde olmadığından bunun ve 1846 sayılı kanunun yerine memurlar için yeni ve bütün bu işlerde karşılanan güçlükleri başaracak bir (Yol parası) kanununun çabukça ortaya çıkarılması lâzımdır.

4 — Eski hükümler zamanında bağlanmakta olan maluliyet maaşları da ötedenberi tekaüt ve yetim aylıkları gibi zat maaşlarından sayılmakta olduğundan 1932 senesinde bağlanan bu aylığın daha evvelki senelere aid birikmişleri için 1932 yılı Bütçe Kanununun 11 inci maddesi hükmüne uyularak Hazine tahvili verilmeyeceği hakkında Divanı Muhasebatça verilen karar yerinde görülmüştür.

5 — Aylıklarda yapılan arttırılmalarla kendilerine yeni bir iş verilenlere bağlanacak aylıklar hakkındaki emir ve kararların taşıdıkları günlemeçten sonrası için sayılması lâzımgelceğine göre Divanı Muhasebatça yapıldığı bu fıkra yazılı muamele kanun ve kararlara uygun görülmüştür.

**Muamele vergisi kanununun 2 inci maddesinin (0) fıkrasının
tefsire muhtaç olmadığı hakkında**

Karar No. 839

Muamele Vergisi Kanunu, esas olarak, kuvvei muharrike ile çalışanlarda beş beygirden fazla kuvvet kullananları ve kuvvei muharrikesiz çalışanlarda on ameleden ziyade işçisi olanları bu vergi ile mükellef tutmuştur.

Yalnız kuvvei muharrikesi beş beygir kuvvetinde veya yine yalnız amelesi on olan bir müessesede mükellefiyet mevzuuna girdiğine göre her ikisi bir yerde toplanan bir müessesede bu mükellefiyet hadlerinden biri tam diğeri noksan da olsa mükellefiyet mevzuunun kanunî şartlarından birini haiz olan bu gibi bir müessesede noksan görülen kısımdan dolayı o müessesenin mükellefiyet mevzuu haricinde kalmamasına bir sebep teşkil etmez. Esasen kuvvei muharrikesi olan her müessesenin az çok amele de kullanması tabii bulunduğundan matrahın tayininde her iki şikkın birden mütalea edilmesi icab eder.

Kuvvei muharrike kullanmayan müesseselere gelince, bunlar hakkında fıkranın hükmü esasen çok sarih olduğundan iltibasa mahal verecek bir cihet görülmemiş ve binaenaleyh fıkra tefsire muhtaç bulunmamıştır.

15/12/1934

**İskân adiyeye tâbi muhacirlerin iştigal eyledikleri sanat ve
mesleklerle göre verilmiş olan emvalden gayrisinin istirdadı lâzım
gelmiyeceğine dair**

Karar No. 840

1771 numaralı tasfiyei katiye kanununun dördüncü maddesine göre muhacirlere iskânı adı derecesinde tahsis edilmiş olan emvalin uhdelinde meccanen ipka olu-

narak temlik ve fazlasının borçlanma kanununa tevfigan borçlandırılması icab etmektedir.

Bunlara verilen emval, arazi, bağ ve her nevi bahçeler sanatlarına uygun olmasa bile kanunun sarahati karşısında temlik ve tapuya raptedilmelerinde tereddüt edilmemek lâzımdır. Kaldı ki bunlar, kendilerine tahsis ve temlik edilen emval, arazi, dükkân, bağ ve bahçeleri sekiz on senedenberi imar etmekte olduklarından ve temlik kanunile Kanunu Medenî hükmüne göre müruru zaman dahi hâsıl olduğundan, bu gibilerin temlik muamelelerinin ikmalile artık bu meselenin ortadan kaldırılmasına ve kanunların sarahati karşısında tefsire mahal olmadığına karar verilmiştir.

17/12/1934

**Memurin Kanununun müzeyyel maddesi hükmünün tefsir
yolile teşmiline imkân olmadığı hakkında**

Karar No: 841

788 numaralı Memurin Kanununun müzeyyel maddesinde (Millî Hükümet emrinde bilfiil vazife ifa eden memurinin hizmette bulundukları müddet tekaüd ve mazuliyetlerinde iki kat olarak hesap edilir) denilmesine ve bu kanundan sonra çıkmış olan 946 numaralı kanunun birinci maddesinde de (herhangi bir mahalde usulen tevzif edilmiş) olanların bu hakdan istifade edebilecekleri gösterilmiş bulunmasına göre (Millî Hükümet emrinde bilfiil vazife ifa) etmek sözünün usulen tavzif edilmek şartına bağlı bulunduğu pek açık olduğundan Millî Hükümet kadroları dışında çalışanlara madde hükmünün tefsir yolile teşmiline imkân görülemediği onaylanmıştır.

23/12/1934

**Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1836 sayılı kanunla
değiştirilen 2 inci maddesinin 2 inci fıkrasındaki (meccani
hastaneler) tabirinin tefsirine lüzum olmadığı hakkında**

Karar No: 842

Vergiden müstesna tutulan (meccani hastaneler) cümlesi mutlak ve açık olup ne suretle olursa olsun bedava hasta kabul eden hastaneler kastedilmiş olduğundan bir kısım ücretli hasta kabul ederek bundan alacağı parayı ihtiyacına karşılık tutsa ve kârı hiç bir şahsa aid olmasa bile umumun menafiine hadim olmıyan ve hakikî veya hükmî şahıslar tarafından açılabilmesi mümkün olan ve bu itibarla kendilerinden fesih halinde mevcudlarının kime geçeceği ancak nizamnamelerde veya umumî heyetlerinin kararı ile ve hakikî eşhastan ise o şahsın kendi arzusu ile bir tasarruf yapılabilmek mümkün olan bir hastanenin veraset ve intikal vergisine matrah olabilecek bir bağışlama veya herhangi bir bedelsiz tasarruftan dolayı vergiden istisna etmek için kanunun açık ve mutlak olan hükmünü genişletmeğe lüzum ve mahal olmadığına ve kanunun tefsirine lüzum bulunmadığına karar verilmiştir

23/12/1934

**Şûrayı Devlet Umumî Kâtibliği ile Azalıklarına seçilenler
hakkında**

Karar No: 843

Şûrayı Devlet Umumî Kâtibliğine Gümrükler Umum müdürü Cemil ve Azalıklarına Şûrayı Devlet Başmuavini Muammer ile Samsun Valisi Mustafa Arif seçilmişlerdir.

23/12/1934

**Nüfus Kanununun 11 inci maddesinin son fıkrası
hükümünün Adliye Hare Tarifesi Kanunile kalkmış olup
olmadığı hakkında tefsir yolile karar
vermeğe lüzum olmadığına dair**

Karar No: 844

Nüfus Kanununun 11 inci maddesinde ad, kayıd ve yaş düzeltmelerinde alâkalı kimselerle C. M. leri tarafından açılacak davalarda hare alınmıyacağı yazılıdır.

Bu kanundan sonra çıkan Adliye Hare Tarifesi Kanununda da kıymet takdiri mümkün olmıyan işler için verilecek kararlardan maktu hare alınacağı gösterilmektedir.

Nüfus Kanunu hususî hükümleri ihtiva ettiğinden ve sonradan çıkan Hare Tarifesi Kanununda ise o kanunun harçtan istisna ettiği işler için hare alınacağı hakkında açık bir hüküm olmadığından Nüfus Kanununun hususî hükmü yerinde durmakta ve bu sebeble hare alınması lüzumu hakkında tereddüde mahal bulunmamakta olduğundan bu iş hakkında tefsir yolile karar vermeğe lüzum olmadığına ve Nüfus Kanununun (11) inci maddesinin hükmü yürümükte bulunduğuna karar verilmiştir.

23/12/1934

**Memurin Kanununun muaddil 1777 sayılı kanunun 3 üncü
maddesine göre açık maaşı almakta olanların memur sayılıp
sayılamıyacağı ve 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 7 inci babında
yazılı inzibati cezaların Adliya Bakanlıği memur ve kâtibleri
hakkında da tatbik edilib edilemeyeceği hakkında**

Karar No: 845

1 — Vekâlet emrine alınmış olanların; Devlet bütçe-

sinden maaş alanları, sicil ve kadroda kayıtlı bulunmaları ve Bakanlık teşkilâtına bağlılıkları, devam etmekte olması memuriyetle alâkalarının kesilmiş olmadığını göstermekte ve muvakkat bir müddet için hizmetten menedilmiş olmaları da ancak inzibatî bir tedbir mahiyetinde bulunmakta olduğundan Bakanlık emrine alınmış Adliye memur ve kâtiblerinin memur sayılarak haklarında Hâkimler Kanununun 7 inci babı hükümlerinin tatbik edilmesi 788 ve 1777 sayılı kanunların özüne ve sözüne uygun düşeceği görülmüştür.

II— 2556 sayılı Hâkimler Kanununun muvakkat maddesinin 9 uncu bendine göre Bakanlık memur ve kâtibleri hakkında da tatbikına salâhiyet verilmiş olan 126 inci maddedeki hüküm, görülen lüzum üzerine banların işlerinden çıkarılabilmeleridir.

Kanunun yedinci babında yazılı tevbih, maaş kesme, derece tenzili ve tahvil gibi daha hafif olan diğer inzibatî cezaları vermek 788 sayılı Memurin Kanun ile salâhiyetli makamlar için zaten tanınmış bir hak olduğundan Hâkimler Kanunu ayrıca bu salâhiyeti tekrarlamakta lüzum görmemiş ve bu bakımdan kanunun yedinci babında yazılı diğer inzibatî cezaların Bakanlık kâtib ve memurları için de tatbik edilib edilmeyeceğinin tefsir mevzuu olmayacağı kararlaştırılmıştır.

23/12/1934

Büyük Millet Meclisinin tatiline dair

Karar No: 846

Kurultayın bu toplantı senesi içinde gelen işler bitirilmiş ve intihabın yenilenmesi de Kurultayca onaylanmış bulunmasına göre bu devrenin 1 mart 1935 tarihine kadar tatiline karar verilmiştir.

23/12/1934

**Tekaüt Kanununun 26 ve 52 inci
maddelerinin tefsiri**

Tefsir No. 203

1683 numaralı Askerî ve Mülkî Tekaüt Kanununun 26 ıncı ve 52 inci maddeleri mucibince yapılan toptan tediyeler hizmet mukabili tazminat hükmündedir.

5/12/1934

Tekaüt Kanununun 66 ıncı maddesinin tefsiri

Tefsir No. 204

Belediye memuriyetlerinden tekaüt edilebilecekler için, 68 inci madde hükmü mahfuz kalmak şartile, 66 ıncı maddedeki hususî bütçeler tâbirinde belediyeler dahildir.

6/12/1934

**Askerî ve Mülkî Tekaüd Kanununun 50 inci ve muvakkat 5
inci maddelerinin tefsiri**

Tefsir No. 205

300 kuruş ve daha aşağı maaş alan mütekaid, dul ve yetimlerin tasfiyeye tâbi on senelik maaşlarının hesabında, muamele hesabile tasfiye tarihine kadar teraküm edecek miktar dahil değildir. Bunların ayrıca verilmesi iktiza eder.

10/12/1934

**Devlet memurları maaşatının tevhid ve teadülüne dair olan
kanunun 8 inci maddesinin tefsiri**

Tefsir No. 206

1452 sayılı kanuna bağlı kadro cetvelinde derecesi gösterilen bir memuriyette evvelce bulunanlardan (B) serisine dahil derecelerden birine 1452 sayılı kanunun neşriden evvel tayin edilmiş olanların, evvelce bulunmuş oldukları memuriyet (A) serisine dahil derecelerden olduğu ve (B) serisinden (A) serisine terfi için geçmesi icab eden 15 sene müddet de dolmuş olduğu takdirde, (A) serisindeki dereceye olan kazanılmış hakları sonradan (B) serisindeki bir dereceye tayin edilmiş olduklarından dolayı haleldar olmayacağı gibi 15 seneden fazla olarak geçmiş memurluk müddetlerinin, kanunun müsaadesi nisbetinde, (A) serisinde evvelce bulundukları derecenin daha yükseğine terfi edilmelerine ve terfi ettikleri derecenin maaşını almalarına mâni değildir.

20/12/1934

**Devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair 1452
sayılı kanunun 5 inci maddesinin son fıkrasının tadili hakkındaki
kanunun tefsiri**

Tefsir No. 207

4/VII/1932 tarih ve 2041 sayılı kanunun birinci maddesindeki (Daimî ücretli) tâbirinin, mevcut memurların meslekî bilgilerini arttırmak maksadile açılan ve kurs mahiyetinde bulunan mekteplerde muallimlik edenlere şümülü yoktur.

20/12/1934

Menkul ve gayrimenkul emval ile bunların intifa haklarının ve daimî vergilerin mektumların haber verenlere verilecek ikramiyelere dair kanunun 1 inci maddesinin tefsiri

Tefsir No. 208

1905 sayılı kanunun birinci maddesinde bahsolunan aidiyetin tahakkuku; gayrimenkulde mülkiyetin veya intifam Hâzineye geçmesi ve menkulde bunlara Hâzinece vaz'iyed edilmesi ve nakidde tahsil edilmesi iledir. Müruruzaman, aidiyeti bertaraf edilebilir. Tahsil taksitle yapılırsa ikramiye hâzineye giren miktarla mütenasib olur. Nakid veya malın ihbar üzerine Hâzineye aidiyeti taayyün ettikten sonra bunun herhangi bir takas veya hesablaşmağa tâbi tutulması tahsil hükmündedir.

20/12/1934

Muhtelif maddelerden alınacak istihlâk vergisi hakkındaki 2458 sayılı kanunun muvakkat maddesile 2546 sayılı kanunun 3 üncü maddesinin tefsiri

Tefsir No. 209

Muhtelif maddelerden alınacak istihlâk vergisi hakkında 30 Mayıs 1934 tarih ve 2458 sayılı kanunun muvakkat maddesile bu kanuna ek olan 5 Temmuz 1934 tarih ve 2546 sayılı kanunun 3 üncü maddesi mucibince alınacak Vergilerin tarh ve tahakkuk muameleleri 2458 sayılı kanunun beşinci maddesi hükmüne tâbidir.

20/12/1934

Veraset ve intikal vergisi kanununun 1 inci Maddesinin tefsiri

Tefsir No. 210

Türkiyede ikametgâhı olan bir yabancıya vasiyet ve miras suretile geçen veya her hangi bedelsiz ve ivazsız bir tasarruf ile kazanılan menkul ve gayrimenkul mallardan yurd dışında bulunanlardan veraset ve intikal vergisi alınmaz.

22/12/1934

Devlet memurları maaşatrnrm tevhid ve teadülüne dair kanunun on dördüncü maddesinin tefsiri

Tefsir No: 211

Tevhid ve teadül kanununa bağlı cetvellerde sayılan maaşlı hizmetlerde ücretle çalışanların tekaüd maaşlarının tamamı kesilir.

23/12/1934

Kararnameler

Kararname No: 1648/2

Türkiye ile Yunanistan arasında aktedilib Hariciye vekilliğinin 2/12/1934 tarih ve 47930/901 sayılı tezkeresile gönderilen takas anlaşması ve merbutları ile ikamet, ticaret ve seyrisefain mukavelesine müzeyyel itilâf İcra Vekilleri Heyetinin 2/12/1934 toplanışında tetkik edilerek

bunlardan tarife tenzilâtını ihtiva eden müzeyyel itilâfın, 2294 sayılı kanunun verdiği salâhiyete istinaden ve 15 birinci kânun 1934 den itibaren muvakkaten ve diğerlerinin de yukarıda yazılı tarihte kat'î olarak mer'iyete girmek üzere tasdikleri onay edilmiştir.

2/12/1934

Türkiye ve Yunanistan arasında takas anlaşması

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmetile Yunanistan Cümhuriyeti Hükûmeti, anlaşma ve dostane teşriki mesai polititikalarının ruhunu ticarî münasebetlerinin tanzimine de tatbik ve ticaret mübadelelerine bugünkü ahvale , uygun bir surette azamî inkişaf imkânlarını bahşetmek hususunda aynı arzu ile mütehassıs olduklarından, aralarındaki ticarî mübadeleleri, elyevm iki memleket arasında mer'i olan 30 Birinci teşrin 1930 tarihli ticaret ve Seyrisefain muahedesinin hükümlerini haleldar etmemek üzere, aşağıdaki rejime tâbi tutmağa karar vermişlerdir.

Madde 1 — Merbut 1 numaralı listede yazılı Yunan menşe ve mevritle mallar, mikdar itibarile tahdide tâbi tutulmaksızın, Türkiyeye ithal edilecektir. Merbut II numaralı listede yazılı mallar, her maddenin hizasında gösterilen miktarlar dairesinde ithal edilecektir.

Yunan ithalâtı aynı zamanda umumî kontenjan rejiminden de istifade edeceklerdir.

Yunan mallarının Türkiyeye ithal tarzı ve tediye usulü müteakip maddelerde gösterilmiştir.

Madde 2 — Yunanistana ithal edilecek Türkiye menşe ve mevritle mallar, tediye usulleri noktasından, beş kısma ayrılmışlardır.

Birinci kısım canlı hayvanları ve taze balıkları ihtiva eder.

İkinci kısım, yumurta, hububat, kümes hayvanları, peynirler, soğan, sarımsak, jambon, pastırma, sucuk ve atları ihtiva eder.

Üçüncü kısım pamuk ve yünü ihtiva eder.

Dördüncü kısım kömür ve tuzlu ve konserve balıkları ihtiva eder.

Beşinci kısım, diğer Türk mahsullerinin kâffesini camidir.

Madde 3 — Birinci kısma giren Türk mallarının Yunanistana ihracından mütevellit alacakların % 50 si serbestçe transferi yapabilecek dövizlerle, mütebaki % 50 si ise, 9 uncu maddede anlatılan takas bonoları sistemde, aynı kıymette Yunan menşe ve mevritli malların Türkiyeye bilfiil ithali suretile takas edilecektir.

Madde 4 — İkinci kısma dahil olan Türk mallarının tediyesi, Türkiye ve Yunanistanın kliring anlaşmaları aktettikleri veya edecekleri, ve Yunanistanın aktif ve Türkiye'nin pasif birer sold'u bulunduğu memleketlerin Merkez Bankalarında veya Takas Ofislerinde Yunanistan Bankasının bloke kalan alacaklarından mahsup edilmek suretile yapılacaktır.

Bu maksatla, Yunanistan Bankası tarafından Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası namına bir hususî hesap açılacaktır. İkinci kısma giren malların Yunanistana ithalinden husule gelecek alacaklar bu hesaba Türk lirası üzerinden matlûp kaydedilecektir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bu suretle teşekkül eden matlubatı, yukarıda sözü geçen Banka ve Takas Ofislerine tahsis edecek ve bu meblâğların karşılığını Türk ihracatçılarına ödeyecektir.

Bu anlaşmanın mer'iyete girmesinden evvel, Yunanistan Bankası ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbu tediye sisteminin tatbikat şeraiti üzerinde mutabık kalacaklardır.

Madde 5 — Üçüncü kısma giren malların bedellerinin

tamamı, Türkiyeye hususî kliring sistemile serbestçe veya her maddenin karşısında yazılı kontenjan miktarlarına kadar ithal edilecek olan aşağıda yazılı Yunan mallarının bedellerde takas edilecektir.

Şurası tasrih edilmelidir ki mevzuübahis olan Türk ve Yunan malları, Türkiye ve Yunanistana, ancak bu maddede derpiş edilen hususî kliring yolile ithal edilebilecektir.

Hususî kliringe giren Yunan malları aşağıda yazılı olanlardır:

		Kg.
71 c	Gayri	mahdut
106 a	6.000	
106 b	6.000	
106 c	6.000	
107 a	3.000	
107 b	2.000	
107 c	1.000	
274	Gayri	mahdut
366	»	»
367	»	»
368	»	»
377 D.E.F	20.000	
378 D.E.F	20.000	
379 C.D.E.F	30.000	
380	30.000	
652	İktisat Vekâletinin müsalesile	

Madde 6 — Dördüncü kısma giren Türk mallarının Yunanistana ihracından mütevellit alacakların % 50 si, 3 taraflı kliring sistemine dair olan dördüncü madde hükümlerine tevfikân, Yunan Bankasının, Merkez Bankaları veya Takas Ofisleri nezdinde bloke kalan alacaklarından mahsup edilecek, ve mütebaki % 50 si, 5 inci maddede tarif edilen hususî kliring usulile Türkiyeye bilfiil ithal edilecek

aynı kıymetteki Yunan menşe ve mevritli mallarla Takas suretile tesviye edilecektir.

Madde 7 — Beşinci kısma giren Türk mallarının Yunanistana ihracından mütevellit alacakların % 35 şî transferi serbestçe yapılabilecek olan dövizlerle, % 40 kî takas bonolarile ve mütebaki % 25 şî tripartit kliring usulüne dair olan dördüncü maddenin hükümlerine tevfikân, Yunanistan Bankasının Merkez Bakalarında veya Takas Ofislerinde bloke kalan alacaklarından mahsup suretile tesmiye edilecektir.

Madde 8 — Tarafeynden biri beynelmilel ticaretini işbu anlaşmanın hüsnü surette tatbikine hail teşkil edecek umumi mahiyette bir hükümle tadil ettiği takdirde, diğer taraf, işbu anlaşmanın, tahaddüs eden yeni şeraite uygun bir şekle ifrağını talep etmek salâhiyetini haizdir.

Şurası da mukarrerdir ki, tarafeynden biri üçüncü bir devlete daha müsait bir ticaret rejimi bahşettiği takdirde, aynı rejim diğer âkit tarafından talep edilecek, ve icabında işbu anlaşmanın o suretle tadili maksadile müzakerata girişilecektir.

Madde 9 — Üçüncü maddede mevzuubahis olan takas bonoları esasına müstenit takas sistemi şu suretle işliyecektir:

1) Birinci kısma giren malların bedellerinin % 50 sinin ve beşinci kısma giren malların bedellerinin % 40 ının drahmi olarak tutarı Yunanistan Bankasına yatırılacaktır. Bu banka alâkadar Türk ihracatçısı namına veya emrine aynı bedelde vadesiz ve faizsiz takas bonoları ihraç edecektir. Bu takas bonoları münhasıran Türkiye'ye bilfiil ithal edilecek olan Yunan emtiasının bedellerini ödemeye sarfedilecektir.

2) Türkiye'ye yapılan Yunan emtiası ihracatı bedellerinin takas bonolarile sureti tesviyesine gelince: Yunanistan bankası mevzuubahis olan Yunan mallarının Türkiye'ye müteveccihen tahmil edilmiş olduğunu gösteren evrakı

subutiyeinin hini ibrazında mezkûr bonoların muhteviyatını alâkadar ihracatçıya tediye edecektir. -

3) Bono hamilleri tarafından vuku bulacak talep üzerine Yunanistan Bankası, tevdi edilen bonolar mukabilinde ve aynı kıymette müteaddit müfrez bonolar çıkarabilecektir. Bu müfrez bonoların muhteviyatı Yunanistan Bankası tarafından tesbit edilecektir.

4) İşbu anlaşmaya tevfikân Yunanistan Bankası tarafından verilecek olan takas bonoları anlaşmanın hitamından 6 ay sonraya kadar imtidat eden bir müddet zarfında Yunan emtiası mubayaasında sarfedebilecektir.

5) Takas bonoları atideki hususatta da istimal edilecektir:

a) Yunanistana seyahat eden Türkler tarafından, adam başına 7500 drahmi olarak ve senede minhayselmecmu 5.000.000 drahmiyi geçmemek şartile,

b) Türk bandıralı gemilerin Yunan limanlarında mubayaa edecekleri Yunan mahsulü erzaklarına sarfedilmek üzere,

6) Yunanistan Bankası her geçen ay zarfında ihraç- edilen ve bedeli tasviye edilen bonoların esmanım Türkiye Cümhuriyet Merkez Bankasına bildirecektir.

Madde 10 — Hususî kliringin işleyebilmesi için ihracatçı memleket menşe şahadetnamelerine, takdiri kıymet komisyonu mahsusu tarafından tesbit edilecek olan cif kıymeti dercedecektir.

Her memleket kendi arazisine yapılacak ithalâtın cif kıymetini aynı komisyon marifetile takdir ettirecektir.

Şayet menşe şahadetnamesinde yazılı kıymet ile Takdiri Kıymet Komisyonu tarafından ithalât için tesbit edilen kıymet arasında % 5 den fazla bir tahalüf zuhur edecek olursa, hususî kliring sisteminin tatbikedilebilmesi için iki komisyonun yekdiğerile mutabık kalması lâzımdır.

Şurası da mukarrerdir ki, diğer hallerde kıymetlerin

takdirine münhasıran itilal «eden memleketin Takdiri Kıymet Komisyonu salâhiyettardır.

Madde 11 — Bu anlaşmada tesis edilen tediye usulleri münhasıran Yunanistana bilfiil ithal edilen mallara tatbik edilecektir.

Bu takyid hükmü transit tarikile ve Yunan merkez ve limanları vasıtasile sair ecnebi memleketlere ithal edilen Türk mallarına ait dövizlere teşmil edilmeyecektir.

Madde 12 — Her iki taraf arazilerine yapılacak ithalâtın salâhiyettar herhangi bir gümrükten icrasına müsaade etmeyi taahhüt ederler.

Madde 13 — Her iki akit taraflar navlun ve yolcu biletleri esmanı olarak Türkiye veya Yunanistanda tediye edilen ve Yunan veya Türk vapurcularına irsali icap eden meblâğların döviz olarak transferine müsaade etmeyi taahhüt ederler.

Madde 14 — İşbu anlaşma 15 Birinci kânun 1934 den itibaren 6 ay için muteberdir. Bu ilk devrenin hitamından bir ay evvel feshi ihbar edilmediği takdirde daha bir 6 ay için kendiliğinden temdit edilmiş olur.

Ankarada 10 İkinci teşrin 1934 tarihinden 2 nüsha olarak imza ve teati edilmiştir.

1 numaralı liste

Türkiyeye serbestçe ithal edilebilecek Yunan menşeli mallar Türk Gümrük Tarife Pozisyonları:

- 36 A.
- 66 A. B.
- 68
- 102 A. B. C.
- 103
- 126
- 132
- 163
- 164 A. B.
- 165

169		
179		(Portakal müstesna)
223	D.	(Ziraat Vekilliğinin müsaadesile)
228		
230		
231		
234	C. D.	
238		
261		
275		
277	B.C. H.	
280		
281	A. C.	
300		(Şapka kalıbı, şablon denilen bilcümle yaylı ayakkabı kalıpları),
302		
305		
306		
307		
321	A.	
324		
328	A.	
330	C.	
332		
341	C.	
342		
356		
359	A.B.	
360		
363	B.	
376		
399		
417	A.B.	
449		
459		
464		(Yalnız sünger taşı ve tozu)

- 467 A. C.
 468
 471 (Yalnız tasfiye toprağı, kaolin, felespat ve
 ateş toprağı)
 477 (Yalnız asfalt mamulâtı))
 481 C.D. (İktisat Vekilliliğinin mütekaddim müsadesile)
- 483 A.B.
 484
 485
 487 A.B.C.D.
 488
 490
 492
 493
 494 A.B. 1
 495
 496
 497 A, B.
 498 A. 1 A. 2
 499 A.
 500 A.B.
 502
 503
 504
 505
 511 C.D.
 515
 529 B.C.D.H
 530
 531
 533
 534
 536
 537 A.C.
 538 C.D.

545	A. B.	
552		
553		
557	A. B.	
558		
559	A.	
562		
565	A. B.	
569	H. 1	
570		
573		
577	D.	
596		
607	D.	
623	A.	
627		
632		
648		
651		(İktisat Vekilliğinin müsaadesile)
653	A. B.	
664		
665		
666	2. E. F.	
700	B.	
702		
703	A. C. D. H. V.	
704		
706	A. B. C.	
708		
709		
718		
754		
756	B.	
756	C.	(Nebati esaslı olup Yunan Devletinin bir lâboratuvarı tarafından verilmiş bir)

şehaaetnameyi haiz (Türk
Konsolosluğu vizesine hacet yoktur.)

756 Ç.

768

792

805

810

812 B. C. D. H. V.

814 (Sıhhat ve İçtimai Mpavenet Vekilli
ğinin müsaadesile)

816

853 A. (Yalnız asetat dahil)

853C.

854 (Sıhhat ve İçtimaî Muavenet
vekilliğinin müsaadesile)

861

(Türkiye ile kliring mukavelesi yapmış memleketlere ithali serbest bırakılmış olan makineler ve teferruatını ihtiva eden B. listesi Yunanistana da teşmil edilmiştir.

II numaralı liste

Aşağıda yazılı kontenjanlar mikdarında Türkiyeye ithal edilebilecek olan Yunan menşeli eşya

Pozisyon numarası	Kile
535	10 000
541	10 000
653 C	1 000

30 Birinci teşrin 1930 tarihinde Ankarada imzalanan Türkiye ile Yunanistan arasındaki İkamet, Ticaret ve Seyrisefain muahedesine müzeyyel itilâf

Bir taraftan

Yunanistan Reisicumhuru Hazretleri.,

Diğer taraftan

Türkiye Reisicümhuru Hazretleri.

İki memleket arasındaki emtia mübadelâtını mümkün mertebe inkişaf ettirmek arzusu ile mütehasşis olduklarından, 30 birinci teşrin 1930 tarihinde Ankarada imzalanan Türkiye ve Yunanistan arasındaki İkamet, Ticaret ve Seyrisefain muahedesile konsolide edilmiş olan Türk tarifesinde bazı tadilât icrasını kararlaştırmışlar ve

Yunanistan Reisicümhuru
Millî İktisat Nazırı Mösyö Jorj

Pesmazoğlu'yu

Yunanistanın Türkiye'deki Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi Mösyö C. M. Sakellaropoulo'yu ve

Türkiye Reisicümhuru İktisat Vekili Mahmud Celâl Beyefendiyi Hariciye Vekâleti Kâtibi Umumisi, Büyük Elçi Menemenli Numan Beyefendiyi

Salâhiyettar murahhasları olarak tayin etmişlerdir. Usulü dairesinde salâhiyettar olan mumaileyhim âtideki hükümleri kararlaştırmışlardır.

Madde 1 — 30 birinci teşrin 1930 da Ankarada imzalanan Türliye ile Yunanistan arasındaki İkamet, Ticaret ve Seyrisefain muahedesine bağlı B listesi atideki tadilât ile ipka edilmiştir.

Türk Tari- fesi No.	Emtianın cinsi	31/5/1934 tarihli	
		kanunla tesbit edilen ta'ife	Bahşedilen tenzilât % si
Ex 179	Mandalina ağaç kavunu	30.—	%35
231	Terebentin yağı (nebatî neft, esansı dahil)	22.50	» 60
277 bv,	Sakız	40.—	» 30
277 lı	Kolofan	4 —	» 45
754 y	Asit nitrik	9.75	* 50
754 k	Asit kloridrik, sülfürik	30.—	» 50
754 L	Asit kloridik, sülfürik	3.75	» 50

Madde 2 •— Tasdik edilip musaddak nüshaları Atinada teati edilecek olan işbu müzeyyel itilâf, 30 birinci teşrin

1930 da Ankarada imzalanan Türkiye ile Yunanistan arasındaki İkamet, Ticaret ve Seyrisefain muahedesinin bir cüz'ü mütemmimidir.

İşbu müzeyyel itilâf 15 birinci kânun 1934 den itibaren muvakkaten tatbik edilecektir.

10 ikinci teşrin 1934 de Ankarada iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Müşterek Beyanname

Son günlerde Ankarada aktetmiş oldukları içtimalarda Türk ve Yunan İktisat Vekilleri, Türkiye ve Yunanistanın İktisadî sahada sıkı bir teşriki mesaisinin eşkâlini tetkik etmişlerdir.

İki Vekil, bu maksatla, rüçhanlı gümrük tarifeleri tesisi ve hattâ iki memleket arasında bir gümrük birliği aktini ve keزالik müşterek bir sanayi politikasının tespiti imkânlarını derpiş etmişlerdir.

İktisat Vekilleri, ve bunlar vasıtasile Türk ve Yunan Hükümetleri, mezkûr gayelere en yakın bir atide varabilmek şeraitini tetkik etmeyi ve bunların tahakkukunu temin etmeğe salih çareleri faaliyetle araştırmayı kararlaştırmışlardır.

Ankara 10 İkinci teşrin 1934

Pesmazoğlu M. Celâl

Ankara: 10 2 inci teşrin 1934

Kâtibi Umumî Beyefendi,

Zatîlilerile ve İktisat Vekili Mahmud Celâl Beyfendile vaki görüşmelerimiz neticesinde, iki memleketin birinde bloke kalan ticarî düyunat mes'elesinin aşağıda izah edilen sureti halli kabulde mutabık bulunduğumu nazarı itilâmıza vaze'tmekle şerefyabım.

«10 ikinci teşrin 1934 tarihli Türk - Yunan takas anlaşmasının hini imzasında müteakabilen Türk: ve Yunan tebaası lehine Yunanistan ve Türkiyede mevcut olup Bankada mütedahil ve bloke kalmış ticarî borçlardan mütehassıl paralar karşılıklı olarak takas edilecektir. Şayet takas ic-

rasında iki memlekettten biri lehine bir fazla mevcut olursa lehine fazlalık zuhur eden taraf bu fazlalığa tekabül eden meblâğı serbest döviz olarak nakle müsaade etmeğı taahhüt eder.»

En yüksek saygılarımın kabulünü rica ederim Kâtibi Umumî Beyefendi;

Menemenli Numan Beyefendi,
Hariciye Vekâleti Kâtibi Umumisi

ANKARA

Ankara: 10 2 inci teşrin 1934

Vekil Beyefendi,

Şu mealde bugünkü tarih ve numaralı mektubunuzun vusulünü bildirmekle şerefyabım:

«Zatîâlilerile ve İktisat Vekili Mahmud Celâl Beyefendile vaki görüşmelerimiz neticesinde iki memleketin birinde boleke kalan ticarî düyunat mes'elesinin aşağıda izah edilen sureti halli kabulde mutabık bulunduğumu nazarı ittılâma vazetmekle şerefyabım.

10 İkinci teşrin 1934 tarihli Türk - Yunan takas anlaşmasının hini imzasında müteakabilen Türk ve Yunan tebaası lehine Yunanistan ve Türkiyede mevcut olup bankada mütedahil ve bloke kalmış ticarî borçlardan mütehassıl paralar karşılıklı olarak takas edilecektir. Şayet takas icrasında iki memlekettten biri lehine bir fazla mevcut olursa lehine fazlalık zuhur eden taraf bu fazlalığa tekabül eden meblâğı serbest döviz olarak nakle müsaade etmeğı taahhüt eder.

En yüksek saygılarımın kabulünü ..... Hazretleri.

Bu tahrirat muhteveyatıle tamamen mutabık bulunduğumu Hükümetim namına beyan ile kesbi şeref eylerim.

En yüksek saygılarımın kabulünü rica ederim Vekil Beyefendi.

Mösyö Pesmazoğlu Cenapları

Helen Cümhuriyeti Millî İktisat Vekili

ANKARA

Kararname No: 1685/2

2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununun 6 ıncı maddesi (İ) fıkrasına göre dairelerin umumî ve müşterek yiyecek, giyecek, yakacak ihtiyaçları ile inşaat işleri için kullanılacak şartname formülleri hakkında Maliye Vekillığının 12/11/1934 tarih ve 27334/149 sayılı teklifi üzerine Başvekâlet Müsteşarının reisliği altında teşkil olunan hukuk müşavirlerinden ve Şûrayı Devletten alınan bir üyeden mürekkebe komisyon tarafından tertib olunan ilişik şartname formüllerinin tatbiki; İcra Vekilleri Heyetince 5/12/1934 tarihinde onay edilmiştir.

5/12/1934

Devlet dairelerinin umumî ve müşterek ihtiyaçları için alınacak yiyecek, giyecek veya yakılacak eşya şartnamelerinde bulunması lâzımgelen umumî ve müşterek esasları gösteren ve hususî şartları alâkâh dairelerce lüzumunda eklenilecek formül

Kapalı zarf usulü ile eksiltme şartnamesi**Eksiltme nasıl yapılacağı:**

1— .....
.....

Kapalı zarf ile eksiltmeye konmuştur. [1]

2490 Sayılı kanun 2723 sayılı Resmi Gazetededir.

[1] Noktaların yerine, eksiltmeyi açan idarenin adı ve eksiltmeye konan işin ne olduğu yazılır.

Eksiltmenin ne vakit yapılacağı:

2 — Eksiltme . ..... tarihinde .....- günü saat .....de yapılacaktır [1]

Eksiltmenin yapılacağı yer:

3 — Eksiltme.....da ..... binası içinde toplanan ..... komisyonca yapılacaktır.

Eksiltmeye girebilmek şartları:

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerde şu şartlar aranır:

A - Kanuni ikametgâhı olması,

B - İstekli bir şirket olduğu takdirde:

1 — İdare merkezinin bulunduğu yer mahkemesinden ve ya sicilline kayıtlı bulunduğu ticaret odasından veya sair resmî bir makamdan şirketin sicille kayıtlı ve halen faaliyette olduğuna dair bu eksiltmenin ilanı, tarihinden sonra alınmış bir belgeyi haiz olması,

2 — Şirketin sirkülerinin veya şirket adına tekliflerde bulunacak kimselerin, bu şirketin vekili olduğunu gösterir noterlikten tasdikli vekâletname göstermesi,

C - Yabancı tabaasının on senedenberi Türkiyede mukim ve ticaret sicillerinde kayıtlı bulunması, [2] D - Yabancı şirketlerin B ve C fıkralarında yazılı şartların her ikisini de haiz bulunması, (Türkiyede şubesi olmıyan şirketlerin belgesi Türkiye Cumhuriyeti konsoloslarınca tasdik edilmiş bulunacaktır)

E -(...) cı sayıda yazılı muvakkat teminatı vermesi,

,F—..... [3]

[1] Bu saat, tatil zamanından en aşağı bir saat önce olmalıdır.

[2] 15,000 liradan fazla olan işlerde bu kayıtlı konulmaz.

[3] İsteklilerden işin icabı olarak fennî ehliyet ve ihtisaslarına ve başka hususlara aid kâğıd ve belgeler aranmak istenilir ise bunların neler olduğu da bu sayıda gösterilecektir.

Eksiltmeye giremeyecekler:

5 — 2490 numaralı kanunun 4 üncü maddesinde yazılı kimseler gerek doğrudan doğruya ve gerek bir vasıta ile eksiltmeye giremezler. Bu yasağı saymıyarak girenler eksiltmeye girmiş ve üzerine ihale yapılmış bulunur ise ihale bozularak muvakkat teminat ve mukavele yapılmış bulunur ise mukavele feshedilerek kat'î teminat, İrad kaydolunur ve kanunun 51 inci maddesi hükmü tatbik edilir. Şukadar ki müteahhidin istihkakı var ise kendisine verilir.

Tahmin edilen bedel:

6 — Satın alınacak malın bedeli..... lira olarak tahmin edilmiştir.

Eksiltmeye konulan eşyanın miktarı:

7 .....

Eksiltmeye konulan işin mahiyeti, vasfı ve fennî Şartları: [1]

8 .....

Yerli mal ve vasıtalar ve maddelerden istifade:

9 .....

Teslim tarihi:

10 —.....

---

[1] Bu şartlar ayrı bir kâğıd üzerine yazılmış ise bu kâğıdlar şartnamenin eki sayılacaktır.

Teslimde ihtirazı kayıd:

11 — Müteahhid tarafından getirilen eşya için memurun bir gûna ihtirazı kayıd dermeyeran etmeksizin tesellüm kâğıdı vermiş olması dairenin şartnameye aykırılık iddiasına ve şartname hükümlerinin tatbikına engel olamaz.

Teslim yeri:

12 — .....

Teslim ve muayene şartları:

13— A-.....

B-.....[2]

C - Getirilen malın muayenesi zaman içinde yapılır ve muayene sırasında hazır bulunması için müteahhide tebliğ edilir. Hazır bulunursa muayene neticesi yazılan rapor kendisine imza ettirilir, hazır bulunmazsa keyfiyet raporda yazılır.

D - Müteahhid bu rapor gününden ve eğer rapor yazılırken bulunmamışsa kendisine bildirme yapıldığı günden itibaren .... gün içinde muayeneye itirazda bulunabilir.

E - Bu takdirde ilk muayenede bulunmıyanlara dairece ikinci 'bir muayene yaptırılır. Bu ikinci rapor kat'î ve mahkemelerde ihticaca kâfi olacağı taraflarca şimdiden kabul edilmiştir. [1]

Vaktinden evvel teslim:

14 — Mallar teslim tarihinden evvel verilmek istenilirse

---

[2] Bu sayıdaki noktalar komisyonca işin icabına göre doldurulur.

[1] Bu fıkralar hükmü işin icabına göre değiştirilebilir.

daire kabul etmekte muhayyerdir. Bu tesellüm, bedelin tediyesi zaman ve şartını değiştiremez.

Tediye şartları:

15 —.....
 ..... ita eniri kesildiği ve vizeye tâbi olanlar
 Divanı Muhasebatça vize edildiği tarihten itibaren .....
 zamanda..... veznesinden tediye yapılacaktır. Bu müddet
 içinde tediye yapılmazsa geri kalan taahhüdü için mukaveleyi
 feshetmekte müteahhid muhayyerdir. Ancak bu hakkını
 kullanacağını ..... gün vadeli bir noter ihbarnamesile
 bildirmesi şarttır.

Resim, vergi ve masrafların kime aid olduğu:

16— .....
 .....

Muvakkat teminat:

17 — Muvakkat teminat miktarı ..... liradır.

Muvakkat teminat olarak şunlar alınır:

A - Tedavülde olan Türk parası,

B - Hükümetçe tayin edilen bankaların resmî formüle mutabık ve
 .....tarihinden ..... tarihine kadar müddetli olarak
 verecekleri teminat mektupları.

C - İstikrazı Dahilî ve Ergani Demiryolları İstikrazı veya bunların
 evsafında çıkarılacak Devlet tahvilleri,

D - Devlet bütçesinden ödenmeleri meşrut faizli ve on beş seneye
 kadar kısa vadeli Hazine tahvil veya bonoları (reslimalinden kalan
 kısmın itibarı kıymeti üzerinden)

E - .....[2]

(Bu esham ve tahvilât muameleye en yakın borsa

---

[2] Hükümetçe kabul edilmiş bulunan esham ve tahviller yazılacaktır.

cetvelleri üzerinden % 15 noksanile alınır ve bu esham ve tahvilât hamiline muharrer ise doğrudan doğruya kabul edilir; nama muharrer bulunanlar hangi şirkete aid ise o şirketçe tescil edilmiş olmadıkça kabul edilmez.)

F - Birinci derece ve sırada ipotek edilmiş gayri menkuller [3].

Teminat teslim yeri:

18 — 17 inci maddenin A, C, D, E fıkralarında yazılı para veya para mahiyetindeki evrak ve senedleri teminat olarak vermek isteyenler doğrudan doğruya mal sandığına yatırmağa mecburdur. Komisyonlar bunları alamaz.

Kat'î teminat:

19 — Kat'î teminat, ihale bedeli üzerinden kanunun 16 ıncı maddesi hükümlerine göre hesap ve mukaveleye dercedilecektir.

20 — 17 inci sayıda yazılı kıymetlerden herhangi biri kat'î teminat olarak kabul edileceği gibi birinci derece ve sırada ipotek edilmiş gayri menkuller dahi kat'î teminat olarak kabul edilecektir.

Gayri menkullerin ipotek kıymeti, Bina ve Arazi Vergisi Kanunlarındaki kıymetin % 20 eksigidir.

21 — 17 inci maddenin D fıkrasında yazılı esham ve tahvilât kıymetinde % 15 fazla düşkünlük olursa müteahhid yapılacak tebligatın ertesi gününden itibaren 10 gün içinde teminatını yukarıdaki sayıda yazılı miktara çıkarmağa mecburdur Aksi takdirde protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet kalmaksızın daire mukaveleyi feshedebilir. Ve eldeki esham ve tahvilât satılarak esmanı irad kaydolunur.

22 — İhale kat'ileştiği tarihten itibaren (1) .....15 gün

[3] 20,000 liradan yüksek ekşitmeler için yazılır.

[1] Komisyonun salâhiyetinden yukarı olanlar için Vekâletin tasdi ki tarihinden itibaren.

içinde müteahhid muvakkat teminatı kat'î teminat miktarına çıkarmağa ve mukaveleyi yapmağa ve noterliğe tescil ettirerek daireye vermeğe mecburdur. Bu mecburiyete riayet etmediği takdirde protesto çekmeğe ve büküm almağa hacet kalmaksızın ihale feshedilecek ve muvakkat teminat 2490 numaralı kanunun 51 inci maddesi hükmü mahfuz kalmakla beraber Hâzineye irad kaydedilecektir.

İsteklerin salâhiyeti:

23 — İstekli, zarfın açıldığı günden itibaren teklifinden geri dönemez. Ancak 15 gün içinde salâhiyetli makamın tasdik veya reddi kendisine tebliğ edilmezse talib ihale tarihinden en çok bir ay zarfında daireye yazı ile bildirmek şartile taahhüdünden dönebilir.

Taahhüdün yapılmaması halinde:

24 — Müteahhid, mukavele yapıldıktan sonra taahhüdün den vaz geçerse protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet kalmaksızın kat'î teminat Hâzineye irad kaydolunur ve kanunun 51 inci maddesi hükümleri tatbik edilir.

25 — Müteahhid, malları teahurla teslim ettiği takdirde geçen her gün için ..... lira ceza verecektir. Şukadar ki bu teahhur .... günü tecavüz ederse daire bu cezayı alarak beklemekte veya yukarıki madde hükmünü tatbik etmekte muhayyerdir. (2)

26 — Müteahhidin getirdiği malların % 5 miktarına kadarı muayene ve şartlara uygun bulunmazsa mukavelenin feshine gidilmiyerek muvafık olan mallar kabul ve olmyanlar reddedilir. Şukadar ki reddedilen malın bedeli verilmez ve bir misli ceza olarak teminat akçasından alıkonularak Hâzineye irad kaydedilir. (2)

---

[2] Taahhüdün müsaid olmadığı hallerde 25 ve 26 ıncı maddeler şartnameye konulmaz.

27 — Getirilen malların şartlara uygun olmadığı anlaşılarak geri çevrilmesi lâzımgelen hallerde .... gün içinde müteahhid tarafından bulunduğu yerden kaldırılması mecburidir. Bu müddet içinde kaldırılmaz ise bundan sonra geçecek her gün için müteahhid ..... lira ceza verecektir. Alınacak ceza hiçbir zaman ..... günden fazlaya çıkarılamaz. Bundan sonra da mallar kaldırılmazsa satılarak bu yoldaki masraf ve matlûbat alıkonulduktan sonra üst tarafı müteahhid hesabına emaneten irad kaydedilir. Bunun için protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet olmayacaktır.

Teminatın iadesi:

28 — Taahhüd tamam ve mukavele ile şartnameye uygun olarak yapıldığı sabit olduktan sonra kat'î teminat, derhal geri verilir. Ve gayri menkulün ipoteği çözülür.

Teklif mektupları:

29 — İstekliler, teklif mektuplarını bir zarf içerisine koyarak kapayıp mühürlıyecekler ve bu zarfın üzerine işim ve adreslerini yazacaklardır. Bu mühürlü zarf, muvakkat teminata aid makbuz veya teminat mektubu ve bu şartnameye göre kendilerinden istenilen, diğer belgelerle birlikte ikinci bir zarfa koyarak bu zarfı da mühürlıyeceklerdir. Dış zarfın üzerine yalnız teklif mektubunun hangi işe aid olduğunu yazacaklardır.

Teklif mektubunda şartnameye ve mukavelename projesinin tamamen okunub kabul edildiğinin, ve teklif edilen fiyatların hem yazı ve hem rakamla açık olarak yazılması ve silinti olmaması lâzımdır. Aksi takdirde mektupları reddedilir.

Mektupların tevdi zamanı:

30 — Teklif mektupları eksiltmenin açma saatinden bir

saat evvelvane kadar sıra numaralı makbuz mukabilinde eksiltmeyi yapacak komisyon reisliğine verilecektir.

Mektubların ikinci maddede gösterilen saate yetişmek üzere iadeli taahhüdlü mektub şeklinde gönderilmesi caizdir. Bu halde dış zarfın mühür mumu ile iyice kapatılmış olması ve isteklinin adı ile açık adresinin ve teklif mektubunun hangi işe aid olduğunun yazılması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez.

31 — Şartnameye muvafık olmıyan veya içinde şartname dışında şartları ihtiva eden tekliflere itibar edilmez.

32 — İhale katileştikten sonra tekarrür eden bedele zam veya tenzil yapılamaz. Ancak Vekâlet, ihale hakkında bir karar verinciye kadar eksiltmeyi yapan komisyona mukarrer bedelin % 15 inden aşağı olmamak üzere ve kat'î teminat vermek şartile teklif olunacak tenziller kabul edilir. Bu takdirde uhdesine- ihale icrası için istizan edilen istekliye keyfiyet tebliğ ve tenzil icrasını kabul ettiği takdirde iki istekli arasında bir celseye mahsus olmak üzere alenî eksiltme açılarak en müsaid bedel teklif edene ihale edilir. Ve keyfiyet aid olduğu madama bildirilir. Bundan sonra artık tenzil teklifleri kabul edilmez.

Mücbir sebebler:

33 —.....

İhtilâfların halli:

34 — Bu şartnamenin ve akdedilecek mukavelenin tatbikından doğabilecek her türlü ihtilâflar âlde dairenin bulunduğu mahkemelerde ve 2490 numaralı kanun hükümleri dairesinde hallolunacaktır.

Müteahhidin eksiltme yapılan mahaldeki kanunî ikametgâhı:

35 —.....
.....

Lahika:

Açık eksiltme şartnameleri bu formüldeki 29, 30, 31 inci maddeler çıkarılarak tanzim edilir.

Devlet dairelerince yaptırılacak inşaat şartnamelerinde bulunması lâzımgelen umumî ve müşterek esasları gösteren ve hususî şartları alâkalı dairelerce lüzumunda eklenecek formül:

Kapalı zarf usulile eksiltme şartnamesi

Eksiltme şekli:

1 —.....
kapalı zarf ile eksiltmeğe konmuştur, [1]

Eksiltmenin ne vakit yapılacağı:

2 — Eksiltme ..... tarihinde ..... günü, saat .....de yapılacaktır. [2]

Eksiltmenin yapılacağı yer:

3 — Eksiltme ..... da ,..... binası içinde toplanan .....komisyonca yapılacaktır.

Eksiltmeye girebilmek şartları:

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerde şu şartlar aranır:

A - Kanunî ikametgâhı olması,

B - İstekli bir şirket olduğu takdirde:

---

[1] Noktaların yerine, eksiltmeyi açan idarenin adı ve eksiltmeye onan işin ne olduğu yazılır.

[2] Bu saat, tatil zamanından en aşağı bir saat önce olmalıdır.

1 — İdare merkezinin bulunduğu yer mahkemesinden ve ya sicilline kayıtlı bulunduğu ticaret odasından veya sair resmî bir makamdan şirketin sicille kayıtlı ve halen faaliyette olduğuna dair bu eksiltmenin ilâm tarihinden sonra alınmış bir belgeyi göstermesi,

2 — Şirketin sirkülerini veya şirket adına tekliflerde bulunacak kimselerin, bu şirketin vekili olduğunu gösterir noterlikten tasdikli vekâletname göstermesi,

C - Yabancı tabaanın on senedenberi Türkiyede mukim ve ticaret sicillerinde kayıtlı bulunması, [3]

D - Yabancı şirketlerin B ve C fıkralarında yazılı şartların her ikisini de haiz bulunması, (Türkiyede şubesi olmayan şirketlerin belgesi Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslanca tasdik edilmiş bulunacaktır)

E - (...) cı sayıda yazılı muvakkat teminat vermesi,

F - .....[4]

G - İsteklilerin eksiltme şartnamesini, icabında konulacak mukavele projesini ve Nafia işleri umumî şartnamesini ve sair ilişik evrakı imza etmiş olmaları.

Eksiltmeye giremeyecekler:

5 — 2490 numaralı kanunun 4 üncü maddesinde yazılı kimseler gerek doğrudan doğruya ve gerek bir vasıta ile eksiltmeye giremezler. Bu yasağı saymıyarak girenler eksiltmeye girmiş ve üzerinde ihale yapılmış bulunur ise ihale bozularak muvakkat teminat ve mukavele yapılmış bulunur ise mukavele feshedilerek kat'î teminat irad kaydolunur. Ve kanunun 51

---

[3] 15,000 liradan fazla olan işlerde bu kayıtlı konulmaz.

[4] İsteklilerden işin icabı olarak fennî ehliyet ve ihtisaslarına Ve başka hususlara aid kâğıd ve belgeleri aranacak ise bunların neler olduğu da bu sayıda gösterilecektir.

inci maddesi hükmü tatbik edilir. Şukadar ki müteahhidin istihkakı varsa kendisine verilir.

Keşif bedeli:

6 — Yaptırılacak .....ın muhamen keşif bedeli .....liradır.

Yaptırılacak inşaatın yeri:

7 — .....
.....

İnşaatın fennî ve hususî şartları:

8 — Yapılacak .....in mahiyet ve vasıfları ile hu susî ve fennî şartlar ve müteahhidin kullanacağı malzemenin nevileri ve plân ve Nafia işleri umumî şartnamesi ve (sair evrak) bu şartnameye bağlıdır. Bunları tetkik ve hükümlerini kabul ettiklerini teklif mektublarında yazmak şarttır.

Yapının kontrolü:

9 — İnşaat müddetince yapı yerinde bulundurulacak bir veya müteaddid memur inşaatı kontrol edecektir. Bu memurun keşif ve şartlar dairesinde göstereceği lüzumlara müteahhid riayet etmeğe mecburdur. Şukadar ki bu memurun kontrolü tasvibi, müteahhidi keşif ve şartname hükümlerini ihlâl etmiş olmak mesuliyetinden kurtaramaz.

Müteahhid ile bu memur arasında anlaşamamazlık olur ise bunu ..... komisyonu halledecektir.

Yapı sırasında kaza olur ise:

10 — Yapı sırasında hâdis olabilecek kazalardan ve bu kazaların sebep olacağı zararlardan doğrudan doğruya müteahhid mesul olacaktır.

İşçilerin değiştirilmesi:

11 — Müteahhid idare veya memuru tarafından tebdili istenilen işbaşı ve emekçileri derhal değiştirilecektir

İnşaatın bitirme müddeti:

12 —.....
 .....

İşe başlama zamanı:

13 — Mukavelenamenin imzası tarihinden itibaren.....gün içinde işe başlamak ve ..... gün sonundaki işi tamamlamak şarttır. Aksi takdirde geçen her gün için ..... lira ceza verecektir. Şukadar ki bu teahhür ..... günü tecavüz ederse daire bu cezayı alarak beklemekte veya mukaveleyi feshetmekte muhayyerdir.

İş programı tanzimi:

14 — Mukavelenin imzası tarihinden itibaren .... gün zarfında müteahhid bir iş programı tanzim ederek Daire ve Fen Heyetine tasdik ettirecektir. Resmî tatil günleri ve çalışmaya havanın fen noktasından müsaid olmadığı günler müstesna olmak üzere diğer bütün günler programa uygun ve faal olarak geçirilecektir.

Başka türlü hareket edilir ise protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet kalmaksızın mukavelenin feshine gidilebilecektir.

15 — Müteahhid işçilerin istihkakını muntazaman tediye edeceği gibi malzeme bedellerini de zamanında tesviye etmiş bulunacaktır.

Yerli mal ve vasıtalar ve maddelerden istifade

16 — .....
 .....
 .....

Kabul edilmeyen malzeme:

17 — Fen icabı olarak vasıfları ve muayyen şartları haiz olmıyan malzeme red olunur. İdare memurunun bu

yoldaki raporuna aynı günde itiraz edilebilir. Bu itiraz.....ca tetkik edilerek red ve rapor tasvib edilir ise müteahhid bunları değıştirmeğe ve yapı yerinden kaldırmaya mecburdur Bu yüzden hasıl olabilecek gecikmeler yapı müddetinin uzatılmasını icab ettirmez.

Vergi ve fiatların yükselmesi hali:

18 — Müteahhid ihale tarihinden sonra vergi ve resimler konulması ve malzeme fiatının yükselmesi ve nakliye, işçi ücretlerinin artması gibi sebeblere istinad ederek fazla para verilmesi veya müddet uzatılması gibi taleplerde bulunamayacaktır.

Yapının ilk muayenesi:

19 — Yapının bitirildiği müteahhid tarafından yazı ile ..... Daireye bildirilecektir.

Bu tarihten itibaren .....gün zarfında müteahhid veya vekili hazır olduğu halde yapı muayene edilerek fennî ve hususî bütün şartlara uygun ve kabule şayan olduğuna dair rapor verilecektir. Muayenede müteahhid hazır bulunmaz ise rapora keyfiyet yazılacaktır.

Muayenede görülecek noksanlar:

20 — Verilen raporda fennin icablarına veya ihale şartlarına aykırı kısımlar bulunduğu tesbit edilecek olur ise müteahhid bunları raporda tayin edilecek müddet içinde sökmeğe veya tamamlamağa veya yenilemeğe mecburdur.

İlk muayenenin netayici:

21 — İlk muayeneden sonra muvakkat kabul yapılması ve yapının işgal edilmesi inşaatın kat'î kabulü mana ve hükmünü tazammun etmez.

Muhafaza masrafları:

22 — Kat'î kabul yapılıncaya kadar yapının güzel bir halde

muhafazası ve kazadan doğan hasarlar müteahhide aid olacaktır.

Vaktinden evvel teslim:

23 — Yapının taahhüd edilen tarihten evvel bitirilmesi halinde daire muvakkat kabul muamelesini tatbika muhayyerdır. Bu tatbik, bedelin tediyesi zaman ve şartlarını değiştirmez.

Tediye şartları:

24 — .....ita emri kesildiği ve vizeye tâbi olanlar Divanı Muhasebatça vize edildiği tarihten itibaren ..... zamanda ..... veznesinden tediye yapılacaktır. Bu müddet içinde tediye yapılmaz ise geri kalan taahhüdü için mukaveleyi feshetmekte müteahhid muhayyerdır. Ancak bu hakkını kullanacağını .....gün vadeli bir noter ihbarnamesile bildirmesi şarttır.

Resim, vergi ve masrafların kime aid olacağı:

25 — .....
.....

Muvakkat teminat:

26 — Muvakkat teminat miktarı ..... liradır.

Muvakkat teminat olarak, şunlar alınır:

A - Tedavülde olan Türk parası,

B - Hükümetçe tayin edilen bankaların resmî formüle mutabık ve .
.....tarihinden ..... tarihine kadar müddetli olarak verecekleri teminat mektupları.

C - İstikrazı Dahilî ve Ergani Demiryolları İstikrazı veya bunların evsafında Devlet tahvilleri,

D - Devlet bütçesinden ödenmeleri meşrut faizli ve 15 seneye kadar kısa vadeli Hazine tahvil veya bo-

nolan (resûlmalinden kalan kısmın itibârî kıymeti üzerinden)

E -..... [1]

(Bu esham ve tahvilât muameleye en yakın borsa cetvelleri üzerinden % 15 noksanile alınır ve bu esham ve tahvilât hâmiline muharrer ise doğrudan doğruya kabul edilir. Nama muharrer bulunanlar hangi şirkete aid ise o şirketçe de tescil edilmiş olmadıkça kabul edilmez)

F - Birinci derece ve sırada ipotek edilmiş gayri menkuller [2]

Teminatın teslim yeri:

27 — 29 uncu maddenin, A, C, D, E fıkralarında yazılı para veya para mahiyetindeki evrakı teminat olarak vermek isteyenler doğrudan doğruya mal sandığına yatırmağa mecburdur. Komisyonlar bunları alamaz.

Kat'î teminat miktarı: [3]

28 — .....
.....
.....

Kat'î teminat:.

29 — 26 ıncı sayıda yazılı kıymetlerden herhangi biri kat'î teminat olarak kabul edileceği gibi birinci derece ve sırada ipotek edilmiş gayrimenkuller dahi kat'î teminat olarak kabul edilecektir.

Gayrimenkullerin ipotek kıymeti, Bina ve Arazi Vergisi Kanunlarındaki kıymetin % 20 eksigidir.

30 — 26 ıncı maddenin D fıkrasında yazılı esham ve tahvilât kıymetinde % 15 fazla düşkünlük olursa müteah-

---

[1] Hükümetçe kabul edilmiş esham ve tahviller yazılacaktır.

[2] 20,000 liradan yüksek eksiltmeler için yazılır.

[3] İhale bedeli mikdarına göre kanunun 16 ve 19 uncu maddelerinde yazılı nisbet ve şekil dairesinde hesap edilir ve ona göre mukaveleye yazılacağı kaydolunur.

hid yapılacak tebligatın ertesi gününden itibaren on gün içinde kat'î teminatını yukarıdaki sayıda yazılı miktara çıkarmağa mecburdur. Aksi takdirde protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet kalmaksızın daire mukaveleyi feshedebilir ve eldeki esham ve tahvilât satılarak esmanı irad kaydolunur,

31 — İhale katileştiği tarihten itibaren [1] 15 gün içinde müteahhid muvakkat teminatını ihale bedeli üzerinden kat'î teminat miktarına çıkarmağa [2] ve mukaveleyi yapmağa ve noterliğe tescil ettirerek daireye vermeğe mecburdur. Bu mecburiyete riayet etmediği takdirde protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet kalmaksızın ihale feshedilecek ve muvakkat teminat 2490 numaralı kanunun 51 inci maddesi hükmü mahfuz kalmakla beraber Hâzineye irad kaydedilecektir.

İsteklilerin salâhiyeti:

32 — Talib zarfların açıldığı günden itibaren teklifinden geri dönemez, ancak 15 gün içinde salâhiyetli makamın tasdik veya reddi kendisine tebliğ edilmezse talib ihale tarihinden en çok bir ay zarfında idareye yazı ile bildirmek şartile taahhüdünden dönebilir.

Taahhüdün yapılmaması hallerinde:

33 — Müteahhid mukavele yapıldıktan sonra taahhüdün den vazgeçerse protesto çekmeğe ve hüküm almağa hacet kalmaksızın kat'î teminat Hâzineye irad kaydolunur Ve kanunun 51 inci maddesi hükümleri tatbik edilir.

Teklif mektupları:

34 — İstekliler, teklif mektuplarını bir zarf içerisine koyarak kapayıp mühürlıyecekler ve bu zarfın üzerine

---

[1] Komisyonun salâhiyetinden yukarı olanlar için Vekâletin tasdiki tarihinden itibaren.

[2] Bu kayid 50,000. liradan yukarı işlerde tayyedilecek ve kanunun 19 uncu maddesi hükmü yazılacaktır.

isim ve adreslerini yazacaklardır. Bu mühürlü zarfı, muvakkat teminata aid makbuz veya banka teminat mektubu ve bu şartnameye göre kendisinden istenilen diğer belgelerle birlikte ikinci bir zarfa koyarak bu zarfı da mühürlıyeceklerdir. Dış zarfın üzerine yalnız teklif mektubunun hangi işe aid olduğunu yazacaklardır.

Teklif mektublarında şartnameye ve mukavele projesinin tamamen okunup kabul edildiğinin ve teklif edilen fiyatların hem yazı ve hem rakamla açık olarak yazılması ve silinti olmaması lâzımdır, aksi takdirde mektupları reddedebilir.

Mektupların tevdi zamanı:

35 — Teklif mektupları eksiltmenin açma saatinden bir saat evveline kadar sıra numaralı makbuz mukabilinde eksiltmeyi yapacak komisyon reisliğine verilecektir.

Mektupların ikinci maddede gösterilen saate kadar yetişmek üzere iadeli taahhüdlı mektub şeklinde gönderilmesi caizdir. Bu halde dış zarfın mühür mumu ile iyice kapatılmış olması ve isteklinin adı ile açık adresinin ve teklif mektubunun hangi işe aid olduğunun yazılması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez.

36 — Şartnameye muvafık olmıyan veya şartname dışında şartlar ihtiva eden tekliflere itibar yoktur.

37 — İhale katileştikten sonra tekarrür eden bedelde zam veya tenzil yapılamaz. Ancak Vekâlet, ihale hakkında bir karar verinceye kadar eksiltmeyi yapan komisyona mukarrer bedelin % 15 inden aşağı olmamak üzere ve kat'î teminat vermek şartile teklif olunacak tenziller kabul edilir. Bu takdirde uhdesine ihale icrası için istizan edilen istekliye keyfiyet tebliğ ve tenzil icrasını kabul ettiğı takdirde ilki istekli arasında bir celseye mahsus olmak üzere alenî ek-

siltme açılarak en müsaid bedel teklif edene ihale edilir. Ve keyfiyet aid olduğu makama bildirilir. Bundan sonra artık tenzil teklifleri kabul edilmez.

Mücbir sebebler:

38 —.....
.....

İhtilâfların halli:

39 — Bu şartnamenin ve aktedilecek mukavelenin tatbikından doğabilecek her türlü ihtilâflar âkid dairenin bulunduğu mahkemelerde ve 2490 numaralı kanun hükümleri dairesinde hallolunacaktır.

Müteahhidin eksiltme yapılan mahallerdeki kanunî ikametgâhı:

40 —.....
.....
.....

Teminatın geri verilmesi:

41 — Kat'î teminat taahhüd tamam ve mukavele ile şartnameye uygun olarak yapıldığı anlaşılarak müteahhidin ilişiği kesilerek kat'î kabulden sonra derhal geri verilecek ve gayri menkul alınmış ise ipoteği çözülecektir.

Lâhika:

Açık eksiltme şartnameleri bu formüldeki 37, 38, 39 uncu maddeler çıkarılarak tanzim edilir.

Nafia işleri şeraiti umumiyesi

Nafia işlerine aid olup gerek münakaşa ile, gerek pazarlık tariki ile ihale edilen her türlü inşaat ve imalâtın icrasına dair mukaveleler şeraiti atiyeye tâbidir.

Birinci fasıl — mukavele akdi

1 — Mûnakaşanın tasdikini müteakib vali başmühendis tarafından tasdik edilmiş ve usulüne tevfikân resmiyet iktisab ettirilmiş evrakı atiyeden müteşekkil dosyayı makbuz mukabilinde müteahhide ita eder.

Hulâsai keşfiye, fiat bordrosu (cetveli) tafsilâtı keşfiye defteri ve keşfin yapılmasına esas teşkil eden bilcümle evrak ile bu şeraiti umumiyenin (matbu) bir nüshası ve mûnakaşa şartnamesinin musaddak bir sureti.

Mukavelenin akdi ve mûnakaşa masarifi

2 — Müteahhid, mûnakaşanın tasdik edildiğinin kendisine tebliğinden nihayet on gün zarfında mukavelenin akdi için daireye müracaat etmeğe mecburdur. Mûnakaşanın tasdikini ve mukavele ile merbutatının teati ve kâtibi adilce tasdiki için usulüne ve kavanini mer'iyesine tevfikân ihtiyari muktazi bilûmum rûsum ve masarîf müteahhide aiddir. Bundan maada birinci maddede zikredilen evrakın ve mûnakaşa zabıtnamesinin pul ve tasdik harçları da keza müteahhide aiddir. Müteahhid bu müddet zarfında mukaveleyi imza etmez ise teminat akçesi zaptolunarak mûnakaşa feshedilir.

Müteahhidin ikametgâhı

3 — Müteahhid, imalât mahallinin yakınında bir ikametgâhı kanunî tayin ve ittihaz etmeğe ve bu ikametgâhı tahriren vilâyete iş'ar ve iraeğe mecburdur. Mûnakaşanın tasdikinin kendisine tebliğinden itibaren on beş gün zarfında bu şeraiti ifa etmediği takdirde müteahhide yapılacak her nevi tebligat ve ihtarat bu hususta mukavelenamede tasrih olunacak mahallin en büyük mülkiye memurini vasıtası ile yapılacak ve bu tebligat müteahhide ifa edilmiş gibi muteber olacaktır. İmalâtın kabulü kafisinden sonra müteahhid imalât kurbünde ikametgâh ittihazı mecburiyetinden varestedir.

İkinci fasıl — İmalâtın icrası ve müsaade almadan işin devri

4 — Müteahhid, idarenin tahrirî müsaadesini istihsal etmeden taahhüdâtını gerek kısmen ve gerek tamamen müteahhidi sanilere devredemez müteahhid her halde gerek idareye, gerek amele ve gerek üçüncü şahıslara karşı bizzat şahsan mes'uldür. Tahrirî müsaade istihsal etmeden, taahhüdünü kısmen veya tamamen müteahhidi saniye devrettiği takdirde idare hale göre ya mukaveleyi fesih veya masarifi ile zarar ve ziyanı müteahhide aid olmak üzere işi tekrar münakaşaya vazetmek şıklarından birisini ihtiyar etmek hakkını haizdir.

5 — Mukaveledenamenin teatisini müteakib işe başlamazdan evvel idarenin mühendisi ile müteahhidin fen memuru işi mahalli ameliyatta zemine tatbik ederek piketaj yapacaklar ve bu hususta teslim ve tesellüm muamelesini natik bir zabıtname tanzim edeceklerdir. Bu zabıtname iki nüsha olarak tanzim edilerek idare ile müteahhid arasında teati olunacaktır.

Ameliyatın icrası için ihtarname

6 — Müteahhid mühendisten emir aldığı müteakib işe başlamağa mecburdur. Ameliyat esnasında imalâtın icrasına muktazi tafsilât resimleri, vesika ve sairenin musaddak suretleri mühendis tarafından kendisine meccanen verilir.

Mühendis tarafından keşifnamenin tatbiki için icabına göre kendisine verilecek nümunelere, ihtarnamelere, profil, plân ve haritalara, müteahhid harfîyen tatbiki hareket etmeğe mecburdur.

Müteahhid ameliyat esnasında mühendis tarafından kendi mes'uliyeti tahtında tahriren emredilen ve yalnız bu şart dahilinde icra edilen tadilâta dahi aynı suretle tatbiki hareket edecektir. Mühendisin emri tahririsine müs-

tenid olduğunu isbat etmedikçe bu gibi tadilâttan mütevellid metalib nazarı itibara alınmaz.

Müteahhid kendisine tebliğ edilen ihtarname muhteviyatının mukavele hududunu tecavüz ettiğine kani olursa itirazatını esbabı mücibesile beraber ihtarnamenin tarihi tebliğinden itibaren on gün zarfında serdetmeye mecburdur. Bu müddetin mürurundan sonra müteahhidin itiraz hakkı sakıt olur. Müteahhidin itirazı ihtarname icabının icrasını taahur ettirmez. Meğer ki aksi mühendis tarafından emredilmiş olsun.

Şantiyelerin inzibatına dair talimat

7 — Mahallî ameliyatın, şantiyelerin inzibatı için başmühendisin teklifi üzerine vali tarafından istar olunan evamir ve talimata müteahhid riayet etmeğe mecburdur.

Müteahhidin iş başında huzuru

8 — Teahhüdün devamı müddetince müteahhid, ameliyat mahallerinden ayrılamaz. Ancak gaybubeti esnasında işleri hiç bir veçhile taahhur veya tevakkufa uğramıyacak surette kendisini istihlâf edebilecek ve mühendis tarafından şayanı kabul görülecek birisini tevkil etmek suretile iş başından ayrılabilir. Müteahhid, her talep vukuunda Nafia dairesine azimet ve inşaat üzerindeki devirleri esnasında mühendislerle refakat etmeğe mecburdur.

Müteahhid müstahdemininin intihabı

9 — Müteahhidin her türlü memurin ve müstahdemini meyanında hilesi, liyakatsizliği ve itaatsizliği görülenlerin tebdilini talebe mühendisin hakkı vardır. Memurin ve amelesinin malzemenin ihzar ve istimalinde ve sair hususattaki hile ve sui istimalinden ve fena imalâttan müteahhid mes'uldür.

Amelenin miktarı

10 — Her sınıftan amelenin miktarı, yapılan işin mik-

tar ve ehemmiyetile daima münasib bulunacaktır. Ecnebi amelenin miktarı mukavelenamede tesbit edilen nisbeti tecavüz edemez.

Mühendisin, bu şeraitin tamamii ifasını teftiş ve temin edebilmesi için kendi tarafından tayin edilecek evkatı muntazamada, kendisine amelenin san'at ve milliyet miktarını mübeyyin bir cetvel verilecektir.

Amele istihkakının tediyesi

11 — Müteahhid amele ve müstahdeminin istihkakını muntazaman tesviye etmeğe mecburdur. Tediyaın mükerreren teahhur ettiği görülürse idare, amelenin teahhur etmiş olan istihkaklarını müteahhidin alacağından tevkif ile doğrudan doğruya tediye etmek hakkını haizdir.

Ameliyattan mütevellid kazalar ve hastalıklar

12 — Ameliyat sebeble amelenin duçar olduğu hastalıklar veya yaralanma gibi kazalarda, müteahhid kendi masarifiyle tedabiri sıhhiye ittihazına mecbur olacak ve bu yüzden veya her ne suretle olursa olsun ahara bir zarar hadis olmasından dolayı hükmen verilmesi lâzım gelecek tanzimatın tediye ve ifası müteahhide raci olacaktır.

13 — İnşaatın tesis edileceği araziye idare müteahhide meccacen teslim edecektir. Bu hususta müteahhid arazi mubayaa veya istimlâki için hiç bir masraf ihtiyarına mecbur olmayacaktır.

Müteahhidin masarifi müteferriası

14 — Müteahhid; ambar, baraka, çadır, araba velhasıl ameliyatın icrasına muktazi her türlü alât ve edevatı kendi masarifiyle ihzar ve tedarike mecburdur.

Mukavelenamede istisnaen zikredilen alât ve edevat bu kayiddan müstesnadır.

15 — Ameliyat mahallerinin tertib ve tanzimi; hizmet yolları küşadı ve buna müteferri imalâtın zemine tatbiki ve mesahası, masarifi, kazık, sicim, filâma... gibi levazım

ihzaratı icab ettiği takdirde, ameliyat mahallerinin tenviri ve ameliyattan sonra ve kabulü muvakkat ve kat'iler esnasında inşaatın tecrübesi masarifi velhasıl sureti umumiyede ameliyata müteallik biltümle masarifi müteferrik aza müteahhide aiddir.

Malzemenin menşesine, nev'ine ve istimaline müteallik vezaif

16 — Taş, kum ve emsali malzeme evrakı keşfiyede gösterilen mahallerden alınır. Küşad edilecek ocakların masarifi müteahhide aiddir. Müteahhid ledelhace kendi masarifi ocaklar küşad eder; bu hususta malzeme ihracına ve efrada aid taş ocakları ile sair arazinin muvakkaten işgaline müteallik kavanin ve nizamata riayete mecburdur. Malzemenin ihraç, nakil ve depo edilmesinden tahaddüs edebilecek tazminatı idareye müracaat etmeden kendisi tediye eder. Müteahhid, her defa talep edildikçe bu maddede zikredilen vezaif hizmet yollarile şantiyelerin tesisi için muktazî tazminatı tediye ettiğini mübeyyin vesaiki göstermeğe mecburdur.

Müteahhid tarafından teklif edilen ocaklar

17 — Müteahhid keşifnamede gösterilen ocaklar yerine, cinsi bu ocaklarınkine lâakal muadil olduğu mühendislerce kabul edilen diğer ocaklar açmayı teklif ve talep ederse bu yeni ocakların malzemesini kullanmak müsaadesini istihsal eder. Ve bu malzemenin ihraç, nakil, kırma ve yontulmasından dolayı münakaşa bedeli üzerinden bir gûna tenzilât yapılmaz.

Şu kadar ki: Keşifnamede muharrer ocaklar matlub hasılatı vermezse mühendisin tahrirî talebi üzerine başka bir ocak işletilir. Ve ocak keşifnamedekine nisbetle fazla masarifi müstelzim bulunursa icab eden farkı fiat müteahhide tesviye olunur. Yeni ocakların sahiblerle itilâf edemezse bunları kullanmak için usulüne tevfikân müsaadei resmiye ita edilir.

Gösterilen ocaklardan ihraç edilen malzeme ile ticaret yapılması memnuiyeti

18 — Müteahhid taahhüdünün icrası için idare tarafından kendisine bahşedilen hukuka istinaden işlettiği ocaklardan istihsal ettiği malzemeyi ocak sahibinin müsaadei tahriryesini almadan hususî inşaatı veya sair Nafia Devlet ve Belediye inşaatında istimal edemez

Malzemenin cinsi

19 — Kullanılacak her nevi malzeme cinsi alâdan olacak, mükemmel, kusursuz olarak işlenecek ve kavaidi sanata tevfikân yerlerine konulacaktır. Malzeme ancak mühendis veya tevkil edeceği memurlar tarafından muayene ve muvakkaten kabul edildikten sonra kullanılabilir.

(Bu kabul muamelesine rağmen imalâtın kabulü kafisine kadar fena cinsten olduğu veya fena yapıldığı mühendis tarafından görülecekler atılacak ve müteahhid tarafından değiştirilecektir. Reddedilen veya kabulden sonra atılmasına lüzum görülen malzeme, mühendisin göstereceği lüzuma göre ya üzerlerine boya ile işaret konularak hitamı ameliyata kadar imalât mahallinde bırakılacak veya verilecek bir mühlet zarfında müteahhid fena malzemeyi kaldırmazsa idare tarafından doğrudan doğruya müteahhid hesabına kaldırılacak ve masarifi müteahhidin istihkakından ve bulunmadığı takdirde teminat akçesinden alınıp kapatılacaktır.

Malzeme ve imalâtın eb'ad ve şekli

20 — Müteahhid kendiliğinden projede hiç bir tadilat yapamaz. Eb'adı veya sureti istimali ve şekil ve vaziyeti keşifname veya ihtarnamelere tevafuk etmiyen malzemeyi mühendislerin emrile değiştirmeye ve bu kabul imalâtı bozup yeniden yapmağa mecburdur.

Maamafi eğer mühendisler müteahhid tarafından yapılan tadilatın kavaidi san'ata ve zevki selime muhalif olmadığını tasdik ederlerse yeni şekiller muhafaza edilir.

Ancak bu takdirde müteahhidin daha büyük eb'adda ve miktarda malzeme kullanıldığı ve daha ziyade el emeği sarfettiği vesilesile tazminat talebine hakkı olamayacaktır. Bu gibi hallerde istihkak raporlarına merbut mesaha cetvelleri keşifnamede gösterilen veya ihtarname ile tebliğ edilen eb'ad üzerinden tanzim olunur. Eğer kabul edilen yeni şekilde eb'ad ve el emeğinin kıymeti daha küçük ve malzeme daha az ise bedel ve fiatları da ona nazaran tahsis edilecektir.

Eski imalâtın hedmi

21 — Hedmedilecek imalâttan çıkacak malzemenin yeniden imali ve hini hacette istimali için bu nevi malzeme dikkatle çıkarılıp istif edilecektir.

Hafriyat ve hedmiyatta bulunan eşya

22 — Devlete aid arazide yapılan hafriyat ve hedmiyatta zuhur eden malzeme idareye aiddir. Bu bapta icab ettiği takdirde müteahhidin sureti hususiyede sarfedeceği ihtimam ve itinaya aid masarifi kendisine tazmin edilir. Aynı suretle zuhur edecek her nevi kıymetli eşya ve asarı san'at da Hükümete aiddir. Bu gibi eşya ve asarın zuhurunu müteakib derhal iş başındaki memurini fenniye ve Nafia dairesine malûmat vermeğe ve memuru mahsus gelip tesellüm edinciye kadar hüsnü muhafazaya ve bu bapta kanun ve talimata riayete mecburdur.

Devlete aid yeni veya hedmiyattan mütehassıl malzeme istihsali

23 — Mühendisler, keşifname ve mukavelenamelerde gösterilenden gayri olarak Devlete aid olan yeni veya hedmiyattan zuhur eden malzemenin istimalini münasib görürlerse müteahhide bu malzemenin ihzarı bedeli verilmez. Bu malzemenin istimalinin fiatı atideki 26 ncı maddeye tevfikân tayin olunur.

İnşaat kusurları

24 — Mühendisler, imalât içinde inşaat kusurları bulunduğuna hükmedecek delâile destires olurlarsa ya imalât esnasında veya kabulü kafiden evvel kusurlu olduğuna hükmedilen inşaatın yıkılıp yeniden yapılmasını müteahhide tebliğ ederler.

Bu ameliyat müteahhidin huzuru ile icra edilir. Müteahhid bu hususta vukubulacak davete icabet etmezse gıyabında yapılır. Mezkûr ameliyatın icab ettirdiği masarif, ancak inşaat kusurları tebeyyün ettiği takdirde, müteahhide raci olur.

Zarar ve ziyan, ahvli fevkalâde

25 — İhmal, basiretsizlik, vesaitin fıkdan ve noksanı veya yanlış lüzumsuz ameliyat dolayısıyla vukua gelecek zarar, ziyan ve zayıattan dolayı müteahhide hiç bir suretle tazminat verilemez. Fevkalâde ve mücbir ahval dolayısıyla vukua gelecek zarar ve hasar bedeli idare tarafından tazmin olunur. Fakat bu takdirde müteahhid hâdisenin vukuundan on gün zarfında tahriren keyfiyeti idareye iş'ar etmelidir. Maamafı bu takdirde de baş mühendisin mütaleası üzerine, vekâletin tasdikma iktiran etmeden müteahhide hiç bir şey verilemez. Hâdisenin vukuundan on gün sonra müteahhidin vuku bulacak müracaatı kabul edilmez.

Keşif namede dahil olmıyan imalâtın fiatlarının tesviyesi

26 — Keşifnamede dahil olmıyan imalâtın icrasına veya malzemenin keşifnamede gösterilen gayrı mahallerden tedarikine lüzum görülürse müteahhid bu hususta tahriren telâkki ettiği evamire tevfikân hareket edecek ve bu inşaata tatbik edilerek fiatlar evrakı keşfiyede yok ise en ziyade müşabih imalâtın Hatlarına kıyasen ve idarenin tahlilî fiat cetvellerine tevfikân bilâ teahhur tekarrur ettirile-

cektir. Bu ameliyatı keşif namede mevcut işlerin hiç birisine kıyas etmek imkânı bulunmaz ise memleket rayıç fiatlarına nazaran kıymet takdir edilir. Münakaşa tenzilâtı bu fiatlarda tatbik olunur. Bu bapta müteahhid ile itilâf edilmese, ihtilâf Nafia Meclisi tarafından halledilecektir. İhtilâfın halline intizaren müteahhide idare tarafından teklifedilen fiat üzerinden tediyat icra edilecektir.

İmalâtın kütlesinin tezayüd ve tenakusu

27 — İmalât miktarında tezayüd veya tenakus vukua gelirse bu tezayüd veya tenakus, teahhüdün esmanı baligasının beşte birini tecavüz etmedikçe, müteahhidin itiraza ve şikâyet hakkı yoktur. Tezayüd veya tenakus beşte birini tecavüz ederse mukavele feshedilerek Muhasebei Umumiye Kanununa tevfikân, iş yeniden münakaşaya konur. Bu takdirde (30) uncu madde ahkâmı tatbik olunur. Tezayüd ve tenakuslar birbirini imha eder. Beşte bir tezayüd ve tenakus vukuu neticei hâsıla üzerine takdir edilir.

Muhtelif cins imalâtın ehemmiyetinde tebeddül vukuu

28 — İdarenin emrile yapılan; yahud müteahhidin taksiratından mütevellid ve iradesine tâbi olmayan ahval neticesinde zuhura gelen tadilât bazı cins imalâtın ehemmiyetini tebdil eder ve bu tebeddül neticesinde hâsıl olan miktarlar ile tafsilâtı keşfiye cetvelinde gösterilen miktarlar arasındaki fazla veya noksan fark tafsilâtı keşfiye miktarlarının rub'unu tecavüz ederse müteahhid hesabı kat'î tanzimi esnasında projede gösterilen miktarlara arız olan tebeddülün mucib olduğu zararlardan dolayı tazminat talep edebilir. Fakat, bu takdirde zarara duçar olduğunu isbat etmesi lâzımdır.

İmalâtın tehir veya tatili

29 — İdare ameliyatın kat'iyen tatilini emrederse mukavele derhal münfesi olur. Ameliyata başlanmazdan ev-

vel veya başlandıktan sonra bir seneden ziyade bir müddet için ameliyatın tehirini emrederse müteahhid taleb ettiği takdirde mukavele feshedilir. Bu takdirde (30) uncu maddede gösterildiği veçhile muamele edilir. Ameliyat işe başlandıktan sonra tatil edilirse müteahhid vücuda getirdiği imalâtın derhal kabulü muvakkatinin ve teminat müddetinin hitamında kabulü kafisinin icrasını talebe hakkı vardır.

Mukavelenamenin feshi

30 — 27, 29 ve 37 inci maddelerde gösterilen ahval dairesinde mukavele feshedilirse, müteahhide, atide gösterilen ve henüz imha edilmeyen masarife mukabil tazminat verilir.

1 - Mühendisler tarafından lüzumu ve tertibatı kabul edilmiş olan muvakkat imalât.

2 - Taahhüdün icrası için sureti mahsusada imal edilmiş olup imalâtı Nafia şantiyelerinde ve sureti umumiyede istimali mümkün olmıyan alât, edevat.

Tazminatın hesabı için henüz imha edilmeyen masarif, yapılan muvakkat imalâtın ve mubayaa olunan alât ve edevatin taallük ettiği ameliyatın derecesi terakkisile nisbet edilir.

Tazminat miktarının tayini için hesaba ithal olunan muvakkat imalât ve alât ve edevat idarenin malı olur.

Tedabiri zecriye

31 — Müteaddit keşifname ve şartname ve mühendisler tarafından tahriren kendisine tebliğ edilen ihtarnameler ahkâmına tevfiği hareket etmediği takdirde vekilin veya valinin bir ihtarnamesile tebligatı vakıa ahkâmına riayet için kendisine muayyen bir mühlet verilir. Bu mühlet müstacel halât müstesna olmak üzere ihtarnamenin kendisine tebliği tarihinden itibaren on günden dun olmyacaktır.

Bu mühletin hitamında müteahhid tebellüğ ettiği ih-

tarname ahkâmına riayet etmezse vekil veya vali, müteahhidin hesabına işin emaneten idaresini veya tekrar münakaşaya vaz'ını dairei aidesine tebliğ eyler. Bu takdirde sureti resmîyede vuku bulacak davete, müteahhidin icabeti halinde huzuru ile o zamana kadar yapılan ameliyat ve emre tevfikân ihzar olunan malzeme ve müteahhide aid edevâtı mesaha, tadad olunarak cetveli tanzim ve bunlardan yalnız işin ikmalî için kullanılmasına lüzum görülmiyenler müteahhide red ve teslim olunur. Emaneten inşaat devam ettiği müddetçe müteahhide ameliyatı takib için müsaade edilecektir. Fakat bu halde müteahhid, mühendislerin ameliyat için verdikleri emirlerin tatbikına hiç bir veçhile mümanaat edemiyecektir.

İnşaatın emaneten idaresi esnasında veya müteahhidin hesabına yapılan münakaşa neticesinde vukua gelecek fazla masarîf müteahhidin matlûbatından tevkîf olunur. Matlûbatı kifayet etmediği takdirde usulü dairesinde aleyhinde takibatı kanuniye yapılır.

Emanet ameliyat veya yeni münakaşa, masarîfın tenakusunu intaç ederek kâr hasıl olursa müteahhidin bu kârdan hisse talebine hakkı olmayacaktır. Bütün kâr hâzineye kalacaktır.

Müteahhidin inşaat esnasında kusurları ve istar olunan evamir ve tebliğata ademî mutavaatı takarrür ederse taksiratından dolayı icab eden tedabir ittihaz edilmekle beraber Nafia Vekâletinin emrile muvakkat bir müddet için veya kafîyen umuru nafia taahhüdâtına kabulden men edilir.

Müteahhidin vefatı

32 — Müteahhidin vefa, file mukavele münfesi olur. Veresesî veya şürekâsı ameliyata devam etmek ister ve idarece buna muvafakat edilirse aynı şerait dahilinde yeniden bir mukavele tanzim ve şerikler veya verese ile teati edilerek işin ikmalî bunlara ihale edilir.

Müteahhidin iflâsı

33 — Müteahhidin iflâsı halinde de mukavele münfesi olur. Ancak dayinleri işi deruhde etmek isterler ve müteahhidler aranılan şerait ve teminatı lâzımeyle irae ederler ve idarece şayanı kabul görülürse inşaatın ikmalı onlara tevdi olunur. Müteahhidin işlerinin tasfiyesine mahkemece hükmedilir ve sanatını icraya devamına müsaade edilmezse keza mukavele münfesi olur.

Hesabatın tesviye esasları

34 — Keşifnamede aksi mezkûr olmadıkça müteahhidin istihkakını mübeyyin hesaplar bilfiil vücuda getirilmiş olan işler üzerinden aynı ameliyat esnasında veya nihayetinde yapılan kat'î mesahalar ve vezinler neticesinde tebeyyün eden miktarlar ve sikletlere göre tayin ve tesbit olunur.

20 inci madde ile tarif edilen hal bundan müstesnadır. Müteahhidin istihkakı münakaşa fiyatı üzerinden hesap ve tesviye olunur.

Yapıları mekadirin tesbiti

35 — Ameliyat ilerledikçe, nezarete tayin edilen memur tarafından müteahhidin huzur ile ve onun ile karşılıklı olarak ataşmanlar alınır. Yani vücuda getirilen inşaat ve imalâtın eb'adı ölçülerek krokileri yapılır. Miktarları tayin olunur. Bu ataşmanlar kendisine gösterildikçe müteahhid imza etmeğe mecburdur. İmza etme? veya kuyudu ihtiraziye tahtında imza ederse mülâhazat ve itirazını tahriren dermiyan etmek için ataşmanın kendisine ibrazı tarihinden itibaren on gün mühlet verilir. Bu müddet zarfında itiraz serd eylemezse bilâ itiraz imza etmiş gibi addolunur. İmzadan imtina ettiği veya kuyudu itiraziye dermiyan eylediği takdirde ataşmanın kendisine ibrazını ve hâsıl olan neticeyi mübeyyin bir zabıt varakası tanzim ve ataşmana raptolunur.

Karnelere dercedilen atasman miktarları mühendisler tarafından kabul ve imza edilmedikçe hesaba dahil edilmez. 6 ncı maddenin nihayetinde tasrih edilen ahval dahilinde müteahhidin itirazı vuku bulduğu takdirde ister kendi talebi üzerine, ister mühendisin tensibi üzerine karşılıklı atasmanlar alınır. Fakat bu tarzda hareket yalnız esas itibarile, müteahhidin itirazatının kabul edildiği manasını tazammun edemez.

Hesabatı şehriye

36 — Her on beş gün veya ay nihayetinde müteahhide alelhesab yapılacak tediyata esas olmak üzere vücuda getirilen imalâtın miktarı ve bedelleri tesbit edilerek cetveli tanzim olunur. Bu cetveller alelhesab tanzim edildikleri için müteahhide imza ettirilmesi icab etmez.

37 — Müteahhide verilecek istihkak raporları üzerine tanzim olunacak senede vize muamelesini intaç ve iadesi tarihinin ferdasından itibaren on beş gün zarfında bedeli müteahhide tesviye olunacaktır. Şayet bu müddet zarfında parasını alamazsa müteahhid taahhüdatı mütebakıyesini müddeti mukavele zarfında ifa etmekte veya mukaveleyi fesheylemekte muhtardır. Ancak bunun için kâtibi adil vasıtasile beyanname tebliğine mecburdur. Beyannamenin lâakal beş günden az olmamak üzere ihtiva edeceği mühletin inkızasından mukaddem bedeli tediyeye edildiği takdirde geçen eyyam mukavele müddetine zammedilecek ve işin mütebakisi ikmal edilecektir. Bu müddetlerin hesabında mebd ve muntehasındaki eyyamı tatiliyei kanuniye dahil değildir.

Senevi ve kat'î hesaplar

38 — Her senei maliye nihayetinde vücuda getirilen işlerin hesabı iki kısımdan ibaret olmak üzere tanzim edilir.

Birinci kısım: Mesahası sureti kafiyyede tesbit edilen imalât ve imalât kısımları.

İkinci kısım: Henüz ikmal edilmeyip derdest olan ve mesahası muvakkat surette icra edilmiş olan imalât ve imalât kısımlarını ihtiva eder.

Müteahhid kendisine usulü dairesinde resmen tebliğ edilen bir ihtarname ile bu hesap ve buna ilâve edilen inşaat mesaha cetvellerde sair vesaiki bilkabil imza etmek üzere Nafia dairesine davet edilir Bunların ibrazını ve tevliid eylediği netayici mübeyyin bir zabıt varakası tutulur.

Müteahhid taleb ederse bu hesabatın ve cetvellerin birer sureti Nafia dairesince kensine verilir. Birinci kısım hesaba dercolunan imalât mekadiri ve fiatlar müteahhid tarafından sureti kafiyede kabul olunur. (Eğer bunları kabulden imtina eder veya kuyudu ihtiraziye tahtında imza ederse bunun esbabını bu maddenin ikinci fıkrasında zikredilen ihtarnamenin kendisine tebliğinden otuz gün zarfında tahriren bildirmeğe mecburdur.) Bu otuz günlük müddetten sonra müteahhidin vaki olacak ifrazatı kafiyen mesmu ve makbul olmayacaktır. Ve kuyudu ihtiraziye tahtında bile imza etmiş olsa ifrazatını tesbit etmedikçe, müddetin mürurunu müteakib hesabı kabul etmiş ad ve telâkki olunacaktır.

Hesabın müteahhide ibrazına aid zabıt varakası kabul edilmeyen evraka ilâve edilir. Müteahhidin hesabın ikinci kısmını imza etmesi muvakkat mahiyette itibar olunur. Bu maddenin 2, 3, 4, 5, 6, 7 inci fıkraları münderecatı müteahhide sene arasında ibraz edilebilecek kafi hesablara da tatbik edilir. Aynı fıkralar hitamı ameliyatta müteahhidin hesabı kafisine dahi tatbik edilir. Bu halde yalnız müteahhidin itiraz müddeti otuz günden kırk güne iblâğ olunur.

Müteahhid neticei münakaşada tekarrur eden fiatlardan nükûl edemez

39 — Müteahhidin bir vesile ile münakaşada kendi tarafından kabul edilen ve mukavelename ile tekarrur eden hatların tebdilini talebe hakkı olmayacaktır.

Mukavelenamenin feshi halinde alât ve edevatın ahzi

40 — Mukavelenamede aksi musarrah olmayınca 4, 27, 29, 32, 33, 37 inci maddeler mucibince mukavele feshedilirse, idare müteahhidin veya varis veya dayinlerinin talebi üzerine işin ikmaline lüzum olacağına hükmettiği alât ve edevatı, mecburî olmamak şartile mubayaa edebilir.

Mukavele 27 ve 29 uncu maddelerde gösterilen ahval dahilinde feshedilirse 30 uncu maddede zikredilen tesisat ve edevatın arzu edildiği takdirde idareye terkine müteahhid mümanaat edemiyecektir.

Mukavelename her ne suretle fesholunursa olunsun müteahhid idae tarafından tayin edilen müddet zarfında şantiyeleri, ambarları müteahhide faydalı olacak sair mevakii terk ve tahliyeye mecburdur.

Emre tevfikân ihzar olunan malzeme, keşifname şeraitine muvafık ise, münakaşa fiatile veya fiat cetveline dahil değilse 26 ıncı madde ahkâmına tatbikan tekarrur edecek fiat mukabilinde idareye intikal eder.

Alelhesab tediyyat

41 — Müteahhide her ay nihayetinde vücuda getirdiği imalâtın bedeli tamamen ve yalnız şantiyelerde ihzar edilmiş olan malzemenin bedeli de 4/5 ine kadar tediye edilir. Her defa tediye edilen meblâğın yüzde beşi teminat olarak tevkif edilir. Mukavelenamede tasrih edildiği takdirde tediyyatın daha kısa müddetlerde de icrası mümkündür.

Kabulü muvakkat

42 — İşin hitamını müteakib sureti kafiyyede davet edilen müteahhidin, icabeti takdirinde huzuru ile derhal imalâtın kabulü muvakkati yapılır. Kabul muamelesinde müteahhid hazır bulunmazsa zabıtnamede bu cihet tasrih edilir.

Kabulü kat'î

43 — Teminat müddetinin hitamında aynı suretle ka-

bulü kat'î muamelesi yapılır. Mukavelenamede başka sarahat olmadığı takdirde bu müddet kabulü muvakkatten itibaren tesviyei türabiye ve şose işleri için altı ay, büyük ve mühim imalâtı sınaie için bir seneden ibarettir. Bu müddet zarfında müteahhid imalâtından mes'ul olup tamirâtı mütemadiyesini icraya mecburdur.

Müteahhid tamirâtı mütemadiyeye devam etmez ve imalâtı şayanı kabul ve hüsnü halde bulundurmazsa kabulü kat'î muamelesi icra edilmez. Malzeme ihzarâtı işlerinde kabulü kat'î yapılmaz.

Şurası da mukarrerdir ki imalât ve inşaattan mütevellid mesuliyetin kabulü katiye kadar tayin edilmiş olması iş sahibi olan idare için Borçlar Kanununun 363 üncü maddesinden istifadeye mâni olamayacaktır.

Teminat akçesinin tediyesi

44 — Müteahhidin, teminatı katiye akçesini teşkil eden mevkuf depozito ve teminat akçeleri kabulü kat'î muamelesinin ikmalini müteakib, on altıncı maddede zikredilen vezaifi ifa etmiş olduğu takdirde, derhal iade edilir.

Başmühendisin müdahalesi

45 — Ameliyat esnasında mühendis ile müteahhid arasında zuhur eden ihtilâflar başmühendis tarafından halledilecektir. 19 uncu madde ile 20 inci maddenin ikinci fıkrası ve 24 üncü maddenin ikinci fıkrasında zikredilen hallere müteahhid itiraz ederse mühendis tarafından bu hususta kendisine tebliğ edilecek kararın tarihi tebliğinden üç gün zarfında itirazatını tahriren serdetmeğe mecburdur.

Bu evrak kat'î karara iktiran etmek üzere, mühendis tarafından takımıle başmühendise gönderilir.

İdarenin müdahalesi

46 — Müteahhid başmühendisin kararma muteriz bulunursa, bu kararın kendisine tebliğinden itibaren bir ay zarfında itiraz ve şikâyetinin sebebini ve müddeiyatının miktarını mübeyyin bir istida ile vekâlet veya vilâyete müracaata mecburdur. (Vilâyet mühendisinin mütaleasını aldıktan sonra bu evrakı Nafia Vekâletine gönderir.) Müte-

ahhidin bu hususta, bir aydan sonra vukubulacak müracaatı nazarı itibara alınmaz,

Mütehhid itiraznamesini vilâyete tevdiinden üç ay zarfında Vekâletten cevabı vürut etmezse, müteahhid şikâyetinin nazarı itibara alınmadığını telâkki ederek mahkemei aidesine müracaat edebilir. Vilâyete verdiği istidada münderiç mevaddan maadası için mahkemeye vuku bulacak müracaatı mesmu olmaz. İşin umumî ve kat'î hesabına karşı yine serdedeceği itirazata Vekâlet tarafından verilecek cevabın kendisine tebliğinden üç ay zarfında müteahhid mahkemei aidesine müracaatta bulunmazsa bu karara muvafakat etmiş addolunacak ve badehu hiç bir şikâyeti mesmu olmayacaktır.

Kararname No. 2/1735

Muntazam posta seferleri yapan vapurlarda toplu asker ve muhacir nakline dair İktisad Vekilliğince hazırlanarak 25/10/1934 tarih ve 3/368 sayılı tezkere ile gönderilen ilişik talimatnamenin, Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekilliğinin 21/12/1934 tarih ve 200/17750 sayılı mütaleanamesine göre değiştirilerek mer'iyete konulması, İcra Vekilleri Heyetince 18/12/1934 de onaylanmıştır.

18/12/1934

Muntazam posta seferleri yapan vapurlarda toplu asker ve muhacir nakline dair talimatname

1 — Deniz Ticareti Müdürlüğü Askerî Nakliyat Komiserliğine muntazam posta seferleri yapan vapurların muayyen olan nizamî yolcu haddi istiabilerini müş'ir bir cetvel verecektir. Can kurtarma vesaiti miktarının değişmesi ile bu vapurların nizamî haddi istiabilerinde vukua gele-

cek tebeddüller her defasında yine Komiserliğe bildirilecektir.

2 — Askerî Nakliyat Komiserliği de her vapur için kendisine bildirilmiş olan nizamî yolcu haddi istiabisi miktarına nazaran bundan fazla olarak her gemiye ayrıca bindirilecek toplu asker miktarı azamisini tesbit ve bilmukabele Deniz Ticareti Müdürlüğüne bildirecektir.

3 — Muntazam posta seferleri yapan her vapur mevcut can kurtaran sandal ve sallara göre tayin edilmiş olan nizamî yolcu haddi istiabisine kadar yolcu almakta; gemide toplu asker bulunduğu takdirde dahi; serbest olacak ve fakat Askerî Nakliyat Komiserliğince o gemi için yolcudan başkaca olarak tayin edilmiş olan toplu asker azamî haddi istiabisi miktarında gemide her zaman can kurtaran yeleği bulundurulacaktır.

4 — Muntazam posta seferi yapan vapurlara toplu asker bindirileceği zaman keyfiyet Askerî Nakliyat Komiserliğince doğrudan doğruya Deniz Ticareti Müdürlüğüne bildirilecek ve alâkadar vapur müessesesi ile bindirme iskelesi liman reisliklerine icab eden talimat Deniz Ticareti Müdürlüğü tarafından verilecektir.

5 — Herhangi bir sebeble olursa olsun muntazam posta seferi yapan vapurlara ikinci madde mucibince tayin edilmiş olan toplu asker haddi istiabisinden fazla asker bindirilemez.

6 — Deniz Ticareti Müdürlüğü muntazam posta seferlerini yapan müesseseselerce, en kısa zamanda mevcut vesaiti tahlisîyelerine ilâveten toplu asker nakliyatı için gemilerinde bulundurmaları lâzımgelen can kurtaran yeleklerini ihzar ve gemilere tevzi edilmesi işini takib ve daimî surette mevcudiyetlerini kontrol etmekle mükelleftir.

7 — Karadenizde kırk ve daha fazlası, Akdenizde yirmi beş ve daha fazlası, Marmara Havzasında on beş ve daha fazlası toplu; daha aşağıları perakende nakliyat addedilir. Perakende nakliyat gemilerin esas yolcu haddi istibailerinin kudreti dahilinde yapılır.

8 — Bu talimatname hükümleri, sahil sıhhiye talimatnamesinin toptan ve perakende muhacirler hakkındaki

hükmü dairesinde toplu muhacir nakliyatına da şamildir. Bu takdirde Askerî Nakliyat Komiserine aid vezaif İstanbulda Vilâyete, diğer limanlarda en büyük mülkiye memurluğuna; İstanbul Deniz Ticareti Müdüriyetine aid olan vazaif de diğer limanlarda mahallî liman reisliklerine bulunmayan yerlerde müstakil liman memurluklarına intikal eder.

Kanun ve talimatnamesine göre gerekli tedbirlerin alınması için dördüncü maddede gösterilen malûmat, toplu muhacir nakli halinde sahil sıhhiye teşkilâtına da bildirilir.

Kararname No. 2/1759

15/12/1934 tarih ve 2/1720 sayılı kararname ile Soy Adı Nizamnamesinin projesinin onaylandığı anlaşıldığından Şûrayı Devlet Heyeti umumiyesince kabul edilen ilişik şeklinin mer'iyete konulması, İcra Vekilleri Heyetince 24/12 /934 tarihinde onaylanmıştır.

24/12/1934

SOY ADI NİZAMNAMESİ

BÖLÜM I **Hususî hükümler**

Madde 1 — Her Türk, öz adından başka soy adı da taşıyacaktır. Soy adı olmayanlar 2/7/1936 günlemesine kadar bir soy adı seçib 31 inci madde hükümlerine göre bunu nüfus kütüklerine ve doğum kâğıdlarına yazdıracaklardır.

Madde 2 — Söyleyişte, yazışta, imzada öz ad önde, soy adı sonda olmak üzere bütün harfleri söylenerek veya yazılarak kullanılabileceği gibi söyleyişte ve yazışta öz adsız yalnız soy adını kullanmak ve imzada öz adın ilk harfini,

öz adı iki tane ise her ikisinin ilk harflerini veya birinin ilk harfi ile ötekinin tümünü ve soy adının tümünü yazmak caizdir.

Madde 3 — 2/7/1936 günlemesine kadar soy adlarını seçip nüfus kütüklerine yazdırmıyanların soy adlarını 29 uncu maddeye göre vali veya kaymakamlar seçerler.

Bu günlemeçten sonra soy adları nüfus kütüklerine yazdırılmadıkça kullanılamaz. Soy adında yapılacak değişiklikler nüfus kütüklerinde yazılmadıkça sayılmaz.

Madde 4 — Soy adları, Kanunu Medenî hükümlerine göre mahkeme kararı ile değiştirilir. Kanunun neşrinden evvel kütüğe yazılmış veya yazılmamış soy adı bulunanlar. 2/7/1936 günlemesine kadar bu soy adlarını değiştirerek yeni bir soy adı alabilirler; ancak eski soy adlarını değiştirenler veya yeniden soy adını alanlar yeni aldıkları soy adını kütüğe yazdırdıktan sonra mahkeme kararı olmadıkça değiştiremezler.

Bu yeni seçimden kendini zararlı ve alâkalı görenler mahkemeye gidebilirler.

BÖLÜM II

Soy adı

Madde 5 — Yeni takılan soy adları Türk dilinden alidir.

Madde 6 — Soy adı ya yalnız olarak veyahud (oğlu) ile birlikte kullanılır.

Madde 7 — Yabancı ırk ve millet isimleri soy adı olarak kullanılamaz.

Madde 8 — Bir aşirete veya kabileye ilişik anlatan soy adları kullanılamaz ve yeniden takılamaz.

Madde 9 — Eski ve yeni Devlet kadrosundaki rütbe ve memuriyet bildiren soy adları kullanılamaz ve yeniden konamaz.

Madde 10 — Umumî edeblere uygun olmıyan veya gülünç veya iğrenç olan veya hakaret anlatan soy adları kullanılamaz ve yeniden takılamaz.

Madde 11 — Tarihte ün almış büyüklere ilişik anlatan soy adları bu kişilere ilişiklik resmî kayidlerle, belgelerle sabit olmadıkça kullanılamaz ve yeniden takılamaz.

Madde 12 — 7, 8, 9 10 ve 11 inci maddelere aykırı olarak takılmış adlar nüfus kütüklerine ve doğum kâğıdlarına yazılamazlar. Yazılmış olanlar nüfus kütüğünün bulunduğı yer kaymakamının veya valisinin yazılı emrile çizilir ve bir şerhle yenisi yazılır.

Madde 13 — Bir soydan gelen aileler, soy adları yoksa, veya değıştirmek istiyorlarsa, ortak bir soy adı seçip nüfus kütüklerine ve doğum kâğıdlarına yazdırabilirler; ancak bir soydan olmıyanlar ortaklaşa aynı soy adını alamazlar.

Madde 14 — Bir köyde, bir kasabada, bir şehirde bir soydan olmıyanlar aynı soy adını seçmiş olurlarsa, bu ad bunlardan ilk müracaat eden için kabul olunup diğerlerinininki değıştirtiiir. Değıştirmemekte ısrar edenler olursa bunların adlarına (büyük, küçük) gibi bir sıfat veya her hangi bir ek ilâvesile öbürlerinden ayırd ettirilir ve o yolda nüfus kütüklerine ve doğum kâğıdlarına geçirilir.

Müteaddit nüfus dairelerine ayrılmış olan şehirlerde, nüfus dairelerinden her biri bu maddenin tatbikmda bir kasaba addolunur.

Aynı aile efradından biri tarafından bir mahalde tescil ettirilmiş olan soy adı, o aile efradının diğer mahallerde bulunanları tarafından taşınması, bu madde hükmünden müstesnadır.

BÖLÜM III

Soy adı seçim hak ve vazifesi

Madde 15 — Nesebi sahih olan çocuklar, babalarının soy adını taşırlar. Nesebi sahih olmıyan çocuklar, analarının soy adını takınırlar. Ancak bu çocuklar babalarının tanması ile veya hâkimin kararı ile babanın soy adını alırlar.

Madde 16 — Evlâd edinilen çocuk evlâd edinenin soy adını taşır. Evlâdlık mukavelesi bozulursa kendi babasının soy adını alır.

Madde 17 — Kadın evlenince babasının soy adını bırakıp kocasının soy adını alır.

Kocasını ölen kadın isterse kocasının soy adını kullanmakta devam eder, isterse babasının soy adına döner. Babasının soy adına dönmek isteyen kadın bunu bir yıl içinde nüfus kütüğüne yazdırmağa mecburdur.

Madde 18 — Evlenen dul, evlendiği günden itibaren yeni kocasının soy adını alır ve eski kocasının soy adına bir daha dönemez.

Madde 19 — Evliliği bozulan veya boşanan kadın bozulma veya boşanmadan sonra bu kocasının adını kullanamaz.

Madde 20 — İster babasile birlikte, ister ayrı yaşasın baba, reşid olmıyan çocukları için soy adını seçer ve nüfus kütüğüne ve doğum kâğıdlarına yazdırır.

Bu çocuklar bu adı kullanmağa mecburdurlar.

Mümeyyiz olan reşid, soy adını seçmekte serbesttir.

Evli kadınlar için kocaları kendi soy adlarını nüfus kütüklerine yazdırırlar.

Madde 21 — Evliliğin feshi veya boşanma hallerinde çocuk anasının yanında bile olsa çocuklara soy adı seçme hak ve vazifesi babanıdır.

Madde 22 — Baba ölmüş ve karısı evlenmemiş olursa ve yahud baba akıl hastalığı v akıl zayıflığı yüzünden vesayet altında bulunuyor ve evlilik de devam ediyorsa çocuklara soy adı takmak ve nüfus kütüğüne yazdırmak hak ve vazifesi anaya geçer. Ancak babasının kayid ettirilmiş soy adı var ise, ana bunu değiştiremez.

Madde 23 — Babanın ölümü ile ana evlenmiş veya baba akıl hastalığı ve akıl zayıflığı yüzünden vesayet altına alınarak evlilik zeval bulmuş ise, çocuklara soy adı seçme ve nüfus kütüğüne yazdırma hak ve vazifesi babanın kan hısımlarından en yakın erkeğe ve bunların en yaşlısına ve kan hısımlarından reşid erkek yoksa vasiye aid olur.

Madde 24 — Akıl hastalığı ve akıl zayıflığı yüzünden vesayet altına alınmış bulunan reşidin soy adını babası, yoksa anası, o da yoksa vasisi seçer ve nüfus kütüğüne yazdırır.

Madde 25 — Bir evde yaşıyan öz, övey ve kayın (ana, baba, büyük ana, büyük baba ve kardeşlerinin) ve diğer kan, cıvar ve sihiri hısımların soy adlarını seçtirip nüfusa yazdırmak vazifesi aile reisine aiddir.

Bu akrabalarından bir soydan olmıyanlara aynı soy adı takılamaz.

Bu akrabalarından reşid olmayanların ve akıl hastalığı ve akıl zayıflığı dolayısıyla vesayet altında bulunanların soy adını takmak hak ve vazifesini taşıyan başka kimse yoksa bu. aile reisi bunların soy adını vazifeli memurlara seçtirip nüfus kütüğüne yazılmak üzere takib eder. Ancak bunlardan reşid olmıyanlar, rüşüd yaşma geldiklerinde ve hastalar iyileştiklerinde mahkemeye müracaatla bu adları değiştirebilirler.

Madde 26 — Babası, anası, baba tarafından erkek kan hısımlı olmıyan veya olupta akıl hastalığı ve akıl zayıflığı yüzünden vesayet altında bulunan küçüklerin soy adını vasileri seçer ve nüfus kütüğüne yazdırır.

Aynı vaziyette olup akıl hastalığı ve akıl zayıflığı yüzünden vesayet altında bulunan reşidlerin de soy adını vasileri seçer ve nüfus kütüğüne yazdırır.

Madde 27 — Anası ve babası ve baba tarafından erkek kan hısımlı ve vasisi bulunmıyan veya anası ve babası belli olmıyan çocukların soy adlarını köylerde muhtar ve ihtiyar heyeti azalan ve mahallelerde belediye mümessilleri kaymakamların ve vilâyet merkezlerinde valilerin muvafakatini alarak seçerler ve nüfus kütüklerine yazdırırlar.

Madde 28 — 26 ıncı ve 27 inci maddelerde yazılı çocuklar, rüşüd yaşına geldiklerinde kendilerine takılmış bulunan soy adlarını mahkemeye müracaatla değiştirebilirler.

Madde 29 — 2/7/1936 günlemecine kadar kendilerine soy adı seçmiyenlere vali veya kaymakamlar veya bunların memur edeceği kimseler tarafından soy adı seçilip nüfus kütüklerine ve doğum kâğıdlarına yazdırılır ve bu suretle seçilen soy adlarını bu kimseler kullanmağa mecburdurlar.

Madde 30 — Soy Adı Kanunu ile bu nizamnameye gö-

re başkalarına soy adı seçmekte kendilerini haklı görenler arasında çıkacak ihtilâflar, kazalarda kaymakamlar ve vilâyet merkezleri ile bu merkezlere bağlı köylerde valiler veya bunların memur edeceği kimseler tarafından kat'iyetle hallolunur.

BÖLÜM IV **Soy adlarının yazımı**

Madde 31 — 2/1/1935 günlemecinden 2/7/1936 günlemesine kadar her aile reisi evindekilerden soy adı seçmek hakkı kendisine aid bulunanlar için ad seçerek ve soy adı seçmek hakkı başkalarına aid bulunanlara bu adları seçtirerek köylerde muhtar ve ihtiyar heyetine, mahallelerde belediye mümessiline yazdırmağa ve defterde kendi evi sırasını günlemeçliyerek imzalamağa veya mühürlemeğe veya parmak basmağa ve doğum kâğıdlarına bunların soy adlarını koydurmağa mecburdur.

Kendi soy adını bizzat yazdırmak isteyen reşid erkeklerle dullar da bu müddet içinde adlarını seçip bu defterlere yazdırırlar ve doğum kâğıdlarına koydururlar.

Madde 32 — Muhtarlar ve mahallelerde belediye mümessilleri 27 inci maddede yazılı kimselerin soy adlarını 2/7/1936 günlemesine kadar seçip hazırladıkları soy adı defterlerine yazmağa ve hizalarını imzalamağa ve bunu valilere veya kaymakamlara imzalatmağa mecburdurlar.

Madde 33 — Köy muhtar ve ihtiyar heyetleri nüfus dairelerinden verilecek nümunelere göre kendi köylerinde yaşıyan yerli ve yabancı her ferdi, yerlileri ayrı ve yabancıları ayrı deftere olmak üzere aile sırasile soy adı defterlerine adlarını geçirip hizalarında soy adlarını yazmağa ve soy adını seçmek hakkı olan her aile reisine veya reşidlere kendi haneleri hizasını günlemeçtirerek imzalatmağa veya mühürletmeğe ve mühür de yoksa parmak izile tasdik ettirmeğe mecburdurlar.

Köyde yaşıyan her ferdin bu defterlere yazılması mecburidir.

Göçebeler dahi bir yerde nüfus kütüğüne kayıtlı olsun-

lar, olmasınlar bu defterlere yazılacak ve hizalarına kayıtlı oldukları nüfus daireleri işaret olunacaktır.

Kayıtlı olmıyanlara da kayıtlı olmadığı işareti verilecektir.

Madde 34 — Her belediye, bütün mahallelerine birer mümessil veya memur tayin ederek 2/7/1936 günlemecine kadar bu memur veya mümessillere mahallelerin yerli veya yabancı bütün ferdlerini ve bunların soy adlarını, Nüfus Genel Müdürlüğünce hazırlanacak ve nüfus dairelerinden verilecek örneklerle göre yerli veya yabancı soy adı defterlerine yazdırmağa ve her ev hizasında o evdekilerin soy adlarını seçmek hakkına malik olan kimselere günlemeçtirerek imzalatmağa ve 33 üncü maddede yazılı kimseler için o maddede gösterilenlere imza koydurmağa veya bunlara mühürletmeğe ve yazı bilmiyenlere parmak izile tasdik ettirmeğe mecburdur.

Belediyeler, kendi sınırları içinde yaşayan göçebelere aid olmak üzere ayrı bir defter tutturmağa ve bunların nüfusa yazılı oldukları yerleri de bu defterlere yazdırmağa ve kayıtlı olmıyanlara kayıdsız işareti vermeğe mecburdurlar.

Madde 35 — Muhtarlar, defterlerinin altını ihtiyar heyeti azalarına da tasdik ettirerek birer nüshasını makbuz mukabilinde kaymakamlara ve vilâyet merkezlerinde nüfus müdürlüklerine teslim ederler. Diğer nüshalarını da muhtar ve ihtiyar heyetleri köy odasında saklamağa ve demirbaş olarak kendisinden sonra gelenlere bırakmağa mecburdurlar.

Madde 36 — Mahallerdeki memur ve mümessiller de bu defterlerin altını tasdik ederek makbuz mukabilinde belediye reislerine teslim ederler. Belediye reisleri bunların altını belediye encümenlerine tasdik ettirdikten sonra kazalarda kaymakamlara ve vilâyet merkezlerinde valilere makbuz mukabilinde verirler. Diğer nüshalarını da demirbaş olarak belediyede saklarlar ve kendilerinden sonra gelenlere bırakırlar.

Madde 37 — Gerek muhtarlar, gerek belediye reisleri bu defterlerin muamelesini 2/7/1936 günlemecine kadar bi-

tirmeğe ve 15/7/1936 günlemecine kadar tasdikli olarak kaymakamlara veya valilere vermeğe mecburdurlar.

Madde 38 — Köylerde muhtarlar ve mahallelerde memurlar veya mümessiller, bu defterlerin bitirilmesi için 2/7/1936 günlemecini beklemeğe mecbur olmayıp köylerinde veya mahallelerinde bulunan nüfusun yazılması bitince derhal tasdik ederek muhtarlar, kaymakamlara veya valilere belediye memur ve mümessilleri de belediye reislerine teslim ederler.

Belediye reisleri de şehir veya kasabanın bütün mahallelerinin bitirilmesini beklemiyerek yazımı biten mahallelerin defterlerini üç gün içinde tasdik edip kaymakamlara veya valilere teslimle mükelleftirler.

Madde 39 — Defterler, kaymakamlara veya valilere teslim edildikten sonra bu defterlere yazılmıyarak açıkta kaldıkları anlaşılan kimseler için örneğine uygun soy adı kâğıdı doldurularak soy adını seçmeğe salahiyyetli kimseler tarafından altı imza edileceği gibi köylerde muhtar ve ihtiyar heyetleri ve kasaba ve şehirlerde belediye memurları veya mümessilleri veya belediye reisleri tarafından tasdik olunup ayrıca nüfus dairelerine imza mukabili teslim olunur. Bu ayrı kâğıdlara yazılanlar köyde muhtarlar tarafından köy soy adı defterine ve şehir ve kasabalarda belediyelerce o mahallenin soy adı defterine yazılmak ve hizası imzalanmak veya mühür veya parmak izile tasdik edilmek mecburidir. Nüfus daireleri de bu defterlerde isimleri hizasına tesellüm imzasını koyacaktır.

Madde 40 — Köylere ve mahallelere soy adı defterlerini yapmak üzere talep vukuunda ücreti o köy sandığından veya belediyeden verilmek üzere kaymakamlar veya valiler tarafından muvakkat memurlar tayin olunabilir veya mevcut nüfus veya diğer daireler memurlarından münasibleri bu işle tavzif edilebilir.

BÖLÜM V

Soy adlarının nüfus kütüklerine ve doğum kâğıdlarına - işlenmesi

Madde 41 — Valiler ve kaymakamlar, teslim olunan

defterleri imza mukabili nüfus müdürlerine ve memurlarına teslim ederler. Bu defterler o nüfus dairelerinde cildlenerek demirbaş eşya gibi saklanır ve zimmetle devrolunur.

Madde 42 — Her köy defterine, yerlisine ayrı, yabancısına ayrı olmak üzere birden başlayarak hane numarası gibi soy adı numarası konacaktır. Her mahalle defterine de köy defteri gibi yerlilere ayrı, yabancılara ayrı olmak üzere numara yürütülecektir. Bir köy veya mahalleden defterlerden sonra- ayrı soy adı kâğıdı gelirse bu kâğıdlar bu defterlere rabtedilecek ve soy adı numarası bunlar üzerinde de yürütülecektir.

Madde 43 — Her köy veya mahallenin soy adı defterleri kabilse ayrı ve değilse münasib miktarı bir araya getirilerek cildlenecektir.

Madde 44 — Her köy ve her mahallenin soy adı defterleri o köy veya mahallenin nüfustaki esas defterlerine işlenecektir.

Madde 45 — Soy adı, esas defterlerine yazıldıktan sonra o soy adı sahihlerinin doğum kâğıdlarına yazılıp nüfus dairelerinin resmî mühür ve memurun imzasile tasdik olunur.

Yabancılar için soy adı defterleri nüfus dairelerine geldikten sonra nüfus daireleri bu defterlere istinad ederek bunların soy adını doğum kâğıdlarına yazmakla beraber kayıdlı bulundukları yer nüfus kütüklerine yazdırılmak üzere mahallerine bildirirler.

Madde 46 — Soy adlarını, esas defterlerine işlemek ve doğum kâğıdlarına yazmak üzere vali ve kaymakamlar nüfus dairelerine diğer dairelerden lüzumu kadar yardımcı vermekle mükelleftirler.

Nüfus daireleri, yardımcı gelen memurlara ayrı ve mahalleler vereceklerdir. Her memur kendisine verilen köyün veya mahallenin esas defterlerini ve doğum kâğıtlarını işlemeğe mecburdur.

Bu memurlar, işledikleri soy adı defterlerinin taraflarında işlendiğini anlatan bir şerh yazarak altım tasdik etmeğe ve nüfus dairesi memuruna da tasdik ettirmeğe mecburdur.

Bir esas defterine geçirilen soy adlarının hepsi doğum kâğıtlarına yazılmamış olursa bu perakende doğum kâğıtlarına soy adları nüfus memuru veya memur edeceği kimse tarafından işlenebilir. Ancak bu yolda doldurulan doğum kâğıtlarına yazılacak şerhlerin nüfus memurları tarafından imzalanması lâzımdır.

Madde 47 — Nüfus memurları, kâtipleri ve yardımcı gelen memurlar soy adı defterlerini ana kütüklere ve doğum kâğıtlarına işlerlerken soy adı kanunu hükümlerine ve bilhassa bu nizamnamenin 7, 8,9, 10, ve 12 inci maddelerine aykırı olup olmadıklarına dikkat etmeğe ve aykırı olanları işlemeyip kaymakamlığa ve vilâyet merkezlerinde valiye bildirmeğe ve bu makamlardan gelecek emirlere göre işleri yürütmeğe mecburdurlar. Valiler ve kaymakamlar bu hususta icab eden emri 24 saatte vermekle mükelleftirler.

Madde 48 — Nüfus memurları, 2/1/1935 günlenmemden başlayarak nüfus kütüklerine yazacakları doğumların soy adlarını da beraber yazarlar.

Soy adsız hiç bir doğum yazmazlar. Yeniden tabiiyete alınanlar da nüfus kütüklerine soy adlariyle birlikte yazılırlar.

Madde 49 — Köy ve mahalle soy adı defterleri tamamen esas defterlerine ve doğum kâğıtlarına işlendikten sonra gelecek perakende soy adı kâğıtları nüfus memuru veya kâtipleri tarafından işlenecektir.

BÖLÜM VI

Türlü hükümler

Madde 50 — Soy adı defterlerine, soy adı kâğıtlarına soy adı için verilecek arzuhallere ve belgelere, doğum kâğıtlarına yazılacak soy adı şerhlerine pul yapıştırılmaz.

Madde 51 — Soy adlarını nüfus kütüğüne ve doğum kâğıtlarına yazma işinde ihmal görülen memurlar hakkında kaymakamlar bir haftalığa, valiler on beş günlüğe kadar maaş kesme cezası verebilirler.

Bu kararlar kat'î olup ilk ödenecek maaştan kesilir.

Madde 52 — 2/7/1936 günlemesine kadar soy adını, köylerde muhtarlar ve şehir ve kasabalarda, mahallelerdeki belediye memuruna veya mümessillerine veya nüfus dairelerine bildirmiyenlerden beş liradan on beş liraya kadar ve bu iş için bu nizamnamede verilen ve Hükümetçe verilecek olan vazifeleri yapmakta ihmal görülen muhtarlar ile ihtiyar heyetleri azasının her birinden ve belediyelerce memur edilenlerden 10 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası alınır.

Bu cezalar mahallî idare heyetleri kararla verilir ve vali veya kaymakamların tasdikile kat'ileşir.

Madde 53 — Bu nizamname hükümleri, 2/1/1935 tarihinden itibaren tatbik olunur.

Madde 54 — 2525 numaralı kanuna göre hazırlanmış ve Şûrayı Devletçe görülmüş olan bu nizamname hükümlerini Dahiliye Vekili yürütür.

Kararname No: 2/1777

2510 sayılı kanuna göre Dahiliye Vekilliğince hazırlanan ve Şûrayı Devletçe görülerek 26/12/1934 tarih ve 23818 sayılı tezkere ile tevdi olunan ilişik «İşkân Muafiyetleri Nizamnamesi» nin mer'iyete konulması, İcra Vekilleri Heyetince 27/12/1934 de onaylanmıştır.

27/12/1934

İSKÂN MUAFİYETLERİ NİZAMNAMESİ

I

Muhacir pasaportu ve vizesi

Madde 1 — Türkiye konsolosları, Dahiliye Vekâletinin kabulüne muvafakat ettiği muhacirlere 'bulundukları mahal Hükümetince pasaport verildiği takdirde bu pasa-

portları pulsus ve harçsız vize edecekleri gibi mahallî Hükümeti pasaport vermeğe muvafakat etmediği halde Türkiye konsolosları bu gibilere harçsız ve pulsus muhacir vesikası ve eşya ve hayvanları için de aynı suretle hacsız ve pulsus vesika verirler.

Madde 2 — Konsoloslar, muhacir vizesi veya vesikası vermek için Dahiliye Vekâletinden gösterilen şartlardan başka şartlar aramazlar.

Madde 3 — Türkiyede Hükümetten hiç bir iskân yardımı istememek şartile gelmek isteyen ve bu yolda yazılı sened veren vaktü hali de yardıma muhtaç olmadığını gösteren Türk ırkına mensub kimselere Dahiliye Vekâletinden muvafakat cevabı almadan da Türk konsolosları muhacir vesikası veya vizesi verebilirler. Bu suretle gelen muhacirler yalnız İskân Kanunu muhafiyetlerinden istifade ederler. Hükümetten iskân yardımı istiyemezler.

Madde 4 — Türk soyundan olmayıpta Türk kültürüne bağlı bulunanlar, Hükümetten yardım istememeyi taahhüt de etse vaktü halleri yerinde de olsa Dahiliye Vekâletinden muvafakat cevabı alınmadıkça ve yurt tutacağı yer gösterilmedikçe konsoloslukça kendilerine muhacir vesikası verilemez ve pasaportları vize edilemez.

Madde 5 — Hükümetten tam iskân veya yalnız toprak ve ev yeri almak üzere iskân yardımı isteyen Türklere ve Türk kültürüne bağlı olanlara, Dahiliye Vekâletinin muvafakat cevabı almadıkça ve iskân yerleri gösterilmedikçe muhacir vesikası ve vezesi ve eşya ve hayvan vesikası verilemez.

Madde 6 — Dahiliye Vekâletinden kabulleri hakkında muvafat cevabı verilip iskân yerleri gösterilen muhacirlere ister tek, ister toplu olsunlar, konsoloslarca muhacir vesikası veya vizesi verilince hareketleri günü derhal Dahiliye Vekâletine ve muhacirlerin çıkacakları ilk iskele veya istasyonun bulunduğu mahal kaymakamlığına ve İskân yeri kaymakamlığına bildirilecektir.

Madde 7 — Türkiye konsolosları, gerek ayrı, gerek toplu gelmek isteyen muhacirlere en çok kolaylık gösterecekleri gibi bunlar hakkında bulundukları mahallin Hü-

kûmetince de en çok kolaylık gösterilmesi için teşebbüslerde bulunacaklar ve vapurlara ve tirenlere bindirmekte ve yer buldurmakta ve eşya ve hayvanlarını yarıştırmakta ve fazla eşyalarını sattırmakta büyük kolaylıklar teminine çalışacaklar ve muhacirlerin Türkiyede müstahsil vaziyetine girebilmeleri için kendi ziraat ve sanatlarına lâzım olan alât ve edevat ve hayvanatı elden çıkarmayıp birlikte getirmeğe teşvik ve bunun çarelerini temin için uğraşacaklardır.

II

Muhacir ve mültecilerin muafiyetlerden istifadeleri

Madde 8 — Muhacirler sınırlardan girdikleri veya nakliye vasıtalarından ilk çıktıkları yerdeki büyük mülkiye memuruna, bir hafta içinde müracaat ederek bir tabiiyet beyannamesi imzalayıp muhacir kâğıdı almağa mecburdurlar.

Muhacir kâğıdı alan her muhacir, İskân Kanununda muhacirler hakkında yazılı bütün muafiyet ve haklardan istifade ederler.

Madde 9 — Türk kültürüne bağlı olmıyanlara, anarşistlere, casuslara, göçebe çingenelere, memleket dışına çıkarılmış olanlara muhacir kâğıdı verilemez.

Madde 10 — Muhacir kâğıdı verilen muhacirler, sıhhi muayeneye tâbi tutulurlar. Sıhhi muayene meccani olup o yerin Hükümet doktoru veya Sıhhat Vekâletinin göstereceği doktor tarafından ve muhacir doktoru olan yerde bu doktor tarafından yapılır.

Muhacirler, sıhhi muayene görmedikçe serbest iskân isteseler dahi bir yere sevk olunamazlar.

Muayene neticesinde bulaşık hasta oldukları anlaşılanlar, Hükümet veya idarei hususiye veya belediye hastanelerine gönderilip oralarda meccanen tedavi olunurlar.

Tedaviden sonra iskân yerlerine gönderilirler.

Madde 11 — Muhacir kâğıdı alan muhacirler, bir yıl

içinde kendilerini nüfus kütüklerine yazdırmak için müracaata mecburdurlar. Bir yıl içinde kendini nüfusa yazdırmıyan muhacirlerden muhacir kâğıdları alınır ve bunlar askerlik muafiyetinden istifade edemezler.

Madde 12 — Mülteciler ancak tabiiyet beyannamesi imzalıyarak muhacir kâğıdı almakla muhacir sıfatını kazanırlar. Muhacir kâğıdı almayan mülteciler, İskân Kanununun muhacirler hakkındaki muafiyet ve haklarından istifade edemezler.

Madde 13 — 9 uncu maddede yazılı mâni sebepler bulunmıyan mülteciler, Türkiye'ye geldikleri tarihten itibaren iki yıl içinde tabiiyet beyannamesi imzalayıp muhacir kâğıdı almak hakkına malikdirler. Bu beyannameyi Türkiye'ye geldikleri tarihten itibaren bir yıl içinde imzalayıp muhacir kâğıdı alarak kendilerini nüfus kütüğüne yazdıranlar, hem askerlik muafiyetinden, hem de muhacirliğin diğer hak ve muafiyetlerinden istifade ederler. Bu muameleyi bir yıl geçtikten sonra yaptıranlar askerlik muafiyetinden istifade edemeyip yalnız muhacirliğin diğer hak ve muafiyetlerinden istifade ederler. İki yıl geçtikten sonra müracaat edenler hiç bir hak ve muafiyetten istifade edemezler ve Türk vatandaşlığına ancak Türk Vatandaşlığı Kanunu hükümleri dairesinde girebilirler.

Bu gibiler hakkında muhacir kâğıdı almıya veya Türk vatandaşlığına girinceye kadar ecnebi muamelesi yapılır.

Madde 14 — Muntazam pasaportla ve ecnebi sıfatile Türkiye'ye gelmiş olupta Türkiye'de yerleşmek arzusunu gösteren Türk ırkından olan veya Türk kültürüne bağlı bulunan kimseler, 9 uncu maddede yazılı mâni hallerden biri yoksa ve Dahiliye Vekâletince muvafık görülüyorsa tabiiyet beyannamesi imzalıyarak muhacir kâğıdı alabilirler ve muhacir hak ve muafiyetlerinden istifade ederler.

Madde 15 — Muhacirlerden ve mültecilerden alınacak imzalı tabiiyet beyannameleri, bir hafta içinde Dahiliye

Vekâletine gönderilir. Vekâlet bunların üzerine tabiiyete alınma muamelelerini takib ve ikmal ettirir ve ikmalinde muhacirleri bir emirname ile yerleştikleri yer nüfus kütüklerine yazdırır.

Nüfus kütüklerine yazılan muhacirlerden muhacir kâğıdı geri alınarak kendilerine pulsuz nüfus cüzdanı verilir.

Madde 16 — Türkiye'nin terk ettiği topraklarda sakin olupta hakkı hıyarını Türkiye lehine kullanarak Türk tabiiyetini muhafaza eden veya terk edilen topraklar hakkından olup başka bir ecnebi memlekette tavattun etmekle beraber Türk tabiiyetini taşıyan, Türk ırk ve Türk kültürüne bağlı olanlar, Türkiyede yurd tutmak maksadile geldiklerinde muhacir olarak kabul olunurlar. Bunlar da muhacirlere aid her türlü hak ve muafiyetlerden istifade ederler. Bunların tabiiyet beyannamesi imzalamalarına lüzum olmayıp yalnız diğer muhacirler gibi muhacir kâğıdı almağa mecburdurlar.

Madde 17 — Hükümetten iskân veya iskân yardımı isteyen muhacirler, Hükümetin gösterdiği yere gitmeğe ve Hükümetin gösterdiği yerlerde oturmağa ve verdiği toprakları almağa mecburdur. Bu mecburiyeti yapmıyanlar iskân hakkından istifade edemezler.

Madde 18 — Hükümetten iskân veya iskân yardım talebi, ancak Türkiyeye girdiği tarihten başlamak üzere iki yıl içinde yapılabilir.

İki yıl geçtikten sonra vukubulan talebler dinlenemez.

Madde 19 — İskân talebi, tabiiyet beyannamesi verirken bu beyannameye yazmakla veya yerleşilen yerde vali veya kaymakama ağızla veya yazı ile müracaat edilerek muhacir defterine iskân talebini yazdırmakla yapılır. Bu müracaatı muhacir kâğıdına veya hüviyet cüzdanına kaydedilir.

Madde 20 — İskân talebi vuku bulunca bu talebin vukuundan itibaren üç ay içinde iskân işinin bitirilmiş ol-

ması mecburidir. Bu iskâna, imkân yoksa mümkün olmadığı on gün içinde talebi edene ve Vekâlete bildirilecektir.

Madde 21 — Tabiiyet beyannamesini imzalayıp muhacir kâğıdı aldıktan sonra ecnebi tabiiyeti iddiasında bulunanlardan muhacir kâğıdı geri alınır ve kendileri memleketten çıkarılır.

Tabiiyete alınma muamelesi ikmal edilmiş olursa o vakit usulen tabiiyetten çıkarılırlar.

III

Gümrük muafiyetlerinin tatbik suretleri

Madde 22 — Muhacir ve mültecilerin kanunun 31 ve 32 inci maddeleri mucibince gümrük muafiyetinden istifade edebilmeleri için muhacir kâğıdından maada mahallin vali veya kaymakamlığınca bir de (Gümrük muafiyet kâğıdı) tanzimi mecburidir.

Muafiyet kâğıdı, gümrük dairesine gelmiş olan muhacir ve mültecinin kanunun 31 inci maddesine dahil eşyası ve hayvanları başka bir muameleye tâbi tutulmaksızın gümrükçe derhal serbest bırakılır.

Ancak 31 inci maddede gösterilen mikdarları tecavüz eden eşya ve hayvanlar ile 32 inci madde hükümlerine dahil eşya ve hayvanlar için ayrıca bir de ithalât beyannamesi vererek muamelelerini ikmal ettirmek ve gümrük resmini ödemek icab eder.

Madde 23 — Gümrük daireleri muafiyet kâğıdı kendisine gelmiş olan muhacirlerin ve mültecilerin eşya ve hayvanlarını süratle ve diğerlerine tercihan çıkarmağa ve azamî kolaylık göstermeğe mecburdurlar.

Madde 24 — Muafiyete dahil eşyaları ve hayvanları tayin ve takdir etmek vazife ve mesuliyeti (muafiyet kâğıdı) veren makamlara aiddir.

Madde 25 — (Gümrük muafiyet kâğıdı) verebilmek için muhacirin ve mültecinin evvelâ muhacir kâğıdı veya

nüfus kâğıdı almış bulunması ve aşağıdaki memur veya heyetlerden alınmış bir veya bir kaç vesika göstermesi lâzımdır :

A - Hariçten muhacir şevkine memur zat veya heyetlerden;

B - Mahallî Türk konsolosluklarından;

C - Hareket ettikleri mahallerde, A ve B fıkralarında yazılı memurlar bulunmadığı takdirde, mahallî İslâm cemaatinden ;

Ç - Türk veya müslüman olan muhtar ve ihtiyar heyetlerinden.

Bu dört yerin birinden veya bir kaçından alınmış bir veya bir kaç eşya ve hayvan vesikası göstermiyen veya gösterdiği vesikaların sıhhatinden veya muhteviyatından şüphe edilen muhacir ve mültecilerden 26 ıncı maddede yazılı (eşya ve hayvan beyannamesi) alınır.

İşbu vesikalar eşya ve hayvanların cinsini, nevini ve miktarını göstermekle beraber vesika sahibinin malı bulunduğunu ve ticaret eşyası ise ötedenberi satagelmekte olduğu ticaret mallarından olduğu ve mevcut nakid ve satılan menkul ve gayrimenkul mallar mukabili ise Türkiyede meşgul olacağı sanat ve meslek şubesi için tedarik edilmiş eşya bulunduğunu sarahatle göstermelidir.

Madde 26 — Eşyaları ve hayvanları için geçen maddede gösterilen vesikalardan birini ibraz etmiyen veya vesikalarından şüphe edilen muhacir ve mültecilerden alınacak (eşya ve hayvan beyannamesi) aşağıdaki malûmatı ve imzaları ihtiva edecektir:

A - Getirilen eşya ve hayvanların cinsi, nev'i ve miktarı,

B - Eşya ve hayvanların kime aid olduğu sarahati,

C - Eşya tüccar malı ise ötedenberi satagelmekte bulunduğu eşyalardan olduğunu ve nakid veya satılan menkul ve gayrimenkul mal bedeli mukabili ise bu cihetin tasrihi,

Ç - Gelen bir ferd ise yalnız bunun tarafından, bir aile ise aile reisi ile beraber aile ferdlerinden reşid olanları tarafından imzalanacaktır.

D - Gelenler birkaç aile ise, her birinin beyannamesi aile reisi ve aile ferdlerinden reşid olanları ile beraber diğer aile reisleri tarafından imzalanacaktır. Gelenler beşten fazla aile ise, yalnız beş aile reisine imzalatılmakla iktifa olunacaktır.

E - Beyannameye imza koyanların hüviyetleri açıkça olarak yazılacaktır.

Madde 27 — Getirilen eşya ve hayvanlar bir cemaate, bir köye, bir mahalleye aid müşterek eşya ve hayvanlardan ise, vesika gösterilmiş olsun olmasın ayrıca 26 ıncı maddeki (eşya ve hayvan beyannamesi) alınacak ve beyannamenin altına bu eşya ve hayvanların veya bedellerinin yine cemaatin, köyün veya mahallenin müşterek ihtiyaçlarına kullanılacağına dair bir de şerh yazılarak o cemaat, o köy veya mahalleden beraber gelmiş bulunan bütün aile reislerine ve bunların miktarı yirmiden fazla ise, ileri gelenlerinden yalnız yirmisine imzalatırılacaktır. Bu müşterek eşya, gümrükçe bu beyannameye imza koyanlara teslim olunur.

Madde 28 — (Gümrük muafiyet kâğıdı) veren makam gösterilen vesikalara ve alınan eşya ve hayvan beyannamesine rağmen şüphelendiği eşya ve hayvanlar hakkında gerek muafiyet kâğıdını vermeden ve gerek verdikten sonra konsolosluklar vasıtasile de tahkikata devam eder.

Madde 29 — Muafiyetleri miktara tâbi olan eşyanın ve hayvanların mahallî rayice göre toptan kıymetleri, (Gümrük muafiyet kâğıdı) nda onu tanzim eden makam tarafından gösterilecek ve gümrüksüz geçecek miktarlarla gümrük resmi verilerek geçecek miktarlar ayrı ayrı işaret edilecektir.

Madde 30 — Gümrük muafiyet kâğıdlarına esas olan muhacir ve mültecilerin gösterdikleri vesikalar ve alınan eşya ve hayvan beyannamesi ve varsa tahkikat evrakı (Gümrük muafiyet kâğıdı) ile birlikte -veren makam tarafından- gümrük dairesine gönderilir. Gümrük dairesi bu evrakı, evrakı müsbite olarak saklar.

Madde 31 — Gümrük daireleri (Gümrük muafiyet kâğıdı) üzerine gümrüksüz ve gümrüklü olarak gümrükten: çıkarılan eşyanın bir listesini üç gün içinde (Gümrük muafiyet kâğıdını) veren makama yollar. O makam da muhacir ve mültecilerin iskân edileceği veya serbest yurd tutacağı kaymakamlığa bu listeyi ve bir cemaate veya köye veya mahalleye aid müşterek eşya ve hayvanlar hakkındaki beyannamenin de bir suretini yollar. Bu listeyi son alan kaymakamlık, gümrükten geçirilmiş bulunan eşyanın muhacirin ve mültecinin kendisine aid olup olmadığını ve cemaate aid eşyaların müşterek eşya olarak kullanılmadığını tahkik ettirir.

Tahkikat neticesinde kanunun hükümlerine aykırı ithalât yapıldığı anlaşılırsa 32 inci maddenin hükmünü tatbik ettirir ve bu neticeyi ithal muamelesini yapmış bulunan gümrük dairesine de bildirir.

Madde 32 — Tahkikat neticesinde muaf veya mümtaz: olarak ithal edilmiş bulunan malın o muhacir veya mültecinin malı olmadığı veya ötedenberi satageldiği ticaret eşyasından bulunmadığı veya kendisine aid olmıyan bir para ile satın alarak getirdiği sabit olursa yahud Türk tabiiyetine girmekten vazgeçerse veyahud Türk tabiiyetine alınmazsa kanunun 34 üncü maddesi mucibince gümrük resimleri usulen tahsil olunur. Bunun için muhacir ve mültecilerin yerleştiği mahallin vali veya kaymakamı tarafından bu resmin tahsili için mahallin malmüdürlüğüne emir verilir. Malmüdürlüğü usulen bu resmi İskân Kanunu hükümlerine göre tahsil eder.

Maliye dairesi, tahislâtı hem emri veren Mülkiye makamına ve hem eşyayı ithal eden gümrük dairesine bildirmeğe mecburdur; ancak tahkikat neticesi İskân Kanunu hükümlerinden istifade edilip gerek muaf olarak ve gerek gümrüğü verilerek geçirilen eşyanın ve hayvanların muhacir ve mültecilerden gayri birisine aid olduğunu gösterirse bu eşya ve hayvanların gümrüğü bu muhacir ve mülteciden tahsil olunmak üzere yukarıdaki muamele yapılmakla, beraber asıl eşya ve hayvanlar ve sahipleri haklarında (1918) numaralı kaçakçılık kanunu hükümleri tatbik olun-

mak üzere tahkikat evrakile beraber vali veya kaymakam tarafından o mıntaka ihtisas mahkemesine sevk olunur.

Madde 33 — Gümrük daireleri İskân Kanunu hükümlerine göre muaf eşya geçiren muhacir ve mültecilere mahsus bir defter tutarlar. Kanuna aykırı mal geçirildiği kaymakam tarafından vukubulan iş'arları da bu deftere yazarlar ve bunu o mahallin malmüdürlüğü ile muhabere ederek gümrük resmi tamamen tahsil edilinceye kadar takib ederler.

Madde 34 — Temiz olan memleketlerden gelen muhacir ve mültecilerin getirdikleri hayvanların menşe, ve sağlık şahadetnamesi bulunmadığı takdirde bunlar hakkında 1234 numaralı Hayvan Sağlık Zabıtası Kanununun 6 ncı maddesi dairesinde muamele ifa olunur.

Madde 35 — Muhacir bir aile, zat, ev ve meşgale ve meslek eşyalarını ve hayvanlarını beraberinde de getirebilir, ayrı olarak da, kısım kısım da getirebilir. Ancak ticaret eşyasının ve fabrika mevaddı iptidaiyesinin ve masnuatının ve hayvan sürülerinin ve muafiyeti mikdara bağlı eşyanın birden getirilmesi mecburidir.

Madde 36 — Muhacirlere aid zat ve ev eşyalarının müfredat listesini gümrüğe vermek ihtiyaridir. Ancak bunlardan hiç kullanılmamış müceddetlerinin listelere veya muafiyet vesikalarına yazılması icab eder.

IV

Naklolunan yerlilerin ve göçebelerin muafiyetten istifadeleri

Madde 37 — Hükümetçe naklolunan yerlilerin ve iskân edilen göçebelerin kanunen kabul olunan muafiyetlerden istifade edebilmeleri yeni nakil ve iskân olundukları yerin nüfus kütüklerine yazılmış ve Hükümetçe yerleştirilen veya gösterilen yerde yurd tutmuş bulunmalarına bağlıdır.

Madde 38 — İçeride bir mıntakadan diğer bir mıntakaya veya, bir mıntaka içinde bir yerden diğer yere Hükümetçe yapdan nakillerde, nakledilenlerin derhal nüfus kayidlerini yeni yer nüfus kütüklerine ve keza askerlik muamelelerinin yeni yer askerlik şubelerine nakletmek mecburi-

dir. Bu kayıd nakli Dahiliye Vekâletinin eski ve yeni yer mülkiye makamlarına şahısların nakli hakkında vereceği emir üzerine şahısların nakillerde birlikte yapılır. Dahiliye Vekâletinin musaddak emir sureti Nüfus Dairelerinde evrakı müsbite olarak saklanır.

Madde 39 — Bir yerde iskân edilen göçebeler, başka bir yerde nüfusa yazılı iseler, bunların nüfus ve askerlik kayıtları o yerden resen celbedilerek yeni yer nüfus kütüklerine ve askerlik şubelerine kaydolunur ve eski yerdeki kayıtları silinir. Dahiliye Vekâletinin iskân emri sureti evrakı müsbite olarak nüfus dairesinde hıfzolunur. Bir yerde nüfusa yazılı değışeler, iskân edildikleri yerin nüfus kütüklerine yeniden kaydolunur.

Madde 40 — İçeride Hükümetçe yapılan nakillerde askerlik muafiyeti yalnız I numaralı mıntakalardan II numaralı mıntakara veya II numaralı mıntakalardan I numaralı mıntakalara ve keza III numaralı mıntakalardan I ve II numaralı mıntakalara nakledilenlere münhasır olup bir iskân mıntakası içinde bir yerden diğere yere naklolunanlar bu muafiyetten istifade edemezler.

Madde 41 — Vergi ve resim ve tapu muafiyeti Hükümetçe iskân edilen bütün göçebelere ve I numaralı mıntakalarda Hükümetçe iskân edilen yerlilere ve I ve III numaralı mıntakalardan II numaralı mıntakalara hükümetçe naklolunanlara şamildir. II numaralı mıntakalarda bir yerden başka yere Hükümetçe naklolunan yerliler, bu muafiyetlerden istifade edemezler.

V

Meccanen veya asgarî tarife ile nakiller

Madde 42 — Valiliklerden veya kaymakamlıklardan verilen tasdikli muhacir ve eşya ve hayvan vesikaları veya defterleri istasyon memurlarına ve devlet vapurları acentalarına gösterilince bu vesika ve defterlerin ihtiva ettiği eşhas ve eşya ve hayvanlar Devlet Demiryollarında ve vapurlarında meccanen naklolunur.

Bu vesikalarda ve defterlerde muhacirlerin ve eşya ve

hayvanlarının binecekleri ilk ve inecekleri son istasyon veya liman gösterilecektir. Perakende nakliyat müracaat üzerine ilk vasıta ile yapılır. Toplu nakliyatın karada üç gün ve denizde bir hafta önceden vali ve kaymakamlarca alâkadarlara miktarlarile birlikte haber verilmesi ve haberden itibaren bu müddet içinde yapılması mecburidir.

Madde 43 — İçeride Dahiliye Vekâletinin emri veya İcra Vekilleri Heyetinin kararıle bir yerden başka yere naklolunacak kimseler (yerli veya göçebe) ve eşya ve hayvanları da valiliklerce veya kamyakamlıklarca verilecek vesika veya defterlerle muhacirler gibi Devlet Demiryollarında ve vapurlarında meccanen naklolunurlar. Ancak bu vesika veya defterlerde Dahiliye Vekâletinin nakil emirnamesinin tarih ve numarasının yazılı bulunması meşruttur.

Madde 44 — İmtiyazlı nakliye şirketleri aynı vesika ve defterlerle nakolunacak muhacirler ve mülteciler ve naklolunanlar ve eşya ve hayvanları hakkında asgarî tarifelerini ve asgarî tarifesi olmıyanlar asker nakliyatına mahsus tarifelerini tatbik etmeğe mecburdurlar.

Aynı vesika ve defterlerle imtiyazlı tahmil ve tahliye şirketleri, muhacirleri ve mültecileri ve nakolunanları ve eşya ve hayvanlarını asgarî tarifelerde tahmil ve tahliye ederler.

Madde 45 — Meccanen veya asgarî tarife ile nakil, bir defaya mahsustur; ancak Dahiliye Vekâletinin tensib ve emirlerde iskân yerleri değiştirilen muhacir ve mülteciler, göçebeler ve naklolunanlar ve eşya ve hayvanları yeni iskân yerlerine kadar meccanen veya asgarî tarife ile nakolunurlar. Bunların vesika ve defterlerinde de Dahiliye Vekâletinin emirnamesi tarih ve numarası yazılmak mecburidir.

Madde 46 — Devlet kara ve deniz nakliye vasıtaları veya imtiyazlı nakliye şirketleri, vali veya kaymakamlardan verilmiş tasdikli defter veya vesika gösteren muhacirleri, mültecileri ve Hükümetçe nakledilen yerlileri ve göçebeleri ve bunların eşyalarını ve hayvanlarını bekletmeksizin ilk vasıta ile defter veya vesikalarda yazıl: istasyon veya limanlara göndermeğe, imtiyazlı tahmil ve tahliye şir-

ketleri de süratle ve tercihan bunları ırkâb veya tahliye etmeğe mecburdurlar.

VI Türlü hükümler

Madde 47 — Bir aile, efradından bir veya bir kaçını eski yerinde bırakıp bir kısmını beraber getirmek veya yalnız gelmek veya sonradan diğerlerini getirtmek yolile muhacir olabilirler, bu takdirde gelen ferd veya ferdler tabiiyet beyannamesi verirler ve kalan ferdleri de bu beyannamenin arkasında gösterirler. Yalnız gelen ferd veya ferdler için muhacir kâğıdı verilir.

Bu suretle gelen aile bütün ferdleri mevcut şeklinde iskân olunur; bütün ferdlerin gayri menkul iskân istihkakları verilir. Ancak yalnız mevcut bulunan ferdlerin hisseleri tapuya bağlanır; diğerlerinin hisseleri geldikçe tapuya tescil edilir. Üç yıl içinde gelmiyen ferdlerin hisseleri Hükümetçe geri alınır.

Madde 48 — Muhacirlerin ve mültecilerin verecekleri veya kendilerine verilecek beyanname, vesika ve sair evrak her türlü damga ve pul resminden muaftır.

Madde 49 — 2510 numaralı kanun hükümleri dairesinde hazırlanmış ve Şûrayı Devletçe görülmüş olan işbu nizamnamenin hükümleri neşri tarihinden muteberdir.

Madde 50 — Bu nizamnamenin hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Kararname No: 1776/2

2521 sayılı kanunla kurulacak İstanbul ve İzmir Liman İşleri Müdürlüklerinin vazifelerine ve bunların murakabesine dair hazırlanıp Şûrayı Devletçe görülerek 24/12/1934 tarih ve 23726 sayılı tezkere ile gönderilmiş olan ilişik ni-

---

«Liman İşlerinin Hükümetçe idaresine dair olan 2521 Numaralı kanun 2735 sayılı Resmî Gazetededir».

zamnamenin mer'iyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 27/12/1934 de onaylanmıştır.

27/12/1934

İstanbul ve İzmir Liman İşleri Müdürlüklerinin vazifelerine ve bunların murakabesine dair nizamname

İdarelerin kurulması:

Madde 1 — Liman işlerinin idaresi için İstanbulda (İstanbul Liman İşleri Umum Müdürlüğü) İzmirde (İzmir Liman İşleri Umum Müdürlüğü) adile hükmî şahsiyeti haiz iki umum müdürlük kurulmuştur. Bu umum müdürlükler Maliye Vekilliğine bağlı olup mülhak bütçe ile idare olunur.

İdarelerin göreceği işler:

Madde 2 — İdarelerin göreceği işler şunlardır:

I - Müşterek işler:

A - Limanda gemilere tatlı su verilmesi,

B - Yolcu ağırlığı dışında kalan bütün yükleme ve boşaltma işleri (kömür dahildir); şu kadarki Deniz Yolları ve Akay İşletme İdareleri ve Şirketi Hayırye ve Haliç Vapurları Şirketi ve Türk harb gemileri ve Devlet nakil gemileri kömür ve su ihtiyaçlarını kendi hususî vasıtalarile temin edebilirler.

C - Deniz işlerinde kullanılan liman işleri idaresine aid vasıtaların atelyelerinde ve zaruret vukuunda dışarıda tamiri, yenilerinin yapılması ve icabında dışarıdan iş alınması.

II - Farklı işler,

1 - İstanbul Limanına mahsus hizmetler.

A - İnhisarı tazammun etmemek üzere dalgıçlık hizmetleri,

B - İnhisarı tazammun etmemek üzere donanmaya, adalara veya diğer bir sahile nakil suretile arzu eden müessese ve şahıslara su tevziatı,

III - İzmir Limanına mahsus hizmetler;

A - Çamaltı Tuzlasına gelecek gemilere tuz yüklemek ve Çamaltımdan Foça ve İzmir tuz götürmek ve Tuz İnhisar İdaresine aid su ve eşya taşımak.

B - Karşıyaka, Alsancak, Pasaport ve Konak İskeleleri arasında yolcu vapurları işletmek.

C - Birinci Kordon üzerinde atlı tramvayı işletmek.

D - Rıhtım; mendireği, rıhtım yollarını, rıhtım mecralarını hüsnühalde tutmak, tamir ve tecdidlerine bakmak, rıhtım rüsumunu tahsil etmek.

İdarelerin hak ve salâhiyetleri ve borçları

Madde 3 — Tasfiye edilen İzmir Liman ve Körfez İşleri Şirketinin imtiyaz mukavelenamesile şartnamesinde ve İzmir Körfezi vapur işletme imtiyaz mukavelename ve şartnamesindeki hak ve salâhiyetler ile borçlar ve 2-128 sayılı ve 15/2/1934 tarihli kararnameye ilişik talimtanamede yazılı hak ve salâhiyetler ile borçlar İzmir Liman İşleri Umum Müdürlüğüne ve 26 temmuz 1341 tarih ve 2256 numaralı kararname ve zeyilleri ve 12/3/1930 tarihli kararname ile kabul edilen İstanbul Liman İşleri Türk Anonim Şirketine aid bütün hak ve salâhiyetlerle borçlar İstanbul Liman İşleri Umum Müdürlüğüne devrolunmuştur.

Mütedavil sermaye ve bütçe hükümleri

Madde 4 — İdarelerin mütedavil sermayeleri miktarı bütçe ile tayin olunur.

Aşağıdaki hizmetler mütedavil sermayeden görülür.

A - Umumiyet itibarile;

1 - Liman İdarelerinin vapurlara yük, kömür, tatlı su verme, vapurlardan yük, kömür boşaltma için kullandıkları buharlı, motörlü römorkörler ile demir ve ahşab layterler, şatlar mavunalar, salapurcalar ile sandallar ve vapurlardan ağır eşyayı alıp vermek için kullanılan maçuna ve vapurlara mazot vermeğe mahsus motörlü tulumban demir şatlar ve limandaki kendisine aid şamandıra ve tesisatları ve ticaret eşyasını ıslanmaktan korumak için muşamba örtüler, rıhtım ve gümrük üzerindeki yerli vinçler

atelyelerindeki vapur, römorkör, şat ve mavunalara mahsus kızak tesisatı, buharlı ve motörlü makineler, çeşidli tezgâhları, dökümhanesi, bıçkı tesisatı ve bütün römorkör, şat, vapur işletmesine aid malzeme ve bunların bakım masrafları idarelere aid binaların tamir masrafları, bütün vasıtaların tamir ve yeniden inşaat ve imalâtı için gerekli iptidai maddelerin ve malzemenin satın alma masraf ve bedelleri ile işçi gündelikleri, atölyelerde yükleme ve boşaltma işlerinde vapurlarda (İzmirde tramvaylardakiler de dahil) çalıştırılan ustabaşı, usta, kalfa, çıkraklarla kaldırım ve lâğım tamir ustalarının, işçilerin, muvakkat bekçi ve muvakkat memurlarla diğer müstahdemlerin ücretleri ve tedavi masrafları, (alâkadarların sun'u taksirleri mevcut olmadığı takdirde) ahara yapılacak zarar ve hasarların ve zayıatın tazmin bedelleri menkul ve gayrimenkul vasıtalar ile binaların değerlerinin itfa ve sigorta bedelleri ve bu vasıtaların bütün levazım, alât ve edevatının nakil ücretleri ve işletmeye taallük eden sair türlü hizmet ve bedelleri ve amele ve işletme müstahdemlerinin iş kazalarına aid tazminatı.

B - Farklı hizmetler;

1 - İstanbul Limanına mahsus hizmetler.

Dalgıçlık için lüzumlu malzeme, römorkör ve kayık işletmesine aid masraflar ve bunlarda kullanılacak amele, usta, kalfa ve sair bu gibi müstahdemlerin yevmiye ve ücretleri.

2 - İzmir Limanına mahsus mütedavil sermayeden görülecek hizmetler. Vapurlara tuz verme ve tuz nakletme, birinci maddede yazılı Çamaltına tatlı su taşıma için deniz vasıtaları ve tesisatları, Çamaltında şamandıra ve tesisatları, yolcu vapurları, tramvayları, tramvay hattı tesisatı, tramvay tamir atelyesi, tramvay hayvanları, sabit ve sahih vapur iskelelerde iskele yapmak için sabih kazık çakma makinesi ve bunların demirbaş eşya ve levazım ve saireleri ile yedek parçaları, tramvay işletmesine aid malzeme ve hayvanların bakım ve iâşe masrafları, tramvay ahırları atelye binasının tamir masrafları.

Madde 5 — Üçüncü maddede gösterilen hususlardan tezelden alınması icab edenlerle türlü masraflar için tayin

olunacak mutemede umumî müdürün tasvibi ile bin lirayı geçmemek üzere gereği kadar avans verilebilir. Bütçeye taallûk eden yine bu kabil masraflar için aynı esaslara göre avans verilebileceği gibi bu paralar bütçedeki tertibinden mevkuf tutulur.

Madde 6 — Bu suretle verilen avanslar sarf edildikte evrakı müsbiteleri üç ay içinde muhasibe verilmek gerektir. Kapatılan hesap miktarında tekrar avand verilebilir. Belli işlerde mutemed o iş biter bitmez avanstan geri kalanı geri vermeğe mecburdur.

Her mutemed senenin son gününde avans akçesinden yanında kalan paraları henüz mahsubunu yaptıramadığı tediye evrakile birlikte tümünü muhasibe geri verip hesabını kapatmağa ve muhasib de bu hesabı aramağa mecburdur.

Madde 7 — Mütedavil sermayeye aid işler ve kararlar Muhasebei Umumiye ve Artırma ve Eksiltme Kanunları hükümlerine bağlı olmayıp ticarî usul ve kaidelere göre yapılır.

Madde 8 — Mütedavil sermayeden yapılacak masraflar alâkadar memurların ticarî usuller dairesinde yapacağı tahakkuk evrakı üzerine ita emrile ödenir.

Madde 9 — Satın alınan eşya bedellerinin ödenmesi pazarlık veya mukavele hükümlerine bağlıdır. Ayna tallûk eden eşya ve bütün tesisat ve malzemenin nasıl saklanacağı ve kullanılacağı idarenin hususî vaziyetine göre umum müdürlükçe hazırlanıp Maliye Vekilligince tasdik olunacak bir talimatname hükümlerine göre yapılır.

Madde 10 — İşçilerin alacakları umum müdürlüğün tayin edeceği bir heyet tarafından işçilere bordroları imza ettirilerek verilir. Dağıtma işi bitince bu heyet paranın kendi önlerinde dağıtıldığını gösterecek bir mazbata yaparlar.

Madde 11 — Alıp verme biri mütedavil sermayeye ve diğeri bütçeye ilişkin olmak üzere mahiyeti itibarile birbirinden ayrı iki kısma ayrılır.

Mütedavil sermayeye aid muameleler ile bütçeye aid muamelelerin hesapları ayrı tutulur ve her birinin ayrı ayrı hesapları ve icmalleri yapılır. Ancak bütçenin vezne mu-

amelesi mütedavil sermaye hesapları arasında yapılacağından bütçe namına bir hesabıcarı açılarak bütçeye ilişkin tahsisat ve tediye bu hesabıcarıye geçirilir. Bütçe hesapları arasında da bu hesaba karşı açılacak bir hesabıcarıye bütçe thsilât ve tediye yazılır.

Madde 12 — Mütedavil sermayeye aid aylık tediye evrakı müsbitesi ayrı ve bütçenin tahsilat ve sarfiyatına aid evrakı müsbite de ayrı icmallere bağlanır ve mütedavil sermayeye aid bu icmallere sene sonunda tanzim ve seçilmiş murakiblere arz edilecek blâncoya esas tutulur.

Bütçeye aid hesaplar gelgelerile birlikte muhasebece her sene Divanı Muhasebata gönderilir. Ancak bu hesaplar bütçe kat'î hesabının hazırlanma müddeti olan dokuz ay içinde bitirilmek gerekir.

Madde 13 — Muhasib yalnız kendi zamanına aid hesaptan mes'uldür. Ancak kendisine hesapt vermektle mükellef olanların hesabına bakmayan ve önce gelenlerden devir suretile aldığı hesaptın noksanlarını göstermeyen muhasib bunlara düşecek malî mes'uliyeti sebep olanlardan istemek hakkı kalmak üzere, üstüne almış olur.

Madde 14 — Bütçenin kat'î hesabı taallûk ettiği senenin sonundan başlayarak dokuz ay içinde anklanarak Divanı Muhasebatın tetkikına konur.

Madde 15 — Kat'î hesaptın varidat kısmından bütçedeki fasıl itibarile her türlü varidatın tahmin edilen mikdarlarla tahsilatı masarîf kısmında da bütçe ile ilk önce verilen tahsisat ile senesi içinde eklenen tahsisat ve senesi içinde tahakkuk eden masraflarla tediye ve emanet hesabına geçirilen masraflar ve sene sonunda kalan borçlar gösterilir Kat'î hesaptlara tahsisatın ne suretle ve nerede kullanıldığı hakkında izahatı havi gerekli cetveller iliştilir.

Madde 16 — Seçilmiş murakıpler kendilerine verilen blâncunun içinde yazılanları umumî defteri kebir kaydile ve bu kaydın dayandığı hesapt belgelerde karşılaştırarak blâncoyu kendilerine verilen günlemeçten başlayarak en çok iki ay içinde tedkik edip raporile idareye geri verir.

Madde 17 — Seçilmiş murakibler tarafından tatbik olunan blâncio ve tedkik raporu idarece bastırılarak bütçe

kat'î hesabı ile birlikte kanunun gösterdiği müddet içinde Büyük Millet Meclisine sunulmak üzere Maliye Vekâletine gönderilir. Blâncoya mütedavil sermayenin ve buna müteferri muamelelerin hareketlerine aid gerekli istatistik ve cetveller iliştilir.

Bütçe

Madde 18 — Varidat ve masrafın tahmin edilen miktarlarını ve bu tahminlerde dayanılan sebepleri gösterir cetveller alâkadar şubelerce hazırlanır ve muhasebece bir araya getirilerek yapılacak bütçe kanununu lâyihasile birlikte Müdürler Encümenine verilir. Encümenince kabul ve tasdik olunan bütçe en geç eylül sonunda Maliye Vekâletine verilmiş olacaktır. Her yılın ihtiyacına göre hazırlanacak bütçenin varidat kısmı şunlardır:

Fasıl: 1 - İdarenin gördüğü hizmetlere karşı tarifelerine göre alacağı ücretleri mecmuundan taunlara aid işletme masrafları çıkarıldıktan sonra artan para (tahakkuk evrakı mütedavil sermaye blâncosudur.)

Fasıl: 2 - Bina ve depo kiraları.

Fasıl: 3 - Atelyelerine dışarıya yapılmış olan işlerden alınacak para.

Fasıl 4 - Türlü hasılat.

Madde 19 — Her yılın ihtiyacına göre hazırlanacak bütçenin masraf kısmı şunlardır:

Fasıl: 1 - Kadroda yazılı daimî memur ve müstahdemlerin aylık ücretleri.

Fasıl: 2 - İdare masrafları.

Madde 1 — Kâğıd, basılmış kâğıd ve defterler bedel ve tab'ı masrafları, ilân, gazete aboneleri, gerekli görülecek kitab bedelleri, telefon ücret ve masrafları.

Madde 2 — Kira bedelleri.

Madde 3 — Işık, ısınma, su, mefruşat masrafları.

Madde 4 — Harcırâhlar.

Fasıl: 3 - Masarifi mütenevvia.

Madde 1 — Mahkeme, vekâlet, noter, mukavele, hare ve masraflarile avukat ücreti, tarife ve muayene komisyonları hakkı .huzurları.

Madde 2 — Vergi ve resimler.

Madde 3 — Çeşidli masraflar.

Fasıl: 4 — Bütçeye dahil memurlara ve bunların ailelerine verilecek tazminat ve ikramiyeler.

Fasıl: 5 — Hizmet otomobili masrafı.

Fasıl 6 — Koruma sandığına yardım,

Fasıl: 7 — Hayır müesseselerine verilecek ianeler.

Fasıl: 8 — Merkez Bankası hissesi.

Fasıl: 9 — Eski yılların bütçeye ilişkin borçları.

Madde 20 — Bütçenin bir faslının maddeleri arasında münakale Müdürler Encümeni kararı ve Maliye Vekilliğinin tasvibile ve fasıllar arasındaki münakale kanunla yapılabilir.

Madde 21 — Bütçe hizmetlerinden malî senenin sonuna kadar ödenmemiş olan borçlar sene sonunda emanet hesabına geçirilerek beş seneye kadar müracaat edeceklere bu hesabdan ödenir. Sahihleri tarafından meşru bir sebebe dayanmaksızın yazı ile talep ve takib olunmamaktan veya evrakı gösterilmemekten dolayı ödenemiyen borçlar idare lehine müruruzamana uğrar ve bu paralar bütçeye irad yazılır,

Madde 22 — Senesi içinde ödenmeyen veya emanet hesabına geçirilmeyen masraflar hakkında Muhasebe Umumiye Kanununun 92 inci maddesi hükmüne göre muamele yapılır.

Madde 23 — İta âmiri Umum Müdür, Umum Müdürün bulunmadığı zamanda yerine bırakacağı zattır. Muhasebe Müdürü muhasib vaziyetindedir.

Muhasib mutemedi ve tahakkuk memurluğu vazifelerini göreceк memurların kimler olduğunu Umum Müdür tayin eder, nakid ve ayniyat muhasibliği bir zat uhdesinde birleyebilir.

Maide 24 — İta emirlerine masrafların tahakkukuna esas olan belgelerin asılları veya tasdikli suretleri iliştirilmek gereklidir.

Maide 25 — Para almağa izinli olan tahsildar doğrudan doğruya, İzmirde tramvay bilet memurları işletme âmirliği delâletile ve vapur kiş ve mevki memurları is-

kele başmemurları vasıtasile hesaplarını her gün muhasebeye vereceklerdir. İdarenin hasılatını tahakkuk ettiren manifesto, yükleme, kontrol, bilet gibi tarife tatbiki ile uğraşan memur ve müstahdemlerle masraf miktarlarını tesbit ve tahakkuk ettirenler tahakkuk evrakının yanlışlığından ücretlerin tarifelere uygun ve doğru hesap edilip edilmemesinden doğrudan doğruya mes'uldürler.

Madde 26 — Masrafın verilen tahsisat mezuniyeti dahilinde olması ve bütçedeki tertibine uygun ve maddî hatadan arî bulunması gerekli olup bundan ve istihkak sahibinin hüviyetinin tedkikından doğacak mes'uliyet muhasibe aiddir.

Madde 27 — Tahakkuk eden herhangi bir masrafın kanun ve kararlar hükmüne aykırılığından ötürü muhasibce ödenmesinden çekinildiği takdirde ita âmirinin yazı ile mesuliyeti üzerine alması halinde muhasib o masrafı tediye mecburdur.

Madde 28 — Mutemedin bütçeye müteallik olarak muhasibe ibraz edeceği sarfiyat evrakının bir kısmı muhasib tarafından mevzu ahkâma mugayeret dolayisile kabul edilmediği takdirde mes'uliyet ita âmiri ile mutemede teveccüh eder. Ancak ita âmiri mes'uliyeti üzerine olarak sarfiyatın mahsubu için yazı ile emir verirse muhasib mahsubu yapar.

Madde 29 — Liman İşleri İdaresi kira ile tutacağı ve kiraya vereceği yerler için lüzumu halinde üç seneye kadar müddetle mukavele yapabilir. (Mukavelelerin Umum Müdür ve Muhasebe Müdürü tarafından imza edilmek şarttır. Umum Müdürün bulunmadığı takdirde Muavini ve Muhasebe Müdürü bulunmadığı takdirde vekili imza eder.

Tahakkuk eden masraflar Umum Müdür ve Muavininin Muhasebe Müdürü ile vekil bırakacağı zatın imzalarını havi bir çekle bankadan tediye olunur müteferrik masrafların, ücretlerle yevmiyelerin vezneden tesviyesi için ihtiyaç görülecek mebalîğ aynı imzaları havi çeklerle bankadan alınır,

Madde 30 — Vazifelerinin mahiyeti icabı olarak çalışma zaman ve saatleri haricinde çalıştırılmalarına lüzum görüleceklerle taamül suretile verilmekte olan munzam ücretlerin tediyesine devam olunur. Bu yolda bir taamül yok-

sa fevkalâde hallerde sekiz saatlik normal çalışmadan fazla geceleri oalıştırılacklara aylığının 1-240 nisbetinde munzam bir ücret verilir.

Madde 31 — Liman İdareleri denizde çalıştırdığı vasıtalarını açacağı bir sigorta hesabında değerinin yüzde ikisi nisbetinde senelik bir miktar ayırarak bu suretle sigorta etmeğe ve husule gelen deniz kazaları masrafını bu hesabdın ödemeğe ve sigorta hesabındaki paralar yüz bin lirayı feuluncıya kadar devam etmeğe mezundur.

Bu hesap tasfiye edilen şirketin sigorta hesabından devir suretile alınacak paralarla küşad edilecek ve mütedavil sermaye hesabından ayrı bulunacaktır.

İdarî hükümler

Madde 32 — Liman İşleri İdaresi umum müdürleri ile murakıbler Maliye Vekâletinin inhası üzerine Cümhur Reisinin tasdiki ile tayin olunur. Kadrodaki memurlardan umum müdür muavini, kadrosu bulunduğu takdirde hukuk müşaviri, yükletme ve boşaltma müdürü, muhasebe müdürü ve başmüfettiş umum müdürün inhasıyla Maliye Vekâletince ve diğer memurlar Müdürler Encümeni kararıle umum müdür tarafından tayin edilir. Ve tayin şekillerine göre işten çıkarılır.

Dairelerle mahkemelerde Liman İşleri İdaresini umum müdür temsil eder. Aharı tevkile ve hukuk müşavirinin yoksa avukatın mütaleası ve Müdürler Encümeninin kararıle sulh ve ibraya salâhiyetlidir.

Madde 33 — Müdürler Encümeni, umum müdürün riyaseti altında, umum müdür muavini varsa hukuk müşaviri, başmüfettiş, muhasebe müdürü yükletme ve boşaltma müdüründen teşekkül eder.

Madde 34 — Encümen haftada en az bir defa toplanır. Gerekli görülürse umum müdürün davetile bundan fazla toplantı yapılabilir.

Encümen çoklukla karar verir. Reylerin müsavâtı halinde reisin bulunduğu tarafın reyî tercih olunur. Azanın hiç biri diğeri namına vekâleten rey veremez.

Umum müdür bulunmadığı vakit muavini, o da bulunmazsa vekil bırakacağı zat Encümene riyaset eder.

Encümen azası reylerinden mes'ûldür.

Madde 35 — Müdürler Encümeninin vazifeleri aşağıda yazılıdır.

A - Bütçe lâyihasını tetkik etmek.

B - Liman işlerine aid bütün hususları tezekkür ve bir karara raptetmek.

C - Tahakkuk ettirilmiş olup tahsil imkânı kalmamış olan idare matlûbatından beş yüz liraya kadar olanının terkin kaydi hakkında karar vermek. (500 liradan fazlası Maliye Vekâletinin tasvibile terkin olunur).

D - Müstacel ve zarurî hallerde umum müdür mes'uliyeti kendisine aid olmak üzere Müdürler Encümeninden karar almaksızın iş görebilir.

Murakıbe aid hükümler

Madde 36 — İdarenin bütün muameleleri neticelendikten sonra, tetkik ve murakabe etmek üzere tayin edilmiş birer murakıbi vardır.

Madde 37 — İdare;

A - Alım, tamir ve inşaata ve bilûmum ukudata müteallik mukavele ve taahhütnameleri 48 saat zarfında murakıbe tevdi eder.

B - Bundan başka nakden ve mahsuben yapılan bütün tediyatı ve muvakkat sarfiyat evrakını yevmiyenin ikmalini müteakib.

C - Satın alma komisyonu kararlarını ve idarenin nakde ve ayna müteallik vaziyetini gösterir cetvellerini ve hesap hulâsalarile blânço ve hesabı kafilerini ve Vekâlete takdim edilecek bütçe ve kadro projelerini ve Umum Müdürlükçe tayin olunan memurların hizmete alınması ve hizmetten çıkarılması hakkındaki kararları ve bu işlerin taallûk ettiği her nevi muamele, muhabere ve muhasebe evrakile defterlerini asılları ve müstenidlerinden tet-

kik eder. Bu evrakı ve lüzumu görülenlerin suretini talep vukuunda idare murakıbe tevdiâ mecburdur.

Madde 38 — Murakıb tahsilatı ve sarfiyatı evrakı müsbitelerinden tetkik eder. Ve bunları en çok on beş gün içinde geri verir.

Madde 39 — Tedkik ve murakabe bütçeye taalluk eden hususlarda mevcut hükümlere ve mer'î usullere ve bütçenin fasıl ve maddelerine uygunluğu bakımında mütedavil sermayeye taallûk eden cihetlerde de ticarî şartlar ve icablar göz önünde bulundurulmak suretile ifa olunur.

Madde 40 — Murakıb her ay sonunda muhasebe kayidlerini evrakı müsbitesile karşılaştırarak kontrolden hariç kalmış muamele olup olmadığını ve varsa sebep ve mahiyetini tesbit ve sarfiyatın bütçedeki tahsisatı dahilinden olup olmadığını tedkik ve murakabe eder.

Madde 41 — Tedkik edilen kayidler ve kâğıdlar muamelenin mahiyetini ve tarzı cereyanını aydınlatmağa yetişmediği takdirde murakıb aid olduğu şubelerden yazı ile veya ağızdan izahat ister ve icabında umum müdürle temas ederek mütemmim malûmat ve tafsîlât alır.

Madde 42 — Murakıb Maliye Vekâletinin göstereceği hususlar hakkında da yukarıki esaslar dairesinde tedkikat yapar.

Madde 43 — Vezne mevcudunun, eşya ve levazımın kontrolü de murakıbın salâhiyeti dahilindedir.

Madde 44 — Murakıbın icraya karışmıya salâhiyeti yoktur.

Madde 45 — Murakıb, tedkik ve murakabe sırasında kanun ve nizam ve mer'î usullere ve ticarî esaslara muhalif ve Hâzinenin zararını müstelzim ve kayde değer göreceği hususları ve bu babdaki düşüncelerini ve kendisine verilecek bütçe, ve kadro projeleri hakkındaki mütalealarını raporla Vekâlete bildirir. Tedkikatı sırasında idarede muamelelerin nasıl cereyan ettiği hakkında hasıl eylediği

kanaatleri ve ıslahata müteallik alınması gerekli olan tedbirleri üç ayda bir raporla yine Vekâlete bildirecektir.

Muvakkat madde — 128/2 numaralı ve 15/2/1934 tarihli kararnameye merbut talimatnamenin 3 üncü maddesi hükümlerde rıhtım, kaldırım, lâğım, tamirat ve yeniden inşaatı için tahsis edilmiş olan mebalığden bakiye kalıp İzmir Liman Umum Müdürlüğüne devredilmiş olan miktar için ayrı bir hesap açılacak ve 1934 ve 1935 mali seneleri zarfında sarf edilecektir. Ancak bu hesabdaki paralar bitmedikçe ve bu işler bütçe ve mütedavil sermayeden ayrıca sarfiyat yapılamaz.

Madde 46 — 2521 sayılı kanuna dayanarak yazılmış ve Şûrayı Devletçe de görülmüş olan bu nizamname hükümleri neşri gününün ertesinden yürür.

Madde 47 — Bu nizamname hükümlerini Maliye Vekili yürütür.

Kararname No: 1764/2

Hayvan Sağlık Zabıtası Nizamnamesinin birinci maddesine bir fıkra ilâvesine dair olup Ziraat Vekilliğince teklif ve Şûrayı Devletçe görölerek 24/12/1934 tarih ve 23672 sayılı tezkere ile tevdi olunan ilişik nizamnamenin mer'iyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 27/12/1934 de onaylanmıştır.

27/12/1934

Hayvan Sağlık Zabıtası Nizamnamenin birinci maddesine bir fıkra ilâvesine dair nizamname

Madde 1 — Hayvan Sağlık Zabıtası Nizamnamesinin
(Hayvan Sağlık Zabıtası Nizamnamesi 1901 sayılı Resmi Gazetededir).

birinci maddesine hayvan ve maddelerinin, ihracına tahsis edilmiş olan hudud kapısı ve iskeleler arasına Trakyada Ege mevkii ile İbrice Limanı da sokulmuştur.

Madde 2 — Devlet Şûrasınca görülmüş olan bu nizamname neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu nizamnamenin icrasına İktisat, Ziraat, Millî Müdafaa, Dahiliye, Maliye, Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri memurdur ,

Talimatnameler

**Umumî Hıfzıssıhha Kanununun 47 inci maddesi mucibince
tanzim edilmiş olan**

**Sahil Sıhhiye merkez ve idareleri ile tahaffuzhanelerde
muamelâtın tedviri hakkında umumî talimatname (1)**

— 2 —

Bu hastalıklardan vefat vukuunda dahî yine aynı suretle patente veya vizeye işaret olunur

Bu hastalıklardan birden ziyadesi aynı zamanda mevcut olduğu halde hepsi ayrı ayrı fıkralarda gösterilir, Meselâ:

«..... tarihinde şehrimizde bir veba vak'ası tecrit edilmiştir.»

«..... tarihinde şehrimizde iki kolera vak'ası tecrit edilmiştir.»

Madde 136 — Türkiye limanları arasında seyrüsefer etmek üzere mezkûr limanların birinden hareket eden Türk gemilerinin patentelerine kaydi lâzımgelen ve 27 inci maddede yazılı hastalıklardan birinin o liman veya civarında mevcudiyeti takdirinde bu hastalığın mevcudiyetinin mün-

---

(1) Baş tarafı 81 sayılı İdare mecmuasındadır.

ferit bir vak'a halinde veya istilâi bir şekilde bulunduğunu da anlamak için şu yolda meşruhat verilir:

«Şehrimizde veya civarımızda münferit lekeli humma vak'ası vardır» ve yahut «Şehrimizde çiçek veya kızıl müstevli bir haldedir».

Madde 137 — Beldeler dahilindeki marazî vak'ların beldenin en büyük sıhhi âmirlerinden alınacak tahrirî tebliğ üzerine patentelere dercedilmesi lâzımdır.

Herhangi bir beldede bu hastalıklardan resmen tahakkuk eden ve patente ile vizelere derci icab eden hastalıklar o mahalde bulunan veya o mahallin tâbi bulunduğu Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürü veya Hükümet veya Belediye tabipleri tarafından sahil sıhhiye merkez tabiplerde idare memurluklarına tahriren tebliğ olunur.

Madde 138 — Sıhhat işlerinden gayri mesul bir makamdan veya herhangi bir kimseden işitilen rivayet üzerine patenteye veya vizeye hastalık mevcut olduğunu yazmak memnudur. Bazan marazî vak'a yalnız serirî olarak teşhis edilir. Bu da sıhhat işlerinden mesul bir makamdan bilvasıta veya bilâvasıta haber alınabilir.

Böyle yalnız serirî teşhis üzerine marazî vak'ayı patentelere ve vizelere yazmak yine caiz değildir. Herhangi bir marazî vak'anın patenteye veya vizeye dercedilmesi için hem serirî olarak, hem fennî diğer vesaid ile tahakkuk etmesi ve bu işlerde mes'ul bir makam tarafından ve resmen bildirilmesi lâzımdır.

Madde 139 — Her sahil sıhhiye merkez tabipleriie idare memurları kendi idaresinden verilecek patente meşruhatını o mahallin Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Müdürlüğünden veya Hükümet veya Belediye tabiplerinden alacağı tahrirî ve resmî tebliğ üzerine kendisi idare eder. Bunun için Hudud ve Sıhhat Umum Müdürlüğünden tebliğ almağa veya sormağa lüzum yoktur. Ancak patentelere malûm beş hastalığa aid marazî meşruhat yazmağa başlayan her merkez ve idare memurluğu keyfiyeti derhal Umum Müdürlüğe bildirir ve bulaşık meşruhata başladığı tarih ile bulaşık

meşruhatın kaldırıldığı tarihi iş'ar eder. Diğerlerinin iş'arına lüzum yoktur

Madde 140 — Bir hastalığa müteallik bulaşık sıhhi meşruhatın yazılmasına her hastalığa mahsus tefrih müddetince devam olunur. Sarı ve istilâi hastalıklara aid tefrih müddetleri ayrıca tamim ile sahil sıhhiye idarelerine bildirilir.

Madde 141 — Patentelere ve vizelere mahallin hastalıktan azade olduğu veya mahallin sarı hastalıklarına aid marazî vukuat şerhedilmekle beraber gemi mebdei hareketi olan veya yolda uğradığı bir limanın bulaşık olması itibarile herhangi bir sıhhi muameleye tâbi tutulmuş ise bu da patenteye şerhedilir. Bazan gemiler bulaşık bir limandan geldikleri halde temiz bir limanla ihtilât etmeksizin oradan yolcu ve eşya alabilir, yahut bulaşık bir gemiden yalnız posta çantası çıkarılır. Bunlar da patente veya vizeye dercedilir.

Hulâsa patente ile üzerindeki vizeler geminin o seferine aid sıhhi bir tercümeihal varakası demektir. Gerek geminin kendisinde, gerek ihtilât ettiği limanlarda sıhhati umumiyeyi alâkadar edecek her hâdise, geminin tâbi olduğu her sıhhi muamele o tercümeihal varakasına dercedilmek icap eder. Bir de tahsil olunan rüsumu sıhhiye miktarı ve makbuzun numarası dercolunur.

Gemilerin ve yolcuların tahaffuzhanelerde tâbi tutuldukları muameleler dahi patentelerine lâzım olduğu kadar tafsilâtla dercolunur.

Madde 142 — Herhangi bir gemi sahil sıhhiye merkez, veya idare memurluğu tarafından tatbik edilecek sıhhi muameleyi reddederek yoluna devam etmek istediği takdirde o limanda ihtilât etmiyeceği gibi vukuuhal yine patenteye dercolunmalıdır.

Madde 143 — Türkiye limanlarında seyrüsefer eden Türk gemilerinin sıhhi istintakı icra edilerek pratikası verildikten sonra getirdiği patentenin hükmü o limana kadar ise bu patentenin sahil sıhhiye idaresinde alıkonulma-

sı tabiidir. Gemi ecnebi tabiiyetinde ise ne giminin ecnebi patentesi ve ne de Türkiye sahil sıhhiye idarelerinden verilmiş Türk patentesi idarelerimizde alıkonulmaz. Muamelesi ikmal edilerek yine süvariye iade olunur. Fakat patentitenin hükmü henüz hitam bulmamış ise iki ihtimal varit olur:

A — Gemi limanda 48 saatten az bir müddet durmak istiyorsa geminin süvarisi vizenin aynı zamanda yapılmasını talep eylediği takdirde is'af olunur. Buna «tam vize» denir. Yani hem o liman için serbest pratika verilir ve hem de azimet için vize yapılmış olur.

B — Gemi limanda 48 saatten fazla bir müddet duracak ise patentesi sıhhi istintakı icra eden memur tarafından hıfzolunarak geminin hareket edeceği gün, yahut hareketinden azamî 48 saat evvel vizesi yapılarak iade olunur. Herhangi bir limanda 48 saatten daha ziyade bir müddet evvel alınmış olan patente ve vize ile hareket edilirse o patente ve vize hükümsüdür. Gittiği limanda nakdî cezaya tâbi tutulur.

Madde 144 — İstanbul, İzmir, Zonguldak, Mersin, Ereğli gibi büyük limanlarda günlerce kalan gemilerin patenteleri o gemilerin limanda kaldıkları müddet zarfında o limanın sahil sıhhiye idaresinde mahfuz tutulur. Çünkü bu gemiler limanda bulundukça o limandaki sahil sıhhiye idaresinin sıhhi nezarat ve mürakabesi altında demektir.

ONUNCU KISIM

Bulaşık ilân edilmiş Türkiye limanlarından hareket eden gemilere yapılacak muamele

Madde 145 — Bir limanda Veba, Kolera, Sarı humma, Lekel humma ve Çiçek hastalıklarından biri müstevli bulunduğu zamanlarda herhangi bir gemi o limandan hareket için, yolcu ve eşya tahmil etmesinden evvel, sıhhi şartları anlaşılmak üzere, tıbbî muayeneye tâbi tutulur.

Tıbbî muayeneden başka muhtelif hastalıklara göre şu tedbirler de tatbik olunur:

A — Yukarda zikrolunan beş hastalıktan birine mensup hastalarla hastaların muhitinde olan ve hastalığı nakletmiye müsait şerait içerisinde bulunan kimselerin gemilere binmeleri men'olunur.

B — Gemideki mürettebatın, kaptanların, memurların, tayfanın zatî eşyaları, çamaşırları da muayene edilerek lüzumunda karada tahaffuzhanede veya gemide fennî tathirata tâbi tutulur.

C — Veba vakayiiinde gemide yolcu ve eşya tahmilinden evvel itlâfîfar ameliyesi icra edilir ve farelerin, gemiye duhulünü men için tedbirler (Rıhtıma yanaştırmak, rıhtıma veya mavnalara verilen halatlara haciz koydurmak) alındığı gibi vapura girecek yolcular vebaya karşı aşya tâbi tutulurlar.

D — Kolera vakayiiinde gemiye alınan içilecek su ile erzakın salim olmasına itina edilir ve safra olarak tahmil edilecek sular lüzumunda fennî tathire tâbi tutulur. Gemiye girecek yolculara koleraya karşı aş tatbik olunduğu gibi lüzumunda hamili cersume olup olmadıklarının tayini zımnında mevad-ı Çigaitaları muayene olunur.

E — Sarı humma vakayiiinde sivrisineklerin gemilere girmesine mâni olacak tedbirler alınır.

F — Lekeli humma vakayiiinde bitli oldukları şüpheli eşhasın gemiye girmezden evvel bitlerinin izalesi için tedbir alınır.

G — Çiçek vakayiiinde eski libaslar ile paçavralar tazyik edilmeden evvel fennî tathire tâbi tutulur.

Madde 146 — Yukarda zikrolunan, beş hastalıktan birine bulaşık bir Türk limanından hareket edecek gemilere balâdaki tedabirin tatbiki Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâletinin emir ve tensibi ile Hudud ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünce tahrirâtı umumiye ile neşir ve ilânına vabestedir.

Bu beş hastalıktan gayri hastalıkların zuhuru takdirinde Vekâlet tarafından tatbiki bildirilecek tedbirler Umum Müdürlükçe tebliğ olunur.

ON BİRİNCİ KISIM

Boğazları ve Marmarayı İhtilatsız geçmek isteyen gemilere yapılacak muameleler

Madde 147 — Boğazlardan ve Marmaradan hiç bir yere uğramadan geçen gemiler iki nevidir:

1 — Bulaşık veya şüpheli olduğundan dolayı tahaffuzhaneye sevkedilecek gemilerle bulaşık mahallerden gelip mevrîd limanına karşı Türkiye limanlarında mevzu tedbirleri tatbik ettirmek istemiyen gemiler veya haddi nizamisinden fazla muhacir veya sıhhi şartları yolunda olmıyan yolcuları hamil olup Türk limanları ile ihtilât ettirilmek, memleketin sıhhati umumiyesi noktai nazarından, tehlikeli görülen gemiler ve betahsis ecnebi tabiiyetinde hacıların rakip oldukları hacı gemileri evvelki kısımlarda zikrolunan şerait dairesinde sıhhi nezaret altında Boğazlardan ve Marmaradan geçirilir. Bu hale (Mecburî Transitydenilir. Bunların Marmara ve Boğazlar dahilinde Türk limanlarından biri ile ihtilât etmeleri esastır. Ancak mecburî transite tâbi olarak geçen gemilerin limanlarımızda bazı şerait altında mübrem ihtiyacını görmiye, su, kömür veya acentelerinden evrak ve yolcularla mürettebatı için erzak almalarına müsaade olunur.

2 — Bulaşık veya şüpheli olmıyan veya temiz bir limandan gelip esas itibarile Türk limanlarile ihtilâtma sıhhi hiç bir mahzur bulunmıyan fakat süvarilerinin kendi talepleri üzerine Marmara ve Boğazlar mıntakasından ihtilâtsiz geçmek isteyen gemilerdir. Bu hale (İhtiyarî Transit) denilir. Bu gibi gemilerde seyir esnasında sıhhi nezaret tesisine lüzum yoktur.

Madde 148 — Mecburî ve ihtiyarî transit olarak Mar-

mara ve Boğazlar mıntakasmdan geçecek gemiler baş direklerine gündüz sarı bayrak, geceleri kırmızı fener çekeceklerdir. Sarı bayrak veya kırmızı fener geminin serbest pratika almamış bulunduğuna veya almayacağına alâmet olduğundan bu gibi gemilere sahil sıhhiye memurlarından başka kimse yaklaşamaz ve ihtilât edemez.

Madde 149 — Boğazları ve Marmarayı mecburen transit olarak geçirilen gemilerle ihtiyarî transit olarak geçmek isteyen gemilerin patentelerine geldikleri istikamete göre Çanakkale veya Büyükdere merkezlerinde transit vizesi yapılır; ve bu esnada diğer bütün gemilerden farksız olarak sıhhi istintak ve rüsum muamelesi ifa olunur.

Madde 150 — Boğazları ihtiyarî transit olarak geçen gemiler de; mevritlerine, Türk limanlarında tıbbî muayene konulmuş ise, geldikleri istikamete göre, Çanakkale merkezinde veya Büyükdere merkezinde bu muayeneye tabidirler.

Madde 151 — İhtiyarî transit olarak geçen gemilerden İstanbulda kömür, su, erzak ve acentelerinden evrak almak gibi ihtiyaçlarını temin etmek isteyen gemilerden:

A — Akdenizden gelenler:

Çanakkalede rüsumu sıhhiyesini tediye ile transit vizesi aldıktan sonra gündüz baş direğinde sarı bayrak, gece ise kırmızı fener olduğu halde İstanbul limanı önüne muvasalatında tevakkuf ile Galata sahil sıhhiye merkezi memurlarının vüruduna intizar edecektir. Patentensinde transit vizesi görülen bu gemilere Galata merkezinden serbest pratika verilmeyecek, ancak bir muhafız ikamesile sıhhi nezarat tesis edilecek ve sarı bayrak yahut kırmızı fener yerinde durduğu halde muhafızın gemi dahilinde nezareti altında erzak, kömür, su veya acentesinden lâzım olan evrakı almak gibi ihtiyaçlarını temin ve ikmalden sonra muhafızı acente sandalına ve yahut Galata sahil sıhhiye merkezinin nakil vasıtasına bilirkâp ve yine sarı

bayrak veya kırmızı fener yerinde olduğu halde İstanbul boğazında yoluna devam ederek Büyükdere merkezinin önünden, geçerken sarı bayrak veya kırmızı feneri indirerek Karadenize çıkacaktır.

B — Karadenizden gelenler:

Büyükdere rüsumu sıhhiyeyi tediye ve transit vizesi aldıktan sonra baş direğinde sarı bayrak ve gece ise kırmızı fener olduğu halde İstanbul limanı önüne muvasalatında tevakkuf ile yukarki fıkrada zikredilen şekilde işini ikmal ve Marmaraya doğru yoluna devam edecektir. Baş direğinde bulunan sarı bayrak veya kırmızı fener yerinde kaldığı halde Marmarayı geçip Çanakkale boğazına girecek ve ancak Çanakkale merkezinin önünden geçerken sarı bayrak veya kırmızı feneri indirip Akdenize çıkacaklardır.

Madde 152 — Gerek Akdenizden ve gerek Karadenizden gelen ve Boğazlar ile Marmaradan ihtiyarî transite tâbi olarak geçmek isteyen gemilerin patentelerine Çanakkale merkezinde veya Büyükdere merkezinde şu meşruhat yazılacaktır:

«Süvarisinin talebi üzerine Boğazları ve Marmarayı ihtilatsız geçecektir.»

Kezalik bu gemiler İstanbul limanı önünde ihtiyaçlarını temin etmek istedikleri takdirde bu vizeye şu fıkra da ilâve edilecektir:

«İstanbul limanı önünde mübrem ihtiyacını nezaret altında temin, edecektir.»

Bu meşruhat aynı zamanda sıhhi istintak defterine de kayıt ve gemi süvarisine imza ettirilecektir.

Madde 153 — İhtiyarî transit olarak geçmek üzere Çanakkaleden veya Büyükdere transit vizesi ile hareket eden gemilerin süvarileri yolda fikirlerini tebdil ile ve yahut acenteleri tarafından verilecek emir üzerine İstanbul limanı veya Marmarada bulunan sair bir liman ile ihtilât etmek isterlerse o limanlardaki idarelerimizden yeniden limanla ihtilât için müsaade talep edebilirler.

Madde 154 — Çanakkale veya Büyükderede muhalefeti havadan dolayı transit vizesi alamıyan, fakat ihtiyarî olarak transit geçmek isteyen gemiler baş direğinde sarı bayrak, gece ise kırmızı fener olduğu halde Çanakkale merkezinden veya Büyükdere merkezinden «Geçiniz» işaretini aldıktan sonra yoluna devamlı İstanbul limanına muvasalatlarında bayrak veya fener yerinde bulunduğu halde Galata sahil sıhhiye merkezi memurlarının vürutlarına intizar ederler ve memurlara sıhhi istintak yaptırarak rüsumu sıhhiyeyi tediye ile transit vizesi alırlar. İhtiyaçlarını temin etmek isteyenlere 151 inci maddenin (A) ve (B) fıkralarındaki şerait dahilinde müsaade olunur. Her iki taraftan gelen ve transit vizesi almamış olan gemilerin Galata merkezinden transit vizesi almadıkça hareket etmeleri memnudur.

Madde 155 — Transit vizesi istihsali ve bunlara müteferri sair muamelelerin ifası Çanakkale ve Büyükdere merkezlerde İstanbul limanında sabaha kadar mümkünse de İstanbul önünde gurutpan sonra limana giren bir gemiyi Galata merkezinden görmek mümkün olamayacağından gurutpan sonra İstanbula gelecek transit gemilerinin vizesi ve ihtiyaçlarının temini için acentelerinin bizzat Galata merkezini haberdar etmeleri lâzımdır.

Madde 156 — Çanakkale sahil sıhhiye merkezinden veya Büyükdere sahil sıhhiye merkezinden transit vizesi alarak İstanbul limanına gelip bu limanda erzak, su, kömür veya mayı mahrukat gibi muhtaç oldukları mevad almak isteyen gemilere Galata sahil sıhhiye merkezinden bir muhafız ikame edilerek ihtiyacını temin ve işini bitirinceye kadar nezaret altında tutulur.

Madde 157 — Çanakkale sahil sıhhiye merkezinden veya Büyükdere sahil sıhhiye merkezinden transit vizesi alarak İstanbul limanına gelen gemilerden bu limanda mübrem ihtiyaçları olan mevât ile acentelerinden ordino, evrak almak istiyerek işbu ihtiyaçlarını temin eyliyecek veya evraklarını alacak ihtiyatî transite tâbi gemiler içlerinde sıhhi nezaret tesis edilmek kaydı ile patentelerine yazılı transit vizesi ile İstanbul limanında âzamî 48 saat tevakkuf

edebilirler. Bu müddetin bitmesinden sonra henüz ihtiyaçlarını temin edememiş bulunan gemilere Galata sahil sıhhiye merkezince 48 saat muteber olmak üzere komple vize muamlesi yapılır ve bu müddet zarfında limanı terketmiyen gemiler limandan hini müfarekatlerinde Galata ve Büyükdere sahil sıhhiye merkezlerinden yeniden azimet vizesi alırlar.

Madde 158 — Boğazlar arasında ve Marmara havzasındaki limanlar 27 inci maddede zikredilen hastalıklardan ilk beşinden biri ile bulaşık olduğu zamanlar transit gemiler bulaşık limanda ihtiyaçlarını temin edemezler. Ancak İstanbul limanı ile Büyükdere ve Çanakkale önünde ve asgarî bir müddette ihtiyaçlarını temin edebileceklerdir. Bu gemilerin temiz zamanlarda olduğu gibi 48 saat limanda kalmaları caiz değildir.

Bulaşık olduklarından veya mevritleri olan bulaşık limanlara karşı mevzu tedbrileri tatbik ettirmemiş olup bu sebeple Boğazlardan mecburî transit geçirilen gemiler dahi ihtiyaçlarını ancak İstanbul, Çanakkale ve Büyükdere ve asgarî bir müddette temin edip derhal harekete mecburdurlar.

ON İKİNCİ KISIM

Memlekete girecek veya memleketten geçecek muhacirlere taşıyan gemilere yapılacak muameleler

Madde 159 — Sahil sıhhiye muamelâtı noktai nazarından muhacirler üç sınıfa ayrılırlar:

A — Memleketimizden deniz tarikile geçen muhacirler;

B — Memleketimizde yerleşmek üzere limanlarımıza gelen muhacirler;

C — Başka bir memlekette yerleşmek üzere memleketimizden çıkan muhacirler.

A — Memleketimizden deniz tarikile geçen muhacirler:

Madde 160 — Karadeniz ecnebî limanlarından çıkarak boğazlardan geçip Akdeniz veya uzak, yakın diğer bir denizde bir ecnebi limana giden ve mütekabilen Akdenizden

gelip Karadenize geçen muhacir gemileri hakkında iki ihtimal vardır:

1 — Türk limanlarında tevakkuf ve ihtilât etmek istemiyen muhacir gemileri;

2 — Türk limanlarından biri ile ihtilât etmek isteyen muhacir gemileri.

1 — Ne boğazların içerisinde, ne de boğazların haricinde bir Türk limanı ile ihtilât etmeksizin boğazlardan geçmek isteyen gemilerin, Karadenizden geliyorsa Büyükderede, Akdenizden geliyorsa Çanakkalede lüzumu kadar sıhhat zabıta memuru ve muhafız ikame edilerek boğazlardan blâihtilât geçmeleri temin olunur.

Bu gemiler ihtiyaçları oldukları takdirde istedikleri su, kömür ve erzakı yalnız Büyükdere, Galata veya Çanakkalede sahil sıhhiye merkezlerinin nezareti altında alabilirler. Büyükdere ve Galata ve Çanakkaleden başka Marmara ve boğazların hiç bir mahallinden kendilerine erzak, su, kömür verilmez.

İhtilâtsız geçmek isteyen bir gemiye bir arıza dolayısıyla celbolunacak kılavuzlar ve san'at erbabı gemiden çıktıkları vakit muhacirlerin tâbi oldukları sıhhi muamelelere tâbi tutulurlar.

2 — Geçici muhacir nakleyledikleri halde herhangi bir sebepten dolayı İstanbul ve diğer bir Türk limanında veya Türk sahilinde tevakkuf ve ihtilât etmek isteyen gemiler: geminin tertibatına ve içerisinde tabip ve sıhhi vesaiti tathiriye bulunup bulunmadığına nazaran üç nev'e ayrılır:

A — İçerisinde tabibi ve etüvü bulunmayan gemiler;

B — İçerisinde tabibi ve etüvü bulunan gemiler;

C — İçerisinde tabibi ve etüvü bulunmakla beraber her hangi sınıftan olursa olsun nakleyledikleri yolcuların hepsine mahsus ayrıca yatak ve kuşetleri bulunan lüks gemiler.

A — Birinci neviden olan gemiler; yani içerisinde tabibi ve etüvü bulunmayan gemilerin nakleylediği muhacirlerin adedi geminin safi tonilâtosuna nazaran yüzde ikiyi tecavüz etmez ise bu gemiler hususî bir muameleye tâbi tu-

tulmıyarak yalnız tıbbî bir muayeneden sonra geldikleri mahalle göre ve hiç muhacir nakleylemiyen gemiler gibi muamele görürler. Yani muhacir gemisi addolunmaz.

Safi tonilâtoya nazaran yüzde iki adedi yalnız güvertede nakledilen muhacirlere münhasır değildir. Kamarada iskân edilmiş olan yolcuların ev muhacirlerin şeraiti sıhhiyesi yolunda olmadığı halde bunlar dahi yüzde iki adedine dahildir. Bunun için muhacir gemisinde bulunan yolcu hangi sınıfta olursa olsun tadada ve tıbbî muayeneye tâbidir.

B — İkinci neviden olan gemiler, yani içerisinde mensup olduğu Hükümet tarafından tayini tasdik edilmiş bir tabibi ile etüvü ve diğer sıhhi vasıtaları bulunan gemilerin nakleyledikleri muhacirlerin adedi safi yüz tonilâtoya nazaran beşi tecavüz etmedikçe bu gemiler hiç bir muameleye tâbi tutulmıyarak geldikleri mahalle göre ve hiç bir muhacir nakletmiyen gemiler gibi muamele görürler. Yolcuların tıbbî muayeneleri de sahil sıhhiye tabibi tarafından yapılmaz. Yalnız sahil sıhhiye tabibi lüzum görürse gemi tabibinden gemideki yolcularla muhacirlerin ahvali sıhhiyesi yolunda olduğuna dair resmî bir rapor talep edebilir.

C — Üçüncü neviden olan gemiler, yani içlerinde tayinleri hükümetlerinden tasdik edilmiş tabip ile etüvleri ve diğer sıhhi vasıtaları bulunmakla beraber nakledecekleri yolcu ve muhacir adedi kadar yatakları ve kuşetleri bulunan lüks gemiler yatak ve kuşetleri adedince muhacir ve yolcu nakledebilirler. Yalnız bu gemilerin tabiplerinden gemideki bilûmum yolcu ve muhacirlerin şeraiti sıhhiyeleri yolunda olduğuna dair resmî bir şehadetname talep olunur. Bu şehadetnamenin talebi yukardaki fıkradaki gibi ihtiyarî olmayıp mecburîdir. Çünkü bu nevi gemiler hakkında taşıdıkları muhacir adedine göre muamele ifası kaydına lüzum kalmamıştır.

Madde 161 — İçerisinde tabibi, etüvü olmayıp ta nakleydikleri muhacirlerin adedi safi tonilâtosunun yüzde iki nisbetini ve yahut tabibi ve etüvü olup ta nakleyledikleri muhacirlerin adedi safi tonilâtosunun yüzde beş nisbetini geçen gemiler ve yahut mevcut kuşet adedinden fazla muhacir ve yolcu almış olan gemiler muhacir gemisi addolunur.

Madde 162 — Muhacir gemisi addolunan ve memleketimizle ihtilâl etmek istiyen bir gemideki yolcular ve muhacirler ve gemi şu tedbirlere tâbi tutulur.

Yolcu ve muhacirler için: [1— Tıbbî muayene;
2— Fennî tathirat;
3— Kehle itlafı, istihmam;
4— Çiçek aşısı ve icap eden diğer aşılar;
5— İcabında müşahede veya tecrit.

Gemiler için: [Geldikleri mahalle göre itlâfı ameliyesine ve her halde itlâfı haşerat ameliyesine, mümkün olmyan mahallerde kuvvetli tathirâtı kimyeviye tâbi tutulur.

Yalnız bu nevi eşhasın geldikleri limanda hastalık bulunmadığı gibi bunlar o limanda usulü dairesinde tathir edilir ve bu tathir muamelesi konsolosluğumuz tarafından tasdik edilirse bunlardan hiç birinin karaya çıkmasına müsaade edilmemek şartile geminin kara ile ihtilâfına, yolcu ve muhacirler hakkında hiç bir muamele yapılmaksızın, müsaade olunur.

B — Yerleşmek üzere memleketimize gelen muhacirler:

Madde 163 — Daimî ve umumî bir kaide olarak Türkiyede tavattun etmek üzere gelen muhacirlerden kafilâ halinde gelenler behemehâl kendisini getiren gemi ile tahaffuzhanelerden birine sevkolunurlar. Alelâde yolcu gemileriyle perakende olarak gelenleri tahaffuzhaneye göndermiye lüzum olmayıp kafilâ halinde gelenlere tahaffuzhanede tatbik olunan sıhhi tedbirlerin kâffesi bunlara çıktıkları beldenin vesaiti sıhhiyesi ile tatbik olunur.

Alelâde yolcu gemilerde perakende olarak gelen ve adetleri kendilerini getiren geminin safî tonilâtosunun yüzde beşini tecavüz etmeyen muhacirler perakende addolunur.

Madde 164 — Türkiyede tavattun etmek üzere gelen muhacirlerden kafilâ halinde gelenlere tahaffuzhanelerde

ve perakende olarak gelenlere beldenin vesaiti sıhhiyesi ile tatbik olunacak sıhhi tedbirler ile kafilâ halinde muhacir getiren gemilere tahaffuzhanelerde veya limanlarımızda yapılacak tedbirler 162 inci maddede gösterilmiş olan tedbirlerdir.

C — Memleketimizden çıkacak muhacirler:

Madde 165 — Memleketimizden kafilâ halinde çıkacak muhacirler hakkında ittihâz edilecek tedbirler Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinin tasvibile Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü tarafından ilân olunur.

ON ÜÇÜNCÜ KISIM

Rûsumu sıhhiye tahsiline dair muameleler

Madde 166 — Sahil sıhhiye merkez ve idarelerde tahaffuzhanelerin başlıca vazifelerinden biri de ifâ edilen sıhhi hizmetlerin mukabili olmak üzere 500 numaralı Rûsumu Sıhhiye kanunile tayin olunan sıhhi resimleri tahsil etmektir.

Sahil sıhhiye idarelerinde rûsumu sıhhiye; idare âmiri olan memur tarafından tahsil olunur. Bu vazifenin ifadesinden kendileri mesuldür. Sahil sıhhiye merkezinde rûsumu sıhhiye yine memurlar tarafından tahsil olunur ve memurlar her hareketlerinden bizzat mes'ul oldukları gibi rûsumu sıhhiye tahsilâtından dolayı dahi merkezin mes'ul âmiri olan tabibin nezareti altında bulunurlar ve tabibin kanun ve talimat dairesindeki her türlü ihtarlarına itaat etmiye mecburdurlar.

Binaenaleyh tabip de kendi nezaretine tâbi olan rûsumu sıhhiye tahsili muamelâtının hüsnü suretle ifasından mes'uldür.

Madde 167 — Rûsumu Sıhhiye Kanununa tevfikân sahil sıhhiye idarelerince ve tahaffuzhanelerce tahsil olunan sıhhi resimler şunlardır:

- 1 — Rûsumu sıhhiye;
- 2 — Mücellet patente resmi;
- 3 — Bulaşık resimleri.

Madde 168 — Sıhî resimler namile tahsil olunan herhangi bir meblâğ mukabilinde her resim için ayrı ayrı koçanlı makbuz defterinden birer varak verilir. Makbuz verilmeksizin hiç bir meblâğ tahsil olunamaz. Ancak mücellet. patenteler kıymetleri üzerinden verildikleri cihetle makbuz mahiyetinde olduğundan bunlar için ayrıca makbuz verilmez.

Gemilerin tediye eylediği rüsumu sıhhiyenin miktarı ve makbuz numarası patentelere işaret olunmak lâzımdır. Rüsumu sıhhiyeye ait usulü dairesinde verilen makbuzdan başka herhangi suretle ayrı bir makbuz veya vesika vermek memnudur.

Madde 169 — Gemilerin tediye ile mükellef oldukları sıhî resimlerden rüsumu sıhhiyenin miktarı 500 numaralı Kanunun birinci, mücellet patente resmi dördüncü, ve bulaşık resimlerin envai ile miktarları altıncı maddesinde gösterilmiştir.

Madde 170 — Rüsumu sıhhiye gemilerin safi tonilâtosu üzerinden alınır. Yalnız elli tonilâtoya kadar ve kabotaj hakkını haiz küçük gemilere yirmi sefer için bir lira mukabilinde mücellet patente verilerek bunlardan ayrıca tonilâto resmi alınmaz.

Madde 171 — Tonilâto resminin hesabında sıhî evrak ile devleti metbuası tarafından kaptanların yedine verilen mesaha şehadetnamesinde gösterilen rüsum tonilâtosu nazarı itibare alınır. Sahil sıhhiye memurları sıhî evrak ile beraber mesaha şehadetnamelerini de görmek mecburiyetindedirler.

Ancak, ibraz olunan millî mesaha şehadetnameleri üzerine alınan rüsumu sıhhiyenin taallûk ettiği safi tonilâtolar Umum Müdürlük muhasebe şubesinde yapılacak tetkik neticesinde son tarihli Lloyd's Registerde mukayyet miktardan dun görüldüğü ve bu şehadetnamelerin tarihi son Lloyd's Register'in tarihinden eski olduğu takdirde bu şehadetnameler nazarı dikkate alınmayıp Lloyd's Register kaydına göre Umum Müdürlükten iş'ar edilecek tonilâto miktarına itibar olunması sahil sıhhiye idarelerine tamimen bildirilecektir.

Madde 172 — Vapur ve motörlerin mesaha şehadetna-

melerinde yazılı olan safi tonilâto gayri safi tonilâtonun yüzde kırk beşinden noksan ise nazarı itibare alınmayıp bilhesap yüzde kırk beşi, ve yelkenli sefainden kezalik gayri safi tonilâtosunun yüzde doksan beşi üzerinden resim alınır.

Madde 173 — Sahil sıhhiye teşkilâtı mevcut olmıyan limanlar arasında seyrüsefer eden gemiler ilk uğradıkları sahil sıhhiye merkez ve idarelerinde sefer ettikleri limanlar ile sefer adetlerini beyan ve vesaiiki ibraz ederek ona göre resim tediye ederler.

Madde 174 — Rüsümü sıhhiye münhasıran Türk parası olarak ve peşin tahsil olunur. İndelicap Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünce muayyen ve mükeffell bazı kumpanya ve acentelere mensup vapurlardan Umum Müdürlüğün tensip ve mezuniyetile rüsümü sıhhiye mukabilinde bono kabul olunur. Umum Müdürlükten mezuniyeti haiz olmıyan merkez ve idareler ile tahaffuzhaneler bono kabul edemezler.

Madde 175 — Mükerrer, fazla veya fuzulen alındığı gerek müracaat üzerine ve gerek müracaatsız tetkikten tebeyyün ve tahakkuk eden varidat ve yolsuz alındığı anlaşılan cezalar yalnız Umum Müdürlük muhasebesince reddolunur. Sahil sıhhiye merkez, idare ve tahaffuzhaneleri bu gibi varidatı ve cezaları redde mezun değildirler.

Madde 176 — Gemiler rüsümü sıhhiyeyi her sefer için bir defa verirler. Sefer işbu talimatnamenin 118 inci maddesinde tarif edilmiştir.

Madde 177 — 500 numaralı Rüsümü Sıhhiye Kanununun 3 üncü maddesi mucibince ecnebi memleketlerden gelen gemilerden ilk Türk limanında tahsil edilen resim, ileri geri sefer istikameti olarak göstereceği hat üzerindeki en son Türk limanına kadar imtidat edecek bir sefere mahsustur. Fakat ecnebi limanlarından herhangi Türk limanına vasil olan gemi Türk sahillerinde sefere başlamayıp tekrar ecnebi bir limana gitse ve yahut o limanda kalsa dahi rüsümü sıhhiyesini muvasalatı anında vermeğe mecburdur.

Misal 1 — İskenderiyeden kalkan bir gemi İzmir gelse bundan orada bir resim tahsil olunur ve gemi süvarisinin İzmir sahil sıhhiye merkezinde beyan edeceği istika-

mette en son Türk limanına kadar bir sefer hakkını ihraz etmiş olur.

Misal 2 — Pireden İstanbula gelen bir vapur İstanbuldan yine Pireye avdet etse ve yahut İstanbulda kalsa yine yalnız bir resim verir.

Madde 178 — Seferinin mebde ve müntehası Türk limanları olan gemiler esnayı seyirlerinde bir ecnebi limana uğrayıp seferlerinin devamı müddetince tekrar bir Türk limanına gelseler yeniden rüsumu sıhhiye vermezler.

Bu hüküm ancak aykırı olmayıp hattı seyri üzerinde bulunacak ecnebi limanlara münhasır kalacaktır.

Bu hükmün sahillerimizde başlıca tatbik sahası Çanakkaleden Mersine ve mütekabilen açılan seferlerdir. Yani bu seferlerde hattı seyri üzerinde bulunan Midilli, Sakız, Sisam, Rodos, Kıbrıs gibi ecnebi tabiiyetinde bulunan limanlara uğrayarak tekrar Türk limanlarına gelen ve esas sefer istikametini değiştirmemiş olan gemilerden ikinci bir rüsumu sıhhiye tahsil olunmaz.

Misal — İstanbuldan Mersine sefer açan bir gemi İzmirden sonra hattı seyri üzerinde bulunan Sakız adasına uğrasa ve ondan sonra yine bir Türk limanı olan Bodruma gelse bundan ikinci bir resim almak icap etmez. Fakat hattı seyrine aykırı bulunan Selanik, Pire, Şıra adası gibi uzak bir limana uğrayarak Türk limanına geldikleri takdirde yeniden resim vermeğe mecburdurlar.

Madde 179 — Türk ve ecnebi gemiler rüsumu sıhhiyeyi ita ettikleri limandan herhangi bir istikamete giderken gittikleri limandan sefere başladıkları limana doğru Türk limanlarına uğramak üzere geri giderlerse bu yeni sefer addolunur ve bu gemiler ikinci bir rüsumu sıhhiye itası ile mükelleftirler. Yalnız sefer esnasında bir körfeze girip aynı hat üzerinde geri dönmek yeni bir sefer addolunmaz. Mebdei hareket limanına doğru açılan seferin hedefi ecnebi limanlarından biri ise yeniden rüsumu sıhhiye itasını icap etmez.

Madde 180 — Bir Türk limanından diğer bir Türk limanına sefer açan bir gemi bilâhare fikrini tebdil ile ya son limanda veya arada uğradığı limanda Sahil Sıhhiye İdare-

sine müracaatla daha ileri gitmek istediğini beyan eylediği takdirde, gemi bir resim vermekle bu istikametteki en son Türk limanına kadar sefer etmek hakkını esasen ihraz etmiş olduğundan, keyfiyet yalnız patentesine işaret edilerek seferini temdit etmesine müsaade olunur ve ayrıca ikinci bir resim alınmaz.

Madde 181 — Ecnebi limanından bir Türk limanına gelen geminin patentesindeki müntehayı seferi hakkında verilmiş meşruhat nazarı dikkate alınmıyarak bu gemilerin seferleri vasıl oldukları Türk limanından başlayacağından ve ileri ve geri herhangi bir istikamette en son Türk limanına kadar bir sefer hakkını ihraz etmiş olacağından gideceği istikametteki en son Türk limanına kadar seferi devam eder. Bu gemi bu hat üzerinde müntehayı sefer olarak arayerdeki bir limanı göstermiş olsa dahi yolda zuhur eden bir iş veya almış olduğu bir emir üzerine aynı istikamette seferini temdit etmek isterse keyfiyet patentesine şerh edilerek seferini temdit etmesine müsaade olunur ve sefer istikametini değiştirmemiş olduğundan ikinci bir resim alınmaz.

Madde 182 — Patenteye tâbi olmıyan alelûmum harp gemileriyle Devlete ait olup ticaretle münasebeti olmıyan gemilerden ve Reisicûmhur Hazretlerine tahsis edilen gemilerden tonilâto ve bulaşık resmi alınmaz.

Madde 183 — Hava muhalefeti ve gemiye müteallik sakatlıktan dolayı bir limana iltica edip ticarete girişmiyen gemilerle hiç bir limanda ihtilât etmiyerek çıktığı limana avdet eden tenezzüh gemilerde balık ve sünger gemilerinden tonilâto ve bulaşık resmi alınmaz.

ON DÖRDÜNCÜ KISIM

Sıhhî Şehadetnameier

Madde 184 — Sıhhî Şehadetnameier: Tathiratı fenniye, itlâfıfar veya itlâfıfardan istisna, aşî şehadetnamelerile hasta muayenesini natık şehadetnameier ve cenaze nakli için şehadetnamelerle diğer şehadetnamelerdir.

Tathirâtı fenniye Şehadetnamesi:

Madde 185 — Gerek tüccar eşyası, gerek eşyayı zatiye olarak gemilerle ve şimendiferlerle memaliki ecnebiyeye gönderilen mevadî müstamele için sahil sıhhiye merkez ve idarelerinden bir şehadetname talep edildiği takdirde sahil sıhhiye merkezi ve idareleri tarafından verilecek şehadetnameler tathirâtı fenniye bilfiil icra eden tahaffuzhane veya resmî tephirhanenin şehadetnamesine istinat etmeli ve bu ilk şehadetname o merkez veya idarede hıfzedilmelidir. Tathirâtı fenniye için verilen şehadetnameler dahi maddenin nev'ini, miktarını, gönderenin ismini ve hangi vasıta ile nakledildiğini, mürselüleyhin ismini havi olmalıdır.

Bundan maada tathirâtı fenniyenin hangi tarzda, yani etüvde kaç derece hararet ile ve ne kadar tazyik altında, formol etüvünde kimyevî vasıta ile yapıldığı da esas şehadetnamedeki tafsilâta nazaran kaydedilmek lâzımdır. Esas şehadetname bu tafsilâtı havi olmadığı halde alâkadar olan müracaat sahibi, velev tafsilâtı lâzimeyi havi olmaksızın bir şehadetname talebinde ısrar ederse getirdiği şehadetnamenin sureti aynen çıkarılarak altına «suret olduğu ve aslına mutabık bulunduğu» tasdik ile mühürlüyerek meccani şehadetname verilir.

İtlâfıfâr ve itlâfıfardan istisna şehadetnameleri:

Madde 186 — İtlâfıfâr ameliyesi yaptıran gemilere şehadetname bu ameliyeyi icra eden tahaffuzhanelerle bu ameliyeyi icraya mezun ve vesaite malik olan sahil sıhhiye merkez ve idareleri tarafından ita olunur. İtlâfıfâr şehadetnameleri mahsus koçanlı defterlerdeki sayfeler üzerine imlâ olunur. Sahifede gösterilen hanelerin hepsi itmam olunmalıdır.

Madde 187 — İtlâfıfâr şehadetnamelerinin müddeti altı aydır. Büyük, küçük bilûmum millî sefain bulaşık yerden gelmeyip temiz bir limandan geldikleri halde dahi talep vukuunda itlâfıfâr şehadetnamesi ibrazına mecburdurlar. Şehadetname ibraz edemiyenlere bu ameliye idarelerimizce yapılarak ellerine şehadetname verilir, Şehadetname ibraz edememekle beraber işbu ameliyeyi de yaptırmak is-

temiyeenlere işbu talimatnamenin ceza bahislerindeki hükümler dairesinde muamele olunmakla beraber patentelerinin de işbu ameliyeyi yaptırınca kadar verilmesi tehir olunur. Ecnebi tabiiyetindeki büyük, küçük gemilerin ise beynelmilel sıhhi mukavele mucibince her zaman altı aylık itlafifar şehadetnamelerini haiz olmaları şayanı temenni ise de olmadığı halde ve temiz limandan geldikleri takdirde bu gemiler şehadetname ibrazına mecbur edilemezler. Ancak herhangi vebaya bulaşık ilân edilen bir ecnebi limanından geldikleri takdirde altı aylık itlâfifar şehadetnamesi ibrazına mecburdurlar.

İtlâfifardan istisna:

Madde 188 — Kendi hususî vasıtalarile fareleri öldüren veya inşa ve tesisi itibarile içerisinde fare bulunmadığı anlaşılan (Rad Proof) veya muhtelif muayenelerle evvelce yapılmış itlâfifardan beri yeniden fare üremediği sabit olan gemilere itlâfifardan istisna edildiğine dair şehadetname verilir.

Gerek itlâfifar ve gerek itlâfifardan istisna şehadetnameleri matbu formüller üzerine doldurulur.

Hasta nakli için şehadetname:

Madde 189 — Herhangi bir hastanın bir limandan diğerine gemi ile nakledilebilmesi için hastalığı sarî olmadığına dair tıbbî bir şehadetname lâzımdır. Bazan hasta sahipleri hususî ve beledî tabiplerden bir rapor getirerek sahil sıhhiye merkez ve idarelerinden tasdikini talep ederler. Bu halde yalnız raporun üzerine « Sahil sıhhiye merkezince görülmüştür» tarzında işaret edilerek tarih, mühür ve imza vazolunur.

Hususî veya beledî tabiplerden rapor getirmediği halde hasta sahil sıhhiye merkez tabibi tarafından veya sahil sıhhiye idaresinin bermutat müracaat eylediği tabip tarafından muayene edilerek alelusul bir tıbbî rapor tanzim ve resmî mühürle mühürlenir.

Cenaze nakli için şehadetname:

Madde 190 — Cenaze için şehadetname sahil sıhhiye

idarelerinden verilmez. Ancak deniz tarikile nakledilecek cenazeler için evvelce ait olduğu makamdan verilen vesikalar ölünün gemiye tahmilinden evvel bulunduğu limandaki Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün memuruna veya sahil sıhhiye işlerine nezaretle mükellef memurlara tasdik ettirilmelidir. Başka suretle ölülerin gemilere yükletilmesi memnudur.

Ecnebi memleketlerden getirilen ölülerin nakline müsaade edildiğine ve bunun için sıhhi mahzur olmadığına dair mahallî idareden verilip Konsoloslarca tasdik edilmiş vesika ibraz edilmedikçe bunların her ne tarikle gelirse gelsin, kanun mucibince memlekete duhullerine müsaade edilmez.

Diğer şehadetnameler:

Madde 191 — Sahil sıhhiye merkez ve idareleri tarafından gerek gemilere, gerek yolculara ve gerek gemilerin nakleyledikleri emtiaya tatbik olunan sıhhi tedbirler bazan alâkadarların işlerini zarurî olarak tehir eylediği için sahil sıhhiye merkez ve idarelerinden herhangi bir muamelesi için eshabı mesalih tarafından bir şehadetname talep olunabilir. Bu şehadetnameler sahil sıhhiye merkezinin veya idaresinin damgasını havi alelade bir kâğıda yazılmalı ve ittihaz olunan tedbiri sıhhinin hangi tahrirâtı umumiye ve tamim ile tebliğ edilmiş olan emre veya umumî talimatnameye tevfiқан tatbik edilmiş olduğu zikredilmekle beraber bu bapta tafsilâtı lâzimeyi ihtiva eylemelidir.

Madde 192 — Rüsuma tâbi olmıyan ve efradın talebi üzerine verilecek olan bu şehadetnamelerin her biri on beş kuruşluk pula tâbidir. Yalnız aşî şehadetnamesi puldan muafır.

ON BEŞİNCİ KISIM

Aşı Ameliyesi

Madde 193 — Sahil sıhhiye merkezleri veya idareleri kendi limanlarında ve yahut münasebette bulundukları diğer bir limanda emrazı müstevliyeden birinin zuhurunda bilûmum memurlarını ve muhafızlarını o hastalığa karşı

aşılatmıya mecbur oldukları gibi limanda ve iskelede çalışan kayıkçılar, hamallar, acente memurlarını ve mürettebatını dahi aşılamağa mükelleftirler.

Madde 194 — Aşı ameliyesi ya sahil sıhhiye merkezi tabibi, yahut sahil sıhhiye idaresinin bermutat müracaat eylediği tabip veya mektepten mezun sıhhiye memurları tarafından bizzat ve yahut mes'uliyeti fenniyesi altında ve emniyet edeceği ve eli bu işe alıştırmış bir memur veya muhafız tarafından yapılır. Aşılanmış olan her kimseye buna mahsus aşı şhadetnamesi defterinden bir yaprak verilir. Aşı şhadetnamesi bizzat tabip tarafından imza olunur.

Madde 195 — Aşı ameliyesi sahil sıhhiye merkez veya idarelerinde yapılır. Bazan gemi mürettebatının karaya çıkmaları muvafık görülmediği takdirde memurun bizzat gemiye giderek aşığı orada yapması lâzımdır.

ON ALTINCI KISIM

İtlâfıfar ameliyesi

Madde 196 — Gemilerdeki farelerin öldürülmesine yarayan bu ameliye geminin sınırsız kapanabilecek kısımlarında yapılmalıdır. Fakat bazan ambarlardan bir kısmı meşgul, kamaralar itlâfıfar ameliyesinden bozulabilecek kumaşlarla mefruş, yahut müzeyyenat ile menkuş olduğundan itlâfıfar ameliyesinin geminin yalnız bazı akşamında icrasına zaruret hasıl olur, O halde ameliye yi müteakip verilecek itlâfıfar şhadetnamesinde geminin hangi kısımlarının itlâfıfara tâbi tutulduğu tasrih olunmalıdır.

Boş gemilerde ambarların kâffesinde, mürettebatın erzakı vazolunan mahallerde, kamaralarda, hulâsa gemide farelerin bulunabileceği ve her cihetten kapanması mümkün olan her yerde itlâfıfar ameliyesi tatbik edilmelidir.

Fakat itlâfıfar ameliyesi yapılırken gemideki madenlerden, mefruşattan, eşyadan, hamuleden hiç birisinin bozulmamasına dikkat edilmek lâzımdır.

Binaenaleyh itlâfıfar ameliyesinden bozulabilecek eşyayı hamil olan gemilerde ameliye; eşyanın tahliyesinden

sonra yapılır. Tahliyesi mümkün olmıyan mefruşat ve müzeyyenatı havi kamaralarda itlâfıfar yapılmaz veya icap ettiği takdirde buralarda hususî usuller tatbik olunur. İtlâfıfar ameliyesinden istisna edilecek mahallerin tayini; ameliyeye nezaret eden tabibin ve âmirin takdirine bırakılır. Geminin ambarlarında itlâfıfar ameliyesinden bozulmıyacak eşya varsa, bu eşya mahallinde kalmakla beraber ameliye yine icra edilir. Bazı eşyanın itlâfıfardan bozulup bozulmadığında tereddüt edilirse bunların ihracı süvariye tebliğ edilir ve onlar ihraç edilmedikçe ameliye yapılmaz. Süvari bozulmayacağını ifade ile eşyayı çıkarmamakta ısrar ederse elinden bilâhare terettüp edebilecek zarar ve ziyanın kendisine ait olacağına dair bir taahhütname alınarak itlâfıfar yapılır.

Bazan ambarlarda itlâfıfardan bozulabilecek mahiyette olmakla beraber tamamen ve iyice kapalı sandıklarda, fiçılarda eşya bulunabilir. Sandıklardan veya fiçılardan itlâfıfar esnasında husrule gelebilecek gazların nüfuz etmiyeceğine kanaat hasıl olduğu takdirde bu eşya yerlerinde kalabilir. Şu kadar ki bu kanaate itlâfıfara nezaret eden tabip ile birlikte geminin süvarisinin de iştirâk etmesi ve tevsik edilmesi lâzımdır.

Madde 197 — İtlâfıfar ameliyesi hiçbir vakit rıhtım kenarında ve yahut sahile yakın mahallerde yapılmaz. İçerisinde itlâfıfar ameliyesi yapılacak gemi sahilden lâakal üç yüz metre uzak bulunmalıdır. İtlâfıfar ameliyesi yapıldığı zaman geminin etrafında hiç bir kayık veya sandal ne bağlı ve ne de bağısız olarak bulundurulmamalıdır.

İtlâfıfar esnasında yardım için gemi tayfasından hiç kimse istihdam edilmemelidir. Bu esnada tephircilere yardım edebilecek amele daima memurlarca malûm ve bu işlerde mücerrep olanlardan intihap olunmalıdır. Büyük gemilerde her beş yüz tonilâto ve kûsuru için lâakal bir yardımcı lâzımdır. Küçük gemilerde geminin tertibatına ve ambarların adedine göre lâzım olan işçilerin adedi değişir. İtlâfıfar ameliyesi geceleyn devam eylediği halde yardımcı amele geceyi vapurda geçirmelidir.

Madde 198 — Gemide itlâfıfar yapılacak ambarların ve sair mahallerin hepsi ayrı ayrı mesaha olunarak her

birinin kaç metre mikâbı hacminde bulunduğu ayrı ayrı kaydedilecektir.

Bir mahallin kaç metre mikâbında bulunduğunu tayin için o mahallin arzı ile tulünü ve irtifaim mesaha şeridi ile ölçerek bulunan üç adedi birbirile zarbetmelidir. Hasılı zarp o mahallin hacmini gösterir. Gemide içlerinde kükürt yakılacak mahaller gayri muntazam şekillerde de olsa, karşılıklı dılıları muvazi ve müsavi ve zaviyeleri kaim bir muntazam şekil farzedilerek, bu mahallin en uzun, en geniş ve en derin olan kısımlarından üç buut ölçülüp birbirile zarbedilerek takribi metre mikâbı hacimleri bulunur ve hesaba ambar kapılarının eb'adını ilâve etmeğe de lüzum yoktur.

Bölmeli ambarların bölmelerini ayrı ayrı ölçmiye lüzum yoktur. Bir ambar kaç bölmeli olursa olsun bölmeleri nazarı dikkate alınmıyarak ambarların heyeti umumiyesinin tulü ile arzı ve irtifai mesaha edilmek şartile yine heyeti umumiyesinin hacmi bulunur.

Madde 199 — İtlâfifar ameliyesi tâbi tutulmak üzere mesaha edilen ambarların ve sair mahallerin hepsi ariz ve amik tetkik ve muayene olunarak gaz kaçabilecek deliklerin ve aralıkların kâffesi zamlı veya kolalı kâğıtla yapıştırılarak hiç bir yerden gaz çıkmasına meydan verilmez. Bu hususu temin için büyük bir dikkat ve ihtimam sarfedilmelidir. Zira itlâfifar ameliyesinin bütün muvaffakiyeti hiç bir tarafta gaz intişar edecek delik bırakılmamasına bağlıdır.

Madde 200 — İtlâfifar ameliyesi yapılacak mahaide daha işe başlamazdan evvel insan ve hayvanatı ehliyeden birinin bulunmadığına dikkat etmek ve bu hususta emniyet hasıl etmek lâzımdır.

Madde 201 — Gemilerde itlâfifar ameliyesi bu ameliyeye mahsus cihazlardan biri vasıtasile ve yahut içerisinde kükürt yakmak suretile hamızı kibriti ile icra ediür. Bunun haricinde herhangi bir usul ile itlâfifar icrası Umım Müdürlüğün iş'ar ve müsaadesine bağlıdır. Mangal ile kükürt yakmak suretile itlâfifar ameliyesini gösteren bir tarifname talimatnamenin sonuna konmuştur.

ON YEDİNCİ KISIM

Ceza hükümlerinin tatbiki sureti

Madde 202 — Sahil sıhhiye merkez ve idareleri bulundukları liman içerisinde bilûmum gemilerin serbest pratika almaksızın kara ile ihtilât etmemesine, takayyüdatı sıhhiye altında ve bilâihtilât yolcu ve emtia tahmiline müsaade olunan gemilerin bu müsaade hududundan çıkmamalarına nezaret ile mükelleftir.

Binaenaleyh sahil sıhhiye merkez ve idarelerinin âmiri mes'ulleri mümkün olduğu kadar bizzat, yahut maiyetindeki memurlardan veya muhafızlardan biri vasıtasile vakitli vakitsiz liman hududu dahilinde teftişat icra etmelidir.

Madde 203 — Sıhhî talimat ve tenbihata muhalif harekâtta bulunan gemiler Rûsumu Sıhhiye ve Umumî Hıfzıssıhha Kanunları ahkâmına tevfikân tecziye olundukları .gibi vaki olan hareketin bilfiil men'i için lüzumunda liman rabıtasının müdahalesine de müracaat olunur;

Madde 204 — 500 numaralı Rûsumu Sıhhiye Kanununa mugayir hareketle bu kanunun maddei mahsusası fıkralarında yazılı suçları işlemiş olan gemilerin kaptan ve .sahiplerinden mezkûr kanunda gösterildiği üzere:

- 1 — Alelûmum yelkenlilerden 15 lira;
- 2 — Motörlü sefain ile istimbót ve römorkörlerden 25 lira;
- 3 — Vapurlardan 100 lira, nakdî ceza alınır.

Madde 205 — Umumî Hıfzıssıhha Kanununun 282 inci maddesi mucibince işbu talimatnamede Umumî Hıfzıssıhha Kanununa müsteniden yazılı olan memnuiyetlere muhalif hareket edenler veya mecburiyetlere riayet etmeyenler hakkında işbu ceza bahsinde ayrıca bir ceza hükmü gösterilmediği ve fiilleri Türk Ceza Kanunu itibarile daha ağır bir cezayı istilzam eylemediği halde 5 liradan 50 liraya kadar hafif ceza parası ve üç günden bir aya kadar hafif hapis cezası verilir. Bu hususta takibat ifası için ait olan müddeiumumiliğe müracaat icap eder.

Madde 206 — Para cezası alınması lâzım gelen vakialarda son derece dikkat ve itina ile hareket olunarak haksız bir hareket yapmamağa çalışmak lâzımdır. Aksı takdirde alâkadarların şikâyetlerini ve bir çok muamelâtın sonra cezanın iadesini istilzam edebileceğinden ceza işlerinde kanun esasatından inhiraf edilmemelidir.

Madde 207 — Ceza parası vermekten istinkâf eden ve sıhhi muameleleri işkâl etmekte ve kanunsuz hareketlerde devam eden kaptanlara ait gemilerin patenteleri tevkif edilir ve yahut yeniden patente verilmez ve alâkadar liman ve deniz zabıta memurlarına keyfiyet ihbar olunarak bu gemilerin kanuna muhalif olarak patentesiz seferlerine mümanaat olunur.

ON SEKİZİNCİ KISIM

Sahil Tahaffuzhaneleri muamelâtı

Madde 208 — Memleketi hariçten gelecek sarı ve salgın hastalıklardan korumak için icap eden sıhhi tedbirleri icra ve tatbik edecek sıhhi müesseseler: Tahaffuzhanelerdir.

Bu tedabir gerek geldikleri yerin, gerek kendilerinin şeraiti sıhhiyeleri hasebile gemilerle yolcularına, mürettebatına ve hamulelerine tatbik edilecek müşahedei tıbbiye, aşı, fennî tathirat ve tephirat, kehlenin ve sair haşaratın ve farelerin itlâfi, hastaların tecridi ve tedavisi ve bunlara müteferri sair hizmetlerden ibarettir.

Tahaffuzhaneler Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğüne merbut olup tabip olan bir müdürün idaresi altında bulunur. Memurin kadrosu lüzum görülen tahaffuzhanelerde müdür muavini bir tabip ile bir kâtip ve veznedar, bir ambar memuru, makinist, ateşçi, hasta bakıcı, muhafız, lâboratuvar müstahzırı, tathirat ve tephirat işlerinde istihdam edilecek kadın işçilerden ve fevkalâde ahvalde daimî kadroya ilâveten tayin ve istihdam edilecek tabiplerle fen memurlarından mürekkeptir. Görülecek lüzuma göre bazı tahaffuzhanelerin idaresi bir sahil sıhhiye merkezine tevdi edilir. Bu takdirde tahaffuzhaneler u-

mur ve muamelâtında Sahil Sıhhiye merkezi baştabibi tahaffuzhane müdürleri vaziyetinde ve aynı mes'uliyeti haizdir.

Madde 209 — Tahaffuzhanelerde gerek fennî ve gerek İdarî işler için mes'ul âmir; tahaffuzhanelerin müdürü cılan tabiptir. Tahaffuzhanenin diğer bilcümle memurları daima tahaffuzhane müdürünün emir ve telkinatı ile ifayı vazife edecekleri gibi Umum Müdürlüğe karşı bilumum fennî, idari ve malî muamelâta mes'ul ve binaberin Umum Müdürlük ile muhabereye salâhiyettar ancak tahaf fuzhanenin müdürüdür.

Madde 210 —• Müdür muavini tabip mevcut olduğu halde bu memur tahaffuzhanelerde tathirat ve tephirat işlerinin sureti icrasına nezaret ve hüsnü idare etmek ve mukarrer olan sıhhi tedbirlerin tephirciler vasıtasile ve aşının bizzat tatbikini temin etmek, gemilerde icra edilecek tatlıratı yaptırmak, itlâfıfâr ve haşarat ameliyatı için ambarları ve kamaraları kendi nezareti altında olarak tephirciler ve muhafızlar vasıtasile mesaha ettirdikten sonra itlâfıfâr ameliyatını tarifâtı fenniyesine ve mahsus talimatnamesine mutabık olarak icra ettirmek, tahaffuzhanede tathirat ve tephirat işleri olmadığı zamanlarda mebaninin tamam ve şeraiti sıhhiyeye muvafık olarak muhafaza ve idamesi ve tamir ve termim ve saire gibi işlerde müdürün kendisine vereceği emirleri ifa ettirmekle mükelleftir. Müdür muavini, tahaffuzhane müdürünün gayububetinde kendisine vekâlet eylediği gibi müdürün bulunduğu zamanlarda dahi bilcümle hususâtı fenniyyede kendisine muavenet eder.

Madde 211 — Tahaffuzhane kâtip ve veznedarlarının başlıca vazifeleri: Tabibin gerek umum müdürlükle, gerek lüzum gördüğü ve muhabereye salâhiyettar olduğu diğer resmî makamlarla muhaberatına müteallik evrakı tahrir, buna müteallik kayıt defterlerini tanzim, evrakı, muharreratı, defâtiri hüsnü muhafaza, tahaffuzhaneye gelecek gemilerin sıhhi istintaklarını icra, gerek gemilerin ve gerek yolcuların kanunen mükellef oldukları rûsumu sıhhiyeyi bitahkik tahsil, hıfzı ve bunlara müteallik makbuzları, defterler ve icmalâtı hesabıyeyi tanzim, tahaffuz-

hane memurlarının maaşlarına ve muvakkat memurların ücretlerine ait bordroları tanzim, Umum Müdürlük muhasebesi ile olan havale muamelâtını takip ve tediyat ve sarfiyatı icra, tahaffuzhaneden verilecek sıhhi şهادetnameyi, patenteyi ve vizeleri imlâ ve tastir etmek ve müdüre imza ettirmekten ve Umum Müdürlüğe gönderilecek cetvel ve istatistikleri usulü dairesinde tanzim ve vakti muayyeninde irsâl eylemekten ve ayniyat mutemetliği vazifesini ifa etmekten ibarettir.

Müdür muavini bulunmayan tahaffuzhanelerde müdürün herhangi bir sebeple gaybubetinde kâtip kendisine vekâlet eder.

Madde 212 — Tahaffuzhanenin demirbaş eşyasile eczayı, alât ve levazımı tathiriye ve hastane eşyasını ve diğer malzemeyi havi ambar; ambar memurunun yedi emanetine mevdudur. Bütün bu eşya nümuneye muvafık matbu defteri mahsusunda mukayyet bulunacaktır. Müdür muavini, tabipler, makinist, mevcut ise motor kaptanı gibi kendi işlerine ait mevat ve eşyanın sarf ve istimalde muvazzaf memurlara eşyayı mezkûre ambardan usulü dairesinde makbuz mukabilinde ve müdürün muvafakatile teslim olunur.

Madde 213 — Kâtip ve veznedarı olmıyan tahaffuzhanelerde bu memuriyete ait vazifeler ambar memurları tarafından ifa edilir.

Madde 214 — Tahaffuzhane binalarının her birinde demirbaş olarak bırakılan eşya ve malzemenin kâffesi mukavva ve yahut kalınca bir kâğıt üzerine birer birer yazılarak ait oldukları binanın haricî kpsında iç tarafa talik olunacaktır. Bu cetveller tahaffuzhanenin mührü resmisile mühürlenmiş ve tabip ile kâtip tarafından imza edilmiş olmalıdır. Cetvelde yazılan eşyadan her birinin cairenin hangi odasında ve kısmında olduğu cetvelin mülâhazat hanesinde tasrih edilmelidir.

Her daire ve binadaki cetvellerde münderiç eşya ve levazım tahaffuzhanenin esas defterlerinden başka Umum Müdürlüğe gönderilen demirbaş defterinde dahi mukayyet olacaktır.

Madde 215 — Umum Müdürlüğün malûmat ve müsaadesi olmadan tahaffuzhaneye ait eşyadan herhangi birinin harice çıkarılmasından ambar memuru ve ambara mevzu bulunmayan tahaffuzhane eşyasının harice çıkarılmasından ayniyat mutemedi mesuldür.

Tahaffuzhane faaliyette bulunduğu zamanlar kömür, yağ, isparto, kükürt, krezol, formol, gaz, etüv levazımı, eczanede mevcut mevaddı kimyeviye ve tathiriye ve ecza ve saireden sarfedilenlerin cinsi, nevi ve miktarını ve mahallî sarfını mübeyyin nümuneleri veçhile bir cetvel tanzim edilerek ayniyat mutemedine tevdi olunacak ve bu cetvel Umum Müdürlüğe her ay nihayetinde irsal olunacaktır.

Madde 216 — Tahaffuzhanelerde tephircier, makinistler, hasta bakıcılar, lâboratuvar müstahzırları, muhafızlar, ateşçiler, sandalcılar gibi memur ve müstahdeminin her biri kendilerine müteallik işleri müdürün ve sırasile daha madun âmirlerin evamir ve tebligatı dairesinde ifa ederler.

Madde 217 — Tahaffuzhanede tathirâtı fenniye ve tephirat işleri olmadığı vakit sırasile bilûmum memurun ve müstahdemin, tahaffuzhanenin hüsnü muhafazası için tamirat, termimat işlerle ve gelecek mesaiye ait hazırlığın ikmalile meşgul olacaktır.

Gerek mebanide ve gerek makinelerde görülecek küçük tamirat tahaffuzhanelerin kendi vesaiti ile ve kendi memurları ve müstahdemleri tarafından icra edilmelidir. Bunun için her tahaffuzhane daimi tamirat ve termimat işleri için kendisine lâzım olan alât ve edevatı tedarik eylemiş ve tahaffuzhane mebanisinden münasipleri dahilinde ayrıca tamirhaneler vücade getirmiş olmalıdır.

Madde 218 — Tephircilere teslim edilmiş olan bilcümle eşya, alât ve edevatın hüsnü muhafazaları ile sureti sarfindan tephirciler, esas ambar mevcudunun sarfiyat ve muhafazasından ambar memuru mesul ve ahkâmı kanuniyeye tevfikân zamindirler.

Madde 219 — Tahaffuzhane müdürünün malûmatı ve ita emri olmaksızın ambardan hiç bir eşya çıkarılmaz. Ambara yeniden giren ve çıkan eşya ve malzeme defteri mahsusuna günü gününe kaydedilir.

Madde 220 — Makineye ait malzemenin ve alât ve edevatın cümlesi senet mukabilinde makiniste teslim olunur. İşbu malzemenin ve edevatın hüsnü istimal ve muhafazalarından ve dikkatsizlik yüzünden kırılıp bozulmasından makinist mesul ve ahkâmı kanuniyeye tevfikân zamindir. Ateşçi makinistin emri altında olup her hususda kendisine muavenetle mükelleftir.

Madde 221 — Tahaffuzhane makinelerine ait kömür sarfıyatı her tathirattan sonra makinist tarafından defteri mahsusuna kaydedilerek ay nihayetinde sarfıyat mevcudu cetveli mahsusuna kaydedilir. İşbu sarfıyat cetveli ziri tahaffuzhane müdürü tarafından dahi tasdik edildikten sonra Umum Müdürlüğe gönderilir.

Madde 222 — Tahaffuzhane dahilinde tahaffuzhane müdürünün malûmatı ve muvafakati olmadan hariçten veya memurin veya müstahdeminden hiç bir hasta yatırılıp tedaviye alınamaz.

Tahaffuzhane hastanesinde tahtı tedaviye alınan hastaların teşhisi ve tedavileri netayici her hafta raporla Umum Müdürlüğe bildirilir.

Madde 223 — Tahaffuzhane eczanesinde mevcut alât ve edevat ve malzemei tıbbiye ve mevaddı kimyeviye'nin sureti sarf ve muhafazasından tahaffuzhane müdürü mesuldür. Ecza ve malzemei tıbbiye'nin müdürün malûmatı olmadan sarf ve istimali memnudur.

Madde 224 — Tahaffuzhane lâboratuvarı; tahaffuzhane müdürünün nezareti ve emri altında olup bilcümle bakteriyoloji alât ve edevatı ile kimyevî maddeler lâboratuvar demirbaş eşya defterinde mukayyet olmalıdır. Lâboratuvarın tathirat ve nezafetinden ve mevcut malzeme ve alâtın hüsnü muhafazasından lâboratuvar müstahzırı mesuldür. Münhasiren lâboratuvarla meşgul olmak üzere mütehasıs olan tahaffuzhanelerde bu vazife ve mesuliyetler müdürün mürakabesi altında bu mütehasısı aittir.

Lâboratuvara müdürün veya mütehasısın müsaadesi olmadan kimse giremez.

Madde 225 — Tahaffuzhane vesaiti nakliyesinden sandal ve motörlerin ve mevcut alât ve edevatın hüsnü muha-

fazasile tathirâtı yevmiyelerinden ve dikkatsizlik yüzünden kırılıp bozulmasından sandalcılar ve motor kaptanı ve tayfalar mesuldür.

Madde 226 — Muhafızlar; tahaffuzhane mebanisinin, ambarın gece ve gündüz bekçiliği ile de muvazzaftırlar.

Madde 227 — Ledelicap ücreti yevmiye ile kullanılacak muvakkat muhafızlar; müşahede altına alınmak üzere tecrit edilmiş olan yolcu kümelerinin birbirile ihtilât etmemelerine dikkat edecekleri gibi bunların ihtiyaçlarına ait eşyanın celp ve naklini temin ve yolcular meyanında cüz'î bir rahatsızlık göstereni tabibe haber vermekle mükelleftirler.

Tephirhanede kullanılacak muvakkat muhafızlar yolcuların eşyasını sandal ve mavnalardan tephirhaneye ve tephirhaneden sandala nakline memur oldukları gibi tephire ait diğer işlerde dahi çalışacaklardır.

Madde 228 — Tephirhanenin hamamları kadın ve erkek için ayrı ayrı kısımlara ayrıldığından kadın kısmında münhasiren kadın muhafız itisihdam edilecektir.

Madde 229 — Muahharen hiç bir şikâyetle mahal kalmamak üzere tephirciler yolcular nezdinde bulunan para, mücevherat, saat ve saire gibi kıymetli eşyanın vapur kaptanlarına emanet edilmesi ve ayakkabı, kürk, deri ve ipekli gibi eşyanın etüvde bozulacağını anlatarak bu gibi mevaddın hususî vesait ile tephire mahsus torbalara vaz'ını yolculara ihtar etmelidir. Binaenaleyh, bu suretle hareket edilmek şartile, kıymetli eşyanın ziyamdan veya hususî surette tathir edilmesi icap eden eşyanın tephir etüvüne konulmasından dolayı bozulmalarından idare mesul değildir. Buna mukabil tathirat ve tephirat esnasında gerek tahaffuzhane eşyasının ve gerek yolculara ait olup tephir edilecek olan eşyanın ziyamdan dolayı tephirciler mesuldür.

Madde 230 — Tahaffuzhanelerce tahakkuk ve tahsili icap edecek varidat rüsumu sıhhiye kanununa ve bu talimatname ahkâmına tevfikân cibayet ve ' istifâ olunur.

Madde 231 — Tahaffuzhaneler icabında gemilere sıhhi patente veya patent vizesi dahi itaya mezun oldukların-

dan bu hizmetler dahi tahaffuzhane kâtibinin cümlei vezaifinden olup bu talimatnamede münderiç ahkâma tevfikân ifa edilir.

Madde 232 — Tahaffuzhanelerin vaziyeti mahsusası icabı müdürleri de dahil olduğu halde bilûmum memurları ile müstahdemlerinin aileleriyle birlikte tahaffuzhane daireleri dahilinde kendilerine tahsis edilecek binalarda ikamet ettirilmeleri lâzım gelmektedir.

Herhangi bir memurun ailesi ancak kanunen iâşesi kendisine ait olan efrattan ibaret olduğundan tahaffuzhanede ikamet ettirilecek olanlar dahi yalnız bunlardır, Binaenaleyh ailesi efradı pek kesir olan memurlar kanunen ve Örfen kendi tarafından iâşe ve ibatesi mecburî olanlardan maadasını tahaffuzhanede ikamet ettiremezler. Memurin ve müstahdemin aileleri efradından hangilerinin tahaffuzhanede ikamet ettireceğini tayin etmek hususu: tahaffuzhanenin âmiri mesulü olan tahaffuzhane müdürüne aittir.

Madde 233 — Tahaffuzhanede ikamet edecek aileler efradının da aile reisleri olan memurlar gibi dairei resmîyede cari olan nizamât ve kavâit ile âdabı muaşerete riayetleri mecburidir ve ailelerin bu hususa ademi riayetinden ailenin reisi olan memur mesuldür. İcabında ve Umum Müdürlük tarafından verilen emir üzerine sahil sıhhiye merkez ve idare binalarında aileleriyle beraber ikamet eden memurlar da bu hükümlere riayete mecburdurlar.

Madde 234 — Tahaffuzhane memurini daima vazife ifasına hazır bir halde tahaffuzhanede bulunmakla mükellef olduklarından bunlardan hiç biri tahaffuzhane müdürünün müsaadesi olmaksızın tahaffuzhaneden çıkamaz.

Müdür tarafından herhangi bir memura müsaade verilince, iş olduğu vakit, onun vazifesini ifa edecek diğer bir memur tesbit ve tayin edilmelidir.

Madde 235 — Tahaffuzhanedeki her memurun haftada yirmi dört saat izin almağa hakkı vardır, Haftalık iznin hizmeti tavik ve işkâl etmiyecek veçhile tertibi tahaffuzhane müdürüne aittir.

Madde 236 — Müstesna ve fevkalâde mazereti zuhur

eden memurlara bu haftalık izin haricinde bermucibi teamül ve bir hafta zarfında azamî 48 saati tecavüz etmiyecek veçhile mezuniyet itasına tahaffuzhane müdürleri salâhiyettardır. Müddeti devamı 48 saati tecavüz edecek mezuniyetlerin Umum Müdürlükten istihsalı için usulü dairesinde müracaatte bulunmak icap eder.

Madde 237 — Tahaffuzhane müdürü meşru bir sebeple tahaffuzhaneden çıktığı zaman kendisine vekâlet edecek olan müdür muavini ve kadrosunda müdür muavini bulunmıyan tahaffuzhanelerde kâtip mutlaka tahaffuzhanede kalmalıdır.

Müdür ile müdür muavininin tahaffuzhaneden çıkarak kâtibi tevkil etmeleri caiz değildir.

Madde 238 — Memurinin mezuniyeti ve mezun memurlar vazifesinin kimler tarafından ifa edileceği hususları tahaffuzhane müdürü tarafından tanzim edilecek bir cetvelde tesbit edilerek bu cetvel kalem odasına talik olunur. Herhalde tahaffuzhane müdürü tahaffuzhanenin daima ifayi vazifeye müheyya bulunmasını kat'î surette temin için lüzum göstereceği tedabir ve tertibatını noksansız bir surette ittihaz edecektir.

Madde 239 — Bir tahaffuzhanede tedabiri sıhhiye ye tâbi tutulması icap eden gemiler, ya yakın bir sahil sıhhiye merkezinden veya idaresinden sıhhat zabıta memuru veya sıhhiye muhafızı nezareti altında olarak ve mahsus bir bülten varakasile tahaffuzhaneye sevkolunur. Yahut gemi kaptanı tedabiri sıhhiyeye tâbi olduğunu bilerek doğrudan doğruya tahaffuzhaneye müracaat eder Her iki takdirde de tahaffuzhaneye gelen bir tâbi olduğu tedbirler ve muamelâtın hitamına kadar baş direğine gündüzleri rengi vazih sarı bayrak, geceleri de kırmızı bir fener asacaktır.

Madde 240 — Gemi tahaffuzhaneye ne suretle gelirse gelsin herhangi bir muamelenin ifasından evvel usulüne muvafık bir istintakî sıhhiye tâbi tutulur ve bu istintak matbu nümunesi veçhile icra ve ziri tahaffuzhane müdürü ve geminin kaptanı veya tabibi tarafından imza edilir. Gemi doğrudan doğruya bir tahaffuzhaneye müracaat etmiş ise, istintakî sıhhi icrasını müteakip tahaffuzhane ta-

rafından gemiye nezarete memur bir veya müteaddit sıhhiye muhafızı ikame olunur. Gemide bulunacak olan sıhhat zabıta memurları ile sıhhiye muhafızlarının vazifeleri geminin gerek sahil sıhhiye merkezinden veya idaresinden tahaffuzhaneye şevki esnasında ve seyrinde, gerek geminin tahaffuzhanede bulunacağı müddet zarfında ve geminin tahaffuzhanede tâbi tutulacağı tedabir ve muamelâtın hitamına kadar hiç bir suretle hariç ile ihtilâtma meydan vermemektir.

Madde 241 — Geminin kaptanı veya varsa tabibi istintakı sıhhi icrası için tahaffuzhaneye çıkarken sıhhat zabıta memuru veya sıhhiye muhafızlarından biri refakatinde bulunacak ve geminin patentesi ile vapurun seyrüsefer defteri, yolcu ve mürettebat listesi ve hamule manifestosu gibi icap eden evrakı seferiyeyi beraberine alacaktır.

Madde 242 — Tahaffuzhaneye gelen gemilerin istintakı sıhhi karada tahaffuzhane kâtibi tarafından icra edilerek netice patentesi ile beraber tahaffuzhane müdürüne ve yahut müdür muavinine irae olunur.

Madde 243 — İstintakı sıhhiyi müteakip yolcular ve mürettebat, tahaffuzhaneye çıkarılırken müdür veya müdür muavinini tarafından birer birer muayeneden geçirilmek suretile tatad ve bu suretle erkek, kadın ve çocukların adedi kaptan veya tabip tarafından verilecek yolcu ve mürettebat listesindeki adetlere tevafuk eylediği takdirde geminin tâbi olduğu tedabiri sıhhiyenin icrasına başlanır Yolcu ve mürettebatın tadadı neticesinde tebeyyün edecek adet ile liste arasında tehalüf görülürse aradaki fark hakkında süvariden veya tabipten izahat talep edilecek ve icabında vapurda gizlenmeleri melhuz olan eşhasın buldurulması için gemide taharriyat icra edilecektir. Bu suretle gemi derununda bulunan hiç bir ferdin, geminin tâbi olduğu tedabiri sıhhiyeden istisnası tecviz edilmeyecektir.

Madde 244 — Berayi müşahede tahaffuzhaneye gelen gemiler tahaffuzhane önünde demirleyip istintakı sıhhiyi yapıldıktan sonra tahaffuzhane müdürü veya muavinini vapura giderek vapur süvarisinin vereceği yolcu ve mürettebat listesi mucibince bütün yolcu ve mürettebatı bittadar cümlesini birer birer tıbbi muayeneden geçirir. Vapurun

riayet etmesi lâzım gelen hususat hakkında süvariye veya tabibe izahatı lâzime vererek vapura, büyüklüğüne göre ve müşahede müddetinin ikmaline kadar miktarı kâfi muhafız ikame eyler. Bu tıbbî muayene, gemi müşahede müddetinin ikmaline intizaren tahaffuzhane önünde kaldığı müddetçe, her gün tekrar edilir.

Tıbbî muayene neticesinde geminin mürettebatının ve yolcularının sıhhi tedbirlere tâbi tutulmasını icap ettiren sarî bir hastalık görüldüğü takdirde bu talimarnamenin o hastalığa ait kısmındaki mevaddı mahsusası mucibince hareket edilir. Gemi, müşahede müddetini ikmal edinceye kadar, gündüz sarı bayrak, gece kırmızı fener çekerek hariç ile katiyyen ihtilât etmeksizin intizara mecburdur.

Geminin, su, kömür ve mevaddı gıdaiye gibi ihtiyacatı tahakkuk ederse bu ihtiyaçlar tahaffuzhane müdürünün vereceği talimat dairesinde ve muhafızların nezareti altında temin olunur.

Madde 245 — Türk limanlarına uğramıyarak doğrudan doğruya bir ecnebi limana gitmek arzusunu gösteren vapurlar gerek tıbbî müşahede ve gerek tahaffuzhanede tathirat ve tephirâtı fenniyyeye tâbi olsunlar, Türk limanlarına çıkacak yolcuları mahallî zabıtasının muvafakati şartile, tahaffuzhaneye ihraç ederek bilâihtilât seferlerine devam edebilir.

Keyfiyet geminin patentesine bu suretle işaret olunur. Bu suretle tahaffuzhaneye çıkan yolcular müşahede müddetinin veya tathirat ve tephirâtı fenniyyenin ikmaline kadar tahaffuzhanede tecrit edilerek ve bilâhare mutat vasıtalarla veya kendilerini tahaffuzhaneye bırakan vapurun mensup olduğu acente tarafından tedarik edilecek emin vasıtai nakliyeler ile gidecekleri limana kadar nakolunacaklardır.

Madde 246 — Tahaffuzhane müdürü müşahede müddeti esnasında görülecek lüzum üzerine gemi ve mürettebatından bazıları hakkında bu talimatnamede yazılı tedabiri sıhhiye tatbikine salâhiyettardır.

Madde 247 — Yolcuların soğuk havalarda soyunup giyinecekleri mahallerin münasip surette teshin edilmesi ve

kimsenin soğuktan müteessir ve rahatsız olmasına meydan verilmemesi lâzımdır.

Madde 248 — Bulaşık gemilerden berayi tecrit tahaffuzhaneye çıkarılması icap eden yolcular tahaffuzhanenin yekdiğerinden tel örgüleri veya bu kabil manialar ile ayrılmış mebanisinde mümkün olabildiği kadar küçük kümeler halinde ve hastalık zuhurunda bir kümeden diğetine hastalık geçmiyecek bir surette tecrit altına alınacaklar ve kümenin alelûmum ihtiyacatı, hidematı umumiyesi yalnız o kümeye mahsus olan sıhhiye muhafız ve vesaiti ile temin edilecek ve hiç bir sebep ve bahane ile bir kümeye dahil olan eşhas ve eşya diğetine nakledilmiyecektir.

Madde 249 — Tahaffuzhaneye ait fenni istatistikler şunlardır:

Mesaî cetvelleri: Tahaffuzhanelerde tedabiri sıhhiyeye tâbi tutulan gemilerin ismi, nevi, sancak, tonilâto, tahaffuzhaneye tarihi muvasalat, yolcu, muhacir ve mürettebatı, tathirat ve tephirat, aşı tatbik edilen eşhas adedi, itlâfıfar, itlâfi haşerat, mevadı kimyeviye ile gemide tathirat, bulunan fare adedi, nûmunelik su veya mevadı sefeliye ahzi, müşahedenin mübaşeret ve intiha tarih ve saatleri ve saire gibi hususatını muhtevi matbu nûmunesi veçhile cetveller tanzim edilerek müdür tarafından muayyen zamanlarda Umum Müdürlüğe gönderilir.

Lâboratuvar muayene cetveli: Gemilerde icra kılman itlâfıfar neticesinde bulunan fareler üzerinde, yahut vebadan şüpheli, veba ile bulaşık olduğundan dolayı tahaffuzhanelere gönderilen gemilerde bulunan hastalardan alınacak maddei maraziyeler üzerinde icra edilen bakteriyoloji tetkikatma ve nûmune su ve mevadı sefeliye tahlilâtına ait malûmat, geminin ismi, mevridi, tahaffuzhaneye muvasalat tarihi, tetkikatta tatbik edilen fennî usulün nevi ile beraber neticesinin müsbet veya menfi olduğu hakkında nûmunesi veçhile müdür tarafından cetveller tanzim edilir. Bu cetveller dahi tahaffuzhane mesaî cetvelleirle birlikte Umum Müdürlüğe gönderilecektir.

Tathirat cetveli: Etûv ile icra edilen tephiratı irae eden diyagram kâğıtlarının arkasında geminin ismi, sancağı, safi tonilâtosu, mevridi, tahaffuzhaneye tarihi muva-

salatı, etüve her defasında kaç kişinin eşyası bulunduğu ve gemide mevcut yolcu ve mürettebat yekûnu gibi malûmat kaydedilerek bunlar da her gemiye ait diyagramlar ayrı ayrı tasnif edilmek üzere ayda bir defa gönderilecek istatistik cetveline leffedilecektir.

Hasta raporu: Gemilerde müşahade edilecek kolera, veba, sarı humma, lekeli humma musaplarının tahaffuzhane hastanesinde tecrit ve tedavileri ve bunlara ait seriri ve bakteriyoloji muayenat ve tetkikatını neticeleri aynı zamanda vak'anın zamanı vukua, evsafı seririyesi ve ittihaz olunan tedabirin hulâsası telgarfla Umum Müdürlüğe iş'ar edilecek ve bu telgraf derhal mufassal bir rapor ile de teyit olunacaktır.

Vak'anın tetkikatına bilcümle tafsîlâtta başka hastanın ismi, cinsi, tabiiyeti, san'atı, hangi gemi ile nereden geldiği ve ne vakit hastalandığı, teşhisi ve ihtilâtatı maraz ve tatbik edilen tarzı tedavi ve saire gibi vak'anın filiyasyonu ve safahatı marazı takibe hizmet edebilecek malûmat dahi bu raporda zikredilecektir.

Madde 250 — Gemiye, yolcu ve mürettebata, icabında geminin hamulesine tatbik edilen tedabiri sıhhiyenin hitamından sonra gemi serbest bırakılır ve nezarete memur olarak gemiye ikame edilmiş olan zabıtai sıhhiye memurları veya sıhhiye muhafızları gemiden ihraç olunur. Bu suretle serbest bırakılan gemi sarı bayrağını indirir. Fakat müteakiben uğrıyacağı herhangi bir limanda yine usulen pratika almağa mecburdur.

Madde 251 — Gemi ister mücavir bir sahil sıhhiye merkezinden veya idaresinden bir bülten varakasile tahaffuzhaneye sevk edilmiş olsun, tahaffuzhanede gemi, yolcu ve mürettebatı, icabında hamule hakkında tatbik edilen bilûmum muamelei sıhhiye birer birer geminin patentesine şerh edilerek ve ziri tahaffuzhane mühürü ile mühürlenerek müdür tarafından imza edilecektir. Tahaffuzhanede tatbik edilen tedabiri sıhhiye geminin bilâhare uğrıyacağı limanlarda ancak patentesindeki meşruhattan anlaşılacağı cihetle, bu tedabirin patente kaydında, yapılmış olan hiç bir tedbirin noksan bırakılmaması ve nakıs kalan tedbir-

lerin de esbabı mucibesile beraber ehemmiyetle işaret edilmesi iktiza eder.

Madde 252 — Gemi tahaffuzhaneden hareketle bir ecnebi limanına gidecekse, varacağı limanda mevridi itibarile ikinci defa olarak tedabiri sıhhiyeye tâbi tutulması için meşruhatın Fransızcası patenteye şerh edilmelidir.

Tahaffuzhanenin bulunduğu mahallin ve civarının ahvali sıhhiyesi de patente meşruhatı zirine kaydedilmeli ve geminin tahaffuzhaneden hini hareketindeki şeraiti sıhhiyesi, mürettebatı, yolcu ve muhacir adedi ve hamulesinin nevi, miktarı da işbu vizede tesbit olunmalıdır.

Madde 253 — Gemide kolera, veba, sarı humma ve lekeli hummadan ve çiçekten başka sarı herhangi bir hastalığa musap hasta mevcut ise bu hasta tahaffuzhane müdürü tarafından geminin hastanesinde, gemide hastane yoksa geminin münasip bir mahallinde tecrit olunarak kendisine yapılan müdavatı tıbbiye, geminin hareketinde hastanın muhafaza ve tedavisi hakkında tabibe veya süvariye ita olunan izahat geminin patentesine dahi aynen işaret olunmalıdır.

Madde 254 — Gerek mecburî ve gerek ihtiyarî itlafıfar icrası için tahaffuzhaneye sevk edilen veya müracaat eden gemilerde süvarinin eline işbu ameliyenin hitamını müteakip matbu bir itlâfıfar şهادetnamesi verilmekle beraber keyfiyet geminin patentesine dahi ayrıca şerhedilmelidir.

Madde 255 — Tahaffuzhanelerde veya sair mahallsrce yapılacak tathir ve tephir usulleri bu talimatnamenin sonunda gösterilmiştir.

ON DOKUZUNCU KISIM

Cetvel ve İstatistikler ve yazı işleri

Madde 256 — Merkez ve idarelerde tahaffuzhaneler hastaneler ve liman bakteriyoloji müesseseleri aşada yazılı cetvel ve malûmatı muayyen zamanlarda Umum Müdürlüğe gönderecekler ve bildireceklerdir.

A — Merkez ve idarelerin bulundukları limanlara bu-

laşık mahallerden gelen bilûmum küçük ve büyük gemileri kaydetmiye mahsus olan muamelei sıhhiye cetveli;

B — Merkez ve idarelerde itlâfıfar ameliyesi yapmağa mezun veya bu ameliyeyi yapmak için idaresinde malzemesi bulunanlar ile tahaffuzhanelerin gönderecekleri itlâfıfar cetveli;

C — Tahaffuzhaneler mesaisini gösteren cetvel;

Aylık olarak tanzim ve ertesi ayın nihayet beşine kadar postaya tevdiat Umum Müdürlüğe gönderecektir.

Matbu olan ve bir niimune numarasını havi olan yukarda yazılı cetvellerdeki her haneye her vapur hakkında icap eden hususat ve izahat kaydedilip rakam ve miktarlar toplanarak yekûn hanesine derç ve lüzumunda naklolunarak yekûn nihayete kadar teselsül ettirilir

Madde 257 — Merkez ve idarelerden her biri, idarelerinde bir ay zarfında yaptığı ve yaptırdığı aşılardan miktarlarını her birinin yekûnu ayrı ayrı gösterilmek üzere, kısa bir tahriratla Umum Müdürlüğe bildirecektir.

Madde 258 — İşbu cetvellerin baş tarafına idarenin veya merkezin ismi yazılarak bir de sadire numarası konmalıdır. Sadire numarasının konulması ile tahrirat yerine kaim olan bu cetvellerin ayrıca bir tahrirata rapten gönderilmesine lüzum yoktur.

Madde 259 — Hitam bulan ay zarfında itlâfıfar ameliyesi yapmamış olan idarelerin keyfiyeti Umum Müdürlüğe bildirilmesine lüzum yoktur. Bu idareler yalnız bulundukları limanlara bulaşık mahallerden gemi gelmediği ve hiç veba aşısı da yapılmadığı takdirde bile vukuu hah kısa bir tahriratla ve muntazaman Umum Müdürlüğe bildirmeğe mecburdurlar.

Madde 260 — Bakteriyoloji müesseseleri müdürlükleri ile Haydarpaşa ve İzmir emrazı sariye ve istilâiye hastaneleri hitam bulan ay zarfındaki mesailerini gösteren istatistik cetvellerini iki nüsha olarak her ay nihayetinde Umum Müdürlüğe göndermelidirler.

Madde 261 — İstanbul limanı sahil sıhhiye merkezi ile Urla tahaffuzhanesi her ay tahaffuzhanelerdeki mesaiye ait (Tathirat ve tephirat için malzeme mevcudu, su ve kö-

mür, makine ve binaların vaziyeti, memurinin ve tahaffuzhanenin faaliyetini ilâ gibi) bir rapor ihzar ederek Umum Müdürlüğe göndermelidir,

Madde 262 — Sahil sıhhiye merkez ve idarelerinde gerek Umum Müdürlükle, gerek devairi saire ile vaki olan muhaberatın ve daireden çıkacak her nevi resmî muharreratın bir defterde muntazam sureti ve kaydı bulunmalıdır. Evrakı varidenin asılları, evrakı sadirenin sureti dosyalarda hıfzolunmalıdır.

Umum Müdürlükten gönderilen emirlerin mahallerine muvasalatlarını muntazaman bildirmek maksadile her on beş günde bir defa bu emirlerin tarih ve numaralarile mevzularını gösterecek surette nümunesine muvafık bir cetvel yapılarak Umum Müdürlüğe gönderilecektir.

Madde 263 — Umum Müdürlüğe bildirilecek her mevzu ayrı ayrı tahrirat ile yazılmalıdır. Aynı tahriratta muhtelif mevzuları yazmak caiz değildir.

Madde 264 — Sahil sıhhiye merkez ve idareleri âmirlerinin tahvili vukuunda halef ve selef arasında dairede mevcut bilcümle defterler ve vesaik, eşya ve levazım için devir ve teslim muamelesi icra edilir. Devir ve teslim olunan mevad nümunesine muvafık bir cetvelde tesbit edilerek bir nüshası dairenin vesaiki arasında hıfız, diğeri Umum Müdürlüğe irsal olunur. Halef ve selef arzu ederlerse birer nüsha da kendileri alabilirler.

YİRMİNCİ KISIM

Müteferrik maddeler

Madde 265 — Bilûmum sahil sıhhiye merkez ve idareleri esas itibarile tulûu şemsten guruba kadar hizmet ifasına müheyya bulunmalıdır. Gece pratikası için nöbetçi kalacak tabip, memur ve muhafıza kanunu mahsusuna tevfikân tesbit edilecek miktarda bir ücreti şehriye verilir.

Madde 266 — Sahil sıhhiye merkez ve idarelerinin gerek tabipleri, gerek herhangi sınıftan olursa olsun bilûmum memurları Umum Müdürlükten müsaade almaksızın

mahalli memuriyetlerinden ayrılamazlar. Birdenbire yatağa düşüren bir hastalık vukuunda memur, hastalığını raporla daire âmirine ihbar etmiye mecburdur. Şiddetli hummalar gibi şuur ve hafızaya da tesir eden hastalıklar ihbara mani olacak mahiyette ise, vuku ve cereyanı hali hasta kendine gelince tabip raporu ile isbat etmelidir. Bu gibi vukuat merkez veya idarenin âmiri tarafından Umum Müdürlüğe ihbar olunur.

İki, üç gün bilâ ihbar mevkii memuriyetine gelmiyen memur merkez veya idarenin âmiri tarafından ikametgâhında arattırılmalıdır.

Madde 267 — Sahil sıhhiye merkez ve idarelerinin âmirleri kendi idareleri altında bulunan memurlardan birinin bililtizam nizam ve usule mugayir bir harekete teşebbüsüne muttali olunca, bu halin devam ve tekerrürünü menedecek esbabı derhal temin etmekle beraber vukuu hali delâili ciddiyesile Umum Müdürlüğe bildirmelidir.

Madde 268 — Herhangi bir idarenin âmiri mes'ulü o idareye merbut memurlar arasında tesanüdün ve iyi geçinmenin de nâzımı olmak tabîi olduğundan sahil sıhhiye merkezlerinde tabipler, idarelerinde memurlar kendilerde teşriki mesai eyliyen memurlara ve müstahdemlere karşı daima hüsnü muamele ile, onların gayri iradî hatalarını tashi, etmekle, aralarında hüsnü muaşeretini temin eylemekle mükellef olduklarını hiç bir vakit nazarı dikkatten uzak tutmamağa çalışmalıdırlar.

Madde 269 — Sahil sıhhiye merkez ve idarelerinin deniz üzerindeki vazife ve hizmetlerine tahsis olunan istimbot, motörbot ve sandal gibi nakliye vasıtaları resmî hizmetlere mahsus olduğundan bunlar haricinde hiç bir maksat için kullanılamazlar.

Madde 270 — Sahil sıhhiye merkez ve idarelerine her gün tulûu şemsten guruba kadar millî sancak çekilecektir.

Madde 271 — Sahil sıhhiye merkez ve idarelerine merbut deniz nakliye vasıtalarına millî sancaktan maada bir de kırmızı zemin üzerine (sıhhiye) yazılı hususî bayrak çekilmelidir.

Madde 272 — Bulaşık vapurlara gönderilecek muvak

kat muhafızların kollarına birer sarı bazubent takılması, lâzımdır.

Madde 273 — Gemilerin kaptanları veya memurları tarafından sahil sıhhiye merkez ve idarelerine bildirilen her türlü malûmat idareye mevdu bir sır olarak telâkki edilmelidir. Bunu o gemiye mensup olmıyan hiç bir kimseye hiç bir vesile ile ifşa etmemelidir. Bu malûmat ancak mahkemeler ve yahut hükûmetin diğer resmî idareleri tarafından resmen sorulduğu vakit Umum Müdürlüğün muvafakati ile ita olunabilir,

Madde 274 — Sahil sıhhiye merkezleri tabipleri ile idareleri memurları tıbbî muayene veya pratika için gemilere gittikleri zaman refakatlerinde üniformalı bir muhafız bulunmalıdır.

Madde 275 — Sahil sıhhiye merkez ve idarelerinde geceleri daire binasında bir muhafız yatırılmalıdır.

Madde 276 — Umumî Hıfzıssıhha Kanununa müsteniden tanzim olunan bu talimatnamede yazılı resmî vazifeleri ve muameleleri yapacak olan memurlar bu muamelelerden dolayı hiç bir sebeple alâkadarlardan ücret alamıyacıkları mezkûr kanunun 305 inci maddesi muktazasındandır. Sahil sıhhiye tabipleri hususî surette tedavi ettikleri hastalardan ücret alabilirlerse de sahil sıhhiye hizmetinde bulundukça gerek vapur yolcu ve mürettebatım ve gerek acenteler ve sair alâkadarları ücretle tedavi edemezler.

Madde 277 — Bu talimatnamenin meriyeti tarihinden itibaren sahil sıhhiye merkez ve idarelerinde muamelâtın tedvirine müteallik 1341 tarihli Umumî Talimatname ile keza 1341 tarihli kolera, veba talimatnameleri ve 1926 tarihli sıhhiye tahaffuzhaneleri talimatnamesi ve şimdiye kadar Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünce neşrolunan ve bu talimatname ahkâmına muhalif kalan bilûmum tahrirâtı umumiye ve tamimler mefsuhtur,

Madde 278 — İşbu talimatname neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Lâhika

FENNÎ TATHİR USULLERİ (DESINFECTION)

Alelûmum eşya ve levazım ve saireye bulaşmış hastalık mikroplarını ve tohumlarını veya haşeratı imha maksadile yapılan ameliyelere (Fennî tathir = Desinfection) denilir.

Tathirat ameliyesi tathir edildiği mevat ve eşyaya mümkün olduğu kadar az zarar verecek bir surette icra edilmelidir,

Tathirat iki nevi vasıta ile temin olunur: Hikemî, Kimyevî.

A — Hikemî vasıtalar: Başlıca hararettir.

B — Kimyevî vasıtalar: Mikropları ya doğrudan doğruya imha eden, yahut herhangi bir tesir ile üremelerine mani olan gaz veya mayi halindeki muzadı taaffün maddelerden ibarettir.

A — HİKEMÎ TATHİRAT VASITALARI:

Hararet ile tathirat su buharı vasıtasile temin olunur. Su buharı seyyar bir halde yalnız suyu galeyan haline getirilmesi suretile de tathirat yapılabilirse de bu usule nadiren müracaat olunur. Seyyar buhar istimal eden etüvlerde eşya etüv derununda seyelân ve cereyan halinde bulunan ve kâffeî nokatına nüfuz eyliyen su buharının tahtı tesirinde yarım saat kadar tutulmak suretile tathir olunur. Bu tathir; ancak isporu olmıyan hastalık mikroplarının hepsini mahvedebilir.

Tazyik tahtında buhar istimal eden etüvler, şeraiti fenniye dahilinde kullanılmak şartile, en mühim tathir vasıtalarıdır. Tahaffuzhanelerde ve tahaffuz mevkilerinde tazyik tahtında işliyen bu etüvler ile tathirat yapılır. Tazyik tahunda işliyen etüvler ile tathira; şeraiti atıye dahilinde icra edilir:

a — Etüvün arabasına tathir ve tephiri arzu edilen eşya konulduktan ve etüvün kapıları kapanıp vidaları iyice sıkıştırıldıktan sonra, etüve buhar sevk edilir. Hararet bir defa (120) dereceye çıkarılmalı;

b — Etüvün dahilinde bu derecei hararet istihsal edilince, musluğu açılacak ve buhar birdenbire tahliye edilecek ve bu tahliye iki dakika devam edecektir;

c — Musluk kapanıp hararet (115) dereceye çıkarılacak ve bu 115 derecei hararet beş dakika muhafaza olunacaktır. Salifüzzikir 115 derecei hararet diyagram kâğıdı üzerinde hattı sâidin nihayetinden itibaren ufki bir hat çizer;

d — Hararet bir dakika 100 dereceye indirildikten sonra tekrar beş dakika 115 dereceye çıkarılacaktır;

e — Hararet tekrar bir dakika 100 dereceye indirilip beş dakika 115 dereceye çıkarılacaktır. Hulâsa; balâda zikredildiği veçhile ilk tezyidi hararet ile buharın üç defa tahliyesi ve üç defa da yeniden şevki müddeti yirmi dakika teşkil ettiğinden tazyik tahtında buhar ile işliyen etüv vasıtası ile icra edilen bir tephir ameliyesi ilk tezyidi hararet ile son defa buharın tahliyesi arasında geçen on dakika dahi ilâve edildiği takdirde otuz dakikaya balığ olur.

Etüv arabasına doldurulan eşyanın her tarafına hararetin nüfuz edebilmesi için bu eşyanın fazla konulmak gayretile sıkıştırılmaması ve arabanın etüv derununa kolaylıkla girebilmesi tephirin tamamıyeti noktai nazarından çok ehemmiyetlidir.

Tazyik tahtında buhar ile işliyen etüvlerde hararetin yukarıda tesbit edilen derecelere çıktığını ve etüv dahilinde üç defa tahliye ameliyesi icra edildiğini ve her etüvlemenin muayyen zaman devam ettiğini murakabe için her etüve bir diyagram cihazı raptolunmuştur. Etüve buhar sevk edilir edilmez evvelce kurulmuş olan bu cihazın mürekkepli kalemi işareti mahsusayı havi diyağram kâğıdının üzerine tatbik edilerek cihazın etüv dahili ile iştirakini temin eden musluk açılır ve kalem bu suretle diyağram kâğıdı üzerine tazyiki, derecei harareti, buharın mükerrer tahliyelerini ve müddeti tesirini gösteren münhaniler çizmeğe başlar,

Müstatil şekilde olan her diyağram kâğıdının üzerinde etüv dahilindeki tazyiki ve harareti irae eden (Santigrat ve Hektoğram) dereceleri vardır ki bunlar kâğıdın uzunluğuna kırmızı çizgi ile gösterilmiştir. Aynı kâğıdın üzerinde

amuden ve cüz'î mukavves çizilmiş diğer kırmızı çizgiler dahi saatleri irae eder. Bu mukavves çizgilerden her birinin arası yedi buçuk dakika olmak üzere bir saat tamam sekiz çizgi ile tayin ve tesbit olunmuştur.

İşbu diyağram kâğıdının tetkikile tephiratın bütün müteakip safhaları takip ve murakabe olunmak lâzımdır.

Diyağram cihazının iş'aratına hariçten herhangi bir hile karışmamak için aletin derununa mevzu bulunduğu kutu, ameliyeye başlamazdan evvel kilitlenmeli ve anahtarı tahaffuzhanede müdür veya müdür muavini nezdinde mahfuz bulunmalıdır.

Etüv ile yapılacak tathir ameliyesi, üzerinde kan ve cerahat lekesi olmıyan eşyaya, hiç bir zarar iras etmez. İpekliler, kuş tüyleri, kürkler, meşinden mamul eşya ve mukavvalar buhar etüvlerinden geçmekle bazı tegayyürata düçar olurlar; formol etüvünde ise bu eşyanın tegayyürü hiç mesabesinde veya asgarî bir derecededir. Cerahat, kan ve maddei gaita ile lekelenmiş eşya, etüvden geçirilince bu lekeler artık silinmez bir hale gelirler. Bu kabil eşyayı evvelâ tathir edici bir mahlûle batırarak veya o mahlûl ile yıkayarak üzerlerindeki lekeler çıkarılmalıdır.

B — KİMYEVÎ VASITA İLE TATHİRAT:

Teaffiinün defi hususunda ve tathiratta en çok kullanılan kimyevî maddeler şunlardır:

a — Menşei madenî olan muzaddı teaffünler: Klorsanii zeybak «Süblime», kibritiyeti nühas, kloru kils, tahtı kloriyetii su (Javel suyu), kireç, fahmiyeti sud, fevki manganiyeti potasyum;

b — Menşei uzvî olan muzaddı teaffünler: Fenoller (adî hamızı fenik), mübeller hamızı fenik, krezoller, yahut kreziloller, (kreolin yahut krezil, lizol, solveol, krezilol sudik) ticarete müstamel yüzde 40 nisbetinde formol mahlûlü ve bunun müştakkat ve mürekkebatı (lizoform, anyodol);

c — Gaz halinde kullanılan muzaddı teaffünler: Bilâma hamızı kibriti, aldehit formik yahut formol;

A — Menşei madenî olan muzaddı teaffünlerden:

1 — Süblime: Alelade binde bir nisbetinde olan mahlûlü kullanılır. Fakat bu mahlûl ile pek dikkatli bir surette yapılan tathiratta bile bazı mikropların itlaf edilemediğini tecrübeler gösterdiği cihetle bulaşık mahallerin, iyi bir netice elde etmek için, tercihan binde iki nisbetinde süblime mahlûlü ile temizlenmesi icap eder. Bu mahlûl bir litre suya icabı hale göre bir veya iki gram süblime, on gram kloru sodyum (mutfak tuzu) yahut bir gram hamızı tartar ve yahut hamızı klorma ilâvesi ile ihzar olunur.

Süblime, ekseriya yüzde bir nisbetinde kesif mahlûl halinde bulundurulur ve icabında buna on veya beş misli su ilâvesile binde bir ve yahut iki nisbetinde mahlûl haline getirilerek kullanılır.

Süblime mahlûlünün semmiyetine celbi dikkat için daima füksin, metilen mavisi gibi boyalar ile boyanması ve şeffaf ve üzerinde zehir işareti bulunan şişeler içinde muhafaza edilmesi elzemdir. Süblime madenî eşyayı bozar. Mevaddı gaita ve hasılatı maraziye ile temasında bunların terkiibinde bulunan şibih zülâlî maddeleri tahsir ederek suda gayri kabili hal mürekkebat husule getirir. İşte bu sebepten dolayı, madenî eşyanın tathirinde ve ifragatın izalei teaffününde süblime mahlûlü kullanılmaz.

2 — Kibriyeti Nuhas: Bir litre suda 50 gram kibritiyeti nuhas eritilerek elde edilen mahlûlü ifragat için iyi bir muzaddı teaffündür. Fakat bu mahlûl, çamaşırlar üzerinde zail olmıyan lekeler bırakacağından bunların tathirinde kullanılamaz. Kibriyeti nuhasın madenî kaplardan muhafaza edilmeyerek toprak, porselen veya cam kaplar derununda muhafaza olunması daha münasiptir.

3 — Kloru Kils: Yüzde yirmi nisbetinde bir mahlûl halinde kullanılır. Lüzumu halinde derhal istihzar edilip kullanılmak şartile ifragatın ve bunların bulaştırdığı mahallerin izalei teaffünü için şayanı tavsiyedir. Bu mahlûl mikropları öldürdükten başka fena kokuları da izale eder. Açık havada serian tegayyür edeceğinden ağzı muhkem kapalı kaplarda kuru olarak ve toz halinde muhafazası elzemdir.

4 — Tahtı Kloriyetii Sud (Javel suyu): Kendi hacminin beş on misli su ilâvesile yapılan mahlûl gayet müessir olup verem basili de dahil olduğu halde birçok mikropları üç saat temastan sonra mahveder. En büyük mahzuru, temasına bırakılacak çamaşırları tahrip eylesidir. Mamafih binde otuz nisbetindeki mahlûlü mefruşatın, duvarların ve toprağın tathiratmda kullanılabilir, İfragatm ve bunların bulaştırdığı mahallerin izalei teaffününe hizmet ettiği gibi fena kokuları da izale eder.

5 — Kireç: Yüzde yirmi nisbetinde ve kireç sütü halinde kullanılır. Kireç sütünün daima kullanılacağı sırada yani taze olarak yapılması elzemdır. Kireç sütü şu veçhile ihzar olunur:

Sönmemiş kireç parçaları geniş bir kaba konulur, üzerine kirecin her tarafına isabet etmek üzere nısfı kadar su serpilir, kireç taşları gaz ve hararet neşrederek söner ve toza münkalip olur.

Bu suretle istihsal edilen kireç tozu ağzı muhkem kapalı kaplar derununda ve rutubetsiz mahallerde hıfzedilmelidir. Bu kireç tozunun bir kilosuna üç litre su ilâve edilerek güzelce karıştırılır ise iyi bir kireç sütü elde edilir. Bu mahlûl yüzde yirmi nisbetinde kilsı havıdır.

Kireç sütünün tathir kuvveti bundan evvelki mahlûller derecesinde değil ise de her tarafta bulunup ucuz tedarik odilmesi noktai nazarından faydalıdır.

6 — Fahmiyeti Sud: Bir litre kaynar suya 150 gram ilâvesile yapılan mahlûl çamaşırları tathir için kullanılır. Lâkin çamaşırların üzerinde kan ve irin gibi mevaddm lekesi kalmamak için çamaşırlar bu mahlûle batırılmazdan evvel soğuk yahut mutedil hararetteki sabunlu suda ıslatılmalıdır. Yüzde on yahut yirmi nisbetindeki mahlûlü keزالık kaynar halde olmak üzere mutfak takımlarının izalei teaffünü için kullanılır.

7 — Fevki Manganiyeti Potasyum: Gemilerin içme sularını kırk binde bir nisbetinde bir mahlûl haline ifrağ edecek bir miktar ilâve edilmek üzere fevki manganiyeti potasyum, evvelâ bir miktar suda eritilmek için suyun her tonası (her metre mikâbı) başına yüz gram isabet eylemek üzere fevki manganiyeti potasyum, evvelâ bir mik-

tar suda erittikten sonra, suya ilâve olunur. Mahlûl yirmi dört saat temastan sonra su çekilip dökülür ve cidarların kemali ihtimam ile tathirine başlanılarak cidarlar ve dip yüzde bir nisbetinde fevki manganiyeti potasyum mahlûlü ile badana edilir. İki saat kadar sürecektir olan bu temastan sonra, duvarlar ve dip, temiz su ile gülgûnî renk zail oluncuya kadar yıkanır.

B — Menşei uzvî olan muzaddı teaffünlerden:

1 — Fenoller, Krezoller: Hamızı fenik yüzde beş mahlûl halinde kullanılır. Alelûmum krezoller ile müştakkatının yüzde iki yahut üç (hafif) yüzde dört yahut beş (kuvvetli) mahlûlleri kullanılır.

Krezilol Sodik: Krezilol ofisinal ile mayi halinde sudu muhrikin müsavi miktarda karıştırılmasile istihsal olunur. Bu teamûlden bir çok hararet intişar ettiğinden, karıştırma ameliyesini tercihan toprak veya madenî bir kap içinde yapmak daha münasıptır. Bu mahlûlün kırk gramı bir litre (daha doğrusu 960 santimetre mikâbı) suya ilâve edilmekle yüzde dört nisbetinde bir mahlûl elde edilerek tathiratta istimal olunur. Bu mahlûl; asitfeniik kokusunu az çok andırmakla beraber ondan daha sabit ve daha az nahoştur. Bu mahlûl; mikropları ve bakterileri öldürür. Teaffünü de bir dereceye kadar izale eder.

2 — Yüzde 1.6 nisbetinde formol mahlûlü: Bu mahlûl; ticarete bulunan yüzde kırk nisbetindeki formol mahlûlünden 40 gramı bir litre (daha doğrusu 960 santimetre mikâbı) suya karıştırmak suretile elde edilir. Ticarete bulunan yüzde kırk nisbetindeki formol mahlûlü müruru zaman ile ve formolün terkibi tegayyür eylemek suretile bozulmaktadır.

Yüzde 1.6 nisbetindeki mahlûlde kuvvetli formol kokusu vardır. Bu mahlûl; iyi kapatılmış şişelerde ve damacanalarda muhafaza edilmelidir. Formol hem mikrop öldürür, hem de fena kokuları çok aşikâr bir surette izale eder. Bulaşık mahallerin, çamaşırların, elbiselerin, mutfak edevatının, masaların ve tuvalet takımlarının tathiri için kullanılır.

3 — Lizofoms yüzde dört ve Anyodol yüzde iki nisbetindeki mahlûller halinde kullanılır.

Bunlar biraz pahalı olduğundan istimali o kadar İktisadî değildir.

C — Gaz halinde kullanılan muzaddı teaffün mayilerden:

1 — Formol gazı: Halihazırda tathirat hususunda kullanılmakta olan adedi mahdud gazlardandır. Bu gaz; hem en nazik maddeleri bile bozmaz, hem de çok keskin bir mikrop öldürücülük hassasını haizdir.

Buna mukabil; formolün haşaratı itlaf hassası pek zayıftır. Binaenaleyh formol iyi bir antiseptik olmakla beraber bilâma hamızı kibriti kadar kuvvetli haşarat öldürücüsü değildir. Bütün antiseptik gazların, hususile formolün, eşyaya nüfuz hassası pek cüz'idir. Bu gazlar daha ziyade satırların tathirine yararlar. Binaenaleyh gazın tathir edeceği satırları her tarafına temas edecek bir surette kaplaması ve tesiratını artırmak ve eşyanın nescine kadar nüfuz ve intişarını temin etmek için mahsus surette inşa edilmiş ve havası tahliye edilmiş kapalı bir odaya, yahut sureti mahsusada imal edilmiş cihazlara tazyik altında sevk edilmesi icap eder.

Bu maksadın temini için tahaffuzhanelerde formol gazı ile tephirata mahsus olarak (Chambre Japonaise) yani Japon odası namile tevsim edilen kapalı mahaller tesis edilmiştir.

Japon odasında tathirat:

Buharlı tephir etüvünün tahrip edici tesirinden bozulacak olan ipekliler, kuş tüyleri, kürklerle meşinden mamul eşyanın mukavvaların ve ayakkabılarının tathiratı Japon odalarında şu suretle icra edilir:

A — Cihazın matlûp veçhile teshinine mahsus borular ve radyatörler vasıtasile odada derececi hararet (50-80) dereceye çıkarılmak ve bu derececi harareti ameliyenin devamı müddetince muhafaza eylemek lâzımdır.

B — Cihazın matlûp veçhile teshini temin edildikten sonra tathir olunacak eşya sıkışık olmayacak bir surette

ve bütün satırları formol gazının temasına maruz kalacak veçhile cihazın derunundaki askılara asılır. Kunduralar dahi mahsus raflara konulur.

C — Cihazın havası tertibatı mahsusa ile tahliye edildikten sonra on dakika kadar devam etmek üzere odaya formol sevk olunur. Derununda 50-60 derece hararet bulunan bu havasız odada formol derhal tebahhur ederek cihazın her tarafına intişar eder ve bu veçhile temasına maruz kalan eşyayı da tathir eder.

D — Tathir ameliyatı bitince odayı, içine girilebilecek bir hale koymak için, kemali süratle ve bol bol havalandırmak lâzımdır. Fakat etrafa intişar eden formol buharı fazla tahriş edici olduğundan buharın bu tesirini izale için bu havalandırma ameliyesi, odada her metre mikâbı için sekiz santimetre mikâbı 25/100 nisbetinde amonyak mahlûlü tephir etmek suretile daha kolay ve daha çabuk yapılır. Amonyak buharları odanın içinde 30 dakika kadar bırakılmalıdır. Amonyak bu suretle formolün fazlasile birleşerek tesirsiz bir cisim husule getiriyor.

E — 10 dakika formol ve 30 dakika amonyak buhranın temasında kalan cihazın huruç borusu açılarak oda yeniden bol bol havalandırılır ve eşya temiz taraftaki kapıları açılmak suretile odadan harice çıkarılır.

Küçük modeldeki formol etüvleri:

Küçük formol etüvleri madenî büyük bir sandıktan ibaret olup derununda tathir edilecek eşyanın vaz'ına mahsus kafesli bölmeler vardır.

Cihazın haricinde ve altında bulunan bir gaz ocağı vasıtasile etüvün ısıtılması ve matlûp derece hararetin ameliye hitamına kadar muhafazası temin olunur. İki katlı madenî kaplar ve cidarlar cihazın derununda tekasüf husulüne mâni olacakları gibi gazın etüv derununda şiddetle cereyanını ve bu suretle eşyanın örgülerine kadar nüfuzunu temin için ayrıca tertibatı mahsusa dahi mevcuttur.

Bu cihazda istimal edilen formol yüzde kırk nisbetindeki (aldehit formik) olup her yerde mebzulen bulunabilir.

Bu cihaz ile tathirat Japon odaları bahsinde tafsil edildiği veçhile icra olunur.

Ameliyatın müddeti devamı bir saat kadar etüvün bidayetin ısıtılması ve müteakiben (1.5) saat kadar da eşyanın formol gazı tesirine maruz bırakılması için sarfedilen zaman olmak üzere ceman iki buçuk saatten ibarettir.

2 — Bilâma hamızı kibriti:

Kapalı mahallerdeki fareleri ve haşaratı itlaf için mangallarda ve yahut klayton gibi bazı cihazlarda hava temasında kükürt yakmak ve yahut tazyik ile temyi edilmiş bilâma kibriti gazını tazyikin refi ile tekrar gaz haline getirmek suretile istihsal ve istimal olunur. Gemilerde hava temasında kükürt yakmak suretile icra edilen itlâfıfar ve itlafi haşarat ameliyesi bu talimatnamenin sonundaki tavifnameye tevfiikan icra olunur.

EŞYANIN TATHİRİ:

Çamaşırlar, yatak takımları, elbise, hah ve saire gibi zatî ve beyti eşya tahaffuzhanelerde tazyik altında buhar ile işliyen etüvlerde tathir edilir.

Hastaların ifragatı ile telvis edilmiş olan iç çamaşırlarının ve elbiselerin, yatak takımları gibi eşyanın evvel emirde beş dakika kadar kuvvetli krezol, lizol, yahut krezil mahlûlünde bırakılmak, sonra binde bir nisbetinde süblime mahlûlüne batırılmış torbalar içinde buhar etüvüne .Sevkedilmek suretile tathiri icra edilir.

Buharlı etüv yukarıda zikir ve tadat olunan eşyayı tahrip edeceği cihetle bu gibi eşya Japon odalarında veya formol etüvlerinde, bunlar bulunmadığı takdirde binde bir nisbetinde süblime mahlûlü ile fırçalanmak suretile tathir edilir.

Etüvün hararetine tahammül edemediği gibi süblimenin temasile de bozulacak olan eşya krezil mahlûlleri gibi uzvî muzaddı teaffünler ile tathir olunur. Pırtılar, eski paçavralar, bulaşık pansuman bezleri, kullanılmış kâğıt ve saire gibi kıymeti az ve ehemmiyetsiz olan eşya yakılmak suretile imha edilmelidir,

Mektuplar, evrakı muhabere ve matbua, kitaplar ve ;gazeteler, muamelâtı ticariyeye müteallik evrak... ilâ

(kolipostallar dahil olmamak üzere) tephirâtı fenniyeye tâbi tutulmazlar.

Tazyik altında yapılmış ve etrafı çemberli büyük denkle halinde ve emtia gibi naklolunan paçavra ve kırpıntı gibi eşya ancak kolera hükümferma olduğu zamanlarda ve bulaştığına şüphe hasıl olduğu takdirde tathir ve tephir edilebilir.

Hastaların mevaddı gaita ve müstefrigalarının izalei teaffünü için dahi ya taze yapılmış kireç sütü, yahut krezol veya kibritiyeti nühas mahlûlleri kullanılır. Balgam ve mevaddı kihiye ya ateşle tahrip, yahut da taze yapılmış kireç sütü ile takim edilir.

Tahaffuzhanelerde tathire tâbi melbusat ve eşya tahaffuzhanenin bulaşık cihetinde tephirciler tarafından muayene edilerek tephir etüvüne Japon odasına girecek olanlar tefrik edildikten sonra her şahsa veya icabına göre her aileye ait olan eşya ayrı ayrı ağ torbaları içine konulur ve ağızları kapatılır. Aynı numaralı markalardan biri eşyanın sahibine yahut sahiplerine verilir, diğeri de torbanın ağzına takılarak etüvün küçük arabasına istif edilir.

Şilte, yastık, yorgan ve minder gibi büyük kıt'adaki eşya bittabi perakende olarak etüv arabasına konulur.

Japon odasında veya formol etüvünde tephiri icap eden eşya yukarıda faslı mahsusunda tafsil edildiği veçhile tathir olunur.

EŞHASIN TATHİRİ:

Berayı tathir tahaffuzhaneye vürut eden yolcular ve bunları hâmil bulunan gemiler tahaffuzhane müdürü tarafından muayene edilerek yolcuların adedi tesbit olunur. Kabili nakil olup tahaffuzhanede tathiri icap eden eşya ile gemide kalacak ve orada tathiri icap edecek olan eşya ve geminin tathire tâbi tutulması lâzım gelen akşamı ve bu tathiratın sureti icrası müdür tarafından tayin edilecek tephircilere ve vapurun süvarisine ve tabibine icap eden talimat verilir ve eşhasın ihracı için tahaffuzhaneden verilecek işarete kadar hazır bulunmaları tenbih olunur.

Berayi tathir tahaffuzhaneye gelen vapurun muvasalatı akabinde etüv makineleri ve kazanlar ile formol cihazında ve hamamlarda derhal faaliyete geçilmek üzere ihzarat icrası makinist ve mubahhirlere ihbar olunur.

Etüvlerin ihzar ve hamam sularının teshin edildiği makinist ve tephirciler tarafından ihbar edilince tahaffuzhane düdüğü vasıtasile yolcuların evvelce verilen talimat dairesinde tahaffuzhaneye çıkarılması için vapura işaret verilir.

Tahaffuzhane iskelesine gelen yolcuların iskele üzerinde müdür tarafından birer birer muayenei tibbiyeleri icra edildikten sonra yolcular muhafızların delâletle tahaffuzhanenin bulaşık intzar salonuna sevk olunur.

Bulaşık intizar salonunda peyderpey teraküm eden yolcuların hamamların ve etüvlerin derecei istiabına göre miktarı kâfisi tathirat ve tephirat dairesine geçirilerek tephircilerin nezareti altında elbiselerinden ve eşyalarından tecrit edilir ve etüvlere girecek eşya etüvlere, yolcular ile mürettebat ise kendilerine peştemal, havlu, takunya ve saire gibi hamam levazımı verilerek on beş dakika sonra hamamlara sevk olunur. Yıkanma zamanı zarfında etüvleme müddeti de hitam bulmuş olacağından hamamdan çıkan yolcular giyinme mahallinde elbiselerini ve eşyalarını etüvden çıkmış, hazır bir halde bulacaklardır ki bu suretle hamamdan çıkan yolcuların açıkta üşümelerine meydan bırakılmamış olur.

Yolcular ve mürettebat sabun, lif ve sıcak su ile banyo mahallerinde temizce yıkatıldıktan sonra temiz havlular ile kurulanıp etüvden çıkacak elbise ve eşyalarına intizaren giyinme mahalline geçerler ve ellerindeki numaralar mucibince etüvden çıkan elbiselerini alıp giyinirler. Diğer eşyalarını da alarak tahaffuzhanenin temiz tarafına çıkarlar.

Ahvali sıhhiye ve bedeniyeleri yıkanmağa ve aşılamağa müsait olmanın eşhasın tayin ve tefriki tahaffuzhane müdürüne aittir. Müdürün mezuhiyeti olmadıkça, berayi tathir tahaffuzhaneye vürut eden eşhasın hiç biri istihmam ve aş tedbirlerinden istisna edilemez.

Tathir ve tephir ameliyesinin hitamında bu ameliyeye

tâbi tutulmuş olan hastalar ile yahut bunlar meyanında zuhur edecek hastalar ile temasa gelmiş olan memurin ve: müstahdeminin kâffesi ellerini ve yüzlerini iki binde bir nisbetindeki süblime mahlûlü ile ve sıcak su ve sabun ile yıkadıktan sonra kendileri istihmam ve arkalarındaki elbise dahi tephiratı fenniyeye tâbi tutulurlar.

Soyunma ve giyinme mahallerinde izdihama ve karışıklığa sebebiyet vermemek için yolcuları münavebe ile hamamların ve etüvlerin istiabi ve müstahdemlerin adedi nisbetinde tathirata tâbi tutmak ve hizmetin bu suretle ve tam bir intizam dairesinde teakup ve devamını temin etmek lâzımdır.

Soyunma ve giyinme mahallerinde yolculara ait eşya gayri muntazam bir surette yerlere atılmayıp mehmaemken tedarik edilecek masaların ve sıraların üzerinde muhafaza edilecektir.

Tathirat ve tephriat esnasında soyunma ve giyinme mahallenle hamamlarda bulunan tephirciler bizzat intizamın temini, bulaşık ve temiz taraflar arasında muvasala ve temas husulünün men'i ve yolcuların şeariti fenniyeye muvafık bir surette yıkanmaları gibi hususat ile muvazzaf olup bu bapta tahaffuzhane müdürü tarafından verilen talimata ve alınan tertibata tamamı tamamına riayet eyliyeceklerdir.

Tathirat ve tephirat esnasında bilûmum memurin, tephirciler, makinistler, muhafızlar ve sair müstahdemin, tahaffuzhane tarafından temin ve tedarik edilen gömlekleri giymiye mecburdurlar.

Bunlar daima kolera, veba ve saire icap eden hastalıklara karşı aşılı bulunacaklar, saçları, sakalları matruş ve tırnakları kısa kesilmiş olacaktır.

Tathirat ve tephiratı ikmal edilen eşhas vapurda dahi icra olunan tathiratın hitamına kadar temiz tarafın intizar salonunda beklemeye mecburdurlar. Vapurdaki tathiratın hitamı vapur tarafından uzun bir düdük işaretile bildirildikten sonra yolcuların, geldikleri sıra ile, vapura, avdetlerine müsaade olunur.

Tahaffuzhane hali faaliyette iken mevcut memurin ve

müstahdeminin kâffesi müdürün vereceği talimat dairesinde ifayi hizmete mecbur olup bunların hiç biri hiç bir sebep ve bahane ile tahaffuzhaneden ayrılamaz.

BİTLİ EŞHASIN TATHİRİ:

Bitli eşhasın serpuş ve ayakkapları da dahil olduğu halde bütün elbisesi ağzı sımsıkı kapanabilecek bir surette kapaklı bir madenî kaba konarak üzerlerine elli santimetre mikâbı benzin serpilir ve derhal kapak kapatılarak tathir ve tephir mahalline sevk edilir. Orada bu elbise ve eşyadan etüvde tathiri mümkün olanlar tefrik edilerek etüve konulur. Diğerleri yani etüvde bozulacak olanlar (Japon Odasında) veya formol etüvünde veya herhangi bir kimyevî muzaddı teaffün mahlûlünde tathir edilir.

Elbisesinden tecrit edilen şahsın bitli mahallerindeki kılları ustura ile tıraş edilir, saç, sakalı en kısa kesen bir saç makasile kesilir. Kesilen kıllar bitli şahsın üzerine oturduğu büyük bir kâğıt içinde toplanılarak derhal yakılır.

Sonra, bitli şahıs banyo mahalline gönderilir. Orada bitli şahıs kendi başına ve bedenini sabun ve sıcak su ile dikkatle yıkar ve bütün bedenini, baş, âne ve koltuk altları gibi sıkışık nahiyeleri atideki muzaddı teaffün mahlûllerden biri ile iyice ıslatarak nezaret altında ovar.

A — Onda bir kâfurulu ispiroto, yahut kâfurulu zeytinyağı,

B — Binde beş nisbetinde kloroformlu su,

C — Müsavi miktarda petrol ve zeytinyağı,

D — Anizol mahlûlü: (Beş santimetre mikâbı anizol + 50 santimetre mikâbı 90 derecelik ispiroto + 45 santimetre mikâbı su),

Yatağından kalkamıyan ve banyo yapamıyan bitli, hastalara atideki usul tatbik olunur:

Bitli hastanın elbisesi çıkarıldıktan ve kılları kesildikten sonra bütün vücudü bir beze sarılır ve başına bir takke giydirilir. Takkenin altına on beş santimetre murabbai genişliğinde bir bez (refade = Compresse) konularak üzerine on beş yirmi damla benzin dökülür. Üzerine aynı suretle benzin dökülmüş olan, iki refadeden biri beli, diğeri

karnı üzerine tatbik olunur. Benzin, beden hararetinin tesirde, yavaş yavaş tebahhur ederek ne kadar kâhil bit varsa öldürür. Fakat sürfeler kalır. Bunları da öldürmek için sekiz gün sonra aynı muamele tekrar olunmalıdır.

(Beden kehlesinden tahaffuz için derinin üzerine kâfuru, naftalin, yahut kükürt kesesi, yahut ksilol, benzin yahut Gomenol ile ıslatılmış bir bez parçası koymak kifayet eder. Kehle bu kokulu maddelerden kaçır).

GEMİLERİN TATHİRİ

Tathirat ve tephirata tâbi bir geminin evvel emirde yolcuları, sonra mürettebatı, kirli çamaşır ve eşyaları beraberlerinde olduğu halde, tahaffuzhaneye çıkarılır, yalnız geminin en mübrem ihtiyacatını tesviyeye memur bir kısım efrat, arkadaşlarının avdetini müteakip tahaffuzhaneye gönderilmek üzere, gemide alıkonulur. Gemi mürettebatının tahaffuzhanede bulundukları müddet zarfında; tephirciler geminin güvertesini, tathire tâbi yolcu ve mürettebatın iskân ettikleri kamaraları, salonlarını, ve koridorlarını, ambarlarının zemin, duvar ve tavanlarını, tahaffuzhane müdürünün veya muavininin nezareti altında olarak tathir ederler.

Bu tathirat için terkibi aşağıda gösterilen mahlûl kullanılır:

5 Kısım krezol,

5 Kısım, arap sabunu,

100 Kısım 50 derecei hararete sıcak su:

Tathir edilecek mahaller, sıcak olarak kullanılacak olan bu mahlûl ile ve saplı sert fırçalar vasıtasile oğulur. Kamaralardaki ve sair mahallerdeki duvarların mükemmelen tathir edilebilmeleri için fırçalamaya daima yukarı taraftan başlanarak bir hattı ufkî takip edilecek ve bu suretle zemine kadar inilecektir. Fırçalanan mahaller iki saat sonra yeniden temiz su ile bolca yıkanacaktır

Kolera, veba ve sarı humma ve lekeli humma ve çiçek vukuatı zuhur eden gemilerin bütün eşyası ve yatak takımları buharlı etüvde tephir edilecektir. Bu kabil gemilerin ambarları ve hâlâları; taze kireç süttü ile badana edilecek-

tir. Gemide kolera vak'ası görüldüğü takdirde yahut gemi suyunun kolera ile bulaşık olduğuna tahaffuzhane müdürlüğünce bilmuayene kanaat hâsıl olduğu takdirde içilecek su ve sintine suları derhal değiştirilmelidir. Evveleminde sarnıçtaki suyun içinde inhilâl edecek kırk binde bir nisbetinde bir mahlûl husule getirecek bir miktarda olmak üzere biraz suda eritilmiş fevki mangan'iyeti potasyum ilâve edilecek ve bu muamelei tathiriye aynen sintine sularına dahi tatbik olunacaktır. Bu suretle tathir edilen sular 12 saat bu halde bırakıldıktan sonra denize boşaltılacak, sarnıçlara yeniden saf ve temiz su konulmasına, ancak bu tahliye ameliyesinin icrasından sonra, müsaade olunacaktır.

Sintine mahallerinin duvarları kireç sütü ile badana edilecektir.

Ekseriya büyük posta gemilerinde sintine suları yekdiğerile iştirakleri olmıyan muhtelif bölmelerde bulunduğundan bunların ayrı ayrı ölçülmeleri ve temizlenmeleri icap eder. Gemilerin tathirini müteakip sintine mahallerinin ve ambarların havaları makineler vasıtasile tecdit olunmalıdır.

Gemide bulunacak paçavra, eski çamaşır ve elbise parçaları, mülevves ve kıymetsiz eşya, pansuman bezleri, süprüntü ve saire gibi müzahrafat geminin ocağında yakılır.

Geminin kilerinde veya yolcularının beraberlerinde bulunan mevaddı gıdaiye; tahaffuzhane müdürü veya muavini tarafından muayene edilerek icap edenleri imha olunacaktır.

BİNALARIN TATHİRİ:

Tahta barakaların duvar ve tavanları gemilerin tathirine ait kısmında zikrolunan krezollu sıcak sabun mahlûlü ve saplı sert fırçalar ile oğulacak, sonra binde iki nisbetinde süblime mahlûlüne batırılmış süngerler ile silinecek ve iki saat sonra tulumba vasıtasile ve bolca su ile yıkanacaktır. Döşeme tahtaları dahi krezollu sıcak sabun mahlûlüne batırılmış saplı sert fırçalar ile oğulacaktır.

Kârgir paviyonların duvarları ve tavanları kireç sütü

ile badana edilecek, döşeme ve tahtaları barakalarda olduğu gibi krezzolu sıcak sabun mahlûlü ile oğulacaktır.

Müşahede müddetini ikmal ettikten sonra tahaffuzhaneden müfarekat eden yolcuların tahaffuzhanede İkon işgal eylemiş oldukları mahaller dahi tathir olunur.

Televvüs etmiş bir toprak yüzde beş nisbetinde kibrütiyeti nühas mahlûlü ile bolca sulanır. Bu toprak iki üç saat kadar bu halde bırakıldıktan sonra altüst edilerek karıştırılır ve kireç sütü ile tekrar iyice ıslatılarak hali üzeire terk olunur. Toprağın üzerinde ot ve yahut çimen varssa evvelâ bunlar üzerine petrol dökülerek yakılır, sonra tarif olunduğu veçhile kibritiyeti nühas mahlûlü ve kireç sütü. ile tathir edilir.

Halâ çukurları; derunlarına mebzulen kireç sütü dökülmek suretile tathir edilir. Müteharrik halâ fiçıları (fosse mobile) içerlerine kireç sütü döküldükten sonra denizde mükemmelen yıkanır, sonra kireç sütü ile her tarafı badana ettirilir. Bu müteharrik halâ fiçılarının konulmuş oldukları çukurlara dahi mebzulen kireç sütün dökme icap eder.

Tahliyesi muktazi lâğım mevaddının her metre mikâbı başına yüzde yirmi nisbetinde kireç sütünden tahminen beş litre kadar dökülmelidir. Dökülecek kireç sütünün pislikler ile iyice karışmasını temin etmek üzere mahlûtu uzun bir çubuk ile bir müddet karıştırmak ve bu suretle kullanılan sırgı dahi bilâhara yakmalıdır.

İtlâfıfar Tarifnamesi

Mangalda kükürt yakmak suretile itlâfıfar için itlâfıfar ameliyesi yapılacak mahal (ambar, kamara, erzak ambarı) hiç bir taraftan gaz kaçmasına imkân olmayacak surette sımsıkı kapatılır ve yalnız mangalları koyacak adamların çıkması için bir menfez bırakılır.

Bu mahallin evvelce tayin ve mesaha edilmiş olan hacmine nazaran her metre mikâbına altmış gram kükürt düşecek nisbette kükürt ve her elli metre mikâbı için bir mangal tedarik olunur.

İtlâfıfar ameliyesinde kükürt yakmağa mahsus olan bu saç mangallardan her birinin leğeni ile bir de saçayağı vardır. Leğenin içerisine yangın çıkmamasına meydan verilmemek üzere bir miktar su konulur.

Dalgalı denizde, yahut mangallar ile birlikte saçayağı ve leğen bulunmadığı takdirde saç mangalın toz kömürü veya kum yığını içersine oturtmakla mümkündür. Her halde mangalın devrilerek yangın çıkarmamasına dikkat etmelidir.

Her mangal içerisine üç kilo kükürt konulduktan sonra yine her mangala kükürtü kolayca ve tamamiyle yakması için doksan beş dereceli ispirotodan yetmiş beş gram serpilir. Mangalların kâffesi tutuşturulduktan sonra hizmet eden insanlar için kendileri için açık bırakılmış olan menfezden mümkün olduğu kadar süratle çıkarlar ve bu menfezin kapağı dahi derhal sımsıkı kapatılır. İçerisine itlâfıfar ameliyesi için kükürt mangalları konmuş olan mahal bu suretle on iki saat kapalı kalır. Bu müddet hitam bulmazdan evvel o mahallin hiç bir tarafı açılmaz.

On iki saatin hitamında itlâfıfara tâbi mahallin kapakları veya kapıları açılarak gazlar harice çıkıncıya kadar beklenir. Mahallin havası temizlendikten sonra telef olan fareler aranır. Köşelere, kıyılarına dikkat etmek lâzımdır. Görülen fare lâşeleri buna mahsus saç maşa ile toplanarak madenî, kapakla ve derin bir kapta mevzu yüzle beş krezol mahlülü içerisine atılır. Toplanan fare lâşelerinin yüzde on nispetindeki miktarı muayene için bakteriyoloji lâboratuvarına gönderilir. Üst tarafı, vapurda ise, geminin ocağında yakılır, motörde ve yelkenlide ise lâşeler karaya gönderilerek orada üzerlerine çokça petrol dökülür ve derhal tutuşturulur.

Tamimler
Emniyet İş. U. M.
Ş. III — A

ÖZ:

Polis memurlarının za-
bitlere selâm vermesi H.

Sayı: 10568

Polis memurlarının üniformalı zabıtlere selâm resmî ifa etmediklerini Askerî kumandanlar bildiriyorlar.

Polis Nizamnamesinin 167 inci maddesi Polis memurlarını Zabıtana selâm vermekle mükellef tutmuş olduğundan alâkadarların bu mecburiyete riayet etmelerini tavsiye ederim.

5/12/934

ÖZ:

Polisliğe alınacaklar için

Sayı: 10618/239

10/10/934 tarih ve Emniyet 9188 No, lı tamime ektir. Yerlilerin memleketlerinde polis mesleğine alınmamalarından dolayı Emniyet kadrolarında inhilâl eden polis memurluklarının uzun zaman boş kaldığı ve bu münhalatın kapatılmasında müşkilât çekildiği bazı vilâyetlerin iş'arlarından anlaşılarak, Polisliğe tayin olunmak üzere Vekâlete müracaat edenlerin tavsiye edilmesi için münhalât miktarının bildirilmesi hakkındaki tamimin yanlış telâkki edildiği görülmektedir.

Tayin salâhiyeti Vilâyetler İdaresi kanunile Vilâyetlere bırakılan polis memurlarına matlûp evsafı haiz ve

yerli olmayan kimse bulunmadığı takdirde isteklileri buradan tavsiye edilmekte olduğundan yerlerinde yerli olmayanlardan talib bulunduğ u zaman tayin muamelesinin yapılmasında tereddüde mahal olmadığı tavzihan tebliğ olunur.

8/12/934

Ş III — A

ÖZ:

Silâh temizleme hakkında.

Sayı: 10648/240

Bazı Polis memurlarının tabancalarını silerlerken kazaen ateş alarak yaralandıkları Vilâyetlerden gelen haberlerden anlaşılmaktadır.

Sarih bir ihmal ve dikkatsizliğ e delâlet eden bu gibi hareketlerin, her zaman için müteyakkız bulunması icab eden polis mensuplarından suduru ve bunun sık sık tekerrürü dikkate şayan görülmüştür.

Silâhına hâkim olmayan bir memurun nefesine ve vazifesine de hâkim olamayacağı m kabul etmek lâzımdır. Bu gibi vak'aların çoğ alması keyfiyeti, aynı zamanda memurların arzu ettikleri zamanlarda tabancalarını silebildiklerini ve bununla hiç bir mafevkin alâkadar olmadığını da göstermektedir.

Halbuki silâh temizlemek için polis nizamnamesi muayyen bir zaman tayin etmiş ve her polis memuru buna riayet etmekle mükellef tutulmuştur.

Mezkûr nizamnamenin 123 üncü maddesi «Her perşenbe günü akşamı karakol kumandanları maiyeti efradının silâh ve elbisesini ve karakolda mevcut demirbaş eşyayı muayene ve bu bapta tanzim edecekleri raporları mafevklerine itaya mecburdurlar» kaydile karakol kumandanı olan üçüncü komiserlere ve dolayisile diğer âmirlere mühim bir vazife tevdi etmektedir. Kazaen ya-

ralanma hâdiselerinin çoğalması ve bu nizamî mecburiyetin yapılmadığını sarahaten göstermesi itibarile nazarı dikkati fevkalâde caliptir.

Binaenaleyh bundan sonra perşembe günü karakol âmirlerinin mezkûr 123 üncü maddede emrolunan şekilde ve vazifelerini yapmalarını ve temizliğe başlamadan evvel silâhları dikkatle ve tehlikesiz boşaltılmasının temin edilmesini ve bu işin yapılıp yapılmadığının diğer mavefkler tarafından kontrol edilmesini ve bu işte müsamaha ve tekâsül görülen âmir ve memurlar hakkında inzibatî muamelenin en şiddetlisine kadar tatbik olunmasını ehemmiyetle tebliğ ve rica ederim.

Bütün vilâyetlere yazılmıştır.

9/12/934

Ş III — B

ÖZ:

Polis harcırahları hakkında.

Sayı: 4920

Emniyet İş. U. Müdürlüğü bütçesindeki harcırah tahsisatı tamamen bitmiştir. Bazı Vilâyetler merkezle kazaaf arasında sık sık komiser ve polis memurlarını değiştirmekte veyahut komiser ve polisleri herhangi bir işin vazife mıntakaları haricine yollamaktadırlar. Bu yüzcen malî sene nihayetinde binlerce lira borç husule geldiği gibi istihkak sahiplerinin de alacakları sürüncemede kalmaktadır.

Binaenaleyh bu vaziyetler gözönünde tutularak pıls mensuplarının harcırahı mucip işlere gönderilmeleri de bu vaziyetin ehemmiyetle gözönünde bulundurulmadım dilerim.

24/12/934

Nüfus İş. U. M.
S III.

ÖZ:

Gizli doğum ve ölümler
cetvellerinin merkeze
gönderilmesi H.

Sayı: 26751/2319

1 — 934 Yılıının Eylül sonuna kadar üç adet üçer aylık doğum ve ölüm ihşaiyat cetvelleri merkeze gelmiştir. Yıl sonuna kadar olan son üç aylık ihşaiyat cetvelleri de İkinci Kânunun onbeşine kadar gelecektir.

2 — Bu ihşaiyat cetvellerinde bu yılın doğumları ve ölümleri yazılmış olduğu gibi geçen yıllara ait gizli doğum ve ölümlerin de yazılmış olduğu görülmektedir. Bu da zaruri idi. Ancak 934 Yılı içinde ne kadar insan doğmuş ve ne kadar insan ölmüş olduğunu bilmek zarurî olduğu gibi yine 934 yılı içinde eski yıllar gizli doğumlardan ne mikdar nüfus kütüklerine yazılmış ve yine eski yıllar ölüm ve kayıplarından ne mikdar 934 yılı içinde nüfus kütüklerinden silinmiş olduğunu bilmek de lâzım bulunmaktadır. Bunun için 934 yılı son üç aylık ihşaiyat cetvelleri doldurulduktan sonra 934 yılının tamamında da ne mikdar yeni doğum yazılmış ise bunları ve yine 934 yılı içinde ne kadar ölüm vukubulmuş ise bu ölümleri erkek ve kadın ayrı olmak üzere yazılmaları ve yine 934 yılı içinde geçen yıllara ait yazılan gizli doğumları ve silinen ölümleri ve kayıpların erkek ve kadın ayrı olmak üzere bildirilmeleri lâzımdır. Ayrıca 933 yılından 934 yılına devredilen nüfuslarda erkek ve kadın ayrı olmak üzere bildirilecektir.

3 — 12/2/934 tarih ve 2368/250 sayılı emirle doğum vukuat defterlerinde yalnız içinde bulunulan yılda doğumların yazılması ve geçen yıllarda doğup ta yıl içinde yazılmamış olanların müceddeden kayıt «yani eski doğumlar» vukuat defterine yazılması tamim edilmiştir. Yine aynı tamimle yılı içinde ölenleri yazılanların ölüm vukuat defterine ve geçen yıllarda ölmüş olup ta öldüğü yıl içinde kaydedilmeyen ölümlerin ve kayıpların da «eski

ölümler» vukuat defterine yazılması tamim olunmuştur. Bu tamime göre Mart ayındanberi yeni doğumlar «doğum» vukuat defterine ve yine ölümler de ölüm vukuat defterine yazılmakta olduğu gibi geçen yıllarda doğup ta yazısız kalmış olanlar «eski doğumlar» ve geçen yıllarda ölüp veya kaybolup ta silinmemiş olan ölümler ve kayıplar «eski ölümler» vukuat defterlerine kayıt edilmektedirler. Şu halde Mart ayındanberi yeni doğumlar ve yeni ölümlerle eski doğumlar ve eski ölümler ve kayıplar ayrılmış bulunmaktadır. Yalnız 2 inci kânun ve Şubat aylarında bu tefrik yapılmamış olduğundan doğum vukuat defterlerde ölüm vukuat defterlerinden eski yıllar doğumlarile ölümlerini ayırmak lâzım gelmektedir. Bunlar da çok dikkatle defterler süzülerek ayrılmalıdır.

4 — Gizli doğumların ve gizli ölümlerin henüz her kazadan tamamen esas defterlerine işlenmediği ve bazı defterlerin henüz idare heyetinden çıkmadığı muhabereleden anlaşılmaktadır. Bu gizli vukuatın da bu ay sonuna kadar esas kütüklere işlenmesinin temini ehemmiyetle rica olunur.

5 — Gizli doğum ve ölümlerin yazımı hakkındaki talimatnameye göre gizli doğum ve ölümlerin ve kayıpların Muhtarlar ve Belediyeler tarafından verilen defterleri ayrıca doğum ve ölüm ve eski doğum ve eski ölüm defterlerine işlenmiyerek doğrudan esas kütüklerine geçirilmek lâzımdır. Bazı nüfus daireleri bunları bu yolda doğrudan esas kütüklere işlemişlerdir, fakat bazı nüfus daireleri de bunları önce bu dört vukuat defterine işledikten sonra esas kütüklere almışlardır. Bunun için İkinci Bentte istenilen yıllık İhsaiyat cetvelini yaparken aşağıdaki maddelere çok dikkat edilmelidir:

A: Gizli doğumlar ve ölümler vukuat defterlerine işlenmişse: yıllık ihsaiyat vukuat defterlerinden alınacaktır. Vukuat defterlerine henüz işlenmiyerek kalmış olanlar varsa bunlar da 934 içinde doğanlar ve ölenler 934 cedveline ve eski yıllarda doğan ve ölen ve kaybolanlar eski doğumlar ve ölümler cetveline yazılacaktır.

B: Gizli doğumlar ve gizli ölümler ve kayıplar vusuat defterlerine geçirilmeksizin doğrudan esas kütüklere iş-

lenen nüfus dairelerine: Muhtarların ve Belediyelerin verdiği defterlerden önce 934 yılı içinde vukubulan doğumlar doğum vukuat defterine ve 934 yılı içinde vukubulan ve kayıplar ölüm vukuat defterine işlenecektir. Ondan sonra 934 yıllık doğum ve ölüm cetvelleri yapılacaktır. Eski doğum vukuat defterlerindeki doğumlarla bu Muhtarların ve Belediyelerin verdikleri gizli doğumlar defterlerin doğum vukuat defterine geçirilmeksizin kalan doğumlar «eski doğumlar» cetveline konacaktır. Yine eski ölümler vukuat defterindeki ölümler ve kayıplar gizli ölümler ve kayıplar defterlerin (ölümler) vukuat defterine geçirilmeksizin kalan ölüm ve kayıp miktarı eski ölümler ve kayıplar cetveline konacaktır.

C: Yetişilmemek veya idare heyetince henüz tetkik edilmemek yüzünden esas kütüklere ve vukuat defterlerine yazılmamış olan gizli doğumlar ve gizli ölümler ve kayıplar için 934 yılındakiler ayrı ve eski yıllara ait olanlar ayrı olmak üzere ayrı ayrı cetvellere yazılacaktır. Bu suretle umumî yekûna konacaktır.

Ç: Gizli doğum ve ölüm cetvellerinde vaziyetleri şüpheli görülerek tahkikata sevk edilmiş olanlar varsa bunlar da önce ayrı bir cetvele konup ondan sonra umumî yekûna sokulmalıdır.

6 — Bu tamimde istenen yıllık İhsaiyat cetvelleri Üç aylık İhsaiyat cetvelleri örneği veçhile kaza üzerine tertip olunacak 935 yılı İkinci kânun ayının on beşine kadar ikmal edilecek ve 31 inci günü behemehal Merkezde bulundurulacaktır.

7 — Bütün vilâyetlere ve bilgi olarak U. Müfettişliklere yazılmıştır.

17/12/934

Vilâyetler İ. U. M.

Ş. I.

ÖZ:

Soy adı alan memurların bildirilmesi hakkında,

Sayı: 14735

2825 numaralı Soy adı kanunu mucibince tayinleri merkeze ait memurlardan soy adı alıp tescil ettirenlerin idare mecmuasında neşredilmek üzere aldıkları soy adlarının bir liste halinde gönderilmesi ve sicil kayıtlarına işaret edilmek üzere soy adı yazılı nüfus cüzdanlarının da tasdikli birer suretlerini gönderilmesi tamimen rica olunur.

Vilâyetlere ve Umumî Müfettişliklere yazılmıştır.

18/12/934

Ş. II.

ÖZ:

Devairin odun, kömür ve saire ihtiyacının sureti temini hakkında.

Sayı: 4531

Resmî dairelerin kerestelik ağaç travers, telgraf ve telefon direkleri, odun ve kömür gibi ihtiyaçlarının temini hakkında Ziraat Vekâletinden alınan 3/11/934 tarih ve 33258 sayılı tezkerenin bir sureti ilişik olarak gönderildi efendim.

Vilâyetlere, Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

8/11/934

Ş. II.

ÖZ:

Beşinci tasarruf ve yerli mallar haftası hakkında.

Sayı: 4581

1 — 12 Birinci kânun da başlayacak olan (5 inci tasarruf ve yerli mallar haftası) hakkında Millî İktisat ve tasarruf Cemiyeti U. Kâtipliğinden alınan tezkerenin sureti iliştilmiştir.

Cemiyetin bu iş için şubelerine gönderdiği tamimler dairesinde haftanın her tarafa canlı bir şekilde geçirilmesine yardım edilmesi ve keyfiyetin kaza ve nahiyelere de tebliği tamimen temenni olunur efendim.

2 — Bütün vilâyetlere, Umumî müfettişliklere yazılmıştır.

11/11/934

Ş. II.

ÖZ:

2/1508 sayılı kararname hakkında.

Sayı: 4612

1 — Terhisleri geri bırakılan efradın salıverilmesi hakkında İcra Vekilleri Heyetince ittihaz ve Yüksek Başvekâlet makamından tebliğ buyurulan 7/11/934 tarih ve 2/1508 sayılı kararnamenin tasdikli bir sureti iliştilmiştir. Tamimen tebliğ olunur efendim.

2 — Vilâyetler, Umumî müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

14/11/934

Ş. II.

ÖZ:

Muhakkikler tarafından verilecek tevkif müzekkereleri hakkında.

Sayı: 4657

1 — 1609 numaralı kanunun şümulüne dahil suçlarla maznun memurlar hakkında muhakkiklere yapılan tahkikatın kanunî bir tahkikat olup, vasfî cürmü tayin ile memur hakkında takibat icrasına vekil ve valinin mezuniyet verip vermemesini temine medar olarak izharî ve iptidaî mahiyette bir tahkikat olmasına ve mezkûr kanunun şümulü dahilindeki suçlardan ve bu suçlara iştirakten maznun olanlar hakkında memur muhakemat kanununun cari olmadığı, mevzu bahis kanunun 1 inci maddesinde açıkça yazılı bulunmasına nazaran münhasıran 1609 sayılı kanun çerçevesi içine giren suçlar münasebetiyle muhakkiklerin tevkif müzekkerelerinin mahallin en büyük mülkiye memurlarınca tasdik edilmemesi lâzımdır.

Bu dairede muamele ifası ve keyfiyetin mülhakata da tebliği tamimen temenni olunur.

2 — Vekâlet dairelerine, Vilâyetlere ve Umumî müfettişliklere yazılmıştır.

Ş. II.

ÖZ:

Fitre ve zekâtın Tayyare cemiyetine verilmesi H.

Sayı: 4655

1 — Fitre ve zekâtın her sene olduğu gibi bu sene de Himayeietfal, Hilâliahmer ve Tayyare cemiyetlerinin müşterek menfaatlarına olmak üzere Tayyare cemiyetine verilmesi hakkında mezkûr cemiyet reisliğinden alınan mektubun sureti aşağıda yazılıdır.

İktizasının yapılması tamamen temenni olunur efendim.
2 — Vilâyetlere ve Umumî müfettişliklere yazılmıştır.

**T. Ta. C. reisliğinin 14/XI/934 tarih ve
28143 sayılı tezkeresi suretidir.**

Her yılın oruç ayında cemiyetimiz tarafından toplanarak Hilâliahmer ve Himayietfal cemiyetleriyle paylaşılan fitre ve zekâtın bu yıl da cemiyetimizce toplanması için hazırlıklar yapılmıştır.

Yüce Vekâletinizin mensuplarının fitre ve zekâtlarını en yakınlarındaki Tayyare şubesine vermeleri için emin ve müsaadelerini rica eyler, sonsuz saygılarımı sunarım efendim.

20/11/934

Ş. II.

ÖZ:

Ecnebi mütehasşıs lar H.

Sayı: 4896

1 — Ankara yüksek Ziraat Enstitüsü ve mektepler için getirilecek yabancı mütehasşıs larla bir seneden fazla mukavele yapılması hakkında hazırlanıp T. B. M, Meclisine sunulmuş olan kanun lâyihası münasebetile Büyük Erkânıharbiye Reisliğinin, Başbakanlık yüksek makamının 6/XII/934 tarih ve 6/4452 sayılı yazısı ile gönderilen, 29/XI/934 tarih ve 12050 sayılı tezkeresi sureti iliş tirilmiştir.

Bu yoldaki iş ler için bu tezkerede yazılı esaslar dairesinde muamele ifası tamamen tebliğ olunur.

2 — Vilâyetlere, Umumî müfettişliklere, Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

15/12/934

Ş. II.

ÖZ:

Üçüncü tertip 15 inci cilt düstur hakkında.

Sayı: 4939

1 — Başbakanlık Neşriyat müdürlüğünce neşrolunan üçüncü tertip 15 inci cilt düsturdan ( ) tanesi gönderilmiştir. Alındığının bildirilmesi ve demirbaş eşya defterine beher cildin bedeli olan bir lira 75 kuruş olarak kayıt edilerek zayi edenlerden bu fiyat üzerinden tazmin ettirilmesi tamamen temenni olunur.

2 — Vilâyetlere, U. müfettişliklere, Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

19/12/934

Saylav seçimine ait tamimler

V. İ. U. M.

No: 4648

Geçen mebus intihabatı esnasında bazı vilâyetler kanun hükümlerinin tatbıkmda tereddüde düşerek istizanlarda bulunmuşlardı. Vekâlet bunlara verilen cevaplarla resen yapılan tamimleri telhis ederek mebus intihabı işi için aşağıdaki muhtırayı tanzimi faydalı ve lüzumlu gördü.

İntihap emri verildiği zaman bu dairede muamele ifasiyle intihap işlerinin intizam ve selâmetle icrasının temini temenni olunur efendim.

Dahiliye Vekili
Şükrü Kaya

MEBUS İNTİHABI İŞLERİNE AİT MUHTIRA

İntihap daireleri ve aksamı:

Madde 1 — İntihabı mebusan kanunu muvakkatinin birinci maddesi mucibince her nahiye bir şubei intihabiye itibar olunur. Lüzum ve zaruret halinde intihabın sürat ve sühuletle icrasını temin için bir nahiye dahilinde yekdiğerine münasebeti olan köylerden mürekkep ve o köylerden birisi merkez ittihaz edilmek suretiyle ayrıca intihap şubeleri de yapılabilir.

Madde 2 — Kanunun 230 numaralı kanunla muaddel ikinci maddesi, her (20,000) erkek nüfustan bir mebus intihap olunacağını gösteriyor. Bir dairei intihabiye'nin erkek nüfusu (20,000) den aşağı da olsa yine bir mebus seçilir. (20,000) den fazlası için bu maddede gösterilen nisbetler:

(30,000) e kadar bir, (30,001) den (50,000) e kadar iki, (50,000) den (70,000) e kadar üç, (70,000) den (90,000) e kadar dört ve ilâ., dır. Bu tarife nazaran (20,000) erkek nüfusun bir mebus çıkaracağına göre erkek nüfusu (20,000) den fazla ve faraza (20,100) olan her intihap dairesi (20,000) i için bir, fazlası olan (100) nüfus için de bir ki, ceman iki, erkek nüfusu (50,000) olan intihap dairesi keza (20,000) nüfusu için bir ve fazlası olan (30,000) nüfusu için de iki olmak üzere üç mebus çıkarmağa hakkı olacağı ve bu nisbet dairesinde mebus adedinin arttırılacağı anlaşılmaktadır.

Müntehiplerin defterinin tanzimi:

Madde 3 — Geçen intihapta tanzim ve talik edilmiş olan esas defterleri üzerinde esaslı ve ciddî tetkikat yapmak lâzımdır. 2310 numaralı Af kanununun tatbiki üzerine şimdiye kadar kaydedilen gizli nüfus, her dairei intihabiye'nin erkek nüfus yekûnlarını da yükseltmiş olduğundan esas defterlerinin buna göre tetkik ve tashihi ile tanzimi muktezidir. İntihabı mebusan kanununun 5 inci maddesi mucibince bu defterlerin 8 gün içinde hazırlanması icap eder. Ancak intihap işinin daha kısa bir zamanda ba-

şarılmasını temin için bu defterler şimdiden ve müstacelen ihzar ettirmek suretile bu maddede yazılı 8 günlük müddet kazanılmalıdır.

Madde 4 — İntihap muamelâtının mümkün olan sûrat ve intizam dahilinde icrası için bilumum memurların bu işte azamî yardımlarını temini ve defterlerin azamî alâka ile ve itiraza mahal bırakmıyacak itina ve intizam ile hazırlanması meşruttur.

Heyeti teftişîye ve sureti intihap

Madde 5 — Vilâyetlerin merkez kazasıyle mülhakatının erkek nüfus miktarları 18 yaşından aşağı ve yukarı olanlar ayrı ayrı gösterilmek ve yazı ve rakamla yazılmak suretiyle bir cetvel halinde Vekâlete gönderilecek ve ayrıca erkek nüfus yekûnu ile kanunun tarifine göre çıkacak mebus adedi, defterlerin tanzimini müteakip derhal Vekâlete bildirilecektir.

Madde 6 — İntihabı mebusan kanunu muvakkatinin 1079 numaralı kanunla muaddel 10 uncu maddesi heyeti teftişîyelerin 4 ten 10 a kadar azadan tereküp edeceği ni âmir bulunmaktadır. Belediye meclisleri azası ise asgarî 12 olduğuna göre bunların intihabında aşağıdaki usule riayet edilmelidir.

A — Heyeti teftişîyeyi kanunun tarifi veçhile - dörtten ona - kadar olmak üzere belediye meclisleri intihap edecektir. Belediye meclisleri hali in'ikatta bulunmıyorlarsa fevkalâde içtimaa davet olunurlar.

B — Bu suretle teşekkül edecek heyeti teftişîyeye, 10 uncu maddeye tevfikan Vilâyet Daimî Encümen azaları da iltihak edecektir,

C — Muaddel 6I uncu maddenin son fıkrası mucibince heyeti teftişîye azasının çoğaltılmasına lüzum hâsıl olduğu takdirde alınacak âza yine bu kanunun tarifi veçhile heyeti teftişîyece hariçten intihap edilebileceği gibi belediye meclisi âzası arasından da seçilebilir.

Madde 7 — Yukarıda 3 üncü maddede hatırlatıldığı veçhile defteri esasiye miadından evvel ihzar edilerek intihap muamelâtına mübaşeret edildiği gün Heyeti teftişî-

yelere teslim edilmelidir. Bu defterler üzerinde Heyeti teftişiyelerce 6-15 gün zarfında tetkikat yapılacağı intihabı mebusan kanununun 12 inci maddesinde yazılıdır. Bu tetkikat, kanunun asgarı had olarak tayin ettiği 6 gün zarfında ikmal ettirilmelidir.

Madde 8 — Heyeti teftişiyelerce icrası muktazi tetkikat böylece 6 gün zarfında yapıldıktan sonra defterlerin 15 gün müddetle asılması kanunun 13 üncü maddesi iktizasındandır. Bu müddet kafidir. Kısaltılmasına imkân yoktur. Geçen intihapta bazı mahallerce bu esas defterlerinin kanunen muayyen olan 15 günden evvel indirilmek istenildiği haber alınmış ve önüne geçilmişti. 13 üncü maddenin sarıh olan hükümlerine göre defterlerin behemehal 15 gün müddetle askıda kalması ve 14 nc madde mucibince halkın itiraz haklarının istimaline meydan bırakılması hkm kanun iktizasındandır. Bu hususta yanlışlığa meydan verilmemelidir.

Madde 9 — Fesih veya iptal gibi kanunı sebeplerle belediye meclisinin teşekkülü mümkün olmıyan veya belediye meclisi istifa etmiş ve henüz yeni intihap yapılmamış veya intaç edilmemiş olan mahallerde yapılacak muamele intihabı mebusan kanunu muvakkatinin 10 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkındaki 1760 sayılı kanunla gösterilmiş olduğundan böyle bir vaziyet karşısında tereddüde mahal yoktur.

Madde 10 — Defterlerin aşılabileceği tarihler ile asıldığı tarihler, zamanında Vekâlete bildirilecektir.

Madde 11 — 20 Eylül 1324 tarihli intihabı mebusan kanunu muvakkati ile mahallt muhtarlarına verilmiş olan vazifeler (belediye teşkilâtı olan yerlerde muhtar ve ihtiyar heyetlerinin lğvı hakkındaki) 2295 sayılı kanunun tatbıkına ait nizamnamenin 2 inci maddesine tevfikân her mahalle halkından belediye meclislerince seçilecek ikişer kişi tarafından yapılacaktır. Bu nokta göz önünde bulundurulmalıdır.

Madde 12 — Kanunun 14 üncü maddesi, defterlerin askıda kaldığı 15 gün zarfında vuku bulacak itirazların heyeti teftişiyece nihayet 8 gün zarfında tetkik edilmesini mirdir. Halbuki bu işde bir günde yapılabilir. Yine bu

madde mucibince teftiş heyetinin kararı, alâkadarlar tarafından 5 gün zarfında istinaf edilebilir. Bu 5 günlük müddet kafidir, kısaltılamaz. Aynı maddede mahkemenin, sekiz günde hüküm vereceği yazılıdır ki bu hüküm de üç günde istar olunabilir. Bu suretle yani intihabı mebusan kanununun 5, 12, 13 ve 14 üncü maddelerinde tayin edilen müddetlerin asgarisi zarfında iş görülmek suretiyle 59 günde bitecek olan intihap işinin 30 gün zarfında tamamlanması pek mümkündür.

Madde 13 — Defterlerin vilâyet ve mülhakatına aynı günde talikinin temin edilmesi bilhassa matluptur.

Madde 14 — Müntehibi sani mikdarının sureti tesbitinde bazı mahallerce geçen defa tereddüde düşüldüğü anlaşılmıştı. İntihabı mebusan kanununun 21 ve 23 üncü maddeleri Büyük Millet Meclisi Kavanin mecmuasının birinci cildinin 373 üncü sahifesinde yazılı 5 nisan 1339 tarih ve 320 numaralı kanunla tadil edilmiştir. Mezkûr kanun mucibince müntehibi sani miktarının sureti tesbitine dair olan 5 inci maddesi aynen aşağıya yazılmıştır. Yanlışlığa meydan verilmemesi lâzımdır.

(Madde 5 — Bir nahiye dahilinde bulunan nüfusu zükûrun her 200 kişisi için bir müntehibi sani intihap olunur. Bu miktardan fazlası için berveçhi âti muamele ifa olunur. 300 e kadar bir, 301 den 500 e kadar iki, 501 den 700 e kadar üç, ilâ., müntehibi sani intihap olunur).

Madde 15 — Mebus intihabı Vekâletten verilecek emre tevfikân muayyen bir günde her tarafta birden icra edilecektir. Binaenaleyh müntehibi sani intihabını bitiren yrlerin Vekâletin tebliğine intizar etmeleri icap eder.

Madde 16 — Müntehibi sani intihabına başlanıldığı ve bitirildiği tarihlerle müntehibi sani miktarı, zamanında Vekâlete bildirilecektir.

Mazbatalar:

Madde 17 — Mazbatalar nümunesine tevfikân Vekâletçe tabettirilmektedir. İkmalinde vilâyetlere gönderilecektir, Mazbataların alındığının tel yazısı ile Vekâlete bildirilmesi lâzımdır.

Madde 18 — Mebus intihap mazbatalarının teftiş ve

idare heyetlerince tasdik muameleleri süratle yapıldıktan sonra aynı günde postaya verilmelidir. Günlük postası olmıyan vilâyetler mazbataları muhtevi mühürlü zarfları, en seri vasıta ile en yakın posta merkezlerine göndereceklerdir.

İntihaba ait kanun ve emirler:

Madde 19 — 20 Eylül 1324 tarihli intihabı mebusan kanunu muvakkati: Kanunlarımız birinci cilt sahife 118 de, kanunlar 1 inci cilt sahife 31 de, 1 inci tertip düstur 1 inci cilt sahife 18 de, Büyük Millet Meclisi Kavanin mecmuası 1 inci cilt sahife 292 de,

İntihabı mebusan kanununun 10 uncu maddesine 1 fıkra ilâvesi hakkındaki 1760 sayılı kanun: Resmî Gazete 1745 sayılı nüshada, Kavanin Mecmuası 9 uncu cilt sahife 73 te, 3 üncü tertip düstur 12 inci cilt sahife 176 da, İntihabı mebusan kanununun suveri icraiyesine dair talimat 2 inci tertip düstur 1 inci cilt sahife 37 de, Kanunlarımız 1 inci cilt sahife 139 da,

İntihabı mebusan muamelâtına müteallik umumî tebligat ve mukarrerat: Takvimi Vekayı 6, Kanunlarımız 1 inci cilt sahife 140 da,

İntihabı mebusan muamelâtına müteallik umumî tebligat: İdare Mecmuası 36 ıncı sayı 115-127 sahifelerdedir.

Çok acele:

V. İ. İntihap bürosu No. 10

1 — Teşkilâtı Esasiye Kanununun 10 uncu ve 11 inci maddeleri değiştirilmiştir. Değiştirilen maddelere göre kadınlara da mebus seçmek ve seçilmek hakkı verilmiştir. Ve mebus seçmek yaşı 22 ye çıkarılmıştır.

2 — Bu değişikliklere göre mebus intihabı kanununda yazılı zkr kayıtları kanundan kaldırılmış yerine kadın ve erkek kaydı konulmuştur. Bundan başka yine kanunda bulunan (18 yaşını bitirenler) kaydı (22 yaşını bitirenler) şeklinde değiştirilmiştir.

3 — Mebus intihabı kanununun ikinci maddesindeki nisbetlerde değiştirilmiş aşağıdaki şekli almıştır. Erkek ve kadın her 40 bin nüfus için bir mebus seçilir. Bir intihap dairesinin nüfus 40 binden aşağı olsa dani her halde bir mebus seçilir. 40 binden yukarısı için aşağıdaki nisbetler gözetilecektir.

55 bine kadar bir, 55 bin birden 95 bine kadar iki, 95 bin birden 135 bine kadar üç, 135 bin birden 170 bine kadar dört mebus seçilecek ve bu miktardan ziyadesi bu yolda arttırılacaktır.

4 — Kanunlarda yapılan değişikliklere göre mebus intihabı kanununun 5 inci maddesinde yazılan esas defterlerinde yapılacak işler şunlardır:

A — 18 yaşına kadar olan erkekleri ihtiva eden defterlere 19, 20, 21, 22 yaşındaki erkeklerle 22 yaşına kadar olan (sılik)ilâve edilecektir.

B —18 yaşından yukarı erkek nüfusu ihtiva eden defterlerden 19, 20, 21, 22 yaşındaki erkekler çıkarılacak ve(sılik) yukarı kadın nüfusu da ilâve edilecektir.

5 — Mebus intihabının bir an evvel bitmesi Devletçe de matlûp olduğundan esas defterlerinin kanunun yeni değişikliklerine göre tanzim ve tashihi için bütün Devlet dairelerine mensup memurlardan azamî istifade edilecektir.

6 — Memurlardan azamî istifade edileceğine göre defterlerdeki tashihat ve tadliâta hemen başlanarak birinci kânunun 16 sında defterlerin teftiş heyetlerine verilmesinin temini lâzımdır,

7 — Belediye intihabı için hazırlanmış defterlerde kadın nüfus da dahil olduğu için şehir ve kasabalarda bu defterlerden istifade edilmelidir.

8 — İntihabın çabuk yapılmasını temin için icap eden talimat 4648 sayılı muhtırada yazılıdır. Yalnız bu muhtıra kanunun evvelki şekline göre tanzim edilmişti. Son değişikliklere göre icap eden tadilât yukarıdaki maddelerde bildirilmiştir. Ona göre intihabın azamî süratle bitirilmesi ve bilhassa esas defterlerinin tayin edilen müddet zarfında bitirildiğinin ve teftiş heyetlerine verildiğinin telgrafla bildirilmesi ehemmiyetle rica.

Vilâyetlere ve bilgi olarak umumî müfettişliklere yazılmıştır.

5/12/1934

Acele:

V. İ. U. M. Ş. 2 intihap bürosu No. 14

Yeni yapılacak saylav seçimi işinin kolaylık ve çabuklukla bitirilebilmesi için isimlerin yazılması, esas defterlerinin tanzimi gibi işlerde, geçen seçimde olduğu gibi bütün hükümet memurlarının vali ve kaymakamlar tarafından çalıştırılması yüksek Başbakanlıktan bütün bakanlıklara ve diğer katlara yazılmıştır.

5/12/1934 tarih ve 10 sayılı tel yazısı ile de bildirildiği veçhile memurlardan azamî istifade edilerek defterleri 16 birinci kânuna kadar teftiş heyetlerine verilecek şekilde hazırlanmasının temin buyurulması.

6/12/1934

V. İ. U. M. Ş. 2 intihap bürosu No. 16

Saylav seçiminin en son şubat 15 de bitmesi siyasi bir gerekliliktir. Bu yola valilerimizin çalışkanlığına iş anlağına güvenilerek girişildi. Fırka ve bütün devlet memurları bu işte buyruğunuza bağlıdır. O güne kadar bitireceğini çok ummakla beraber bunu sizden de işitsem çok kıvanç duyacağım.

9/12/1934

Aceledir:

V. İ. U. M. Ş. 2. İntihap bürosu No. 17

Madde 1 — Türkiye Büyük Millet Meclisi intihabının yenilenmesine ittifakla karar verilmiştir.

Madde 2 — Türkiye Büyük Millet Meclisi intihabının

yenilenmesine dair olup yüksek Başbakanlığın 8/12/1934 tarih ve 1828 sayılı tezkereleriyle tebliğ buyrulan 5/12/1934 tarih ve 836 sayılı karar sureti birinci maddeye yazılmıştır. 14 ve 16 sayılı tel yazıları ile yapılan tebligat dairesinde intihabata derhal başlanılması ve safatından peyderpey malûmat verilmesi ehemmiyetlidir.

9/12/1934

Acele:

V. İ. U. M. Ş. 2. İntihap bürosu No. 19

1 — Teşkilâtı Esasiye ve intihabı mebusan kanunlarının değiştirilen maddeleri 5/12/1934 tarih ve 10 sayılı tel yazısı ile tebliğ edilmiş ve esas defterlerinin, bu kanunların ihtiva ettiği yeni kayıtlara göre hazırlanması tafsilen bildirilmişti.

Bu açık tebliğata rağmen bazı vilâyetlerden bugün dahi alınan tel yazılarında, elân vekâletin evvelki iş'arlarına cevap olarak 18 yaşını bitiren erkek nüfusların defterlerinin hazırlandığından bahsedilmektedir.

Tarih ve numarası yukarıda geçen emirde de açıkça yazıldığı veçhile Teşkilâtı Esasiye kanununun 10 uncu ve intihabı mebusan kanununun 11 inci maddeleri değiştirmiş mebus seçme yaşı 22 ye çıkarılmış, zükûr nüfus kaydı yerine kadın ve erkek nüfus kaydı konulmuş ve çıkarılacak mebus adedine esas olan nisbetler arttırılmıştır. Kanunlardaki bu esaslı değişikliklerden sonra yine eski mevzuata göre muameleye, erkek nüfus defterlerinin ihzarına devam mahal olmadığı izahıtan müstağnidir. Esas defterleri erkek ve kadın 22 yaşına kadar (22 dahil olan nüfusle 22 den yukarı nüfusları ihtiva etmek üzere hazırlanacaktır. Buna nazaran:

A — 5/12/1934 tarih ve intihap bürosu 10 sayılı tebliğat üzerine şimdiye kadar ne yapıldığını;

B — Tesbit edilecek Umumî nüfus yekûnu ile bu yekûna göre çıkarılacak mebus adedinin acele bildirilmesi.

3 — Esas defterlerinin merkez ve mülhakatta aynı

günde ve en geç 16 birinci kânun 934 akşamına kadar heyeti teftişiyelere verilmesinin temin ve iş'ar buyrulması.

4 — Vilâyetlere, bilgi için U. Müfettişliklere yazılmıştır.

11/12/934

Acele:

V. İ- U. M. Ş. 2 İntihap bürosu No. 23

1 — Teşkilâtı esasiye ve mebus intihap kanunlarının değiştirilen maddeleri ve intihap kanununun muhtelif maddelerinde geçen zükûr nüfus kaydının kaldırılarak yerine kadın, erkek nüfus kaydı konulduğu 5/12/934 tarih ve intihap bürosu 15 sayılı yazı ile bildirilmişti. İntihap kanununun müntehibisani nisbetlerine dair olan maddesi değiştirilmemiştir, Müntehibi saniler intihap kanununun muaddel 23 üncü maddesinde yazılı olduğu şekilde yine eskisi gibi 200 de bir seçilecektir. Ancak, bu maddedeki (zükûr) kaydı yerine de kadın, erkek nüfus kaydı konulmuş olduğu için müntehibi sanilerin kadın, erkek (200) nüfus esası üzerinden seçilecektir. Buna göre muamele ifası ve bir yanlışlığa meydan verilmemesi tamimen.

2 — Cevaben Kars, Manisa, Giresun vilâyetlerine resen diğer vilâyetlere ve bilgi olarak U. Müfettişliklere yazılmıştır.

12/12/934

Çok acele dikkatle çekilecektir:

V. i. U, M, Ş. 2 İntihap bürosu No. 25

6/12/934 tarih intihap bürosu 14 sayılı umumî tebliğ ektir.

1 — Mebus intihap kanunu seçim işlerinde Adliye memurlarına da bazı vazifeler tahmil ettiğinden Başbakanlıkça bu memurlar, bütün memurların vali ve kaymakamlar

tarafından seçim işlerinde çalıştırılabileceği hakkındaki emrin şümulünden hariç tutulmuştur. Ona göre muamele ifası tamimen.

2 — Bütün vilâyetlere ve umumî müfettişliklere yazılmıştır.

12/12/1934

Çok acele dikkatle çekilecektir:

V, İ. U M. Ş. 2. İntihap bürosu No. 26

1 — Madde bir: İntihabı mebusan kanununun muaddel 2 inci maddesi aşağıda olduğu gibi değiştirilmiştir.

Türkiye B. M. Meclisinin üyeleri Türkiye Devleti hakkından her 40 bin nüfusta bir kişi olmak üzere seçilir. Bir intihap dairesinin nüfusu 40 binden aşağı olsa dahi Her halde bir mebus seçmeğe hakkı olacağı gibi nüfusun 40 binden yukarısı için aşağıdaki gibi muamele yapılır.

55 bine kadar bir, 55 bin birden 95 bine kadar iki, 95 bin birden 135 bine kadar üç, 135 bin birden 175 bine kadar 4 mebus seçilecek ve bu miktardan ziyadesi bu yolda arttırılacaktır.

Madde iki: İntihabı mebusan kanununun 5/11/16/23/ 58 inci maddelerinde 18 yaşını bitirenler kaydı 22 yaşını bitirenler şeklinde değiştirilmiş ve bu maddelerdeki (zükûr) kaydı kaldırılarak yerin kadın, erkek konulmuştur.!

Madde üç: Rey verenlerden, rey verirken hüviyet ve şahsiyetleri belli olmıyanların reyi kabul olunmaz.

Madde dört: Bu kanunun hükümleri neşri tarihinden başlar.

Madde beş: Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri heyeti memurdur.

8/12/934

2 — İntihabı mebusan kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve kanuna bir madde ilâvesine dair olup T. B. M. Meclisince 5/12/934 tarihinde kabul buyurular ve resmî gazetenin 11/K. evvel/934 tarihli ve 2877 sayılı nüs-

hasiyle neşredilen. 2598 sayılı kanun aynen 1 İnci maddeye yazılmıştır. Tamamen tebliğ olunur.

3 — Bütün vilâyetlere ve U. Müfettişliklere yazılmıştır.

12/12/934

Çok acele dikkatle çekilecektir:

V.. İ. U. M. Ş. 2 İntihap bürosu No. 27

1 — Madde bir — Teşkilâtı Esasiye kanununun 10 uncu ve 11 inci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 10 — 22 yaşını bitiren kadın; erkek her Türk mebus seçmek hakkını haizdir.

Madde 11 — 30 yaşını bitiren kadın, erkek her Türk mebus seçilebilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

8/12/934

2 — Teşkilâtı Esasiye kanununun 10 ve 11 inci maddelerinin değiştirilmesi hakkında olup B. M. Meclisince 5/12/ 934 tarihinde kabul buyurulan ve Resmî gazetesinin 11 kânunuevvel 934 tarihli ve 2877 sayılı nüshasıyla neşredilen 2599 sayılı kanun aynen birinci maddeye yazılmıştır. Tamamen tebliğ olunur.

3 — Bütün vilâyetlere ve U. Müfettişliklere yazılmıştır.

12/12/934

Çok acele:

V. İ. U. M. Ş. 2 intihap bürosu No. 32

1 — Esas defterlerin 16/Birinci kânun/934 akşamına kadar merkez ve mülhakatta heyeti teftişiyelere tevdi edilerek telle bildirilmesi ehemmiyetlidir.

2 — Vilâyetlere ve bilgi için U. Müfettişliklere yazılmıştır.

13/12/934

Acele:

V. İ. U. M. Ş. 2. İntihap bürosu No. 33

1 — Esas defterlerinin 16 Birinci kânun 934 de tamamlanmış olacağına göre defterlerin aynı günde teftiş heyetlerine verilmesi ve teftiş heyetlerince yapılacak tetkikatın, muhtıranın 7 inci maddesinde de yazılı olduğu gibi asgarî müddet olan 6 gün içinde bitirilerek vilâyetin her tarafından 22 birinci kânun 934 de askıya konulmasının temin ve telle iş'arı ehemmiyetlidir.

2 — Bütün vilâyetlere, bilgi için U. Müfettişliklere yazılmıştır.

15/12/934

ÖZ:

İntihap mazbatalarının
gönderildiği hakkında.

No. 82

Sayılâv seçim mazbatalarından (...) tanesi iliştilerle gönderildi. 4648 sayılı intihap muhtırasının 17 inci maddesinde yakıldığı gibi bu mazbataların alındığının Bakanlığa tel yazısıyla bildirilmesi tamamen temenni olunur.

20/12/934

V. İ. U. M. Ş. 2. İntihap bürosu No. 99

1 — Alınan tahsisat nisbetinde vilâyetinize bir miktar sayılab seçim masrafı ayrılarak vilâyet namına tediye emri gönderilmiş ve sarfına telgrafla izin verilmiştir, Başkaca havale gönderilmesine imkân olmadığından, ona göre sarf edilmesi.

2 — Bütün vilâyetlere bilgi için U. Müfettişliklere yazılmıştır.

24/12/934

Çok acele:

V. İ. U. Ş. 2. İntihap bürosu No. 105

1 — Birinci madde: 3 nisan 1335 tarih ve 320 sayılı kanunun birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bir nahiye dahilinde bulunan kadın ve erkek nüfusdan her dört yüz kişi için bir müntehibi sani seçilir. Bu miktardan fazlası için aşağıdaki gibi muamele yapılır.

Altı yüz kadar bir, altı yüz birden bine kadar iki, bin birden bin dört yüze kadar üç ve fazlası için bu gidişte müntehibi sani seçilir.

2 — İkinci madde — Bu kanunun hükümleri neşri tarihinden başlar.

Üçüncü madde — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri heyeti memurdur.

24/12/1934

2 — İntihabı mebusan kanunu muvakkatinin bazı mevaddını muaddil 3 nisan 1339 tarih ve 320 sayılı kanunun beşinci maddesini değiştiren 2631 sayılı ve 22/12/934 kabul ve 27/12/934 neşir tarihli kanun aynen birinci maddeye yazılmıştır. İktizasının ona göre yapılması ve keyfiyetin mülhakata da tebliği.

3 — Bütün vilâyetlere ve Umumî Müfettişliklere yazılmıştır.

27/12/934

Acele:

V. İ. Ş. 2. İntihap B. No. 107

24/12/934 tarih ve 99 sayılı tele ektir:

1 — Seçim masrafı olarak gönderilen para yalnız vilâyet merkezleri için olmayıp vilâyetlerin mülhakatıyla birlikte yapacakları seçim masraflarına karşılık olduğundan vilâyet malsandığına gelen paranın, merkez belediyesine verdirilerek ihtiyaç nisbetinde kazalar belediyelerinede taksim ve tevzi ettirilmesi.

2 — Cevaben Edirne vilâyetine, resen ve tamimen diğer vilâyetlere ve bilgi için U. Müfettişliklere yazılmıştır.

27/12/934

Saylav seçimi işleri

Seçimin yenilenmesi için Büyük Millet Meclisince verilen 5/12/934 tarih ve 836 sayılı karar üzerine ülkenin her bucağında seçim işlerine başlanmıştır.

İntihabı mebusan kanununun emrettiği şekilde, ilk iş olarak esas defterlerinin tanzimine başlanılmış ve hazırlanan esas defterleri 15/12/934 den başlayarak 21/12/934 sarihine kadar bütün vilâyet ve kazalarımızda teftiş heyetlerine verilmiştir.

İntihap kanununun 12 inci maddesi mucibince bu defterler üzerinde teftiş heyetlerince yapılması icap eden tetkikat, kanunda yazılı en kısa müddet içinde bitirilerek defterler - Elâziz vilâyeti merkezinden- maada- her tarafta 22, 23, 24/12/934 tarihlerinde askıya çıkarılmıştır. Yalnız Elâziz merkez kazası, bazı kanunî sebepler dolayısıyla esas defterlerini 29/12/934 günü askıya çıkarmıştır. Defterler, kanunun 13 cü maddesine tevfi kan asıldıklarından 15 gün sonra indirilecek ve müteakip muamelâta devam olunacaktır.

İntihabı mebusan kanunu muvakkatinin muadde 2 inci maddesi 2598 sayılı kanunla tekrar değiştirilerek 4000

nüfusta bir sayılay seçilmesi esası kabul edilmiş ve kanunun muhtelif maddelerinde geçen (zükür) kaydı kaldırılarak yerine (kadın, erkek) kaydı konulmuş ve bu suretle kadınlarımıza da sayılay seçmek ve seçilmek hakkı verilmiş olduğu için bu seçimde çıkarılacak sayılay sayısı 931 seçiminde çıkarılan sayılaydan 78 fazlasıyla 395 olacaktır. Mevcut 57 vilâyetimiz 931 seçiminde 301 sayılay çıkarmıştır. Seçim tarihinden sonra ilga edilmiş olan Aksaray vilâyetinin 4, Artvin vilâyetinin 2, C. Bereket vilâyetinin 3, Hakkâri vilâyetinin 1, Ş. Karahisar vilâyetinin 3 ve Mersin vilâyetinin 3 ki ceman 16 sayılayı bu yekûna ilâve edilince 931 seçiminde çıkarılan sayılay yekûnu 317 ye balığ olmuştur.

Vilâyetlerden alınan malûmata nazaran seçim işi için hazırlanan esas defterlerinden elde edilen kadın, erkek nüfus yekûnu 15,358,483 dür. Bu seçimde Afyon vilâyeti eskisinden bir fazlasıyla yedi, Ankara 4 fazlasıyla 13, Antalya 1 fazlasıyla 6, Aydın 1 fazlasıyla 6, Balıkesir 2 fazlasıyla 12, Burdur 1 fazlasıyla 3, Bursa 2 fazlasıyla 11, Çanakkale 1 fazlasıyla 5, Çankırı 1 fazlasıyla 5, Çorum 1 fazlasıyla 7, Çoruh 2 fazlasıyla 8, Denizli 2 fazlasıyla 8, D. Bekir 3 fazlasıyla 7, Erzincan 1 fazlasıyla 4, Erzurum 2 fazlasıyla 9, Eskişehir 1 fazlasıyla 5, G. Antep 3 fazlasıyla 7; Giresun 2 fazlasıyla 7, Gümüşhane 2 fazlasıyla 5, İçel 3 fazlasıyla 5, İzmir 2 fazlasıyla 13, Kars 2 fazlasıyla 7, Kastamonu 2 fazlasıyla 9, Kayseri 3 fazlasıyla 8, Kırşehir 1 fazlasıyla 4, Kocaeli 1 fazlasıyla 8, Konya 4 fazlasıyla 15, Kütahya 2 fazlasıyla 9, Malatya 3 fazlasıyla 9, Manisa 2 fazlasıyla 11, Maraş 1 fazlasıyla 5, Mardin 4 fazlasıyla 7; Muğla 1 fazlasıyla 5, Muş 1 fazlasıyla 4, Niğde 3 fazlasıyla 7, Ordu 2 fazlasıyla 7, Seyhan 4 fazlasıyla 8, Samsun 2 fazlasıyla 8, Siirt 2 fazlasıyla 4, Sinop 1 fazlasıyla 5, Sivas 3 fazlasıyla 10, Tekirdağ 1 fazlasıyla 5, Tokat 2 fazlasıyla 7, Trabzon 2 fazlasıyla 9, Urfa 3 fazlasıyla 7, Van 1 fazlasıyla 3, Yozgat 1 fazlasıyla 6 ve Zonguldak 2 fazlasıyla 8 sayılay çıkaracaklardır. Amasya, Bayazıt, Bilecik ve Kırklareli vilâyetleri eskisi gibi 3 çer, Edirne, Isparta vilâyetleri 4 der, Elâziz vilâyeti 5, Bolu vilâyeti 6 ve İstanbul vilâyeti 16 sayılay çıkaracaktır.

Seçim çalışması her tarafta iyi bir hızla yürütölmek-

tedir. Bu gidişle saylav seçimi 1935 şubatının ilk yarısında sonlanmış bulunacaktır,

Vilâyetlerin 931 seçiminde çıkardıkları saylav sayısıyle bu seçimde çıkaracakları saylav sayısını bir bakışta gösterir harita ilâştirilmiştir.

Fek ve ilhaklar

No. 11081

Madde 1 — İstanbul vilâyetinin Sarıyer kazasına bağlı Kemberburgaz nahiyesi köyleriyle birlikte bu kazadan alınarak Beyoğlu kazasına bağlanmıştır.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

29/12/934

No. 11080

Madde 1 — Acıpayam kazasının Erle nahiyesine bağlı Saz köyü bu nahiyeden alınarak Denizli vilâyeti merkez kazasının Honaz nahiyesine bağlanmıştır.

Madde 2 — Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur,

29/12/934

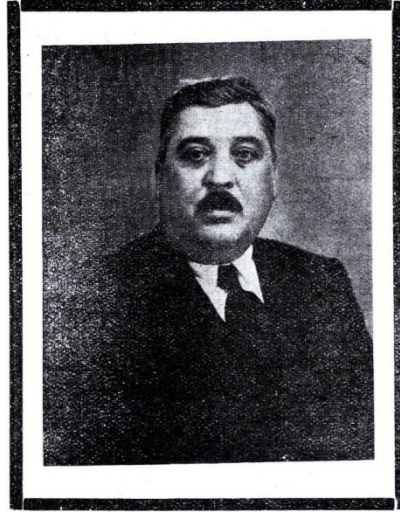

**28/11/934 den 29/11/934 tarihine kadar
Dahiliye vekâletince işleri bitirilen
Tekâüt ve Yetim maaşları**

İsim ve memuriyeti	Tahsis nevî
Gürün hususî muhasebe memuru İbrahim Etem.	Tekâüt
Andirin hususî muhasebe memuru Ali Ramazan	»
Beyoğlu belediye şubesi muhasebecisi Aptülgani	Yetim
Kadıköy belediye şubesi memuru Nihat	Tekâüt
Beyoğlu şubesi memuru Osman	Yetim
Eskişehir tahrirat müdürü sabıkı Muhittin	»
Sular müdürlüğü kontrolörü Halil	Tekâüt
Hesap işleri masraf şubesi defteri kebir kâtibi Ap- turrahman Naci	Yetim
Urfa nüfus müdürü Mehmet Hilmi	Tekâüt
Usturumca kaymakamı İsmail Hakkı	Yetim
Mardin hususî muhasebe müdürü Kâmil	Tekâüt
Daday tahrirat kâtibi Ali	Yetim
Çanakkale hususî muhasebe tahsildarı İsmail	Tekâüt
Acıpayam tahrirat kâtibi Ahmet Şükrü	»
Köprülü nahiyesi müdürü İbrahim Etem	»
Eminönü belediye şubesi muhasebe kâtibi İlyas	»
Beyoğlu tephircisi Mahmut Celâl	»
İktisat işleri müdür muavini Ahmet Fevzi	»
Kırkağaç hususî muhasebe tahsildarı İbrahim	Yetim
Şemesne nahiyesi müdürü yakup	»
Darende kaymakamı Tevfik	Tekâüt
Trabzon nüfus başkâtibi Mehmet Ali	»
İçel mektupçusu Atıf	»
Mudanya tahrirat kâtibi Halil	Yetim
Tutak eski nüfus memuru Ali Rıza	»
Boyabat hususî muhasebe tahsildarı Ali Rıza	»
Reşadiye tahrirat kâtibi Ali	Tekâüt
Mülga iskân umum müdürü ve Kütahya Saylavı Mehmet	»
Karadeniz Ereğlisi eski iskân memuru Ali Sami	»

Aramızdan ayrılanlar

Gölpazarı kaymakamlığına yeni tayin edilmiş olan eski Silivri kaymakamı Mehmet Ali 1298 yılında İstanbulda doğmuştur. İlk tahsilini Asafpaşa mektebinde, Rüştî tahsilini Fatih merkez rüştiyesinde, İdadiî mülkî ile mektebi mülkiye tahlisini de ikmal ile 321 yılında mezun olmuştur.

Mehmet Ali, 1 mart 322 de memurini mülkiye komisyonu kalemi mülâzimliği ile mesleke başlamış, 12. Teş. evvel 1322 de Selanik vilâyeti maiyet memurluğuna oradan da 14. Teş sani. 324 de Koniça kaymakamlığına tayin edilmiştir. 325 de İnegöl, 326 da Bayındır, 330 da Sultaniye, 333 de Ümraniye ve Ezra, 335 de Erbaa ve Bor, 337 Gördes ve Ereğli, 338 de Şakröy ve Bünyan, 339 da Gebze ve Eğrigöz, 341 de Edremit, 930 da Dursunbey, 932 de Erdek, 933 de Silivri kazaları kaymakamlıklarında bulunmuştur.

Birinci kânunda hayata gözlerini yuman emektar idarecimiz. Mehmet Alinin keder görmüş ailesine acılarımızı sunarız.

Gayri Resmî kısım

Uluslar arası

Mahallî idare kongraları.

Lyon'da toplanan uluslar arası şehirler ve belediyeçilik toplantısına verilmiş olan şehirlerin temizliği ve ev süprüntülerinin kaldırılması usulleri hakkındaki raporların en mühimi İngiliz raporudur.

Bu rapor, İngiliz sağlık bakanlığı genel temizlik müfettişi B. I. M. Mech tarafından hazırlanmıştır.

Raportör İngiliz mahallî işlerinde en çok alâkalı sağlık bakanlığının şehir ve kasabaların temizlik işleri üzerindeki çalışmalarını tetkik ettikten sonra diyor ki:

Bizim memleketimizde umumî temizlik= Public Cleaning denince belediyenin üç türlü mühim ve esaslı çalışması hatıra gelir:

- 1 — Ev süprüntüleri müstahdemlerde ticarî işlerden doğan süprüntüleri toplayan vasıtalar,
- 2 — Bunların ücretleri veya masrafları,
- 3 — Yolların ve meydanların temizliği.

İngiltere ile Galls memleketleri için vergi mükelleflerinin temizlik işi için verdikleri paranın tutarı 10,500,000 İngiliz limizlik işi için, verdikleri paranın tutarı 10,500,000 İngiliz lirasıdır. Bu para, o yılın üç servisi için aşağıdaki gibi taksim edilmiştir.

- 1 — Ev ve ticaret işleri süprüntülerinin vesaiti için 4,500,000 lira.
- 2 — Bunların ücret ve masrafları için 2,000,000 lira.
- 3 — Yolların temizliği için 4,000,000 lira. (Bunda kârların kaldırılması masrafı dahildir).

Bu servislerde kullanılan memur ve müstahdemlerin yekûnu takriben 65,000 kişidir. Ev süprüntüleri ile ticarî işlerden mütevellit süprüntülerin bir senelik tutarı tahminen 10,5 milyon tondur.

Yol temizlik memurları ve müstahdemlerinin yollardan topladıkları süprüntülerin yekûnu 3,5 milyon tondur.

Eğer bütün bu süprüntüleri tek bir kaba doldurmak kabil olsaydı Parisin Concorde meydanında 335 metre uzunluğunda ve 218 metre eninde bir sahayı kaplar ve Eiffel kulesinden bir buçuk kere yükseklikte 484 metroluk bir kale kurulmuş olurdu ve bunun yekûnu dahi, 32,493,500 metre mik'âbı tutardı.

Raportör bu umumî malûmattan sonra tetkik mevzularını şöyle ayırmıştır:

A İngilterede umumî temizlik işinde idaresi ve intizamı.

B — Umumî temizlik modern servisinin dikkate alınacak prensipleri.

C — Süprüntünün cinsleri ve miktarları.

D — Süprüntü vasıtaları tahrik usulleri.

E — Masraf ve ücret usulleri.

F — Yolların temizliği.

G — Bu usullerde yeni teamüller.

* * *

Umumî temizlik idaresi

Mahallî ve umumî temizlik işi İngiltere sağlık bakanlığını dört noktadan alâkalandırır.

1 — Her hangi bir mahallî kuruluş, temizlik tesisat masrafı için bir istikraz yapmak isterse.

2 — Her hangi bir mahallî kuruluş temizlik işi için malûmat almak isterse.

3 — Her hangi bir mahallî kuruluş halkı umumî temizlik işinden şikâyet ederse.

4 — Temizlik masrafı, mümasil yerlerdeki nisbeti geçerse.

Mühim masraflar için yapılacak istikrazların tasvibi:

Bu gibi istikrazlar belediye vergilerinden bir kısım karşılık gösterilerek yapılabilir. Fakat birinci derecede sağlık bakanlığının düşüncesini sormak ve ondan izin almak lâzımdır. Ödünç para için sağlık bakanlığına yapılacak her müracaatın tam ve geniş mucip sebepleri bildirmelidir. Plânlar, krokiler ve grafiklerde bu mucip sebeplere ekli olmalıdır.

İşin sağlık bakanlığı mütehassıslarınca inceden inceye tetkikından sonra ödünç para almağa izin, verilir. Böyle yapılıncı ödünç paranın harcanacağı belediye sınırı içinde oturanlar, bu işte sağlık bakanlığının mütehassısları sözlerini söylediler, ve bunun için projeler doğrudur, yapılacak iş sağlamdır diye gönülleri hoş olur.

Her hangi bir mahallî idare temizlik işinde malûmat almak isterse:

Sağlık bakanlığının gerek idare gerek fen adamlarından ve bakanlıkta toplanmış olan çok geniş tetkik adamlarından işini görebilir.

Temizlik işinden halkın şikâyetine gelince:

Her yerde olduğu gibi İngilterede dahi ahalinin şikâyet hakkı vardır amma temizlik işinde bu hak daha geniş tutulmuştur. Meselâ temizlik işi kâfi derecede değilse, yahut daha sıhhî olması lâzımken yapılamıyorsa daha ucuza mal edilmesi kabil iken mahallî belediyesi bunu başaramıyorsa halk sağlık bakanlığına şikâyet edebilir.

Gerek bunda gerek bundan evvelki işlerde sağlık ba-

kanlığı mütchassıs müfettişlerini göndererek işi tetkik ettirir ve kararını ona göre verir.

Temizlik masrafı anormal olarak yükseliyorsa:

Bu gibi hallerde mahallî belediyesi doğrudan doğruya sağlık bakanlığına müracaat ederek bizim şu işimizde bir yanlışlık oluyor, başaramıyoruz gelip görünüz diyebilir. Bundan, başka, elindeki bilgilere göre sağlık bakanlığı kendisi, her hangi bir belediyenin temizlik servisinde anormal masraf olduğunu anlarsa yerine mütchassıs müfettiş göndererek işi kökünden öğrenir.

11927 - 28 senesi ile 1931 - 32 malî yılı arasındaki beş senelik devrede bütün İngilterede süprüntü toplama vasıtaları ile bu işte çalışanlara verilen paralar hesap edilmiştir.

927- 28 yılı bu işe belediye bütçelerinden 6,424,000 lira harcandığı halde bir sene evvelkine nazaran bütün İngilterede temizlik servisinin yapıldığı ve sayısına 238,914 yeni ev ilâve olunmuştur.

928- 29 malî yılı içinde 6,421,000 İngiliz lirası harcanmış ve bu yıl içinde 169,532 yeni ev yapılmıştır.

929- 30 malî yılı masraf ve ücretleri kabarmış ve 6,601,000 liraya çıkmıştır. Buna karşı aynı yıl içinde bütün İngilterede 202,060 yeni ev meydana gelmiştir.

930- 31 yılı masraf tekrar yükselmiş ve 6,716,000 İngiliz lirasına varmış. Bu fazla masrafa karşı 183,807 yeni bina kurulmuştur.

931- 32 yılı temizlik masraf ve ücretleri 6,750,000 lirayı bulmuş ve bu yıl içinde 200,812 yeni bina yapıldığı tesbit edilmiş olup bu hesaba göre beş sene içinde bütün İngilterede 995,125 yeni mesken vücuda getirildiği anlaşılmıştır. Buna karşı masraf ve ücret kısmında beş sene içinde 326 İngiliz liralık yüzde 5 nisbetinde bir çoğalma vardır. Ve ortalama (vasatı) olarak her ev başına senede (17 Sh.) düşmektedir.

31 Mart 931 de biten malî yıl içinde belediyelerin temizlik için harcadığı paralardan her bin nüfusa bir yıl içinde 187 İngiliz lirası düşmüştü, buna karşı her bin evde bir 3yıl içinde 748 lira isabet etmişti. Aynı hesap yılında bir ton (bir İngiliz tonu 1,015 kilo) süprüntü ortalama (vasaatı) olarak 12 liraya toplanmıştır. Bunun en pahalı olanı 22 ve en ucuza mal edileni beş liradır. Fakat ekseriyetle bütün şehirlerde 10 lira ile 14 lira arasındadır.

Evlerde süprüntülerin muhafazası:

1 — Evlerde süprüntüler galvanizli demir portatif kaplarda muhafaza edilmelidir.

2 — Bu kaplar evlerin dışında bulunmalıdır.

3 — Dışarda bulundurulmak kabil değilse sık sık boşaltmalıdır. Şimdi, İngilterede belediyelerin düşündüğü şey, parlâmentodan yeni bir salâhiyet alarak senelik bir resim karşılığında bu kapların belediyelerce temini ve evlere verilmesi meselesidir. Bu resim daimî olacak, buna mukabil süprüntü kaplarının tamiri ve eskidiği zaman yenilemmesi belediyeye ait bulunacak ve her sene her süprüntü kabı için (61 Sh. den keza 200 Sh.) ne kadar bir resim alınacaktır.

Bununla beraber bu işi halkın isteğine bırakan ve arzu edenlere süprüntü kabı dağıtan belediyeler de vardır. Bunları dan en mühimi (Birmingham) belediyesidir. Burada 10) senelik bir müddet içinde parasile her modelden 81,000) süprüntü kabı dağıtılmıştır.

Süprüntülerin toplanması:

Süprüntüler belli (muayyen) saatlerde toplanmalıdır. Bu belli saati halk öğrenince, bunun vakitsiz ve ilân edilmeksizin değiştirmemelidir.

Toplanma vasıtaları:

Süprüntüleri toplama vasıtaları kullanılmakta olan süprüntü kutuları en iyi ve en kolay taşımağa müsait ara-

balar olmalıdır. Fakat arabalar o şekilde yapılmalıdır ki içindekiler hiç gözükmessin.

Arabaların daima temiz olması ve en, dar sokaklara girip çıkacak kolaylıklara malik bulunması şarttır. Süprüntülerin toplandığı yerde bu kapların boşaltılması çok çabuk olmalıdır.

K. Naci Kıcıman

